

Ален ПАНОВ

ПІДРУЧНИК
КРАЇНОЗНАВСТВО

Ужгород - 2017

ББК 26.890 (4/8)
УДК 910.3
П 16

Рецензенти:

*Палінчак М.М. - доктор політичних наук, професор,
декан факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;*

*Віхляєв М.Ю. - доктор юридичних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри цивільного права,
заступник декана юридичного факультету з міжнародної діяльності
ДВНЗ «Запорізький національний університет»*

*Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ «УжНУ»
(протокол №11 від 28 вересня 2017 р.)*

*Рекомендовано до друку
Редакційно-видавничою радою ДВНЗ «УжНУ»
(протокол №4 від 26 вересня 2017 р.)*

Панов А.В. Країнознавство. Підручник / ПП «АУТДОР-ШАРК». Ужгород, 2017.
- 443 с.

Країнознавство - міжгалузева дисципліна, яка абсорбувала в себе знання про географію, історію, державний лад, економіку та ментальність людей окремої країни.

З іншого боку, окрім всебічної інформації та теорії, це також відчуття, враження та сприйняття окремої країни з боку кожного з нас.

Підручник пропонує методологію пізнання окремої країни на прикладі кількох європейських держав та США. Місія - запропонувати алгоритм для самостійного пізнання.

ISBN -978-617-7132-79-9

© А.В.Панов, 2017

ЗМІСТ

Передмова	4
Методичні матеріали	6
§ 1. Предмет країнознавства	43
§ 2. Європа - від Римської Імперії до ЄС	81
§ 3. Франція	109
§ 4. Італія	159
§ 5. Німеччина	203
§ 6. Іспанія	253
§ 7. Угорщина	299
§ 8. США	363
§ 9. Ужгород - ваше місто	423
Післямова	441

ПЕРЕДМОВА

Про що ця книжка?

Ця книжка про те, як пізнавати країни, тобто про країнознавство.

Що таке країнознавство?

З одного боку, це міжгалузєва дисциплїна, яка абсорбувала в себе знання про географїю, історїю, державний лад, економіку та ментальність людей окремої країни.

З іншого боку, окрім всебічної інформації та теорії, це також відчуття, враження та сприйняття окремої країни з боку кожного з нас.

Чому це важливо, або для чого це нам потрібно?

- 1) Для розширення ерудиції. Іншими словами, завжди краще бути розумнішим і знати більше про світ, ніж бути інтелектуально обмеженим, з малою сумою знань.
- 2) Для успішного ведення бізнесу або вирішення дипломатичних задач із зарубіжним партнером, коли Ви знаєте про його країну більше, ніж він сам, що, у свою чергу, є ключем до його розуміння і побудови правильної стратегії взаємодії.
- 3) Для того, щоб бути в змозі обрати куди ми хочемо приїхати і що хочемо там побачити й відчувати; для того, щоб не було «розчарування» від побаченого, яке «не виправдало ваші очікування», а точніше ілюзії, побудовані на незнанні.
- 4) Список можете продовжити самі.

В чому «фішка» цієї книжки?

Вона пропонує методику, як пізнавати окрему країну. Вона визначає основні області для дослідження. Вона розкриває інструментарій та надає узагальнення, які допоможуть розкрити окрему країну. Вона містить багато фотографій, ілюстрацій, діаграм, які полегшують процес сприйняття й аналізу інформації, а також віртуально передають характер і дух окремої країни. Вона детально описує декілька країн, але взявши за основу алгоритм й доклавши власні аналітичні навички, Ви будете в змозі самостійно дослідити будь-яку країну.

Чому в книзі розглядають саме такий набір країн?

Об'єктивно - тому, що більшість з них (Франція, Італія, Німеччина, Іспанія) заклали основи для формування західної цивілізації, до цінностей якої ми прагнемо. Тому, що США є унікальним прикладом вдалого лабораторного досвіду, коли європейські колоністи змогли побудувати те,

до чого прагнули вдома, але не могли реалізувати, що вкупі з мультикультурним діалогом в середині штатів дало результат у вигляді світового лідерства. Тому, що книжка виходить в Ужгороді, з його тисячолітньою історією, яка пов'язана з Угорщиною; не знати минулого свого міста і не відчувати сусідню країну, з якою є тривалий зв'язок означає не розуміти сучасність і робити помилки у проектуванні майбутнього.

Суб'єктивно - тому, що більшість з них мені подобаються, деякі - поважаю за правильний лад, у всіх побував не один раз і маю сформовані відчуття та оцінки.

Сподіваюся, що час проведений з цією книжкою не буде витрачений марно. Щиро радітиму та вважатиму успіхом, якщо студенти, які нею скористаються, розширять свої знання про світ, а головне - навчаться самостійно його пізнавати. Природно, що останнє твердження стосується не лише студентів, а всіх, кого це зацікавить.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма - 2 заочна форма - 4	Галузь знань 29 Міжнародні відносини	Професійно орієнтована нормативна дисципліна за переліком освітньо-професійної програми	
	Напрямок підготовки 292 Міжнародні економічні відносини		
Модулів - 2	Спеціальність (професійне спрямування): Міжнародні економічні відносини, міжнародний бізнес, економічна дипломатія	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>Немає</i>		Семестр	
Загальна кількість годин: денна форма - 60 заочна форма - 8		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи студента - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		30	
		Практичні, семінарські	
		30	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
22			
Індивідуальні завдання:-			
Вид контролю: екзамен			

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета

сформувати знання щодо:
географічного положення, історії, державного ладу, економіки, ментальності та національних особливостей окремих країн світу.

Завдання:

- засвоєння знань про фізико-географічну характеристику окремих країн;
- оволодіння знаннями щодо основних етапів історичного розвитку країн;
- вивчення основ державного ладу та функціонування політичної системи країн світу;

- ознайомлення з економіко-географічною характеристикою та основами економічного ладу світових держав;
- формування комплексного та системного бачення сучасних країн світу, особливостей їх культури, ментальності, рис національного характеру та перспектив розвитку у майбутньому.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні географічні показники окремих країн світу;
- етапи їх історичного розвитку;
- форму правління, територіальний устрій та державний режим;
- економічну характеристику країни;
- культурологічну та ментальну характеристику, особливості національного характеру

вміти:

- вільно оперувати основними характеристичними даними про окремі країни світу;
- порівнювати окремі країни, на підставі основних географічних, економічних показників, форм держави та особливостей історичного розвитку;
- самостійно отримувати та аналізувати інформацію про будь-яку країну світу, за наданою моделлю характеристики країни;
- орієнтуватися у актуальній проблематиці окремої країни;
- здійснювати прогнозування стосовно вектору її подальшого розвитку.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№п/п	ТЕМА	ЛЕКЦІЇ	СЕМІНАРИ	САМОСТ.
1	Вступ	4	-	-
2	Європа - від Римської Імперії до ЄС	2	-	-
3	Франція	4	2	-
4	Італія	4	2	-
5	Німеччина	4	2	-
6	Іспанія	4	2	-
7	Швеція	-	-	2
8	Угорщина	2	2	-
9	Австрія	-	-	2
10	Чехія	-	-	2
11	Словаччина	-	-	2
12	Румунія	-	-	2
13	Польща	-	-	2
14	Бельгія	-	-	2
15	Нідерланди	-	-	2
16	Росія	-	2	-
17	Сполучені Штати Америки	4	2	-
18	Великобританія	-	2	-
19	Австралія	-	2	-
20	Бразилія	-	2	-
21	Південна Африка	-	2	-
22	Таїланд	-	-	2
23	Китай	-	2	-
24	Індія	-	2	-
25	Ізраїль	-	2	-
26	Канада	-	-	2
27	Мексика	-	-	2
28	Японія	-	2	-
29	Ужгород і Закарпаття на карті Європи	2	-	-
	Загальний обсяг: 60 годин, у тому числі 30 лекційних, 30 - практичних.	Всього 30	Всього 30	Всього 22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Країнознавство - базова дисципліна для міжнародника будь-якої спеціалізації. Незалежно від того, чи особа є дипломатом, або практикує в сфері міжнародного бізнесу, орієнтація на політичній мапі світу, розуміння й відчуття країни-партнера є надзвичайно важливим фактором у побудові ефективних взаємовідносин.

Країнознавство являє собою **комплексний вид навчальної дисципліни**. Комплексність його полягає в тому, що предмет дослідження країнознавства знаходиться на межі кількох наук: правознавства, історії, географії, економіки.

Мета курсу полягає у всебічному вивченні окремих держав світу, передусім Європи, а саме: географічного положення, етапів їх історичного розвитку, сучасної форми державного правління і територіального устрою, економіки, світогляду, ментальності та особливостей національного характеру.

Визначенням такої мети обумовлюється **предмет** дослідження країнознавства, який включає до себе такі блоки проблем:

- I. Географічне положення держав;
- II. Етапи їх історичного розвитку;
- III. Сучасна форма держави;
- IV. Основні економічні показники;
- V. Світогляд, ментальність, особливості національного характеру.

Природно, що дослідження визначених аспектів стосовно всіх держав планети у рамках одного курсу - неможливе. Саме тому виникла потреба у визначенні переліку держав, які будуть вивчатися в рамках навчальної дисципліни. До нього увійшли передусім країни Європи, що пояснюється нашим знаходженням саме у цій частині світу, намаганням інтегруватися до його найбільш структурованої частини - ЄС, а також, звичайно, глобальним впливом окремих європейських країн на світовий розвиток. Так само включені інші ключові гравці сучасного світу - США, Китай, Індія, Росія та країни - континентальні лідери.

Методологією країнознавства слід вважати сукупність методів, за допомогою яких проходить процес пізнання предмета. Метод - це спосіб пізнання та дослідження предмету науки. Серед методів, за допомогою яких пізнається предмет країнознавства, наступні:

- метод аналізу і синтезу;
- метод індукції та дедукції;
- порівняльний метод;
- спеціально-юридичний метод;
- статистичний метод;
- логічний метод.

Дисципліна включає до себе такі типи занять:

- лекційні заняття;
- семінарські заняття;
- самостійна робота.

Під час лекційних занять студентам надається інформація стосовно предмету навчальної дисципліни у фокусі окремих країн, при цьому особлива увага приділяється атрактивності подання матеріалу, створенню атмосфери «занурення», використанню мультимедіа.

Семінарські заняття поділяються на два типи: під час першого типу, студенти поглиблюють знання щодо країн, які були розглянуті на лекціях; під час других - самостійно готують характеристику визначених країн.

Самостійна робота полягає в опрацюванні матеріалів лекцій, підготовці до семінарських занять, а також у вивченні окремих країн за визначеною методологією.

Якість засвоєних знань оцінюється під час поточного контролю на лекційних та семінарських заняттях, двох модульних контрольних робіт та підсумкового контролю - екзамену.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ВСТУП. Предмет курсу «Країнознавство». Географічний глосарій. Етапи історичного розвитку людства. Форма державного правління. Форма державного устрою. Державний режим. Показники економічного розвитку. Культура, ментальність, особливості національного характеру.

ЄВРОПА - ВІД РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ДО ЄС. Римська держава (царський період, республіка, імперія). Християнство. Розпад Римської імперії - початок формування західного і східного європейських світоглядів. Велике переселення народів. Спроби відновлення Римської імперії. Франкська держава. Візантія. Священна Римська Імперія. Монархія Габсбургів. Російська імперія. Французька імперія Наполеона. Австрійська імперія і Австро-Угорщина. Німецька імперія. Третій рейх. Концепція об'єднаних штатів Європи і Європейський союз.

УЖГОРОД І ЗАКАРПАТТЯ НА КАРТІ ЄВРОПИ. Унікальність географічного розташування. Історія міста і краю. Визначні природні і рукотворні пам'ятки. Економічний потенціал і перспективи розвитку. Позичування.

ФРАНЦІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ІТАЛІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

НІМЕЧЧИНА. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ІСПАНІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

МЕКСИКА. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ЯПОНІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Реформування вищої освіти, яке здійснюється в нашій державі протягом останніх років, є вагомою передумовою інтеграції України в європейський освітянський простір. Цей інтеграційний процес, що отримав назву Болонського, спрямований на впровадження загальноєвропейських норм в освіті та науці, на поширення національних культурних і наукових надбань серед європейських країн, зокрема й в Україні.

Проведення такої реформи дасть можливість істотно підвищити конкурентоспроможність національної системи освіти та науки, забезпечить потреби особи в отриманні якісних освітніх послуг.

Болонський процес - це процес структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи. Його метою є створення європейського наукового та освітнього простору для підвищення спроможності випускників вищих навчальних закладів до працевлаштування, поліпшення мобільності громадян на європейському ринку праці, зростання конкурентоспроможності європейської вищої школи.

З огляду на поставлену мету виникла необхідність:

- прийняти зручні та зрозумілі градації дипломів, ступенів і кваліфікації;
- ввести двоциклову структуру вищої освіти;
- запровадити єдину систему кредитних одиниць (систему ECST - European Community Course Credit Transfer System) і додатків до дипломів;
- підтримувати та розвивати європейські стандарти якості із застосуванням порівняльних критеріїв, механізмів і методів їх оцінки;
- підвищити мобільність студентів, викладачів і науковців вищої школи.

ECTS (European Credit Transfer System - європейська кредитно-трансферна система) - система обліку обсягу навчальної роботи виконаної студентом.

Запровадження модульно-рейтингової системи оцінювання знань, в основу якої покладено розбиття дисципліни на навчальні модулі, дає можливість зарахування цих модулів під час навчання і визначення на підставі такої організації навчального процесу семестрового, річного та підсумкового рейтингу студента.

Програма навчального курсу «Країнознавство» складається з 2-х змістових модулів.

Змістовий модуль - цілісна, чітко структурована змістова частина навчальної програми, яка повинна бути засвоєна студентом за допомогою різних форм навчального процесу.

До структури модуля входять:

- 1) аудиторна робота (лекції, семінари, самостійна робота);
- 2) модульна контрольна робота.

До структури поточного контролю знань у межах модуля входять такі складові частини (див. табл. 1):

- обов'язкові форми активної участі в аудиторних заняттях (форма А);
- обов'язкові форми контролю за самостійною роботою (форма Б);
- відповідальність за порушення навчального процесу (форма Г).

Структура підсумкового контролю знань (екзамену) визначається кафедрою, включається до робочої програми дисципліни і доводиться студентам на початку семестру.

Таблиця 1

№ п/п	Форми обліку навчальних досягнень	Можлива кількість балів на одному занятті*
<i>А. Обов'язкові форми активної участі в аудиторних заняттях</i>		
1.	Глибокі та повні відповіді на запитання викладача у процесі лекційного або семінарського заняття	від 1 до 10
2.	Відповіді та виступи на семінарських заняттях	
3.	Активність при обговоренні питання (проблеми), що винесена на семінарське заняття	
4.	Бібліографічний аналіз проблеми, що обговорюється на семінарі	
5.	Підготовка та захист реферату	
6.	Участь в університетській практичній конференції	
<i>Б. Обов'язкові форми контролю за самостійною роботою</i>		
1.	Модульна контрольна робота (у формі тестів, відповідей на теоретичні питання, вирішення практичних завдань, письмової роботи)	від 1 до 30
<i>В. Екзамен</i>		
1.	Підсумковий контроль (екзамен)	від 1 до 100
<i>Г. Відповідальність за порушення навчального процесу</i>		
1.	Штрафні бали: запізнення на заняття, відсутність на лекції або семінарі з неповажних причин, неготовність до заняття, порушення дисципліни	-5

* Можлива кількість балів, що вказана у таблиці, відображає ту кількість, яку може отримати студент за умови, що він був присутнім на заняттях та виконував певний вид роботи.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Рейтинг кожного модуля складається із суми оцінок за аудиторну роботу та позааудиторну (самостійну) роботу протягом вивчення навчального матеріалу модуля, а також оцінки за модульну контрольну роботу.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю (екзамену) за 100-бальною шкалою. Завдання поточного контролю (семінари) оцінюються у діапазоні від 0 до 5 балів (включно), модульна контрольна робота - від 0 до 30 балів, завдання, що виносяться на залік - від 0 до 100 балів.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студентів здійснюється в п'ятибальній системі («5», «4», «3», «2», «1»). В кінці вивчення навчального матеріалу кожного модуля виставляється оцінка за аудиторну роботу, позааудиторну самостійну роботу, а також за модульну контрольну роботу. Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал таким чином:

1. *Аудиторна робота студента:*
всього - 70 балів;
не був присутній на жодному занятті - 0 балів.

2. Модульна контрольна робота:
всього - 30 балів;
не з'явився на модульну контрольну роботу - 0 балів.
Максимальний рейтинговий бал за 1 навчальний модуль становить – 100 балів (70 + 30).

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Екзамен складається у комбінованій формі й полягає у захисті есе та відповіді на запитання білета, а також включає додаткове опитування.

При оцінюванні кожного питання враховується обсяг, глибина та рівень засвоєння знань з курсу.

Екзамен оцінюється традиційною оцінкою:

- «відмінно» - повна та правильна відповідь на питання;
- «добре»
- «задовільно»
- «незадовільно» - знання мають досить уявний характер, студент погано орієнтується в навчальному матеріалі тощо.

Усім студентам, які мають з навчальної дисципліни рейтинговий бал 60 одиниць і більше екзамен виставляється автоматично з проставленням відповідної кількості балів, які трансформуються у шкалу ECTS - A, B, C, D, E, та національну - «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки - 50, максимальний - 100	Оцінка за розширеною національною шкалою (екзамен, диф. залік)	Еквівалент оцінки за п'ятибальною шкалою (для розрахунку стипендій)	Оцінка за шкалою ECTS
90 та вище	відмінно	5	A
80-89	дуже добре	4,5	B
65-79	добре	4	C
55-64	задовільно	3,5	D
50-54	достатньо	3	E
35-49	незадовільно	2	FX
1-34	неприйнятно	1	F

Якщо студент не складав залік з поважних причин - 0 балів.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

ТЕМА 1 - ВСТУП - 4 години

1. Предмет курсу «Країнознавство».
2. Географічний глосарій.
3. Етапи історичного розвитку людства.
4. Форма державного правління.
5. Форма державного устрою.
6. Державний режим.
7. Показники економічного розвитку.
8. Культура, ментальність, особливості національного характеру.

ТЕМА 2 - ЄВРОПА - ВІД РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ДО ЄС - 2 години

1. Римська держава - царський період, республіка, імперія.
2. Християнство та його вплив на хід історії Європи.
3. Розпад Римської імперії - початок формування західного й східного європейських світоглядів.
4. Велике переселення народів.
5. Спроби відновлення Римської імперії.
6. Франкська держава.
7. Візантія.
8. Священна Римська Імперія.
9. Монархія Габсбургів.
10. Російська імперія.
11. Французька імперія Наполеона.
12. Австрійська імперія і Австро-Угорщина.
13. Німецька імперія.
14. Третій рейх.
15. Концепція об'єднаних штатів Європи і Європейський союз.

ТЕМА 3 - ФРАНЦІЯ - 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 4 - ІТАЛІЯ - 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 5 - НІМЕЧЧИНА - 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 6 - ІСПАНІЯ - 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 7 - УГОРЩИНА - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 8 - СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ - 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

**ТЕМА 9 - УЖГОРОД І ЗАКАРПАТТЯ НА КАРТІ ЄВРОПИ
(виїзна лекція) - 2 години**

1. Унікальність географічного розташування.
2. Історія міста і краю.
3. Визначні природні та рукотворні пам'ятки.
4. Економічний потенціал і перспективи розвитку.
5. Позичування.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1 - ФРАНЦІЯ - 2 години

1. Відомі представники нації.
2. Система транспорту та комунікації.
3. Створені людиною та природні визначні місця.
4. Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
5. Туризм і національна кухня.
6. Екскурсія Парижем.
7. Національна, расова та релігійна характеристика.
8. Регіоналізм.

ТЕМА - 2 ІТАЛІЯ - 2 години

1. Відомі представники нації.
2. Система транспорту та комунікації.
3. Створені людиною та природні визначні місця.
4. Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
5. Туризм і національна кухня.
6. Екскурсія Римом.
7. Національна, расова та релігійна характеристика.
8. Регіоналізм.

ТЕМА 3 - НІМЕЧЧИНА - 2 години

1. Відомі представники нації.
2. Система транспорту та комунікації.
3. Створені людиною та природні визначні місця.
4. Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
5. Туризм і національна кухня.
6. Екскурсія Мюнхеном.
7. Національна, расова та релігійна характеристика.
8. Регіоналізм.

ТЕМА 4 - ІСПАНІЯ- 2 години

1. Відомі представники нації.
2. Система транспорту та комунікації.
3. Створені людиною та природні визначні місця.
4. Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
5. Туризм і національна кухня.
6. Екскурсія Барселоною.
7. Національна, расова та релігійна характеристика.
8. Регіоналізм.

ТЕМА 5 - УГОРЩИНА- 2 години

1. Відомі представники нації.
2. Система транспорту та комунікації.
3. Створені людиною та природні визначні місця.
4. Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
5. Туризм і національна кухня.
6. Екскурсія Будапештом.
7. Національна, расова та релігійна характеристика.
8. Регіоналізм .

ТЕМА 6 - РОСІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 7 - ВЕЛИКОБРИТАНІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі британці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Екскурсія Лондоном.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМА 8 - СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ - 2 години

1. Відомі представники нації.
2. Система транспорту та комунікації.
3. Створені людиною та природні визначні місця.
4. Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
5. Туризм і національна кухня.
6. Екскурсія Нью-Йорком.
7. Національна, расова та релігійна характеристика.
8. Регіоналізм.

ТЕМА 9 - АВСТРАЛІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі австралійці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Екскурсія Сіднеєм.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМА 10- БРАЗИЛІЯ- 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі бразильці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Екскурсія Ріо-де-Жанейро.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМА 11 - ПІВДЕННА АФРИКА - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.

5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі південноафриканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Експерсія Кейптауном.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМА 12 - КИТАЙ- 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі китайці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Експерсія Гонконгом.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМА 13 - ІНДІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі індуси; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Експерсія Мумбаї (Бомбеєм).
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМА 14 - ІЗРАЇЛЬ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі ізраїльтяни; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Експерсія Ієрусалимом.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМА 15 - ЯПОНІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі японці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Експерсія Токіо.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

ТЕМА 1 - ШВЕЦІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 2 - АВСТРІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 3 - ЧЕХІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 4 - СЛОВАЧЧИНА - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 5 - РУМУНІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 6 - ПОЛЬЩА - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 7 - БЕЛЬГІЯ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 8 - НІДЕРЛАНДИ - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 9 - ТАЇЛАНД - 2 години

1. Географічна характеристика. Історична характеристика.
2. Характеристика державного ладу.
3. Економічна характеристика.
4. Особливості світогляду та ментальності.
5. Відомі представники нації.
6. Система транспорту та комунікації.
7. Створені людиною та природні визначні місця.
8. Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
9. Туризм і національна кухня.
10. Екскурсія Бангкоком.
11. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ТЕМА 10 - КАНАДА - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі канадці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Екскурсія Монреалем.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМА 11 - МЕКСИКА - 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі мексиканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Екскурсія Мехіко.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ПИТАННЯ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

№1

ПРЕДМЕТ; ЄВРОПА; УЖГОРОД

Предмет курсу «Країнознавство».
Географічний глосарій.
Етапи історичного розвитку людства.
Форма державного правління.
Форма державного устрою.
Державний режим.
Показники економічного розвитку.
Культура, ментальність, особливості національного характеру.
Римська держава - царський період, республіка, імперія.
Християнство і його вплив на хід історії Європи.
Розпад Римської імперії - початок формування західного і східного європейських світоглядів.
Велике переселення народів.
Спроби відновлення Римської імперії.
Франкська держава.
Візантія.
Священна Римська Імперія.
Монархія Габсбургів.
Російська імперія.
Французька імперія Наполеона.
Австрійська імперія і Австро-Угорщина.
Німецька імперія.
Третій рейх.
Концепція об'єднаних штатів Європи і Європейський союз.

ФРАНЦІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Експурсія Парижем.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

ІТАЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.

Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Римом.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

НІМЕЧЧИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Мюнхеном.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

ІСПАНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Барселоною.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

ШВЕЦІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

УГОРЩИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.

Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Будапештом.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

АВСТРІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ЧЕХІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

СЛОВАЧЧИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

РУМУНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ПОЛЬЩА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

БЕЛЬГІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

НІДЕРЛАНДИ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.

Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

РОСІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

№2

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі британці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Експерсія Лондоном.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Експерсія Нью-Йорком.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

АВСТРАЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі австралійці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Експерсія Сіднеєм.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ПІВДЕННА АФРИКА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.

Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі південноафриканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Експерсія Кейптауном.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

БРАЗИЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі бразильці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Експерсія Ріо-де-Жанейро.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТАЙЛАНД

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Експерсія столицею/визначним містом.
Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

КИТАЙ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі китайці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Експерсія Гонконгом.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ІНДІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі індуси; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Експерсія Мумбаї (Бомбеєм).
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ІЗРАЇЛЬ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі ізраїльтяни; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Ієрусалимом.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

КАНАДА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі канадці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Монреалем.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

МЕКСИКА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі мексиканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Мехіко.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ЯПОНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі японці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Токіо.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ПИТАННЯ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

ПРЕДМЕТ; ЄВРОПА; УЖГОРОД

Предмет курсу «Країнознавство».
Географічний глосарій.
Етапи історичного розвитку людства.
Форма державного правління.
Форма державного устрою.
Державний режим.
Показники економічного розвитку.
Культура, ментальність, особливості національного характеру.
Римська держава - царський період, республіка, імперія.
Християнство і його вплив на хід історії Європи.
Розпад Римської імперії - початок формування західного і східного європейських світоглядів.
Велике переселення народів.
Спроби відновлення Римської імперії.
Франкська держава.
Візантія.
Священна Римська Імперія.
Монархія Габсбургів.
Російська імперія.
Французька імперія Наполеона.
Австрійська імперія і Австро-Угорщина.
Німецька імперія.
Третій рейх.
Концепція об'єднаних штатів Європи і Європейський союз.
Унікальність географічного розташування Ужгорода і Закарпаття.
Історія Ужгорода і Закарпаття.
Визначні природні і рукотворні пам'ятки Ужгорода і Закарпаття.
Економічний потенціал і перспективи розвитку Ужгорода і Закарпаття.
Позиціонування Ужгорода і Закарпаття.

ФРАНЦІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Парижем.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

ІТАЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.

Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації
Система транспорту та комунікації
Створені людиною та природні визначні місця
Образотворче мистецтво, архітектура, музика
Туризм і національна кухня
Екскурсія Римом
Національна, расова та релігійна характеристика
Регіоналізм

НІМЕЧЧИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації
Система транспорту та комунікації
Створені людиною та природні визначні місця
Образотворче мистецтво, архітектура, музика
Туризм і національна кухня
Екскурсія Мюнхеном
Національна, расова та релігійна характеристика
Регіоналізм

ІСПАНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації
Система транспорту та комунікації
Створені людиною та природні визначні місця
Образотворче мистецтво, архітектура, музика
Туризм і національна кухня
Екскурсія Барселоною
Національна, расова та релігійна характеристика
Регіоналізм

ШВЕЦІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

УГОРЩИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Будапештом.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

АВСТРІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ЧЕХІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

СЛОВАЧЧИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

РУМУНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ПОЛЬЩА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

БЕЛЬГІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

НІДЕРЛАНДИ

Географічна характеристика.

Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

РОСІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі британці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Експерсія Лондоном.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Експерсія Нью-Йорком.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

АВСТРАЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі австралійці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Експерсія Сіднеєм.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

БРАЗИЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.

Відомі бразильці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Ріо-де-Жанейро.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ПІВДЕННА АФРИКА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі південноафриканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Кейптауном.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

КИТАЙ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі китайці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Гонконгом.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ІНДІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі індуси; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Мумбаї (Бомбеєм).
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ІЗРАЇЛЬ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі ізраїльтяни; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Ієрусалимом.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

КАНАДА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі канадці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Монреалем.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

МЕКСИКА

Географічна характеристика.

Історична характеристика.

Характеристика державного ладу.

Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.

Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.

Відомі мексиканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.

Екскурсія Мехіко.

Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ЯПОНІЯ

Географічна характеристика.

Історична характеристика.

Характеристика державного ладу.

Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.

Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.

Відомі японці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.

Екскурсія Токіо.

Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

СПИСОК АВТОРСЬКИХ РОБІТ З ТЕМАТИКИ КУРСУ

Наукові праці

<u>№</u>	<u>Назва</u>	<u>Тип</u>	<u>Видавництво</u>	<u>Сторінки</u>	<u>Співавторство</u>
1	Державність Закарпаття в політико-правовій діяльності Т.Масарика :	Друк	Ужгород: Видавництво „Закарпаття”, 2005. - 104 с. - Особистий внесок - С. 3 - 79, 96 - 102.	82	Болдижар М.М.
2	А. Масарик і входження Закарпаття до складу Чехословаччини (1918 - 1920 рр.)	Друк	Монографія Закарпаття у політиці Чехословаччини та Угорщини між світовими війнами : Матеріали наукової конференції. - Ужгород - Кошице, 2001. - С. 41 - 51.	10	
3	Перспективи розвитку Закарпаття в оцінці Т. Масарика	Друк	Carpatica - Карпатика : Історія і культура Карпат / Ужгород. націон. ун-т, НДІ карпатознавства. - Ужгород, 2002. - Вип. 19. - С. 346 - 349.	3	
4	Панов А. Роль Т. Масарика у визначенні статусу Закарпаття напередодні його входження до складу Чехословаччини	Друк	Фахове видання Carpatica - Карпатика: Політологічні студії: історія, теорія, практика / Ужгород. націон. ун-т, НДІ карпатознавства. - Ужгород, 2003. - Вип. 21. - С. 382 - 389.	7	
5	Альтернативи державного розвитку Закарпаття після Першої світової війни	Друк	Фахове видання Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : право / Ужгород. націон. уні-т. - Ужгород, 2005. - Вип. 4. - С. 86 - 93.	7	
6	Становлення Томаша Масарика як ученого	Друк	Фахове видання Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : історія / Ужгород. націон. уні-т. - Ужгород, 2008. - Вип. 20. - С. 203 - 208.	5	
7	Масарик і Закарпаття: монографія.	друк	Фахове видання Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010. - 192 с.	192	

8	Закарпаття 1919-2009 років: історія, політика, культура	Друк	Монографія Ужгород: Видавництво «Ліра», 2010, особистий внесок - С.59 - 63.	720	Токар М.
9	Американські русини, Томаш Масарик та уряд Сполучених Штатів Америки як ключові гравці дипломатично-правового процесу у визначенні статусу Закарпаття після першої світової війни	Друк	Монографія Вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право». - Випуск № 16. - С. 56-59.	3	
10	Єврорегіони як інструмент прикордонного (транскордонного) співробітництва	Друк	Фахове видання Вісник Запорізького національного університету. Збірник наукових праць. Серія: «Юридичні науки». - Випуск № 8. - Запоріжжя - 2011 - С. 20-26. Фахове видання	6	
11	Закордонні дипломатичні установи України: система, функції, види	Друк	Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». - Випуск № 15. - Частина 1. - Ужгород - 2011 р. - С. 70-74 Фахове видання	4	
12	Регіоналізація в Угорській Республіці в 2000-2010 роках	Друк	Правова інформатика - Науковий журнал з питань правової інформатики, інформаційного права та інформаційної безпеки - Луцьк - 2011 р. - №8. - С. 46-49. Фахове видання	3	
13	Дипломатичні, історичні та правові аспекти визначення майбутнього статусу Закарпаття після Першої світової війни	Друк	Форум Права. Науковий електронний журнал. - Харків - 2011 - № 4. (електронний ресурс). - режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-4/11pravrev.pdf		
14	Адміністративно- територіальний устрій Італії: сучасність та реформування	Друк	Фахове видання Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». - Херсон - 2013 - №3 - С. - 50- 54	4	
15	Проект ефективного адміністративно- територіального устрою (на прикладі Закарпатської області)	Друк	Фахове видання Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». - Ужгород - 2013 - № 23 - С. - 164-169	5	

16	Територіальний устрій Франції - перманентний пошук балансу між централізацією і самоврядуванням	Друк	Фахове видання Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». - Ужгород - 2014 - № 29 - С. - 101-106	5
17	Територіальний устрій Франції та Італії - уроки для України	Друк	Фахове видання Ужгород:РА «ШАРК», 2015.- 128 с.	128
18	Територіальна реформа Франції - уроки для України	Друк	Монографія Visegrad Journal on Human Rights: Vedecký časopis Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy - № 3 - 2015 - С. 87-91.	4
19.	Ефективний територіальний устрій України - Закарпатська модель	Друк	Фахове видання Порівняльно-аналітичне право - №4 - 2016 - С. 34-39	5
20.	Адміністративно-територіальний устрій Італії: сучасність та реформування	Друк	Науковий вісник УжНУ. Серія «Право» - № 41 - 2016 - С. 67-72	5
21.	Розбудова територіального устрою Франції: теоретичні та практичні засади	Друк	Visegrad Journal on Human Rights: Vedecky casopis Fakulty prava Paneuropskej visokej skoly. - №4 - 2016 - С.47-53	5

Навчально-методичні праці та розробки

<u>№</u>	<u>Назва</u>	<u>Тип</u>	<u>Видавництво</u>	<u>Сторінки</u>	<u>Співавторство</u>
22	Основи країнознавства: Європа: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Міська друкарня, 1999.	160	
23	Панов А.В. Основи Конституції і правознавства України: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Міська друкарня, 2001.	120	
24	Основи конституції і правознавства України: методичні рекомендації з курсу для студентів медичного факультету.	Друк	Ужгород: Міська друкарня, 2001.	20	
25	Основи конституції і правознавства України: методичні рекомендації з курсу для студентів історичного факультету.	Друк	Ужгород: Видавництво УжНУ, 2001.	24	
26	Історія держави і права зарубіжних країн: методичні рекомендації з курсу для студентів юридичного факультету.	Друк	Ужгород: Видавництво УжНУ, 2001.	20	
27	Панов А.В. Основи країнознавства: Південна Америка: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: ПП Шарк, 2002.	88	
28	Історія держави і права зарубіжних країн: методичні рекомендації з курсу для студентів юридичного факультету.	Друк	Ужгород: Видавництво УжНУ, 2002.	20	
29	Панов А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Міська друкарня, 2003.	204	
30	Історія держави і права зарубіжних країн: методичні рекомендації з курсу для студентів юридичного факультету.	Друк	Ужгород: Видавництво УжНУ, 2005.	20	
31	Історія держави і права зарубіжних країн: курс лекцій.	Друк	Ужгород: Рекламно-видавничий центр юридичного факультету УжНУ, 2005.	45	
32	Державне право зарубіжних країн: методичні рекомендації з курсу.	Друк	Ужгород, Видавництво УжНУ, 2005.		
33	Дипломатична і консульська служба: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010.	91	

34	Державне право зарубіжних країн: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2011.	112
35	Конституційно-порівняльне правознавство: навчально-методичний посібник	Друк	Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012.	232
36	Державне (конституційне) право зарубіжних країн: курс лекцій	Друк	Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012.	156
37	Дипломатична і консульська служба: підручник	Друк	Ужгород:РА «ШАРК», 2015.- 270 с.	270

ПРЕДМЕТ КРАЇНОЗНАВСТВА

ПРАВИЛА ГРИ

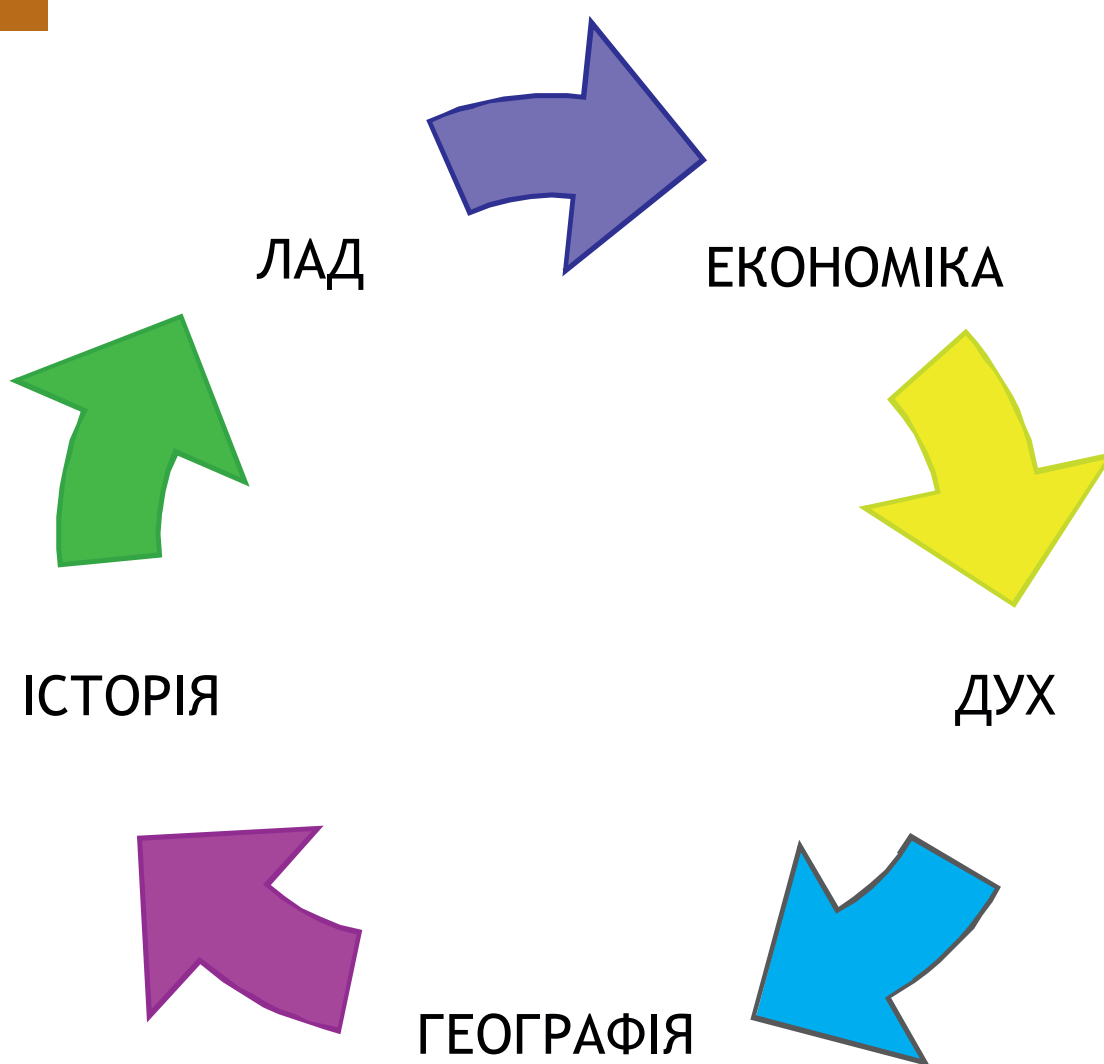
- 1.** Відвідування - заохочується, але не вимагається.
- 2.** Бали - всього 100, в рамках 2-х модулів: 40 балів - контрольні, 30 балів - семінарські, 30 балів - лекторські.
- 3.** Види занять - лекції, семінари, контрольні, екзамен.
- 4.** Виступи - лише з презентацією.
- 5.** Поведінка в аудиторії - можна робити все, що не заважає іншим.

План

1. Предмет курсу “Країнознавство”.
2. Географічний глосарій.
3. Етапи історичного розвитку людства.
4. Форма державного правління.
5. Форма державного устрою.
6. Державний режим.
7. Показники економічного розвитку.
8. Культура, ментальність, особливості національного характеру.

1. Предмет курсу “Країнознавство”

2. Географічний глосарій

1. Площа - частина земної кулі, обмежена кордоном, включно з внутрішніми водами. Якщо держава має колоніальні утворення, тоді її площа складається з двох частин:

- Площа Метрополії (основної частини)
- Площа Колоніальних утворень

Приклад

Франція: 675 тис. кв. км

Метрополія - 552 тис. кв. км + Заморські департаменти - 92 тис. кв. км + Інші території - 31 тис. кв. км

ПЛОЩА РАХУЄТЬСЯ У ТИСЯЧАХ КВАДРАТНИХ КІЛОМЕТРІВ

Якщо площа менша 1 тисячі, тоді застосовується дрібне число

Приклад:

Німеччина: 357 тис кв. км, САН-МАРИНО: 0,06 тис. кв. км

2. Населення - сумарна кількість осіб, які постійно проживають в країні. Як правило, рахується в мільйонах. Якщо кількість населення менша за мільйон, застосовується розрахунок в тисячах.

Коли країна має колоніальні утворення, тоді застосовується аналогічний з площею принцип підрахунку.

Приклад:

Населення Сан Марино: 33 000 чол.

Населення Німеччини: 82 млн. чол.

Населення Франції: 63,1 млн. чол. (метрополія)+ 2,7 млн. чол. (заморські департаменти і території), разом - 65,8 млн. чол.

Густота населення - співвідношення кількості населення до площі країни

Приклад:

Франція: $6\,580\,000/675\,000=97,5$ чол/кв.км

РОЗРАХУНОК НАСЕЛЕННЯ В МІСТАХ

- Кількість населення в межах адміністративного кордону
- Кількість міської агломерації (позначається в дужках)

Агломерація - фактичне зростання групи населених пунктів.

Обов'язкові умови:

- безпосереднє сусідство меж;
- площа забудови вища, ніж площа вільних земель;
- маятникова щоденна міграція на рівні вищому, ніж 10% населення.

Види:

- моноцентрична агломерація - наявність центрального міста;
- конурбація - відсутність чіткого центру.

Приклади:

- Нью-Йорк - 8,5 млн. чол. (21 млн)
- Рурська конурбація - 5 млн. чол., у складі 15 міст

! ЯКИМ ДЖЕРЕЛАМ ДОВІРЯТИ?

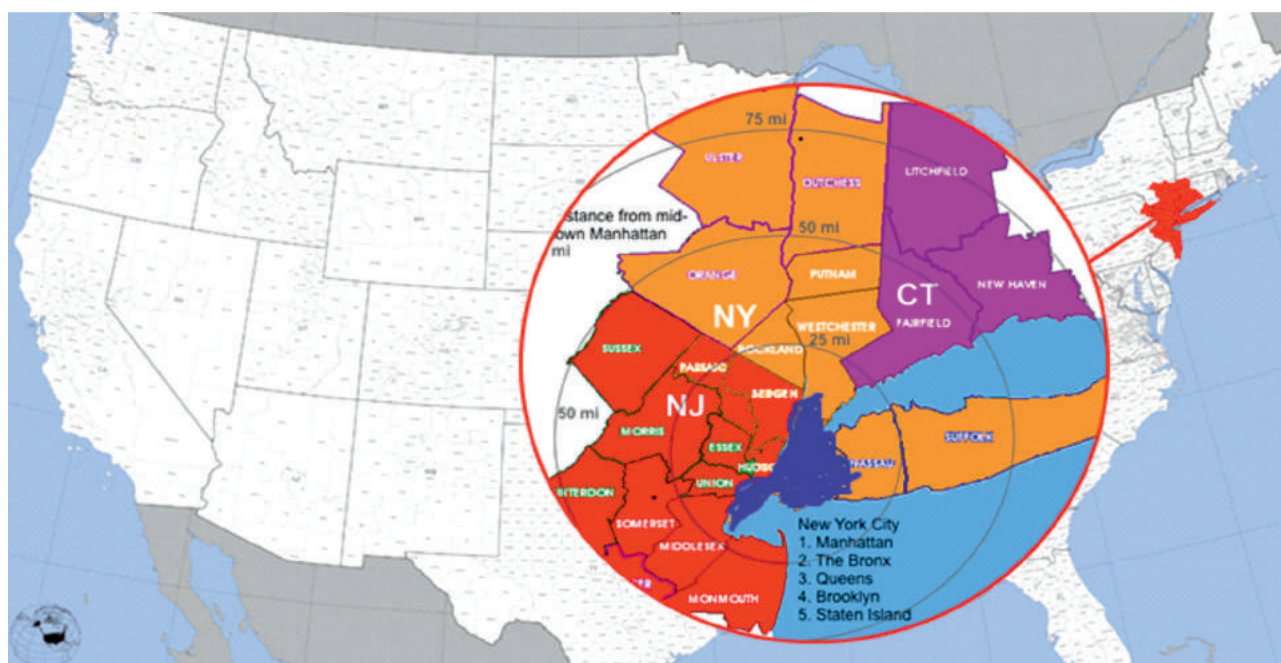
- Національна статистика країни
- Зведені дані ООН
- Дані розвідки, *наприклад World fact book, CIA, USA*

ВРАХОВУЮТЬ:

- *відомості перепису населення*
- *актуальні міграційні потоки*
- *оперативну інформацію, аналітику*

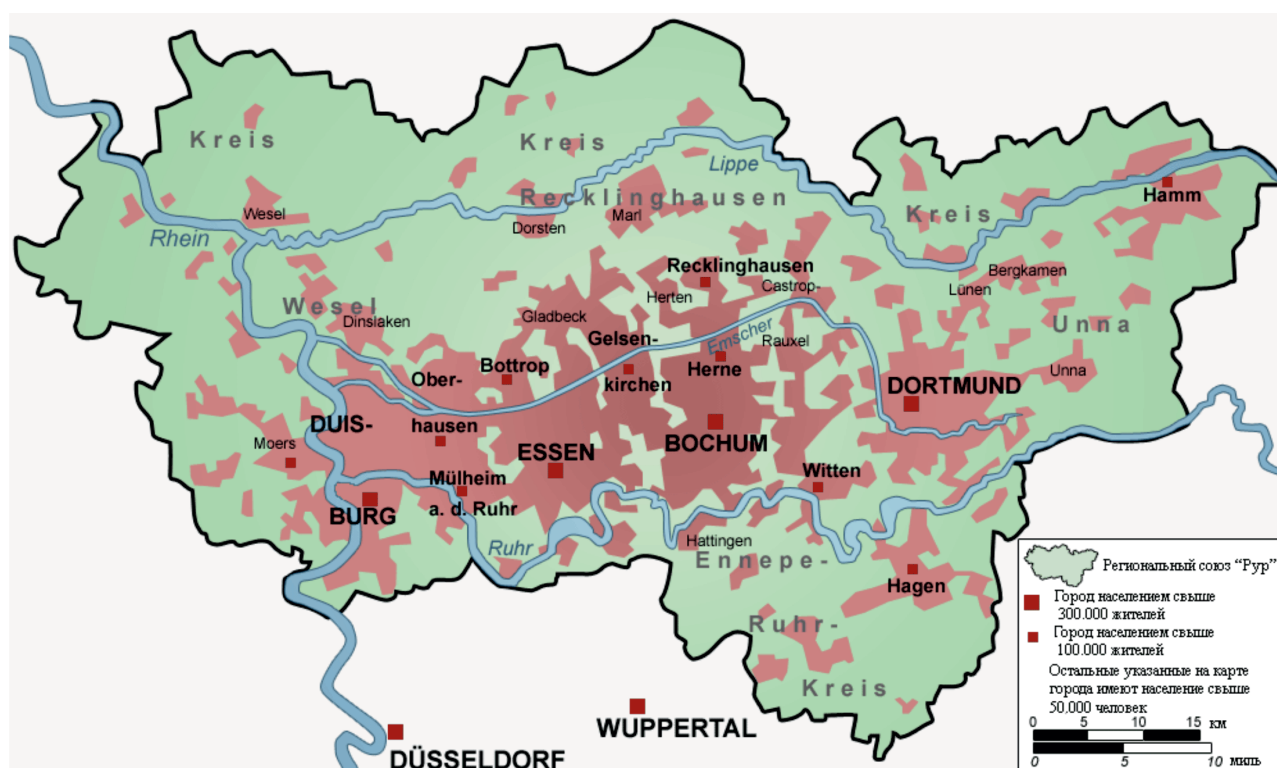
Агломерація Нью-Йорка, США

Синій колір - місто Нью-Йорк; решта кольорів - складові частини агломерації

Рурська Конурбація, ФРН

ГОРИ Й ДОЛИНИ

РІВНИНА

Саванна у Венесуелі

Степ у Казахстані

Американські прерії

МОРЯ, ОСТРОВИ, НАПІВОСТРОВИ

МАТЕРИКИ - 6

(геологічне поняття, кордон по Суецькому та Панамському перешийках)

ЄВРАЗІЯ,
АФРИКА,
АВСТРАЛІЯ,
АНТАРКТИДА,
ПІВДЕННА АМЕРИКА,
ПІВНІЧНА АМЕРИКА

ЧАСТИНИ СВІТУ - 6

(історико-культурне поняття)

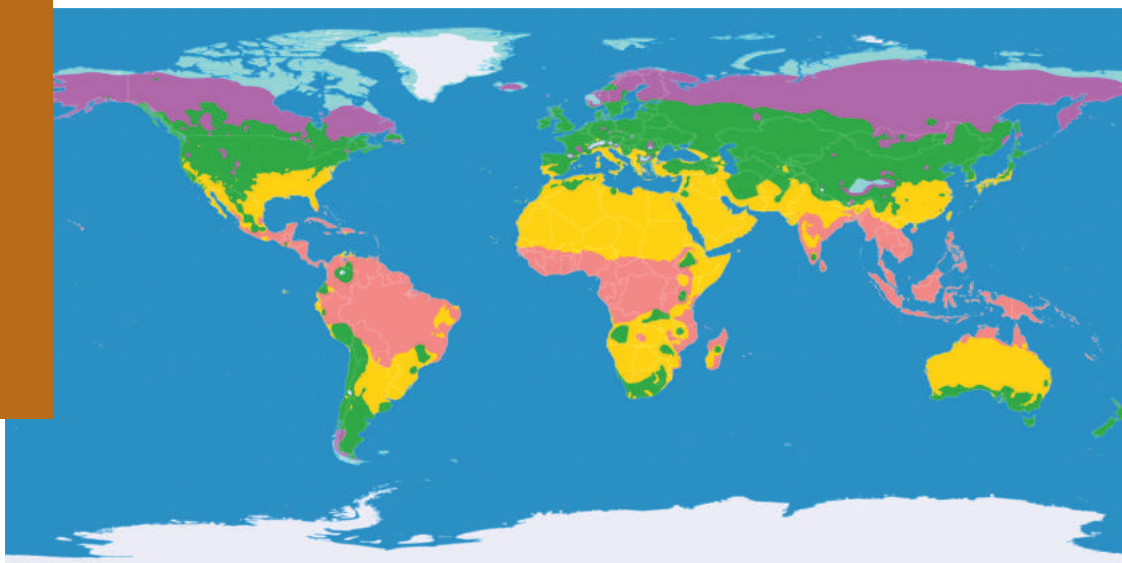
ЄВРОПА,
АЗІЯ,
АФРИКА,
АВСТРАЛІЯ,
АНТАРКТИДА,
АМЕРИКА= ПІВНІЧНА+ПІВДЕННА

КОНТИНЕНТИ - 4

(геологічне поняття, кордон проходить по морях та океанах)

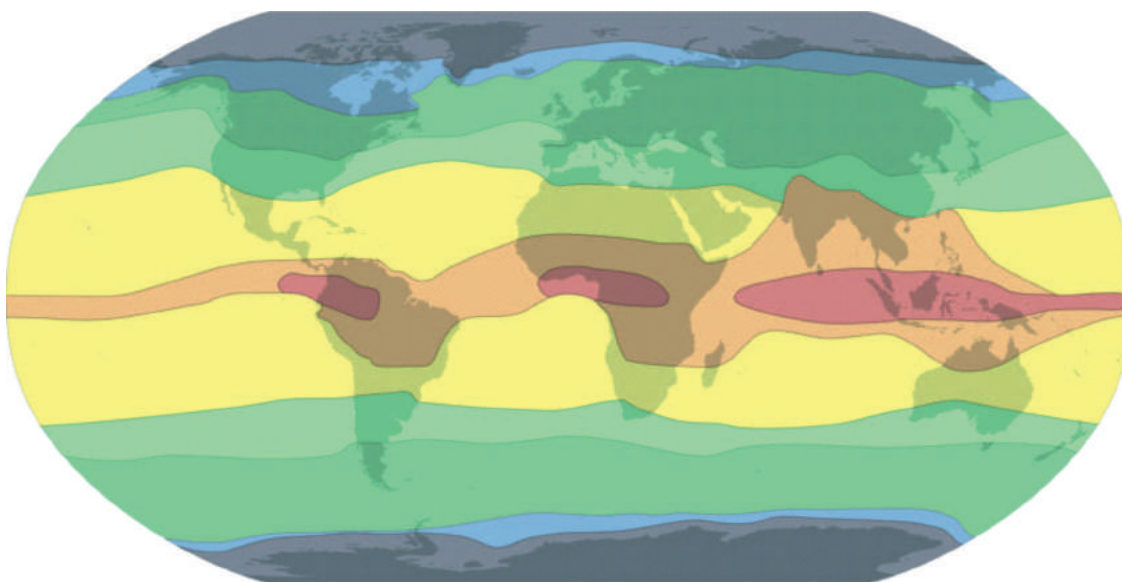
СТАРИЙ СВІТ= ЄВРАЗІЯ+АФРИКА
НОВИЙ СВІТ = ПІВНІЧНА АМЕРИКА+ПІВДЕННА АМЕРИКА
АВСТРАЛІЯ
АНТАРКТИДА

Кліматичні зони за Кепленом

1. Тундра.
2. Борореальний клімат.
3. Помірний клімат.
4. Субтропічний клімат.
5. Тропічний клімат.

Кліматичні зони за Алісовим

Арктический и антарктический	Субтропические	Экваториальный
Субарктический и субантарктический	Тропические	
Умеренные	Субэкваториальный	

3. Етапи історичного розвитку людства

I. ДО НАШОЇ ЕРИ

Умовна дата народження Христа 1 рік. Все, що відбувалося до неї, позначається як події до нашої ери (до н.е.)
РОЗРАХУНОК РОКІВ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ У ЗВОРОТНЬОМУ ПОРЯДКУ

Приклад:
спочатку йде 121, а потім 120 рік до н.е.

II. НАША ЕРА

Події, після 1 року нашої ери (н.е.) можуть не позначатися аббревіатурою. РОЗРАХУНОК ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ У ПРЯМОМУ ПОРЯДКУ

Приклад:
спочатку йде 120, а потім 121 рік.

III. ВИЗНАЧЕННЯ СТОЛІТТЯ

До першої цифри (якщо таких три) або до перших двох цифр (якщо їх чотири) додати одиницю.

Приклад:
843 рік - 8+1=9 століття; 1802 рік - 18+1=19 століття

Хронологічні/суспільні

ДОІСТОРИЧНИЙ ПЕРІОД/ПЕРВИСНО-ОБЩИННИЙ
до 3000 року до н.е.

ДАВНІЙ СВІТ/РАБОВЛАСНИЦЬКИЙ
3000 року до н.е. - 476 р. н.е.

СЕРЕДНІ ВІКИ/ФЕОДАЛЬНИЙ
476 р. - 1490 рр.

НОВИЙ ЧАС/КАПІТАЛІСТИЧНИЙ
1490 - 1918 рр.

НОВІТНІЙ ЧАС/КАПІТАЛІСТИЧНИЙ - СОЦІАЛІСТИЧНИЙ
1918 р. - триває

Феод - комплекс власності, що включає землю, майно та залежних людей і може бути переданий у спадок;

Бенефіцій - той самий комплекс, без права спадкування;

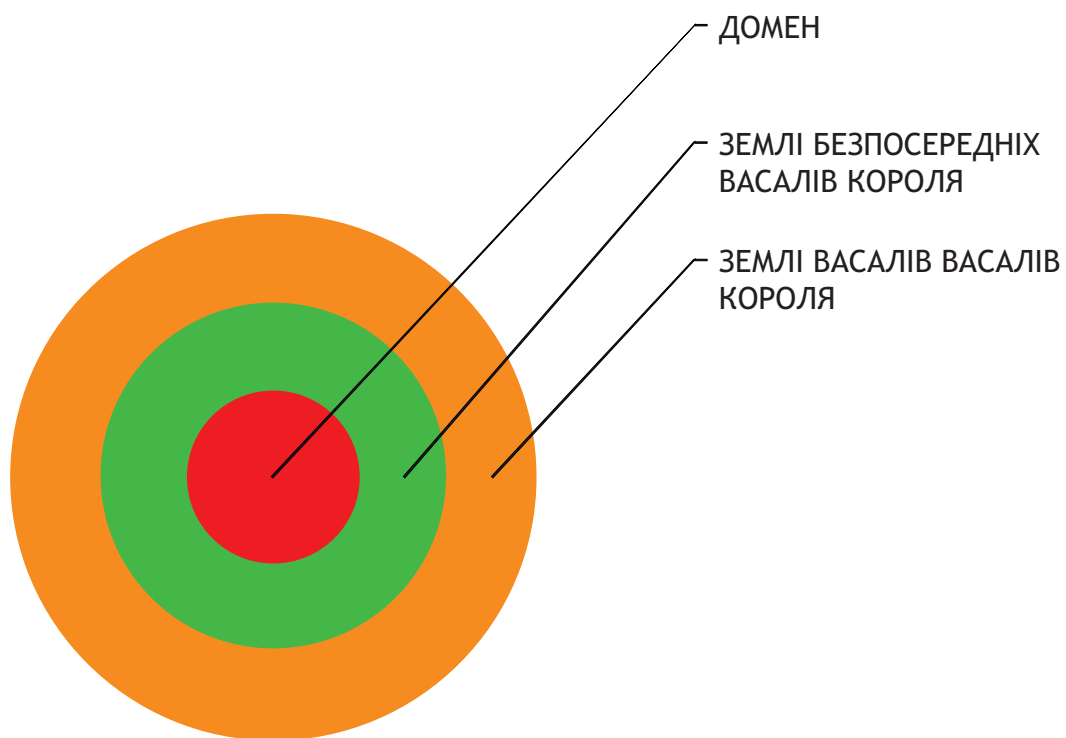
Домен - феод, який залишився у безпосередній власності короля.

СЕНЬЙОР

Той, хто надає феод або бенефіцій

ВАСАЛ

Той, хто отримує феод або бенефіцій і має обов'язки стосовно сеньйора - фінансові, військові, адміністративні

ФЕОДАЛЬНА ДРАБИНА

ОСНОВНІ ДВОРЯНСЬКІ ТИТУЛИ

1. ІМПЕРАТОР
2. КОРОЛЬ/ЦАР
3. КОРОЛІВСЬКИЙ ПРИНЦ
4. ГЕРЦОГ
5. ПРИНЦ/КНЯЗЬ (*Маркіз, Пфальцграф, Ландґраф*)
6. ГРАФ
7. ВІКОНТ, БАРОН
8. ДВОРЯНИН, ЛИЦАР, ШЕВАЛЬЄ

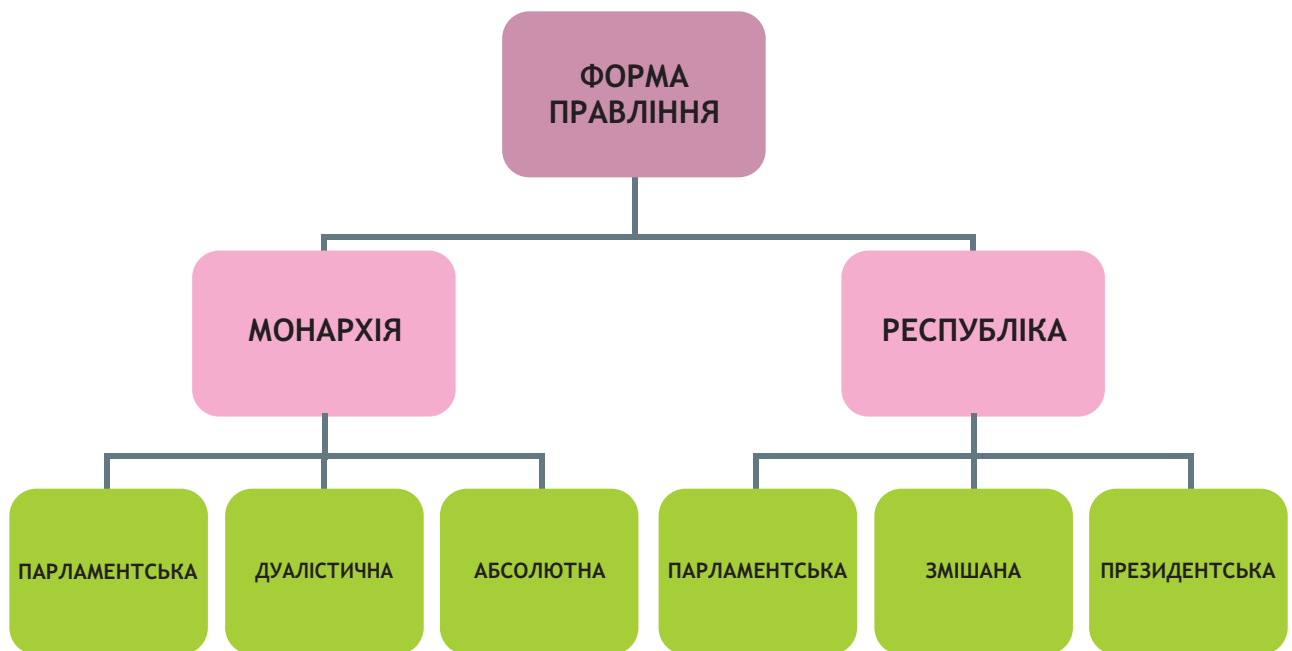
СПАДКУВАННЯ

4. Форма державного правління

! **ФОРМА ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ** - організація вищих органів державної влади: порядок утворення, структура, розподіл компетенції.

МОНАРХІЯ - форма правління, при якій державна влада сконцентрована в руках, як правило, одноосібного глави держави, строк повноважень якого не визначений. Влада монарха найчастіше передається шляхом спадкування. Відсутня юридична відповідальність монарха за свої дії.

- Монархії бувають конституційними (обмеженими) й необмеженими.
- Конституційні монархії, в свою чергу, поділяються на парламентські та дуалістичні.

! **РЕСПУБЛІКА** - форма державного правління, при якій всі вищі органи держави обираються населенням або формуються загальнонаціональним представницьким органом (парламентом).

- **ПРЕЗИДЕНТСЬКА РЕСПУБЛІКА** - базується на основі пріоритету влади всенародно обраного глави держави. Уряд формується главою держави і не несе повної відповідальності перед парламентом держави. В президентських державах, як правило, глава держави одночасно є главою виконавчої влади (напр. Мексика).
- **ПАРЛАМЕНТСЬКА РЕСПУБЛІКА** - базується на сильній позиції законодавчої влади в формуванні державної політики. Уряд формується парламентом переважно зі складу депутатського корпусу. Президент виконує в основному представницькі функції (напр. Угорщина).
- **ЗМІШАНА РЕСПУБЛІКА** - базується на комбінації двох вищеназваних форм. В змішаній формі присутні ознаки як президентської, так і парламентської форм правління. Парламент спільно з президентом формують уряд й здійснюють контроль за ним. (напр. Фінляндія).

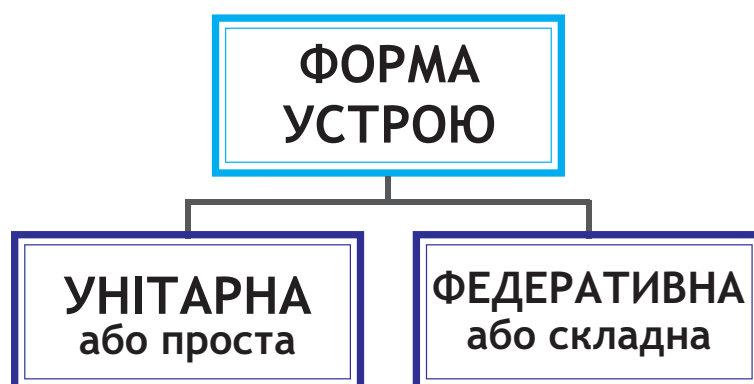
Взагалі, суть розмежування форм державного правління полягає в ступені впливу на формування виконавчої влади та реальній участі в управлінні державою.

- З цієї точки зору можна спростити класифікацію форм правління, звівши їх до двох: **одноосібної та колегіальної**.
- У **одноосібній** формі серед елементів державного механізму **домінує глава держави**, натомість у **колегіальній** - **уряд**, утворюваний вищим представницьким органом, **парламентом**.

5. Форма державного устрою

- ! **ФОРМА ДЕРЖАВНОГО УСТРОЮ** - організація територіально-адміністративного поділу держави, яка виражає **взаємовідносини** між державою в цілому та її складовими частинами, між центральними та місцевими органами влади.

Суть полягає у наявності або відсутності ознак державності (суверенітету) у територіальних одиниць.

УНІТАРНА (проста) - форма устрою, при якій жодна адміністративно-територіальна одиниця не має ознак державності (напр. Угорщина), або більшість адміністративно-територіальних одиниць не мають ознак державності (напр. Італія). Види територіальних одиниць: департамент, мед'є, область, воєводство, провінція.

ФЕДЕРАТИВНА (складна) - держава, в якій її територіальні складові мають ознаки державності: свого главу, уряд, конституцію, парламент, поліцію, при збереженні цілісності держави. (напр. США). Види суб'єктів федерації: штати, землі, республіки та ін.

КОНФЕДЕРАЦІЯ (союз) - як особливий вид форми устрою являє собою союз держав, які об'єдналися для досягнення спільної мети. При цьому суверенітет держав повністю зберігається, а окремі повноваження передаються конфедеративним органам влади. В наш час прикладів конфедерації немає, хоча деякими її рисами наділений Європейський Союз.

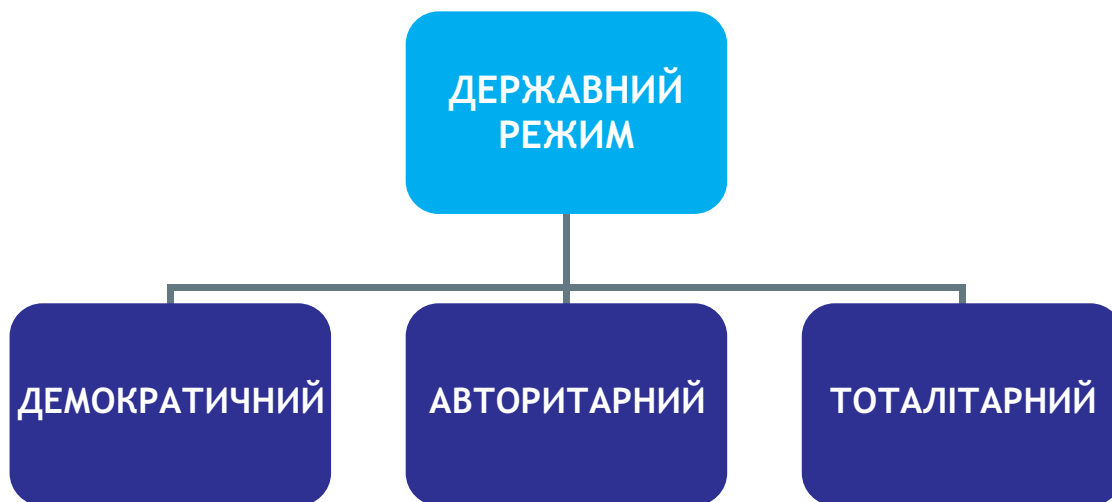
Слід зауважити, що такий поділ держав на сьогодні вже не є достатньо ефективним, оскільки не відображає суті територіальної організації влади. У цьому контексті визначення держави як федеративної або унітарної не завжди є на часі.

Так, скажімо статус італійського регіону та німецької федеральної землі мало чим відрізняється по суті, однак першу країну традиційно відносять до унітарних, а другу - до федеративних.

З огляду на «не модність» визначення унітаризму-федералізму в більшості країн Європи, в сучасності більш правильно визначати форму устрою за балансом можливостей, повноважень, відповідальності держави в цілому та її складових. З цієї точки зору актуальним видається визначати держави як **централізовані та децентралізовані**.

6. Державний режим

! **ДЕРЖАВНИЙ РЕЖИМ** -
спосіб здійснення державної влади.

Демократичний - спосіб, при якому єдиним джерелом державної влади є народ, який її здійснює безпосередньо або через обрані органи.

Центральне становище займають закони, дотримуються права людини, захищена власність у всіх її формах.

Авторитарний - спосіб, при якому державна влада не має

безпосереднього мандату народу, хоч і визначається законом.

Реально владні повноваження здійснюють представники домінуючого політичного угруповання; мають місце порушення прав людини; виконавча влада є найважливішою у здійсненні державних функцій і її компетенція фактично не обмежена (напр. Китай).

Тоталітарний - спосіб, при якому народ повністю усунуто від формування державної влади. Суспільство є об'єктом тотального контролю з боку держави, при відсутності незалежного правосуддя та ігноруванні прав людини. (напр. Німеччина 1933-45 рр.).

7. Показники економічного розвитку

ТИПИ ДЕРЖАВ/СУСПІЛЬСТВ

АГРАРНА - найбільший вклад у вартість створених матеріальних благ вносить сільське господарство.

ІНДУСТРІАЛЬНА - найбільший вклад у вартість створених матеріальних благ вносить промисловість.

ПОСТІНДУСТРІАЛЬНА - найбільший вклад у вартість створених матеріальних благ вносять інновації та сфера послуг.

! **ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ (ВВП)** - ринкова вартість всіх товарів та послуг, що створені на території держави за рік в доларах США.

ВВП/ДУШУ НАСЕЛЕННЯ - ВВП поділений на кількість населення держави.

ВВП/ДУШУ НАСЕЛЕННЯ НОМІНАЛ - ВВП переведений в долари США за міжбанківськими курсами та поділене на кількість населення держави.

ВВП/ДУШУ НАСЕЛЕННЯ ЗА ПАРИТЕТОМ КУПІВЕЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ (ПКС) - ВВП переведений в долари США за ПКС. Тобто, курс долара визначається виходячи з того, що один вид товару має коштувати однаково в будь-якій державі, якщо з нього вирахувати податки й видатки на доставку. Після цього доларова сума ВВП ділиться на кількість населення держави

! **РІВЕНЬ ЖИТТЯ**
Показує співвідношення:
● Рівень доходів/Рівень споживання

! **ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ =**
● Рівень життя + Освіченість + Довголіття

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ -

Комплексний показник добробуту:

рівень життя + тривалість життя + стан здоров'я + стан навколишнього середовища + харчування + комфорт + соціальний захист + задоволення культурних потреб + ...

ІНДЕКС ЩАСТЯ -

добробут людей + стан навколишнього середовища + відчуття задоволеності.

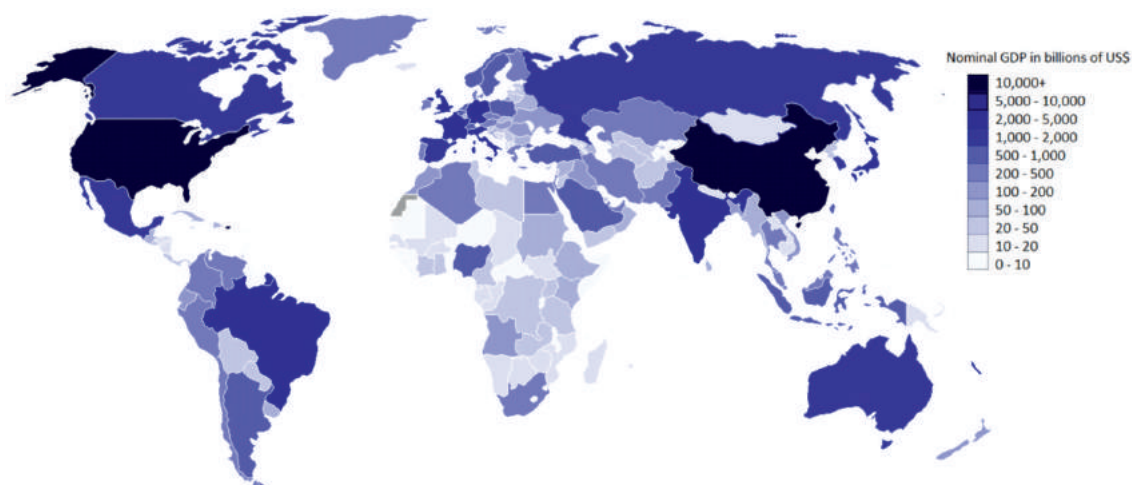
ІНФЛЯЦІЯ - зростання цін на товари та послуги

З часом, за однаково суму грошей, можна придбати меншу кількість товарів.

РІВЕНЬ БЕЗРОБІТТЯ - співвідношення кількості активного населення до кількості безробітних.

РІВЕНЬ БІДНОСТІ - рівень доходів людини, який не здатний забезпечити мінімальних потреб для життя, працездатності та продовження роду.

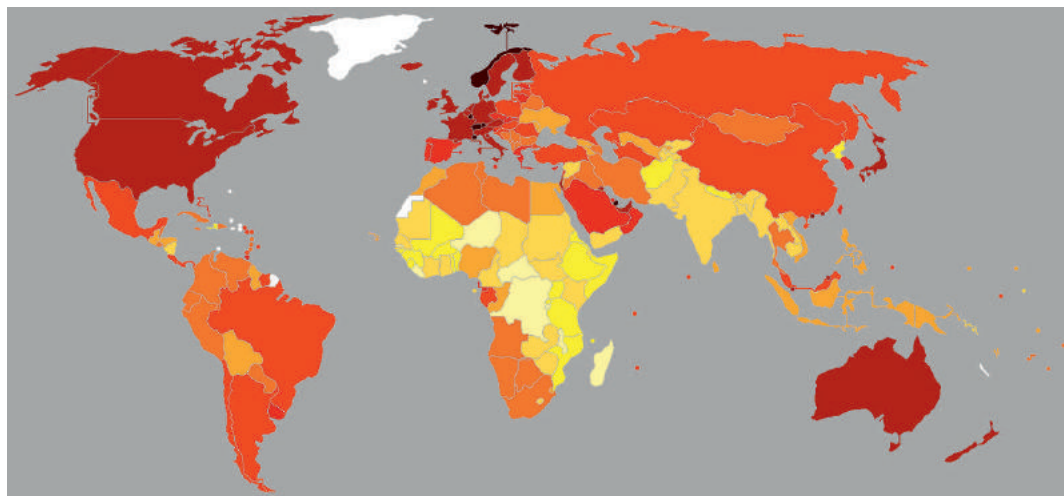
ВВП країн світу

ВВП 2014 (МВФ)

								(млрд.)
	Світ	77 301 958	9	Індія	2 049 501	19	Саудівська Аравія	752 459
	ЄС	18 495 349	10	Росія	1 857 461	20	Швейцарія	712 050
1	США	17 418 925	11	Канада	1 788 717	21	Нігерія	573 652
			12	Австралія	1 444 189	22	Швеція	570 137
2	КНР	10 380 380	13	Південна Корея	1 416 949	23	Польща	546 644
			14	Іспанія	1 406 855	24	Аргентина	540 164
3	Японія	4 616 335	15	Мексика	1 282 725	25	Бельгія	534 672
4	Німеччина	3 859 547	16	Індонезія	888 648			
5	Велика Британія	2 945 146	17	Нідерланди	866 354			
6	Франція	2 846 889	18	Туреччина	806 108			
7	Бразилія	2 353 025						
8	Італія	2 147 952						

ВВП/чол (2015)

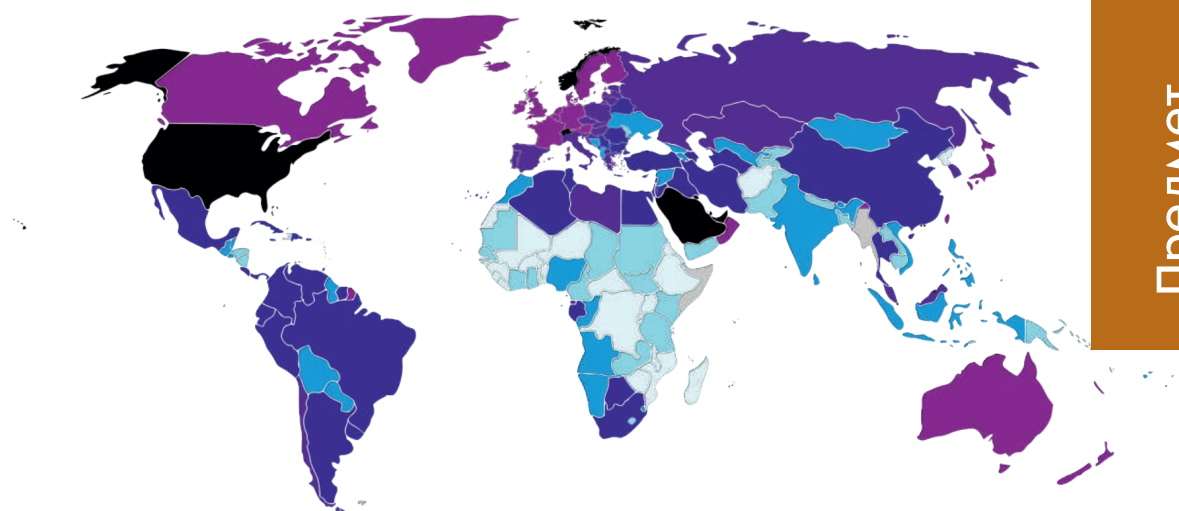
Темні кольори - вищий рівень ВВП/чол.

ВВП/чол (2015)

								(млрд.)
1.	Люксембург	103 187	10.	Сан-Марино	49 139	19.	Бельгія	40 456
2.	Швейцарія	82 178	11.	Швеція	48 966	20.	Франція	7 728
3.	Катар	78 829	12.	Ірландія	48 940	21.	Нова Зеландія	36 963
4.	Норвегія	76 266	13.	Нідерланди	44 333	22.	Ізраїль	35 702
5.	США	55 904	14.	Велика Британія	44 118	23.	ОАЕ	35 392
6.	Сінгапур	53 224	15.	Канада	43 935	24.	Японія	32 481
7.	Австралія	51 642	16.	Австрія	43 547		Європейський Союз	32 006
8.	Данія	51 424	17.	Фінляндія	42 159			
9.	Ісландія	51 068		Гонконг	42 097			
			18.	Німеччина	41 267			

ВВП/чол ПКС (2014)

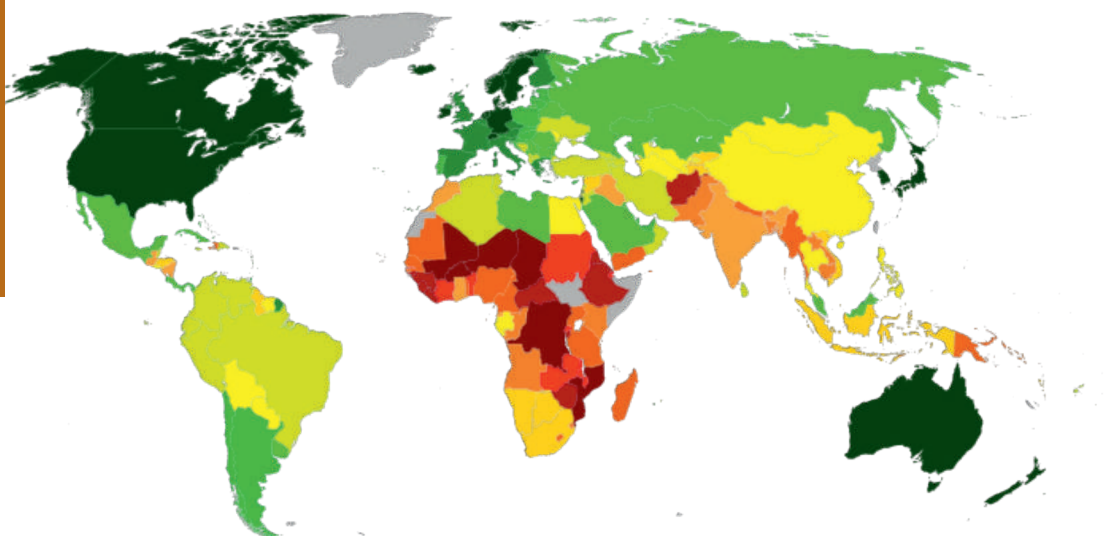
Темні кольори - вищий рівень ВВП/чол. ПКС

Предмет
Країнознавства

ВВП/чол ПКС (2014)

								(млрд.)
1.	Катар	143 427	10.	США	54 597	19.	Тайвань	45 854
2.	Люксембург	92 049	11.	Саудівська Аравія	52 183	20.	Канада	44 843
3.	Сінгапур	82 762	12.	Бахрейн	51 714	21.	Данія	44 343
4.	Бруней	73 233	13.	Ірландія	49 195	22.	Ісландія	43 637
5.	Кувейт	71 020	14.	Нідерланди	47 355	23.	Бельгія	42 973
6.	Норвегія	66 937	15.	Австралія	46 433	24.	Франція	40 375
7.	ОАЕ	64 479	16.	Австрія	46 420	25.	Фінляндія	40 347
8.	Сан-Марино	60 664	17.	Швеція	45 986			
9.	Швейцарія	58 087	18.	Німеччина	45 888			
	Гонконг	54 722						

Індекс людського розвитку, 2013 р.

*Темно-зелений - найбільш розвинені
Темно-червоний - найменш розвинені*

1. Норвегія	9. Сінгапур	17. Японія
2. Австралія	10. Данія	18. Ліхтенштейн
3. Швейцарія	11. Ірландія	19. Ізраїль
4. Нідерланди	12. Швеція	20. Франція
5. США	13. Ісландія	21. Австрія
6. Німеччина	14. Велика Британія	22. Бельгія
7. Нова Зеландія	15. Гонконг	23. Люксембург
8. Канада	16. Південна Корея	24. Фінляндія
		25. Словенія

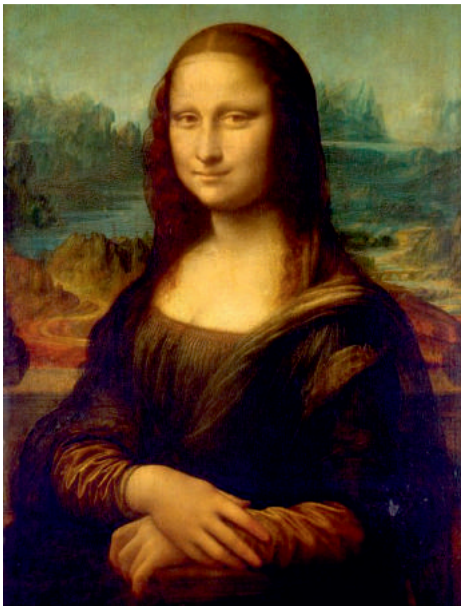
Тривалість життя

1	Японія	83,7	10	Швеція	82,4	19	Ірландія	81,4
2	Швейцарія	83,1	11	Республіка Корея	82,3	20	Великобританія	81,2
3	Сінгапур	83	12	Канада	82,2	21	Бельгія	81,1
4	Австралія	82,8	13	Люксембург	82	22	Финляндія	81,1
5	Іспанія	82,8	14	Нідерланди	81,9	23	Португалія	81,1
6	Ісландія	82,7	15	Норвегія	81,8	24	Німеччина	81
7	Італія	82,7	16	Мальта	81,7	25	Греція	81
8	Ізраїль	82,5	17	Нова Зеландія	81,6			
9	Франція	82,4	18	Австрія	81,5			

8. Культура, ментальність, особливості національного характеру.

! КУЛЬТУРА - результати людської діяльності у різних проявах форми самовираження + сума навичок.

ЖИВОПИС

ПОРТРЕТ
Леонардо да Вінчі, 16 ст.

ПЕЙЗАЖ
Клод Моне, 19-20 ст.

НАТЮРМОРТ
Поль Сезанн, 19-20 ст.

АНТИЧНА АРХІТЕКТУРА

8 ст. до н.е - 5 ст. н.е.

ПАРФЕНОН У АФІНАХ, 5 ст. до н.е.

ФОРУМ У РИМІ, 6 ст. до н.е.

КОЛІЗЕЙ У РИМІ, 1 ст. н.е.

■ РОМАНСЬКИЙ СТИЛЬ

11-12 ст.

*Лісабонський собор,
12 ст.*

*Бамберзький собор,
11 ст.*

ГОТИЧНИЙ СТИЛЬ, 12-16 ст.

*Реймський собор,
13 ст.*

*Нотр-Дам у Парижі,
12 ст.*

■ АРХИТЕКТУРА РЕНЕСАНСУ, 15-17 ст.

*Шамбор,
16 ст.*

*Собор
Санта-Марія дель Фьоре,
Флоренція, 12-16 ст.*

*Собор
Святого Петра,
Рим, 16 ст.*

АРХІТЕКТУРА БАРОКО, 17-18 ст.

Площа короля Станіслава, Нансі, 18 ст.

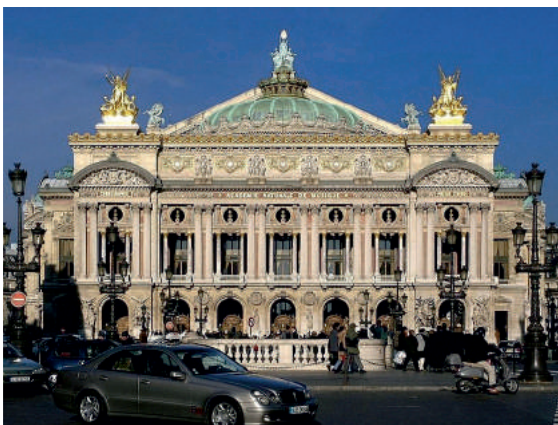

Люксембурзький палац, Париж, 17 ст.

КЛАСИЦИЗМ, 17-19 ст.

Версаль, 17 ст.

Опера, Париж, 19 ст.

Парламент у Ренні, 17 ст.

■ АРХІТЕКТУРА МОДЕРН, 19-20 ст.

*Саграда Фамілія,
Барселона, 19 ст.*

*Школа Бахаус,
Дессау, 20 ст.*

*Емпайр Стейт Білдінг,
Нью-Йорк, 20 ст.*

АРХІТЕКТУРА ЕКЛЕКТИКА

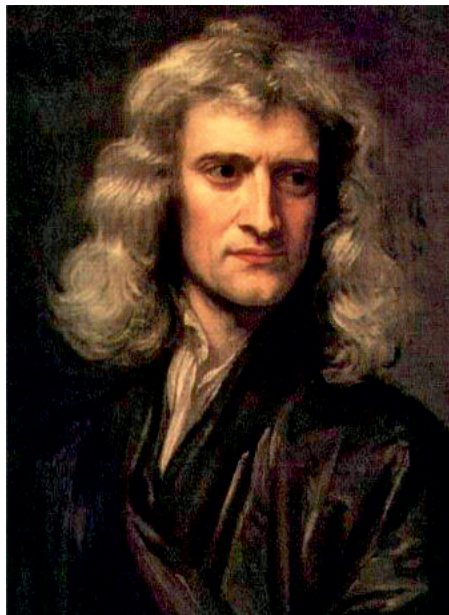
Лувр у Парижі, 12-17 ст.

Парламент у Будапешті, 20 ст.

■ ФОРМИ (ПРОЯВИ) КУЛЬТУРИ

НАУКА

Ньютон, 17 ст.

МУЗИКА

Бетховен, 18 ст.

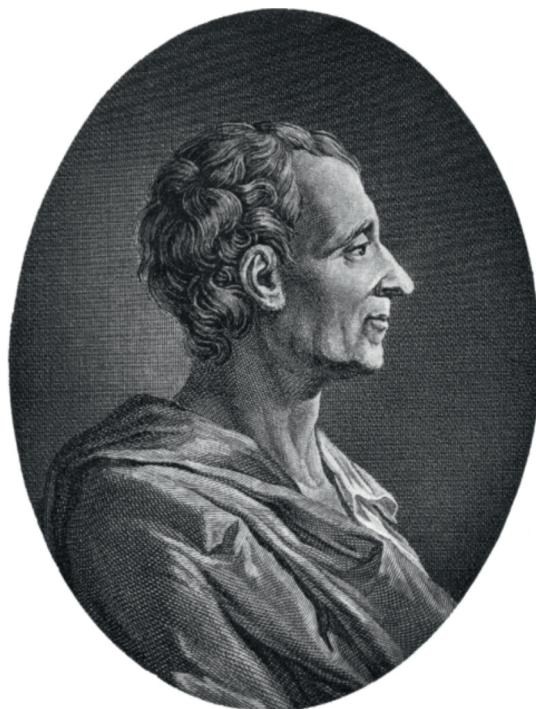

Apple iPhone

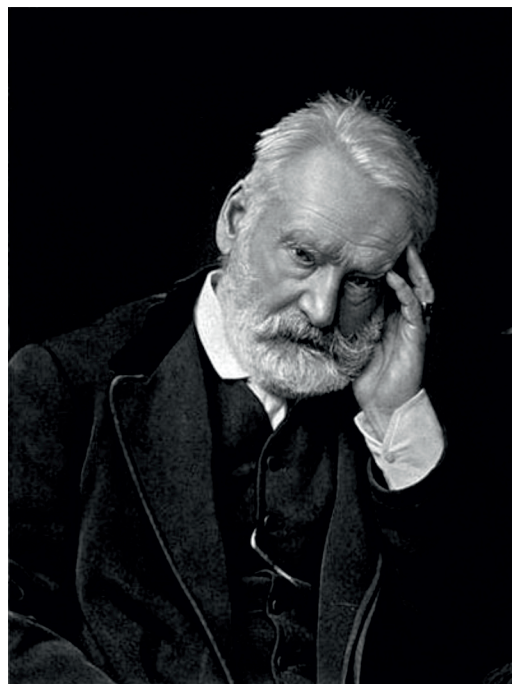
Spaghetti

ФІЛОСОФІЯ

Монтеск'є, 18 ст.

ЛІТЕРАТУРА

Гюго, 19 ст.

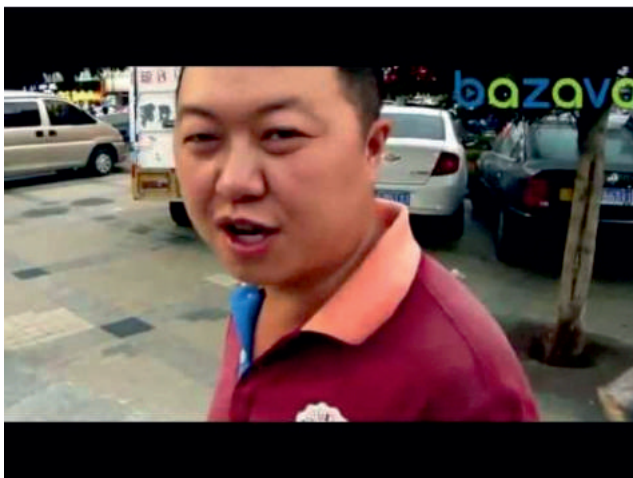

Mercedes-Benz S 500

! РАСА - система популяції з подібними біологічними ознаками.

1. Європейська

2. Монгольська

3. Негроїдна

4. Американська

5. Австралійська

Метиси -
діти батьків
різних рас

! **НАЦІЯ/НАРОД** - сукупність громадян, які проживають на території окремої держави.

МЕНТАЛІТЕТ - сукупність розумових, культурних, емоційних особливостей нації/народу.

МЕНТАЛІТЕТ - дух нації.

ВСІ ЛЮДИ - РІЗНІ

ЄВРОПА - від РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ до ЄС

§2

План

1. Римська держава (перша імперія).
2. Християнство та його вплив на хід історії Європи.
3. Розпад Римської імперії - початок формування західного й східного європейських світоглядів.
4. Велике переселення народів.
5. Спроби відновлення Римської імперії - Франкська держава на заході.
6. Спроби відновлення Римської імперії - Візантія на сході.
7. Репліки Римської Імперії.
  - Західної:
    - Священна Римська Імперія.
    - Французька імперія Наполеона.
    - Австрійська імперія і Австро-Угорщина.
    - Німецька імперія.
    - Третій рейх.
  - Візантії:
    - Російська Імперія.
8. Великі географічні відкриття.
9. Європейський союз.

- ✓ *Вся європейська історія складається з фаз централізації і децентралізації, які змінюють одна одну*

1. Римська держава

Римська держава виникла 21 квітня 753 року до нашої ери

ПАРАМЕТРИ ТА ФАКТИ

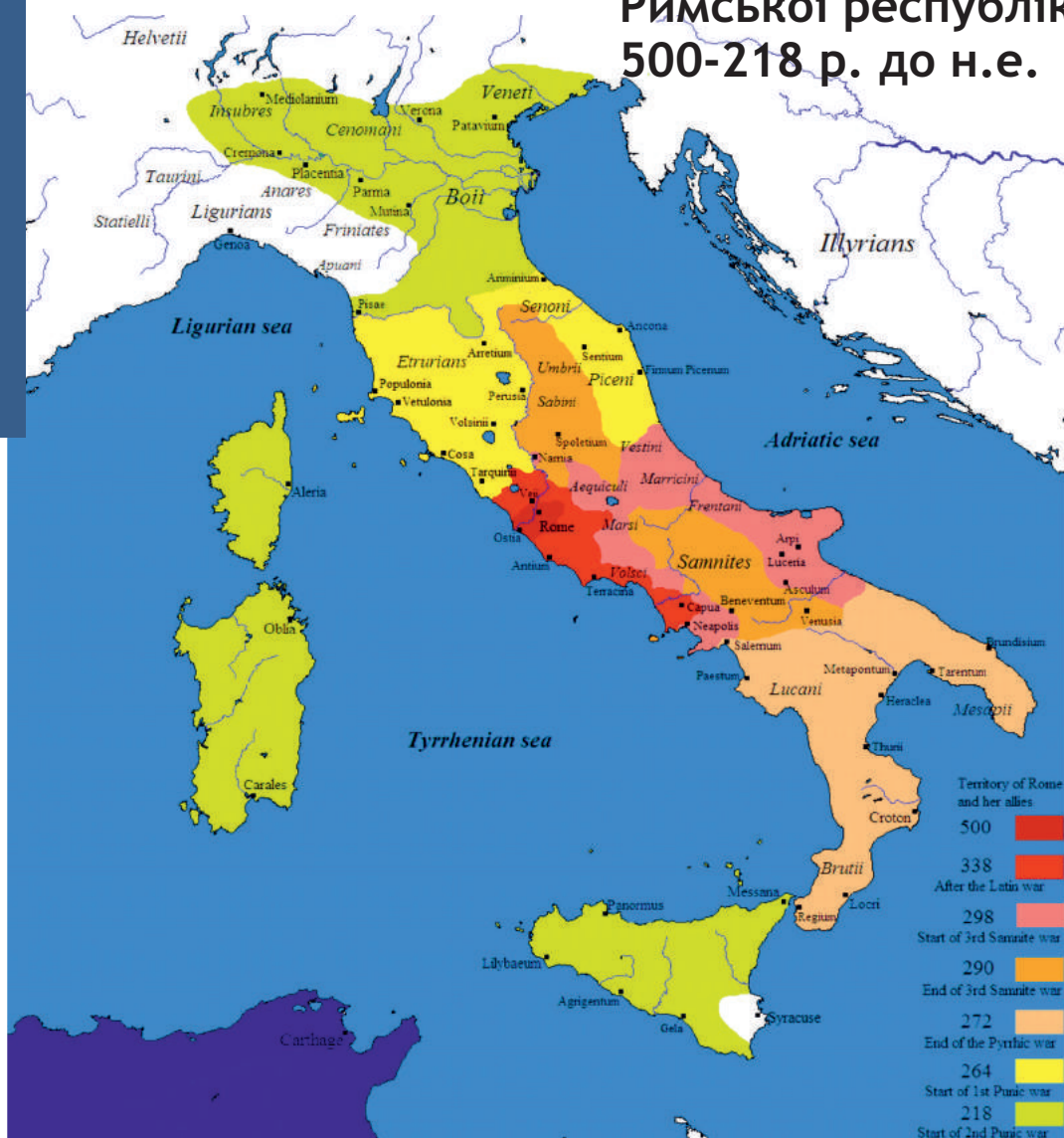
- 753 до н.е. - утворення Римської держави;
- 753-509 до н.е. - царський період;
- 509 - 27 до н.е. - період Республіки;
- 27 до н.е. - 476 н.е. - період Імперії;
- 330 р. - перенесення столиці з Риму в Константинополь;
- 395 р. - поділ Імперії на Західну та Східну (Візантію);
- 476 р. - занепад Західної Римської Імперії;
- 1453 р. - занепад Східної Римської Імперії (Візантії).

Історію Риму поділяють на періоди:

1. царський період - 753 р. до н.е. - 509 р. до н.е.;
2. республіканський період - 509 р. до н.е. - 27 р. до н.е.;
3. період Імперії - 27 р. до н.е. - 476 р. н.е., який розпадається на підперіоди:
 Принципату - 27 р. до н.е. - 284 р. н.е.
 Домінату - 284-476 рр.

- Римська Імперія - одна з найбільших держав світу.
- Утворила середземноморську цивілізацію, яка лягла в основу формату європейця.
- Розвинена система державного управління.
- Заклала основи сучасної правової системи.

Зростання території Римської республіки 500-218 р. до н.е.

Територія Риму на зламі ер

Рим у 1-2 ст. н.е.

ЄВРОПА

Розпад Римської імперії на Східну і Західну, 395 р.

ЗНАЧЕННЯ РИМСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

- Система державного управління.
- Закони.
- Інфраструктура - водогін, дороги, пошта.
- Культура, релігія, ментальність.

Історичні персони

**Гай Юлій Цезар,
100-44 до н.е.**

- Концентрував владу у своїх руках
- Централізував державу

Діоклетіан, 245-313

- Встановив сильну імператорську владу
- Поділив державу на чотири тетрархії

Костянтин, 272-337

- Зробив християнство головною релігією
- Переніс столицю у Константинополь

2. Християнство

Християнство виникло у 1 ст. в Палестині, яка була частиною Римської Імперії. Основа - віра в ЄДИНОГО БОГА у трьох іпостасях.

У 313 році стало державною релігією Римської Імперії.

Виділяли п'ять центрів:

- РИМ,
- КОНСТАНТИНОПОЛЬ,
- ІЕРУСАЛИМ,
- АНТИОХІЯ,
- АЛЕКСАНДРІЯ.

Починаючи з 4 століття почався розкол на Західну (Католицьку) і Східну (Православну) церкву. В 1054 році розкол був остаточно оформлений.

Починаючи з 15 століття відбуваються спроби повернутися до спільної християнської церкви через унії (Флорентійська 1439, Брестська 1596, Ужгородська 1646). У 1517 році Мартін Лютер розпочав період реформації.

ХРИСТІЯНСТВО Є БАЗОЮ У ВИЗНАЧЕННІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ НОРМ, ФІЛОСОФІЇ ЖИТТЯ І СВІТОГЛЯДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАРОДІВ

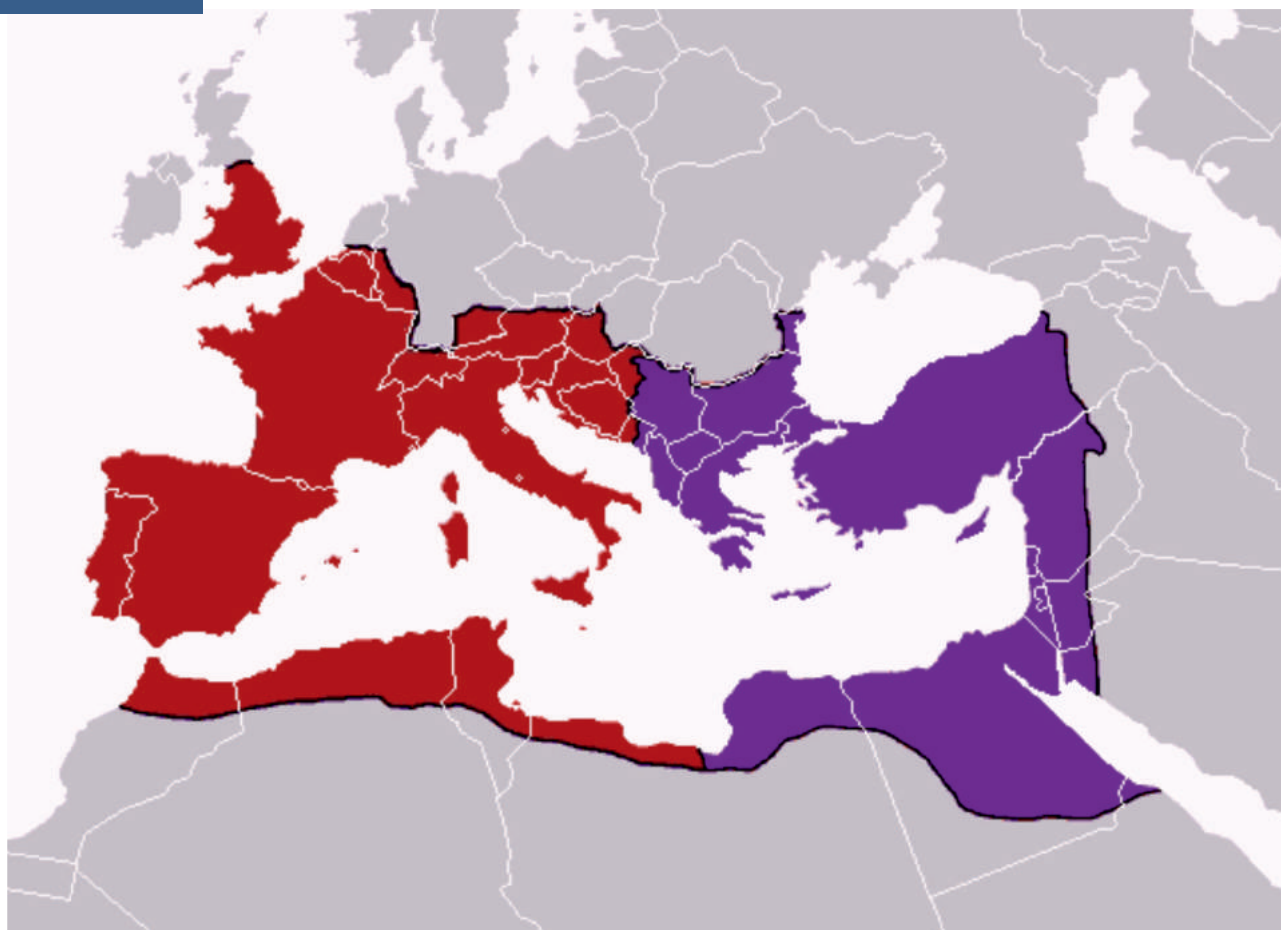
Сьогодні у світі є 2,3 мільярди християн:

- 1,2 мільярди католиків,
- 800 мільйонів протестантів,
- 300 мільйонів православних.

3. Розпад Римської Імперії

У 395 році відбувся поділ Римської Імперії на Західну (Равенна) і Східну (Константинополь)

Поділ Римської Імперії на Західну і Східну заклав основи для формування західної (католицької) і східної (православної) європейських світоглядів і цивілізацій.

Католицизм і православ'я перебувають у протиріччі, яке носить циклічний характер - "війна і мир". Пік протистояння - 1054 рік, Великий розкол; у 1958 році - Церкви зняли взаємну анафему.

4. Велике переселення народів

Велике переселення народів - процес глобальної етнічної міграції у Європі. Період: 4-7 ст.

Основні параметри переселення

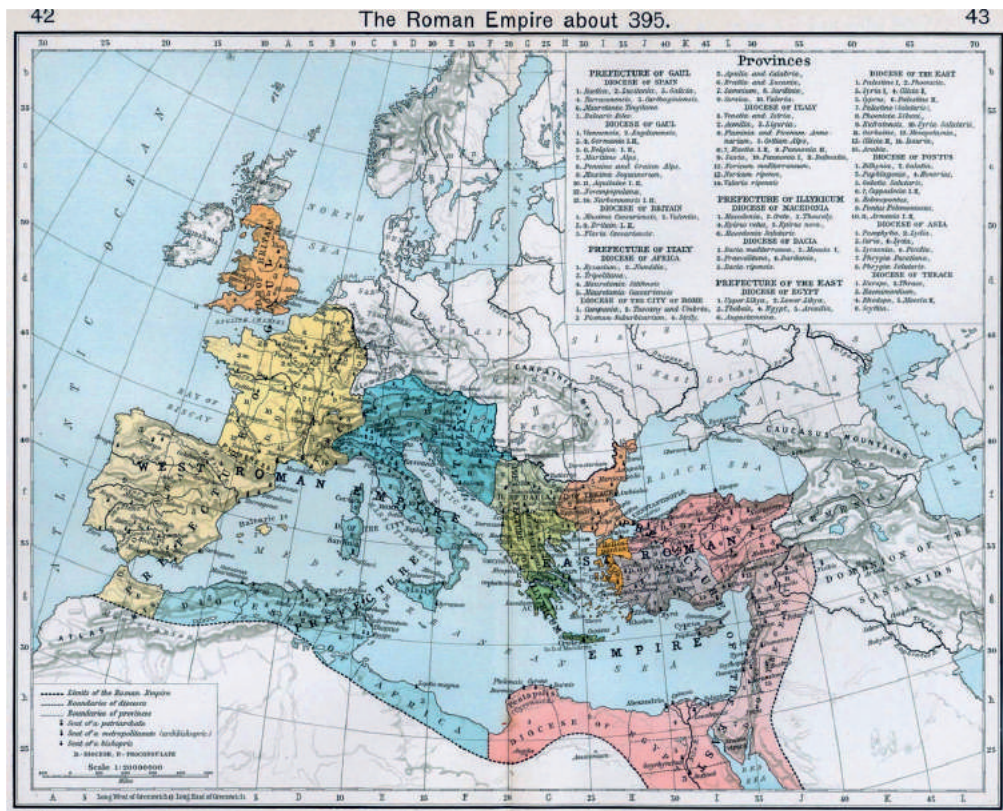
- Зв'язок із переміщенням племен з Азії на територію Європи.
- Міграція з периферії до центру Римської Імперії.
- Напрямок - зі Сходу на Захід.
- Початок - вторгнення племен Гуннів у 4 ст.
- Рим називав ці племена "варварами".

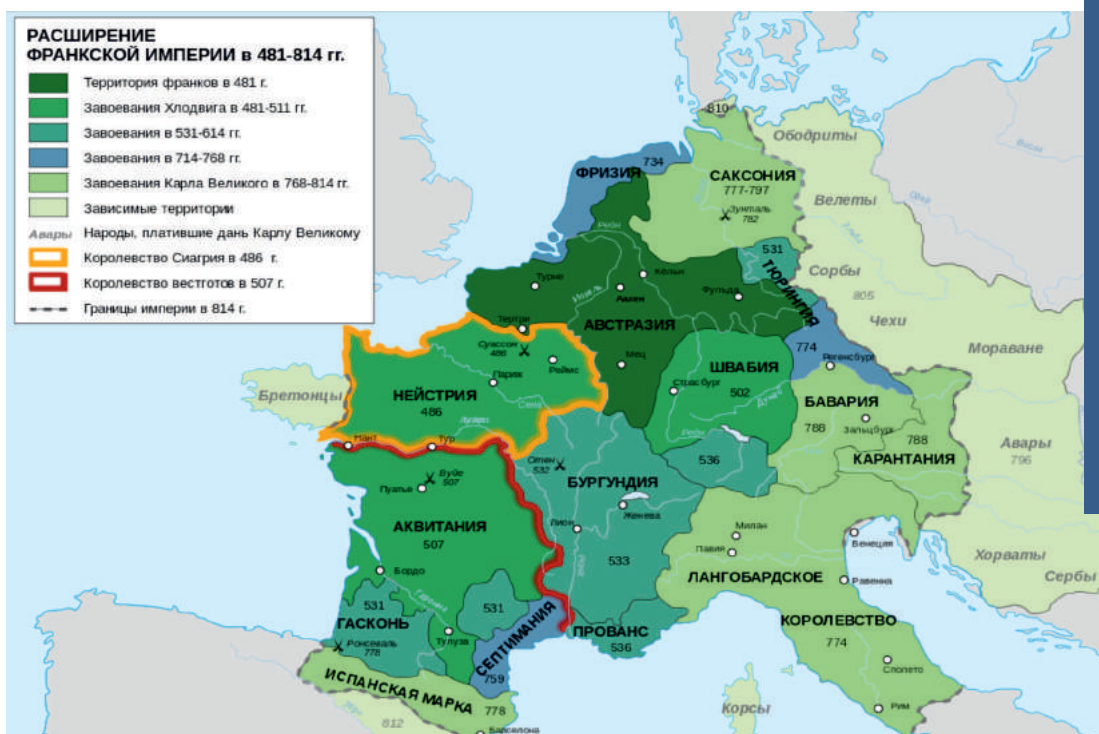

5. Франкська держава

Франкська держава - могутня країна, яка виникла на території Західної Римської Імперії і змогла консолідувати її більшу частину.

Розпад Римської Імперії на Східну та Західну, 395 р.

Поділ Франкської держави 843 рік, Верденська угода

Історичні
персона

Хлодвіг король, 466-511
 - Перший король Франків
 - Завоював центральну Францію

Карл Мартел, майордом, 688-741
 - Захистив Європу від Арабів
 - Розширив державу Франків

Карл Великий, імператор, 748-814
 - Максимально розширив і
 централізував державу
 - Відродив Імперію

6. Візантія

Візантія - велика держава, яка виникла на теренах Східної Римської Імперії

ПАРАМЕТРИ ТА ФАКТИ

- Виникла в 395 році як Східна Римська Імперія.
- Після падіння Риму у 476 році, вважалася єдиним правонаступником імперії.
- Основа східноєвропейської/православної цивілізації.
- Найбільш відомий правитель - Юстиніан, який максимально розширив кордони країни, повернувши контроль над Західною Римською Імперією.
- 7 ст. - втрата значної території
- 1204 р. - завоювання імперії хрестоносцями
- 1453 р.- завоювання Константинополя турками-османами.

Розпад Римської Імперії на Східну та Західну, 395 р.

Візантія в період найбільшого розширення в 550 році,
при Імператорі Юстиніані

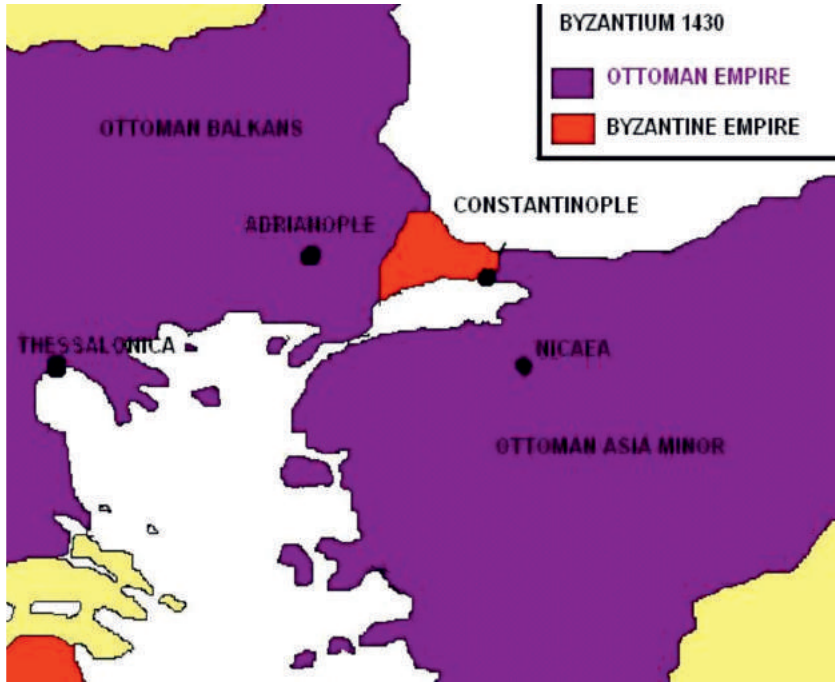

Візантія
у 11 столітті

Візантія
у 13 столітті

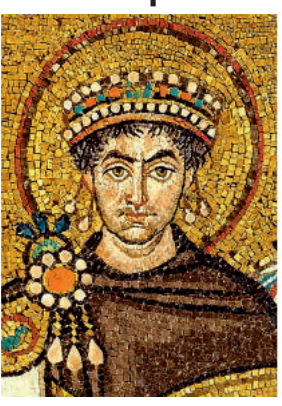

Розпад Візантії під тиском Хрестоносців у 13 столітті

Територія Візантії, на момент завоювання османами у 1453 році (позначена червоним кольором)

Історичні персони

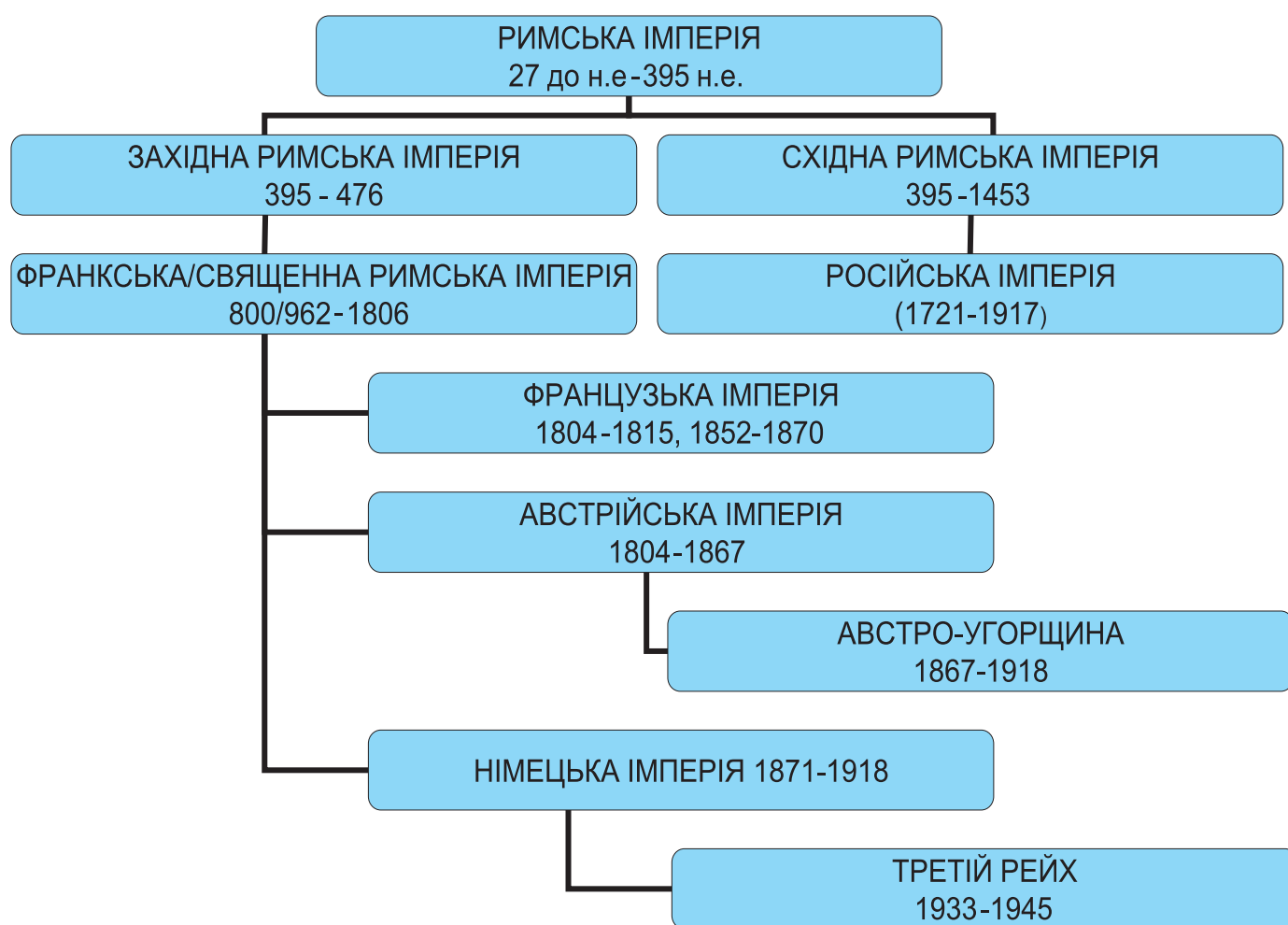
Юстиніан, імператор, 483-565
 - Максимально розширив територію, завоював Італію
 - Створив централізовану державу
 - Видав кодекс законів оновленого римського права

Михайло Палеолог, імператор, 1225-1282
 - Відвоював Константинополь від Хрестоносців
 - Відродив Імперію

7. Репліки Римської Імперії

Імперії в Європі

Священна Римська Імперія - 962-1806 рр.

Історичні персони

Оттон 912-973 - засновник Імперії

Французька Імперія Наполеона
1804-1815 рр., 1852-1870 рр.

Історичні
персони

*Наполеон,
1769-1821*

Австрійська Імперія 1804-1867

Історичні
персони

Франц I, 1768-1835

ЄВРОПА

Австро-Угорщина 1867-1918

Історичні
персони

Франц-Йосиф,
1830-1916

Німецька Імперія
1871-1918

Історичні
персона

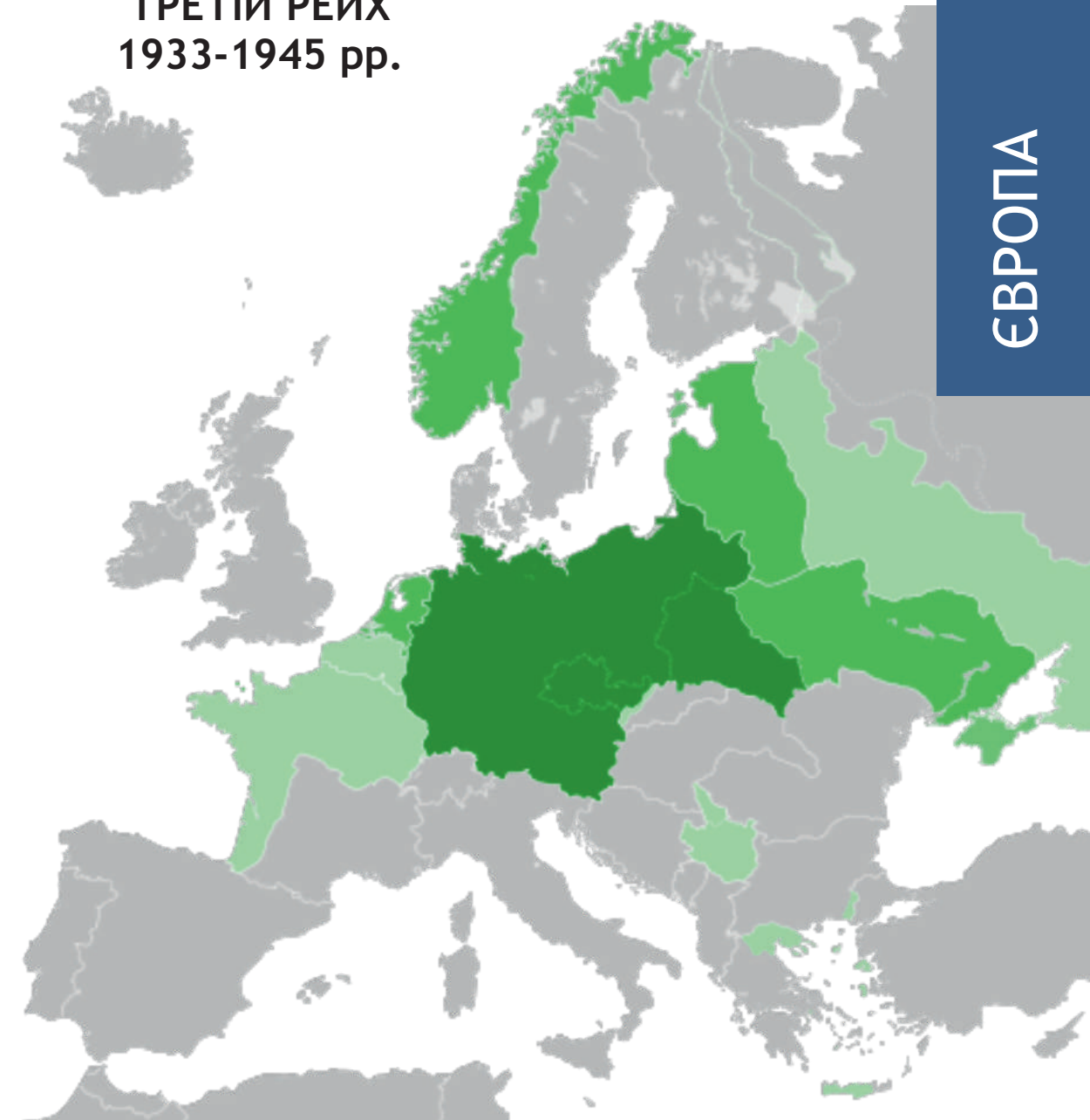
*Імператор
Вільгельм,
1791-1888*

*Канцлер Отто-
фон-Бісмарк
1815-1898*

**ТРЕТІЙ РЕЙХ
1933-1945 рр.**

ЄВРОПА

**Історичні
персони**

*Рейхсфюрер
Адольф Гітлер,
1889-1945*

Російська Імперія
1721-1918 рр.

Історичні
персони

*Петро I,
1672-1725*

8. Великі географічні відкриття

Суть - відкриття європейцями Нового Світу.

Період: 15-17 ст.

Початок: 1488 р.

Результати:

1. Колумбів обмін

- зв'язок між материками,
- міграція людей,
- обмін тваринами/рослинами/продуктами,
- виникнення нових страв,
- взаємопроникнення культур,
- міграція людських хвороб.

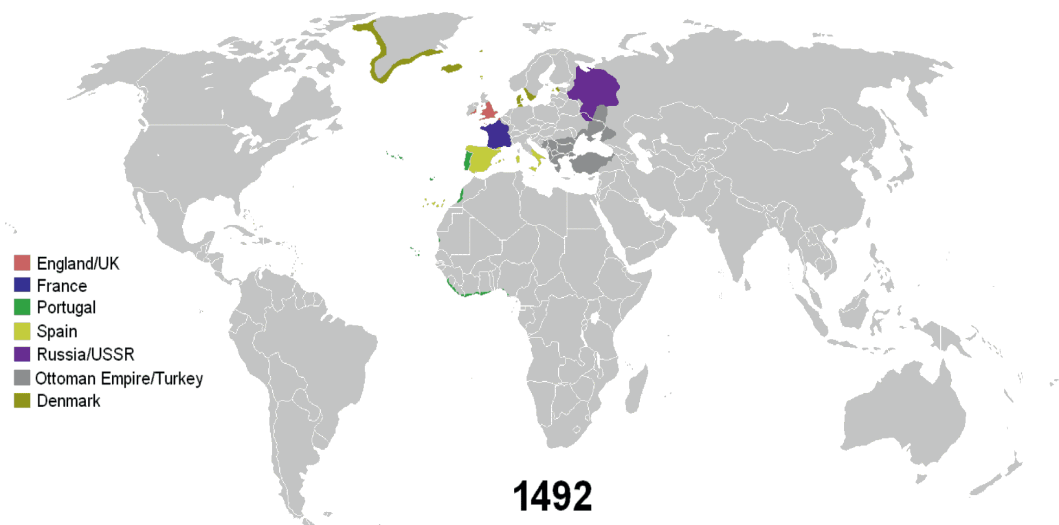
2. Утворення колоніальних держав

Історичні персони

Бартоломеу Діаш
потрапив через Африку
до Індійського океану
Перший досвід
глобалізації.

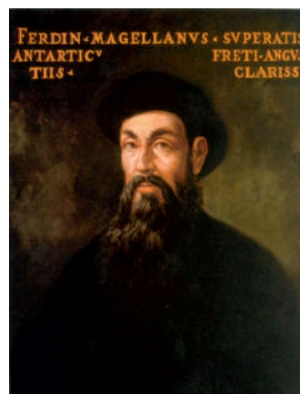

1492

Історичні персони

Фернандо Магеллан, португалець на службі Іспанії, у 1519-1522 рр. здійснив навколосвітню подорож

Васко да Гама, португалець у 1498 році доплив морем до Індії

Христофор Колумб, італієць на службі Іспанії, у 1492 році відкрив Новий Світ

Джузеппе Вераццано Італієць на службі Франції, у 1523 році відкрив США

9. Європейський Союз

Територія - 4 324 782 кв. км

Населення - 508 191 116 чол.

Столиці - парламентська - Страсбург, урядова - Брюссель.

Найбільші міста - Лондон 8 500 000, Париж 6 980 000 (10 600 000),

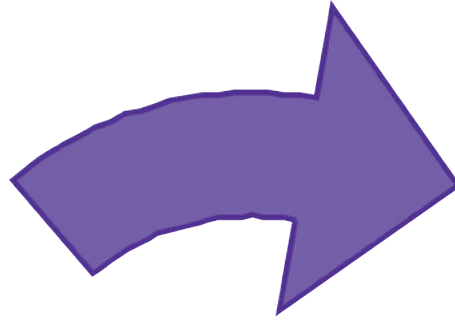
Рим 4 300 000, Берлін 3 438 000, Мадрид 3 010 000 (4 006 000),

Будапешт 2 100 000, Гамбург 1 661 000, Варшава 1 644 000,

Відень 1 540 000 (1 940 000), Мілан 1 449 000, Мюнхен 1 236 000

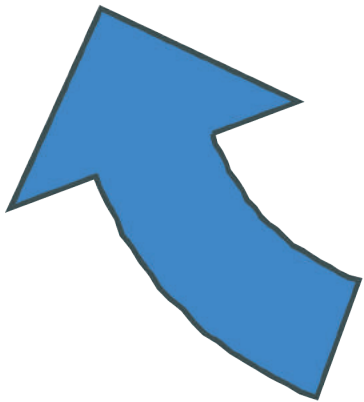
**ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ - КОНФЕДЕРАЦІЯ,
З ПАРЛАМЕНТСЬКОЮ ФОРМОЮ ПРАВЛІННЯ**

До утворення ЄС, інтеграція відбувалася у рамках 3-х співтовариств

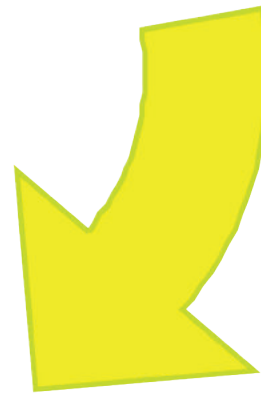

ЄВРОПЕЙСЬКЕ
ОБ'ЄДНАННЯ
ВУГІЛЛЯ І СТАЛІ

ЄВРОПЕЙСЬКЕ
ЕКОНОМІЧНЕ
СПІВТОВАРИСТВО

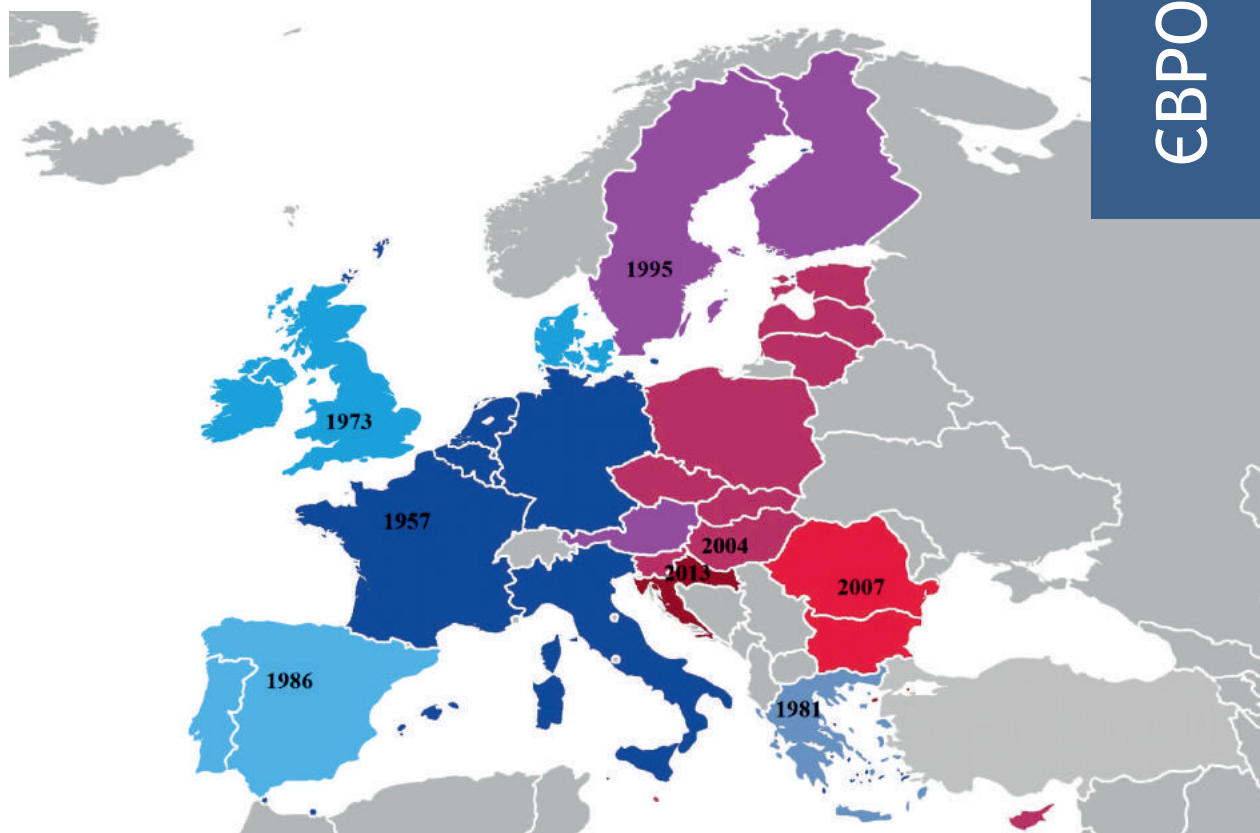
ЄВРОПЕЙСЬКЕ
СПІВТОВАРИСТВО
З АТОМНОЇ ЕНЕРГІЇ

ОСНОВНІ ЕТАПИ УТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

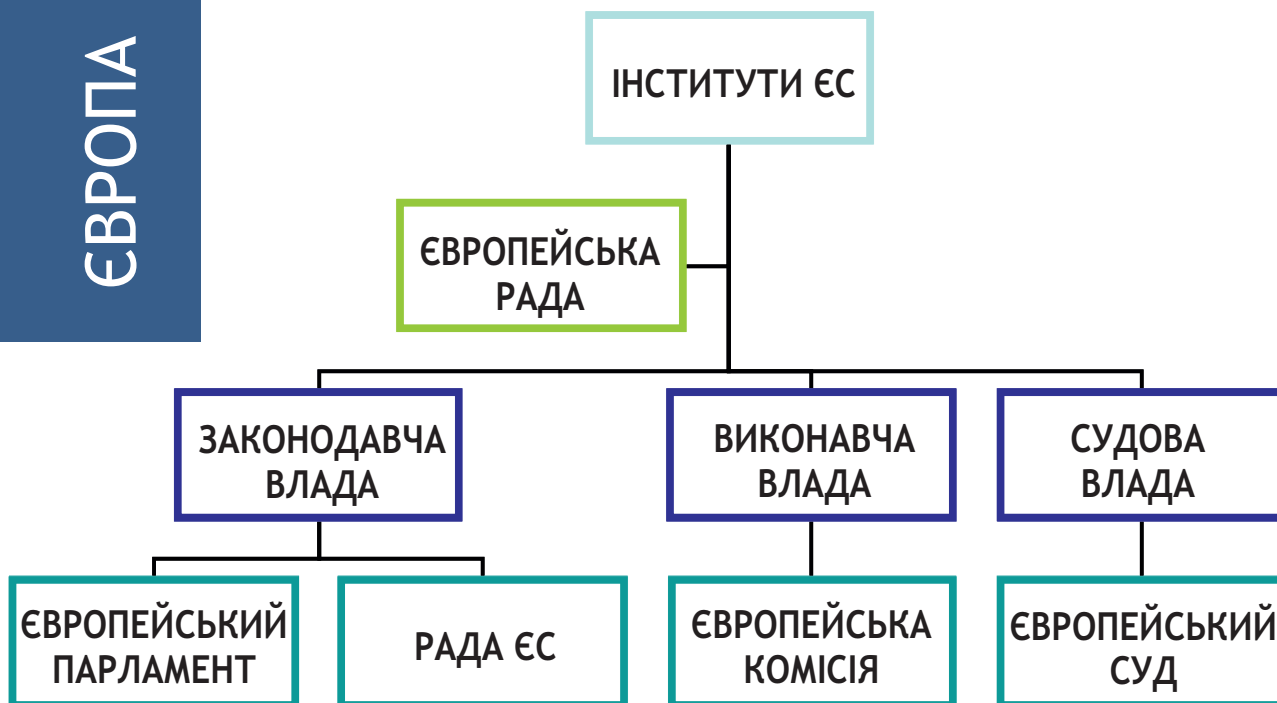
- **1950 р.** - прийняття Декларації Шумана, яка передбачала співпрацю між Францією та Німеччиною в галузі сталеливарної та вугільної промисловості та заклала базові принципи майбутньої європейської інтеграції;
- **1951 р.** - прийняття Паризького договору, яким проголошувалось утворення Європейського об'єднання вугілля і сталі; до складу об'єднання увійшли Франція, ФРН, Італія та Бельгія, Нідерланди, Люксембург.
- **1957 р.** - прийняття двох Римських договорів, які утворювали два європейських співтовариства - Європейське економічне співтовариство, Європейське співтовариство з атомної енергії. В подальшому європейська інтеграція відбувалася шляхом приєднання до трьох угод одночасно.
- **1992 р.** - прийняття Маастрихських угод, якими засновано новий політико-економічний простір - Європейський союз;
- **2007 р.** - прийняття Лісабонської угоди - замість Конституції ЄС.

Розширення ЄС

ЦІЛІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

- Сприяння економічному та соціальному розвитку;
- Представлення на міжнародній арені в якості єдиного геополітичного об'єднання;
- Здійснення спільної зовнішньої політики;
- Здійснення спільної політики в галузі безпеки та оборони;
- Утворення єдиного економічного простору без кордонів;
- Введення єдиної валюти;
- Введення єдиного громадянства, яке існуватиме паралельно з національним громадянством;
- Додержання єдиних стандартів в галузі прав людини.

ФРАНЦІЯ

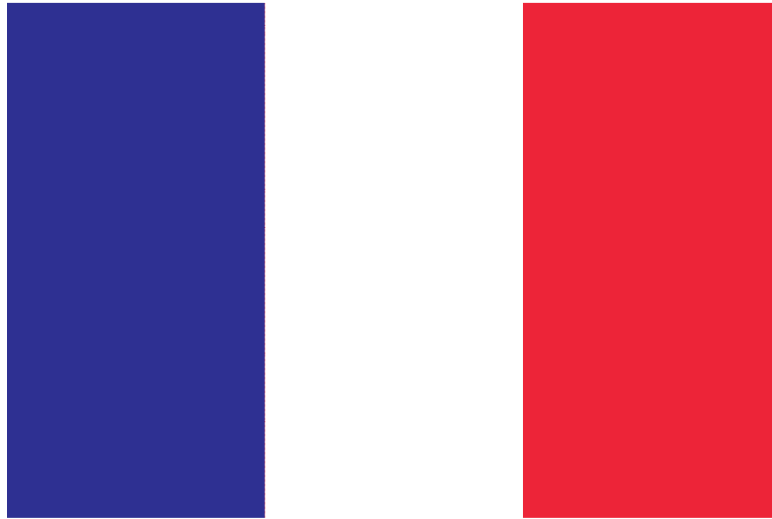
§3

План

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ФРАНЦУЗЬКА РЕСПУБЛІКА

Прапор

Емблема

1. Географічна характеристика

Держава в Західній Європі.

Межує з Бельгією, Люксембургом, Німеччиною, Швейцарією, Італією, Монако, Андоррою, Іспанією.

Територія – 675 тис. кв.км., з них: 552 – метрополія, 92 – заморські департаменти, 31 – інші території.

Населення – 65 800 000 чол., (63 100 000 – метрополія, 2 700 000 – решта території).

Густота населення – 116 чол. кв/км.

Столиця – Париж.

Офіційна мова – французька.

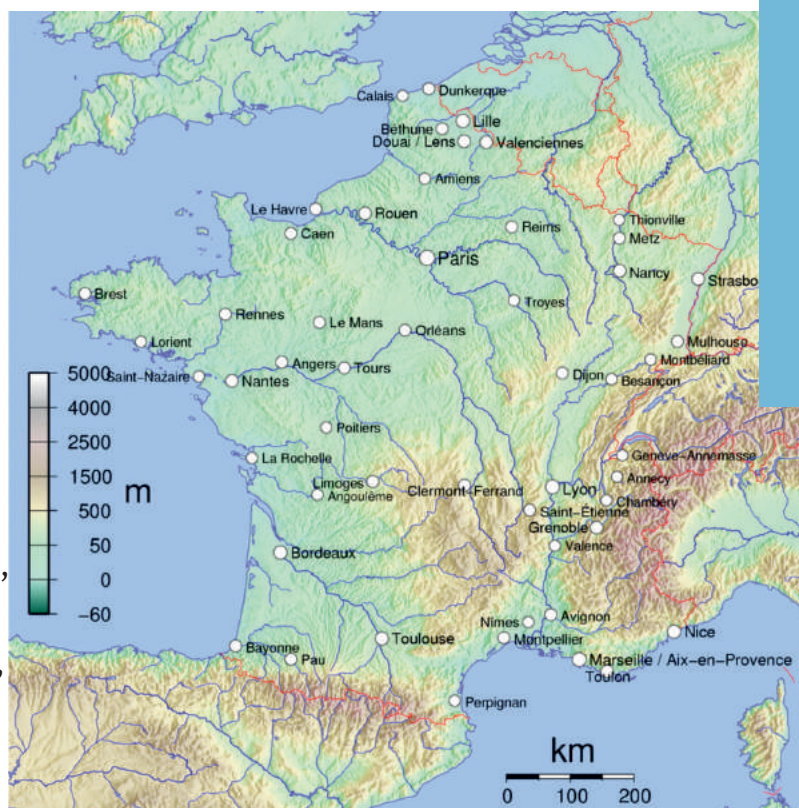

Міста Франції

ФРАНЦІЯ

Найбільші міста:

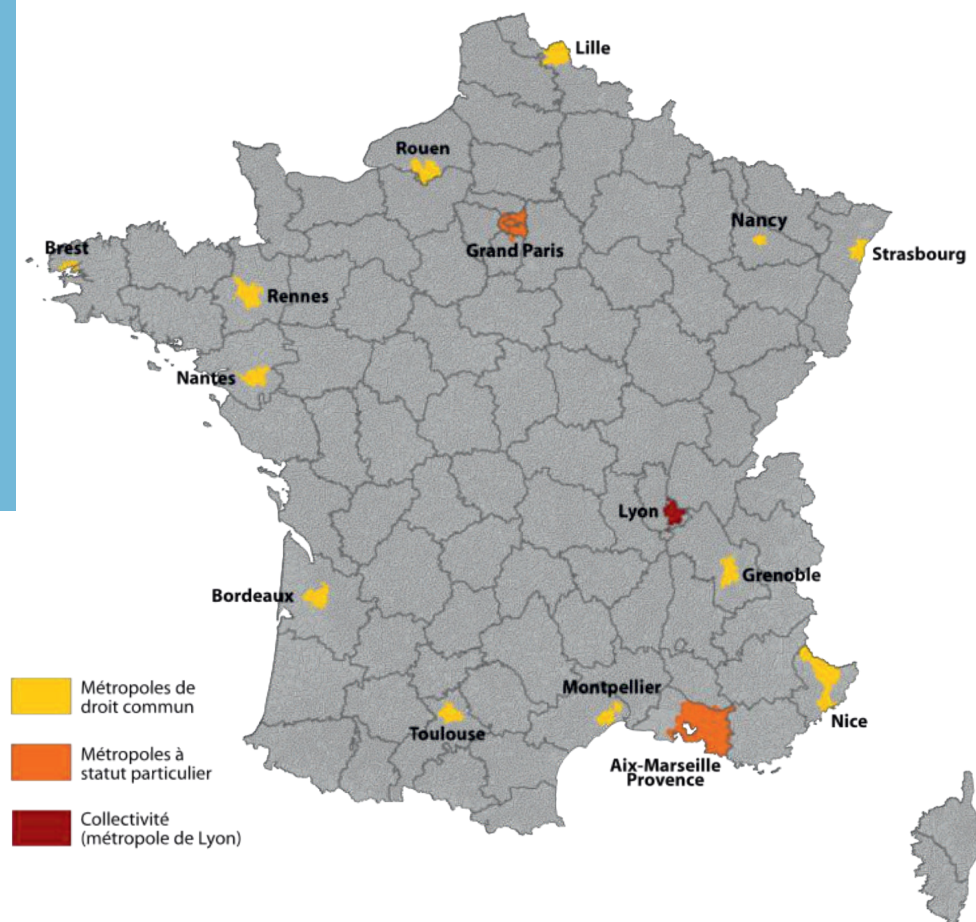
- Париж - 2 220 000 (10 000 000),
- Марсель - 858 120,
- Ліон - 506 615,
- Тулуза - 466 297,
- Ніцца - 343 895,
- Страсбург - 276 170,
- Нант - 298 029,
- Монпельє - 275 318,
- Бордо - 246 586,
- Лілль - 231 491.

Французькі метропольні міста

Назва	Кількість Комун	Населення	Площа
Paris / Париж	131	6 968 051	814 km ²
Marseille / Марсель	92	1 841 459	3 148 km ²
Lyon / Ліон	59	1 336 994	533, 68 km ²
Lille / Лілль	85	1 119 877	611,45 km ²
Bordeaux / Бордо	28	737 492	579,27 km ²
Toulouse / Тулуза	37	725 091	465,96 km ²
Nantes / Нант	24	602 923	523,36 km ²
Nice / Ніцца	49	537 769	1 465,8 km ²
Rouen / Руан	71	488 630	664,53 km ²
Strasbourg / Страсбург	28	473 187	315,93 km ²
Grenoble / Гренобль	49	439 974	541,17 km ²
Montpellier / Монпельє	31	434 101	434,21 km ²
Rennes / Ренн	43	420 707	704,94 km ²
Brest / Брест	8	206 719	218,37 km ²
Nancy / Нансі	20	262 445	142,3 km ²

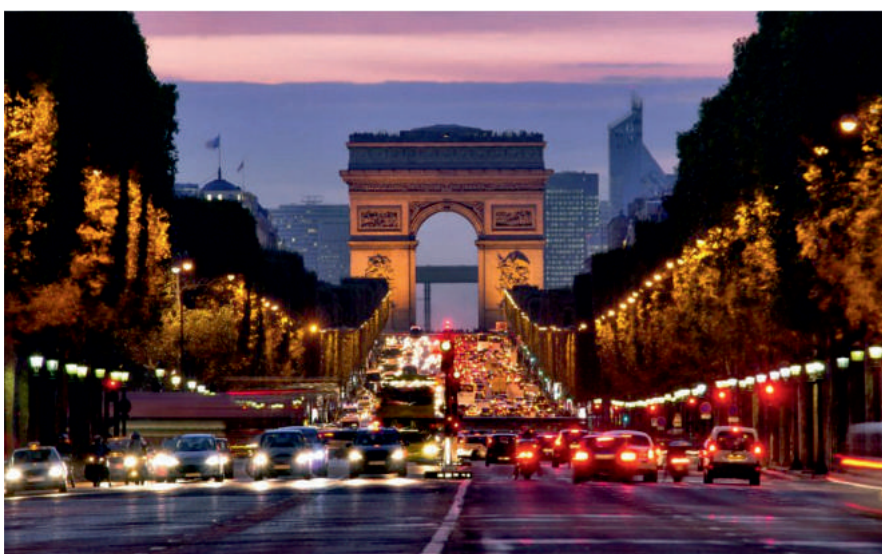
ФРАНЦІЯ

- Заморські департаменти-регіони - Гвіана, Мартініка, Гваделупа, Майота, Реюньон.
- Заморські територіальні співтовариства - Уоліс і Фатуна, Французька Полінезія, Сен-Мартен, Сен-Бертеlemi.
- Території - Нова Каледонія, південні та антарктичні території, Кліпертон.

Париж

ФРАНЦІЯ

Париж

ФРАНЦІЯ

Ліон

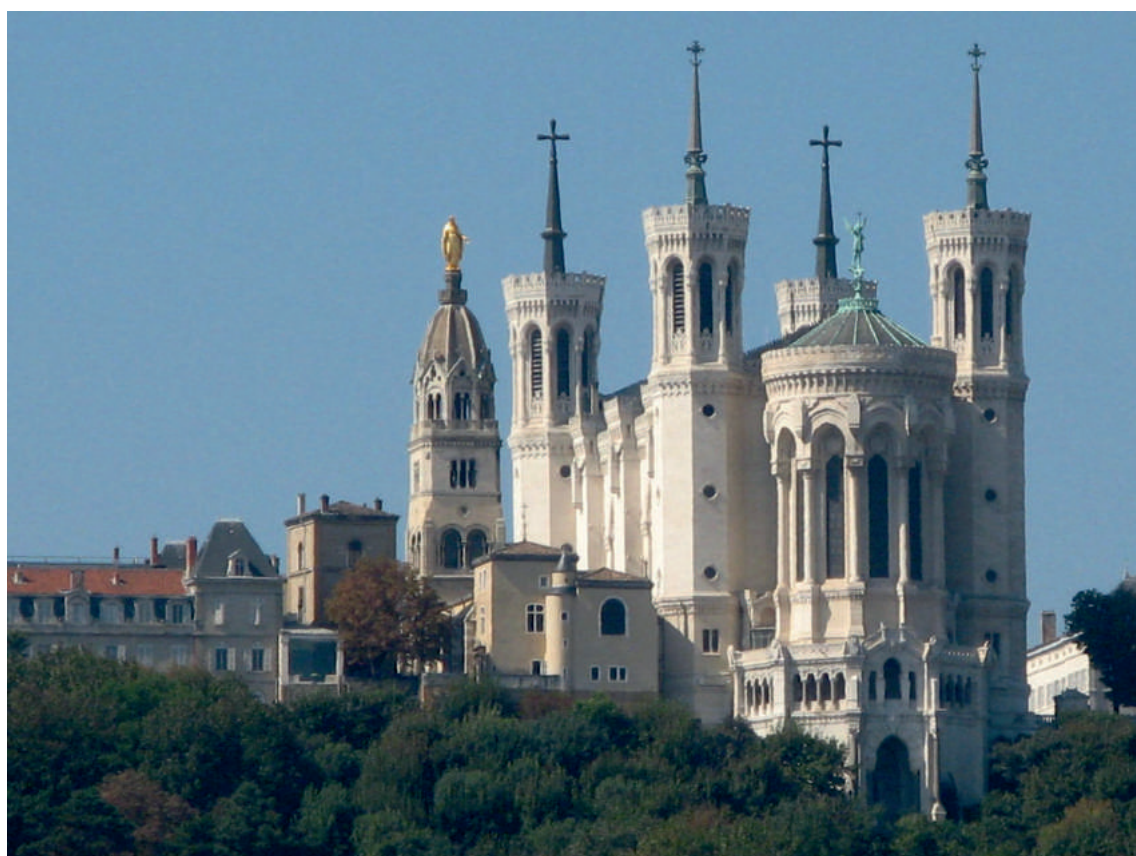
Noel Morata Photography

Ліон

ФРАНЦІЯ

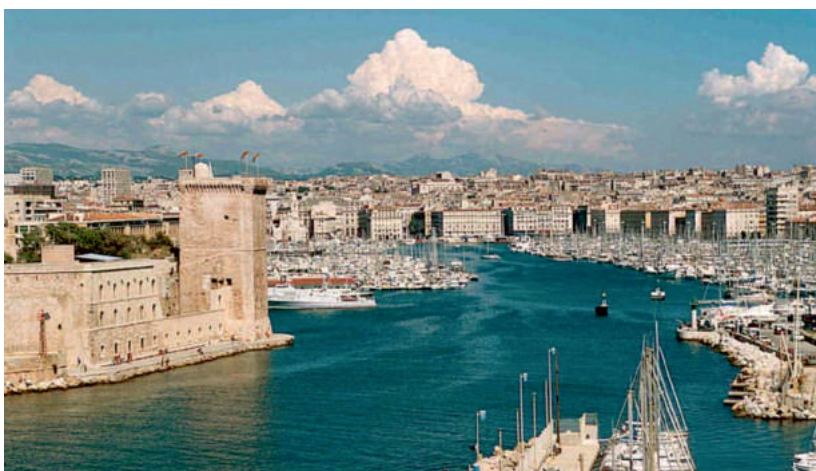

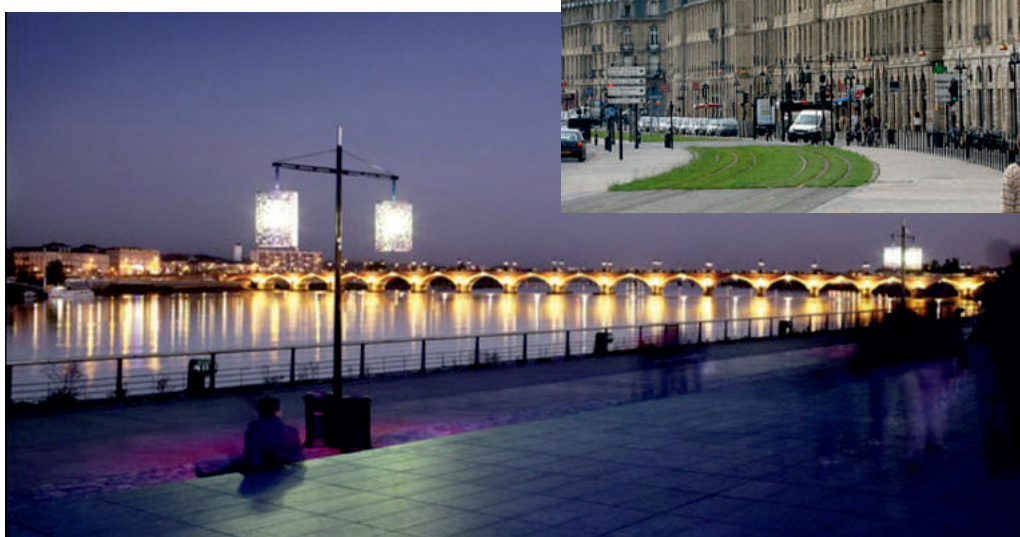
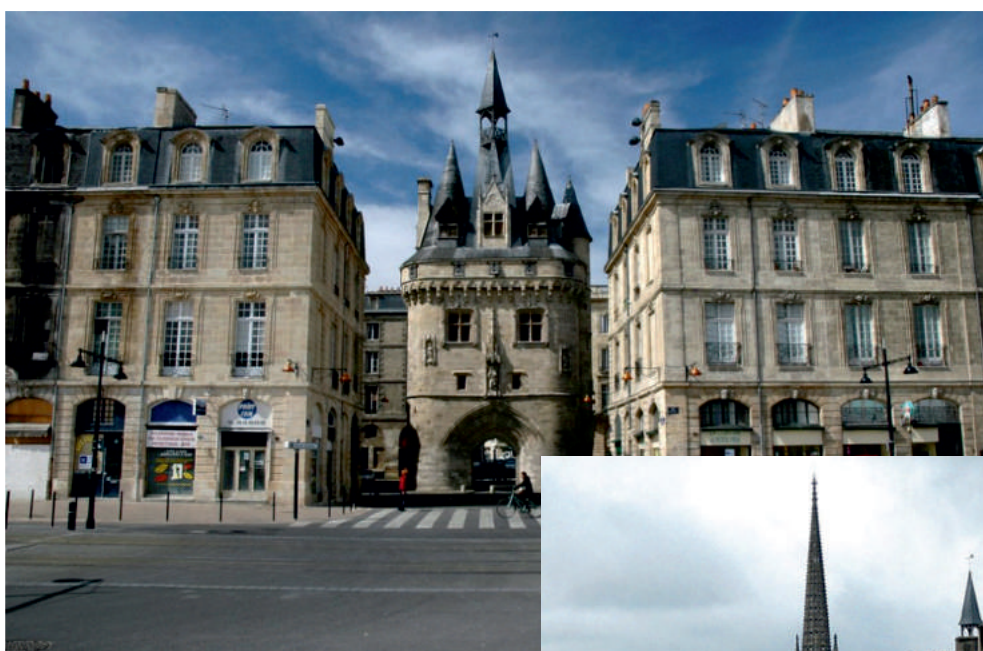

Марсель

ФРАНЦІЯ

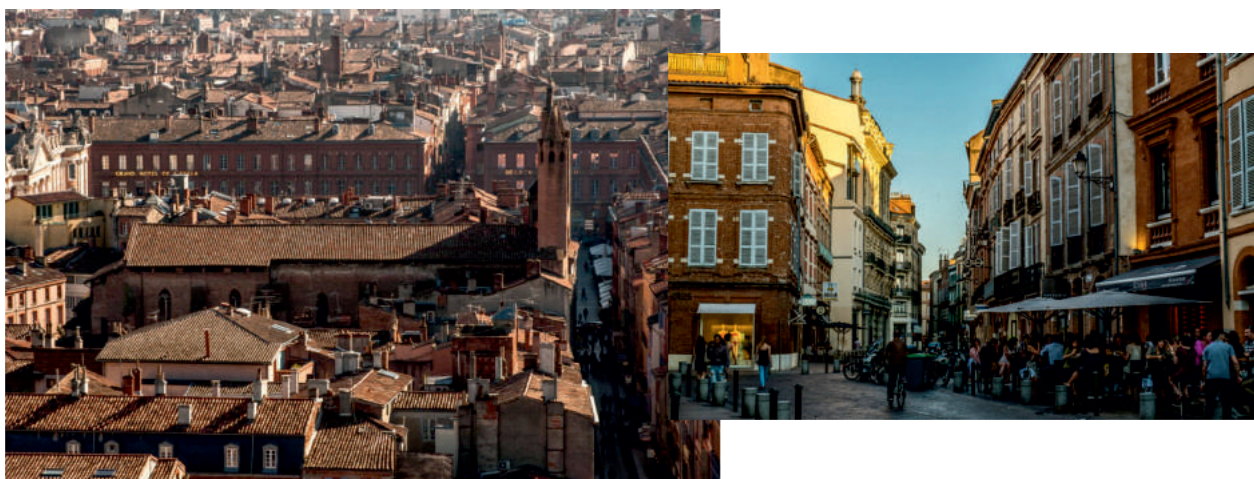

Тулуза

ФРАНЦІЯ

Страсбург

Лілля

ФРАНЦІЯ

Ніцца

ФРАНЦІЯ

Фізико-географічні дані

Рельєф країни нерівномірний.

Зустрічаються масиви й гірські пасма висотою 3000-4000 м, хребти висотою 1000-1500 м.

Між гірськими місцевостями розташовані великі річкові долини, басейни.

Найбільша висота - Мон-Блан (4 807 м).

Найбільші ріки: Луара, Гарона, Рона, Сена, Сона, Рейн.

Гора Монблан,
4807 м

ФРАНЦІЯ

Піренеї

*Лазурний
Берег*

*Долина
Луари*

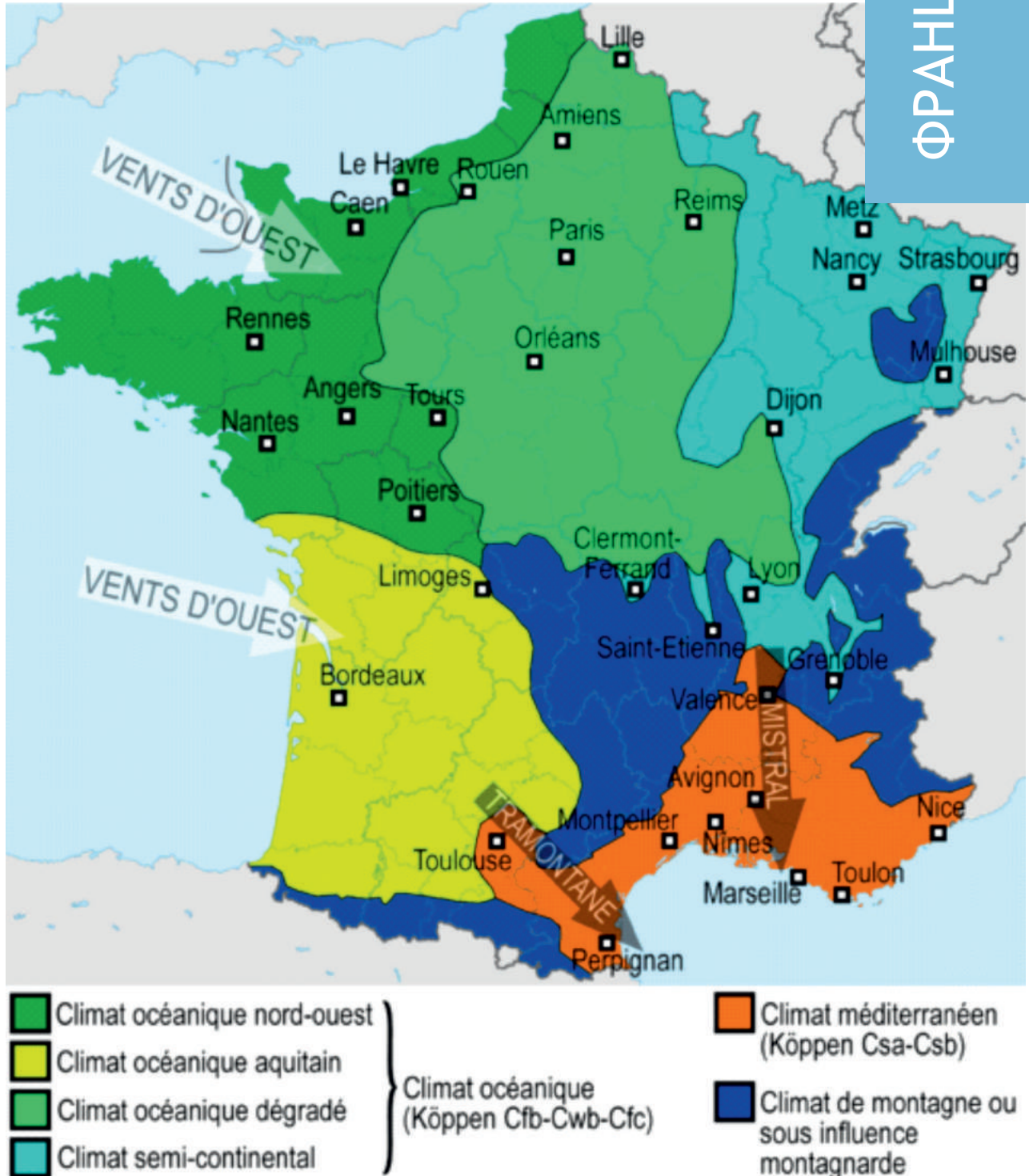

*Океан
у Біарріці*

*Долина
Рони*

Кліматичні області

2. Історична характеристика

- 1 ст. до н.е. – територія Франції завойована Римом. Увійшла до складу Римської Імперії.
- 5 ст. – утворилась Франкська держава на чолі з Хлодвігом.
- 5-9 ст. – існувала Франкська держава, ядром якої була Франція. У період найбільшого розвитку охоплювала майже всю Західну і частину Центральної Європи; зупинила просування арабів у Західну Європу.
- 708-843 рр. – правління Карла Великого. Імперія франків.
- 843 р. – Верденський договір, який поділив Франкську державу на Східно-Франкське королівство, Західно-Франкське королівство, Лотарингію і Італію; **ФРАНЦІЯ** утворилася на базі Західно-Франкського королівства.
- 10 ст. – вперше виникла назва "Франція".
- 10-12 ст. – період роздробленості. Найбільш важливі провінції: Бургундія, Шампань, Аквітанія, Тулуза, Нормандія.
- 13 ст. - Подолання територіальної роздробленості під час правління Філіпа II Августа.

Галлія у складі Риму

Землі Західно-Франкського королівства

Історичні персони

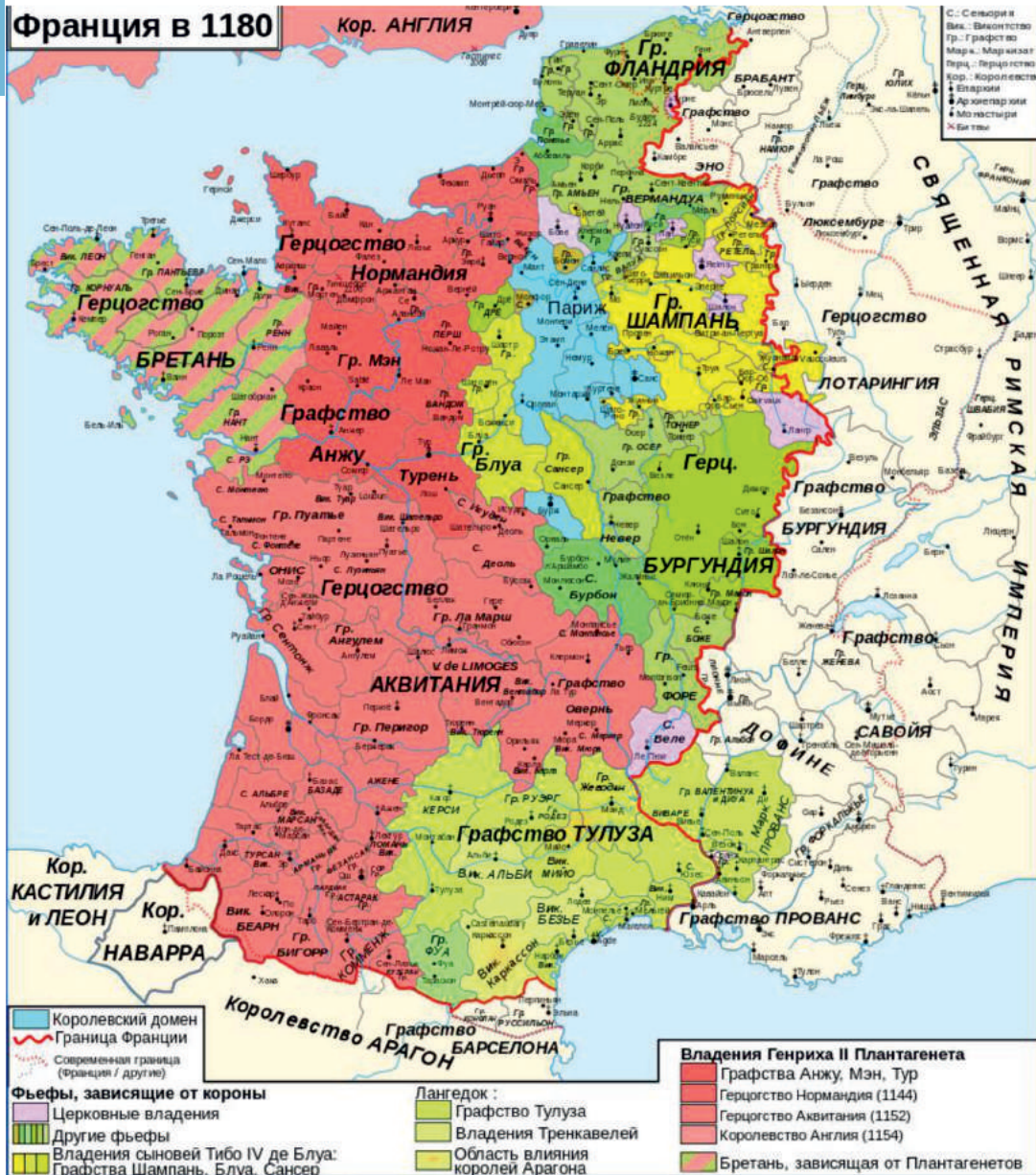

Карл Великий, король франків та імператор, максимально розширив та централізував державу, віродив Імперію, заклав фундамент Франції, Італії і Німеччини, **748-814**

Карл I Лисий, онук Карла Великого, імператор та засновник Західно-франкського королівства - Франції, підписав Верденську угоду 843 року, яка дала старт сучасним Франції, Італії і Німеччині, **823-877**

ФРАНЦІЯ у кінці 12 ст.

Блакитний колір -
домен короля

Історичні персони

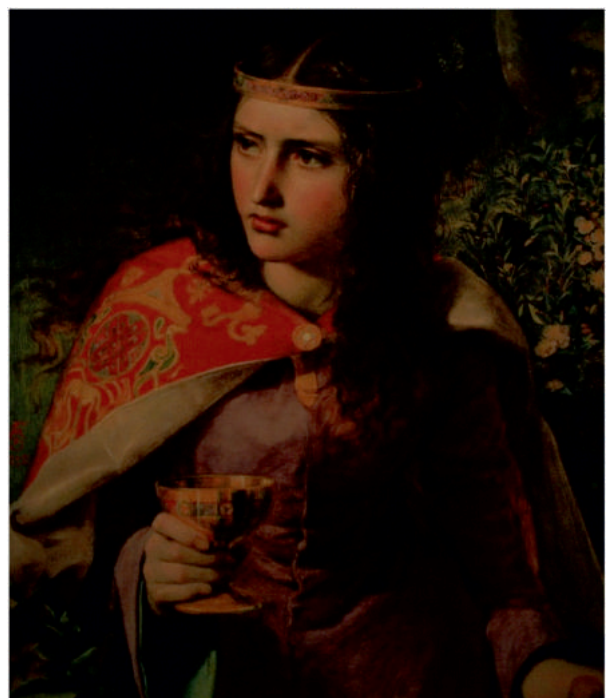

Людовік VII король Франції, перший чоловік Елеонори, приєднав її землі до домену короля, які потім вимушений був віддати, **1120-1180**

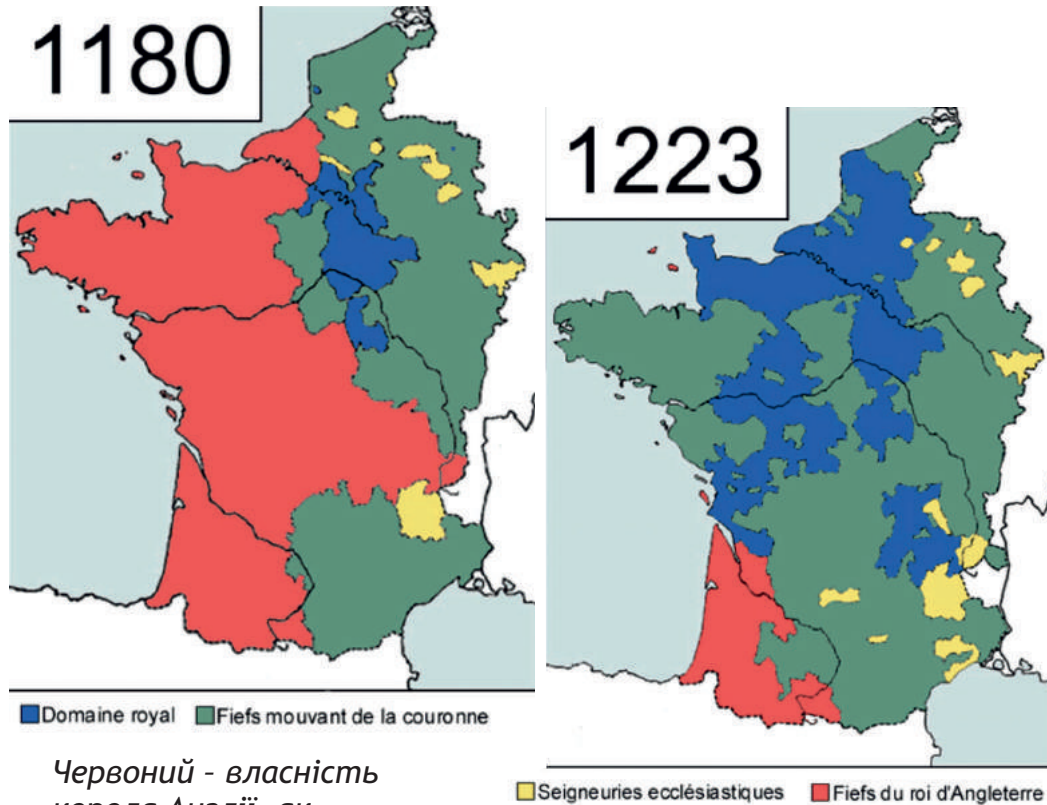

Генріх II, граф Анжу і король Англії, другий чоловік Елеонори, який через одруження придбав її землі, **1133-1189**

Елеонора Аквітанська, герцогиня Аквітанії, власниця південного заходу Франції, **1124 -1204**

Зростання домену Короля Франції у 13 ст.

Червоний - власність короля Англії, як французького васала

- **1302 р.** – утворено представницький орган - Генеральні Штати. Виникнення станової монархії;
- **1337-1453 рр.** – Столітня війна між Англією і Францією за володіння територіями у Франції. Театр війни – Французька територія. Перемога Франції у війні;
- **2 пол. 15 ст.** – утворення централізованої держави. Правління Людовика Одиннадцятого;
- **15-17 ст.** – період проведення Францією війн за території;
- **1562-1598 рр.** - релігійні війни у Франції; Початок правління Генріха IV, який розширив територію Франції та видав Нантський едикт, що встановив свободу віросповідань;
- **1618-1648 рр.** – Тридцятирічна війна. Установлення гегемонії Франції в Європі;
- **1624-1642 рр.** – міністерство кардинала де Ришельє. Установлення абсолютизму у Франції;
- **1638-1715 рр.** – правління Людовика Чотирнадцятого. Апогей абсолютизму у Франції.

Історичні персони

Філіп Август, король Франції, розширив королівський домен через приєднання земель, які були у власності графів Анжу, що одночасно були королями Англії, започаткував централізацію держави, **1165-1223**

Історичні персони

Філіп IV, король Франції, останній з династії Капетингів, **1268-1314**

Філіп VI, король Франції, племінник Філіпа IV, засновник династії Валуа, через яку почалася Столітня війна, **1293-1350**

Едвард III король Англії, онук Філіпа IV, розпочав Столітню війну, **1312-1377**

Столітня війна Англія-Франція (1337-1453)

Герої Столітньої війни

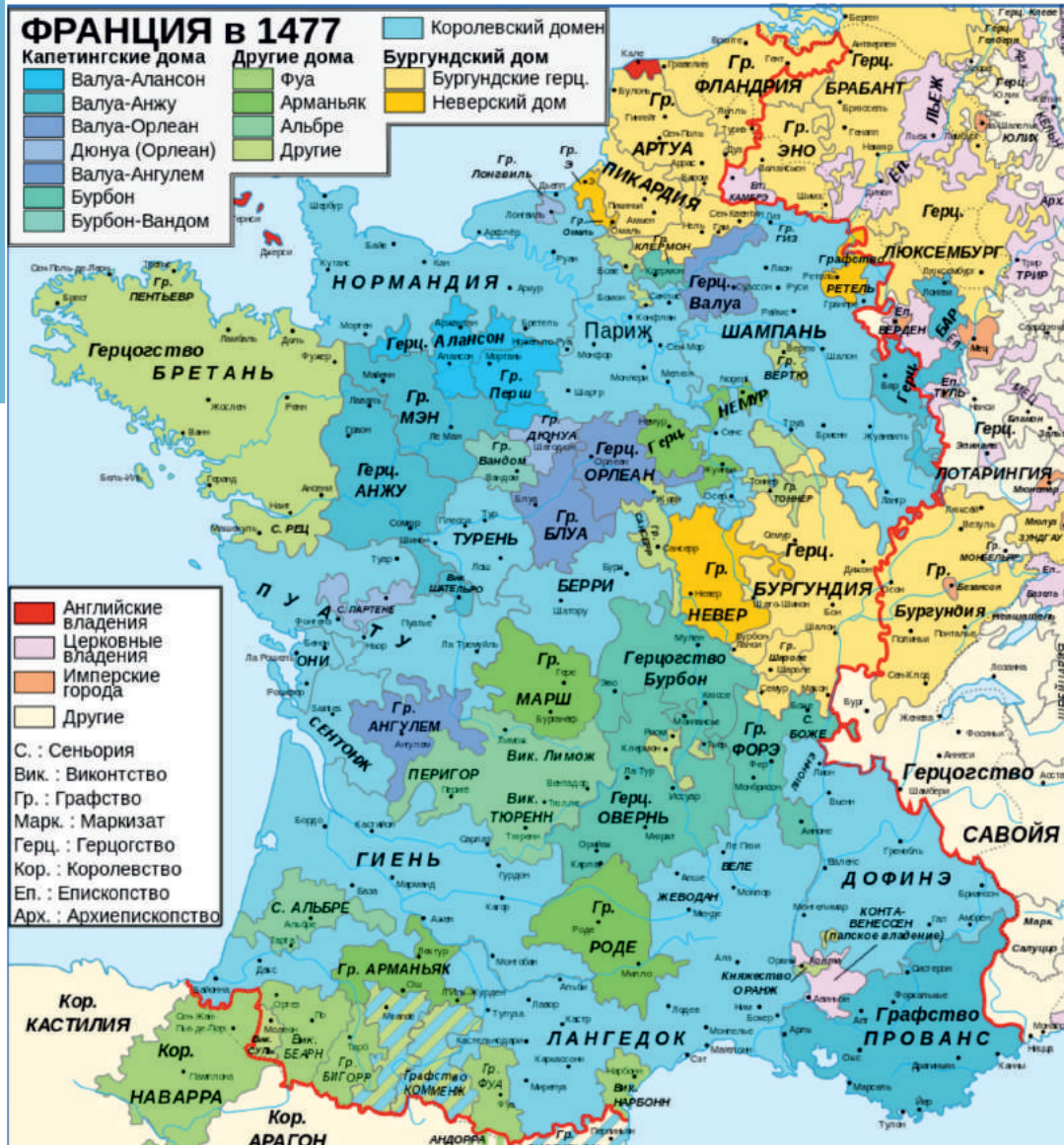

Карл VII, 1422-1461, король, отримав останню військову перемогу у Столітній війні - Битву при Кастильоні 1453 р., звільнив Францію від англійців, заклав основи галліканства - автономії французької церкви

Жанна Д'арк, свята, воїн, героїня війни, в 1429 році звільнила Орлеан від англійської осади, за її прикладом звільнили кілька важливих міст, внесла перелом у війні, захоплена у полон і спалена на вогні англійцями у 1431 році, **1412-1431**

Франція у 15 ст.

Відтінки синього - королівський домен

Історичні персони

Людовік XI, 1423-1483, король, закріпив перемогу в Столітній війні, одержав перемогу над Карлом Сміливим, герцогом Бургундії, непокірним васалом, що воював на стороні англійців проти Франції; добивався успіху дипломатією, надаючи їй перевагу перед силою військ, значно розширив королівський домен, започаткував режим абсолютизму королівської влади

Історичні персони

Генріх IV, король, засновник династії Бурбонів, **1553-1610**

- об'єднав королівство Наварра з Францією, прийняв Нантський едикт 1598 року про свободу віросповідання, який завершив релігійні війни між протестантами і католиками,
- почав планову розбудову міста Париж,
- розширив королівський домен і остаточно завершив централізацію держави,
- сприяв піднесенню економіки та сільського господарства,
- розпочав колонізацію Канади
- піклувався про добробут пересічних підданих.

ФРАНЦІЯ

Людовік XIV,
король, **1638-1715**

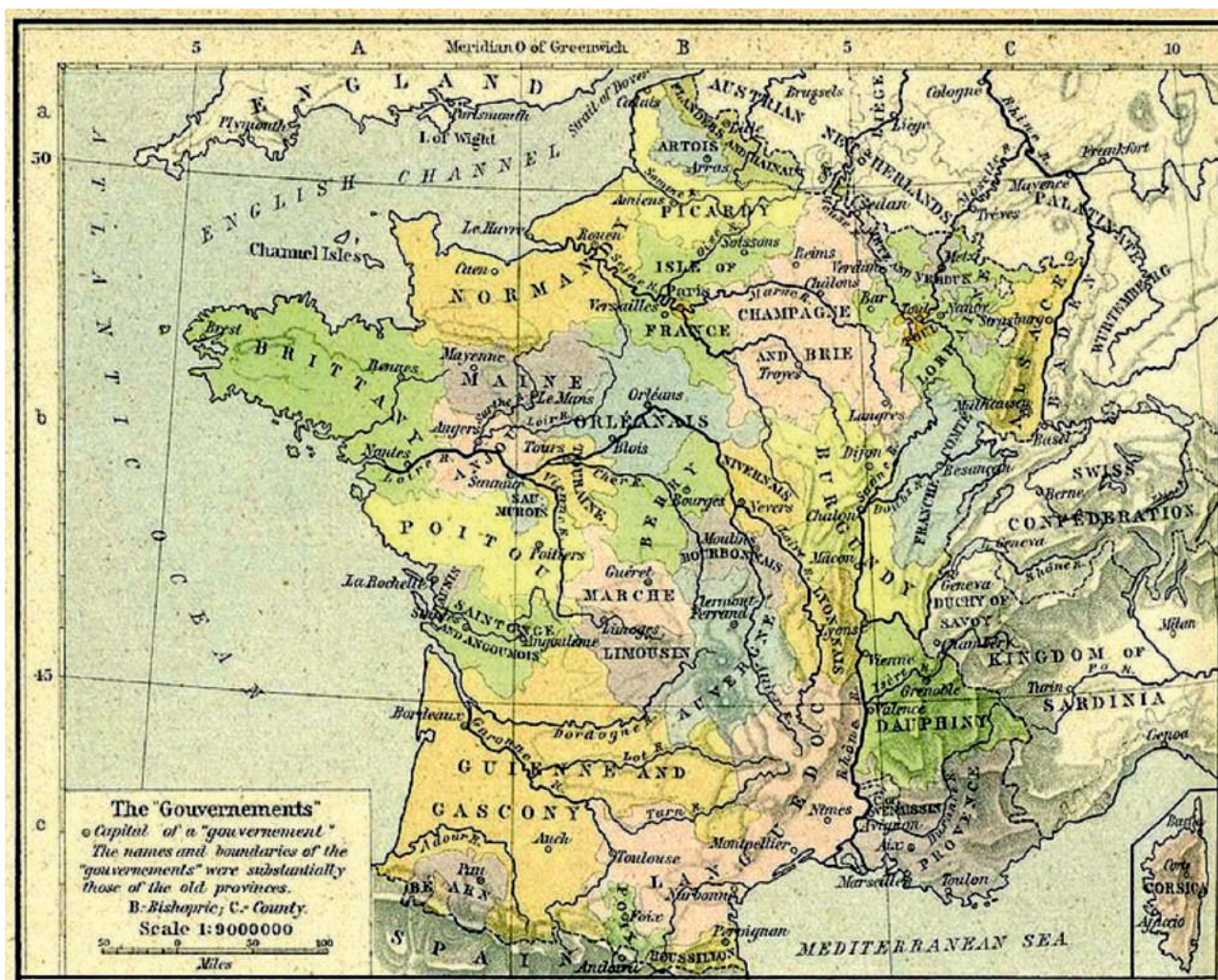

Кардинал Ришельє,
прем'єр-міністр, **1585-1642**

Перетворили Францію на наймогутнішу державу Європи, розширили її територію, максималізували абсолютистський режим

Французькі провінції у 18 ст.

1789 - 1794 рр. — революція у Франції;
1 етап — 14 липня 1789 р. — здобуття Бастилії;
2 етап — 10 серпня 1792 р. — боротьба Жирондистів з Якобінцями;
21 вересня 1792 р. — Конвент. Скасування королівської влади;
січень 1793 р. — страта Людовика XVI, короля Франції;
3 етап — 1793-1794 рр. — диктатура Якобінців;
1794 - 1799 рр. — **Період Директорії (колективна диктатура)**;
1794 р. — Термідоріанський переворот;
1795 р. — прийняття Конституції. Заснування Директорії.

БАЗОВІ ПРИНЦИПИ СУСПІЛЬСТВА:

- 1. СВОБОДА**
- 2. РІВНІСТЬ**
- 3. БРАТЕРСТВО**

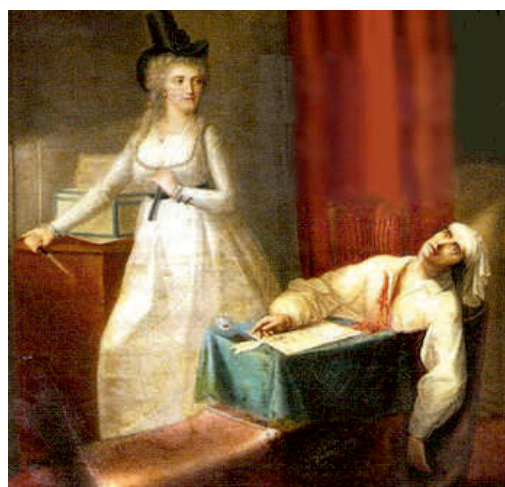
Історичні
персони

Дантон, Марат, Робесп'єр

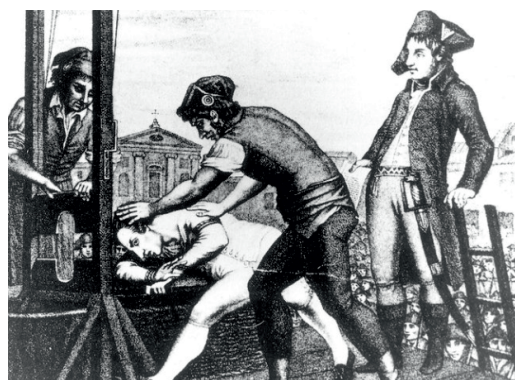
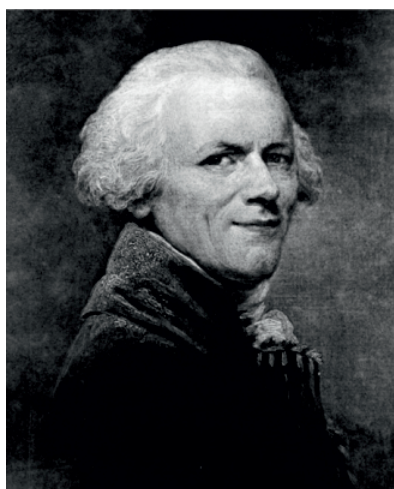
Дантон, юрист,
лідер революції

Марат, журналіст,
лідер революції

Робесп'єр, юрист,
лідер революції

Утворення департаментів

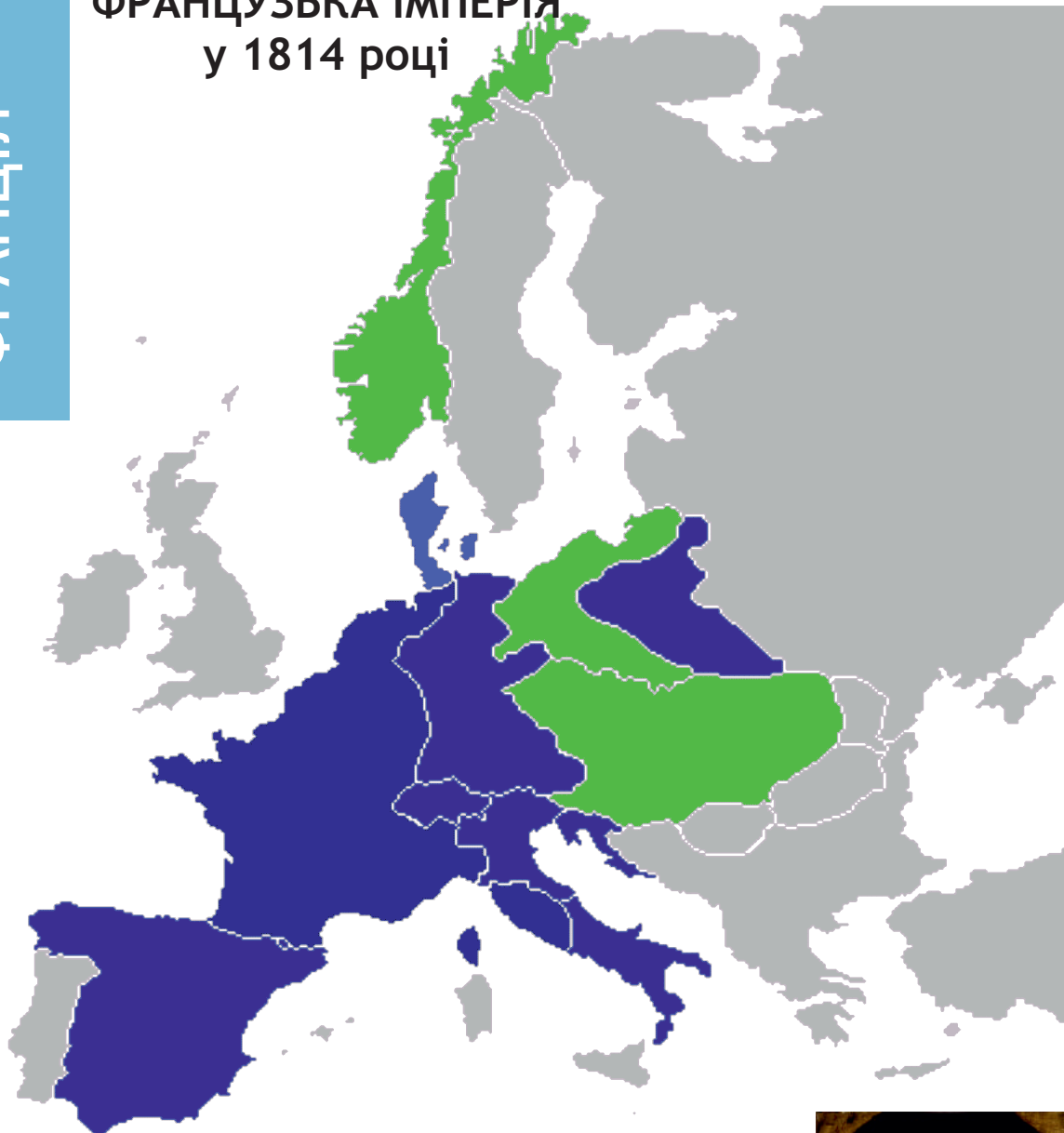
ФРАНЦІЯ

1790 рік, 83 департаменти

- 1799 - 1815 рр. – Період Наполеона;
  - 1799 р. — консульство Наполеона;
  - 1802 р. — Наполеон довічний консул;
  - 1804 р. — утворення імперії французів;
  - 1814 р. — реставрація Бурбонів;
  - 1815 р. — "Сто днів".
- 1815 р. — Ватерлоо. Реставрація Бурбонів. Священний союз.
- 1830 р. — Липнева революція. Луї-Філіп — король Франції.
- 1848 - 1871 рр. – Період Другої Імперії Наполеона III.
  - 1848 р. — Революція. Друга республіка. Президент — Наполеон Третій;
  - 1852 р. — Друга Імперія. Імператор Луї-Наполеон Третій;
  - 1870-1871 рр. — Франко-пруська війна. Поразка Франції. Ельзас і Пн. Лотарингія відійшли до Пруссії.

ФРАНЦУЗЬКА ІМПЕРІЯ
у 1814 році

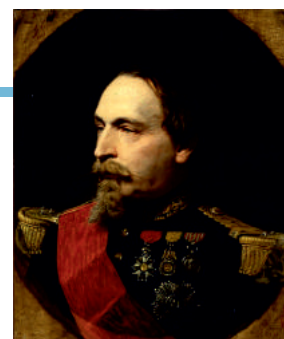

Історичні
персони

Наполеон I Бонапарт, перший імператор Франції, побудував могутню імперію, яка займала значну частину Європи, розробник законів та принципів державного будівництва, якими користуються сьогодні, воєначальник, **1769-1821**

Наполеон III Бонапарт, імператор Франції, ініціатор розбудови країни, зростання економіки та розвитку промисловості, заклав сучасне обличчя Парижу, приєднав Лазурний Берег і Савою, сприяв незалежності Італії та її перемозі над Австрією, **1808-1873**

Історичні
персони

Шарль де Голль, президент і військовий диктатор, воєначальник армії опору Гітлеру, вивів Францію з кризи після Другої Світової Війни, **1890-1970**

1871 р. - Третя республіка;
1914 - 1918 рр. — перша світова війна. Франція — член Антанти. Повернення Ельзасу і Північної Лотарингії;
1940 - 1944 рр. — окупація Німеччиною;
1944 - 1947 рр. — Диктатура Шарля де Голля;
1946 - 1958 рр. — Четверта республіка;
з 1958 р. — П'ята республіка.

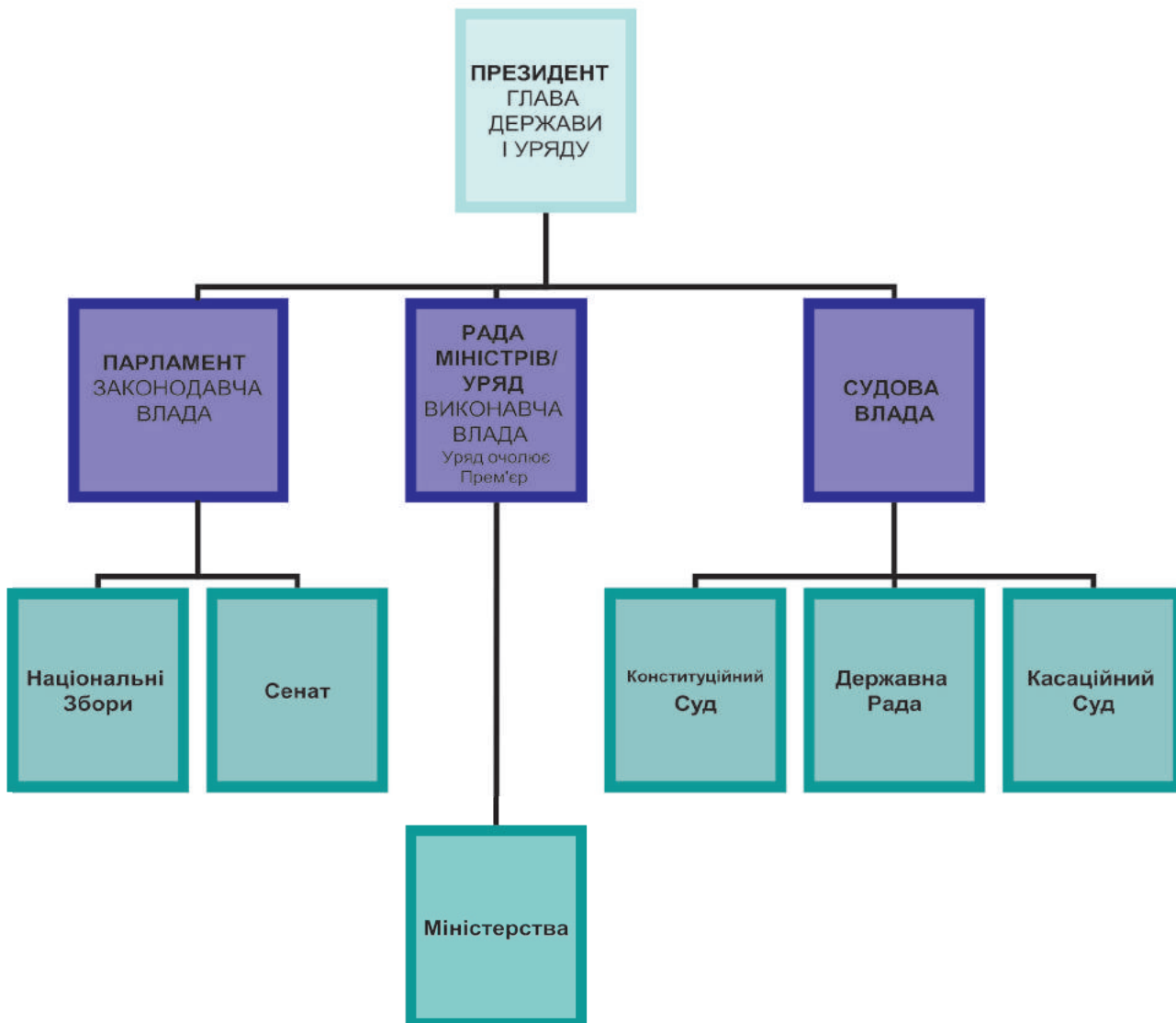
3. Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО:
 КОНСТИТУЦІЯ 1958 РОКУ.

Форма держави:

- президентська республіка
- унітарна централізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

У відповідності до сучасних тенденцій регіоналізації в Європі, територія континентальної Франції поділяється на **13 регіонів**, 5 заморських регіонів, які в свою чергу поділяються на **96 департаментів**.

Також створено **5 заморських регіонів-департаментів**. До складу департаментів входять кантони, а низовою ланкою адміністративно-територіального устрою держави є **комуни**.

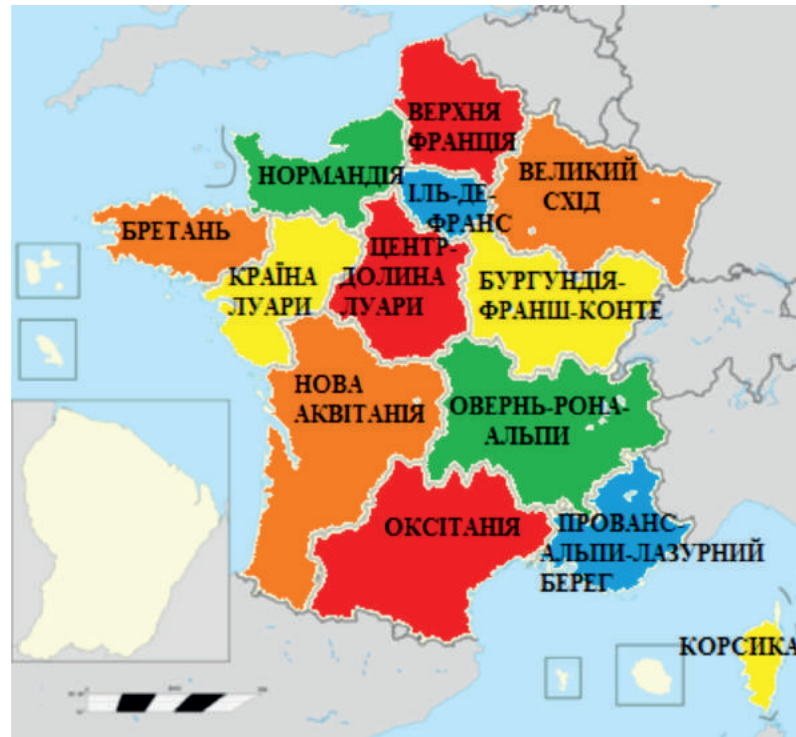
Регіони Франції

Сучасні регіони Франції

Сучасні регіони Франції

ФРАНЦІЯ

№	Назва	Столиця	Населення (чол. 2013)	Площа, км ²	Щільність, чол./км ²
1	Нова Аквітанія	Бордо	5 844 177	84 061	69,52
2	Бретань	Ренн	3 258 707	27 208	118,27
3	Бургундія-Франш-Конте	Діжон	2 819 783	47 784	59,01
4	Нормандія	Руан	3 328 364	29 906	111,29
5	Іль-де-Франс	Париж	11 959 807	12 011	995,73
6	Корсика	Аяччо	320 208	8680	36,89
7	Окситанія	Тулуза	5 683 878	72 724	76,64
8	Грант Ест	Страсбург	5 552 388	57 433	96,67
9	О-де-Франс	Лілля	5 987 883	31 813	188,22
10	Овернь-Рона-Альпи	Ліон	7 757 595	69 711	111,28
11	Пеї-де-ла-Луар	Нант	3 660 852	32 082	114,11
12	Прованс-Альпи-Лазурний берег	Марсель	4 953 675	31 400	157,76
13	Центр-Долина Луари	Орлеан	2 570 548	39 151	65,66
14	Гваделупа	Бас-Тер	402 119	1628	247,00
15	Гвіана	Каєнна	244 118	86 504	2,82
16	Мартиніка	Фор-де-Франс	385 551	1128	341,80
17	Реюньйон	Сен-Дені	835 103	2512	332,45
18	Майотта	Мамадзу	212 645	376	565,55

4. Економічна характеристика

Франція - постіндустріальна країна

Грошова одиниця – євро = 100 євроцентів.
 ВВП - \$ 2 422 млрд., Шоста економіка світу
 ВВП/чол. = \$38172
 ВВП (ПКС) /чол. = \$41476
 Рівень життя (ІЛР) 2015 - 22 місце
 Тривалість життя - 82,4 - 9 місце
 Інфляція - 0,7%
 Середня зарплата - \$2300
 Рівень безробіття - 9,6%
 Населення за межею бідності - 7,7%
 Галузі народного господарства:
 сільське господарство – 1,7%,
 промисловість – 19,4%,
 сфера послуг – 78,9%.

Квартал Ла-Дефанс, економічне серце Франції

Вартість життя у Франції, ПАРИЖ, \$ Середня зарплата - 3617,63

Продукти	Квартири	Транспорт
Питна вода 1л 0,09	Оренда квартири 1-спальня за місяць, спальний район 1129,63	Проїзд 1 поїздка 2,51
Молоко (3% жирність) 1л 0,80	Оренда квартири 1-спальня за місяць, центр 1581,66	Таксі по місту за 1км 1,60
Хліб 0,5кг 2,19	Оренда квартири 3-спальні за місяць, спальний район 2428,42	Паливо бензин 1 л 2,27
Яйця 12 4,47	Оренда квартири 3-спальні за місяць, центр 3450,90	Volkswagen Golf 1.4 Trendline 27 870,68
Рис 1кг 1,20	Купити квартиру в спальному районі (1м2) 9 221,92,10	Інше
Курячі грудки 1кг 11,00	Купити квартиру в центрі міста (1м2) 13 868,99	Фітнес-клуб місячний абонемент 70,00
Сир 1 кг 10,00	Комунальні послуги	Тенісний корт 1 година на вихідні 31,36
Яблука, 1 кг 1,00	Оплата за 80м2 вмісяць (електрика, газ, вода, сміття) 230,26	Кіно, 1 білет 13,95
Апельсини, 1 кг 1,00	1 хвилина розмови по мобільному телефону (без знижок) 0,25	Обід у кафе 16,73
Картопля 1кг 2,27	Інтернет 6мбит/сек безліміт 19,90	Чашка кави 4,70
Вино середнє, 0,7л 4,00		1 пара джинсів (Levis 501 або аналог) 120,0
Пиво місцеве, 0,5л 1,70		1 пара взуття Nike 80,00
Комплекс у МакДональдс 10,45		
Сигарети 1 пачка 9,20		

Найважливіші рослинні культури: пшениця, ячмінь, кукурудза, цукровий буряк, картопля, жито, соняшники, овес, виноград, льон, тютюн, фрукти, в т.ч. тропічні, овочі, маслини, рис.

Тваринництво: ВРХ, свинарство, вівчарство, птахівництво, розведення шовкопрядів, рибальство, кролярство.

Корисні копалини: залізо, боксити, калійні солі, уран, вугілля, сіль, сірка, газ, срібло, пірит, цинк, олово, буре вугілля, нафта.

Переробна промисловість: виплавка заліза, алюмінію, кольорових металів, сталеваріння, виробництво транспортних засобів, авіації, засобів розкоші, будівельних матеріалів, інформаційних засобів, хімічна, машинобудівна, текстильна, швейна, харчова, фарфорова, скляна, шкіряна, деревообробна, паперова, атомна, нафтопереробна, цукрова, м'ясна, кораблебудівна промисловість.

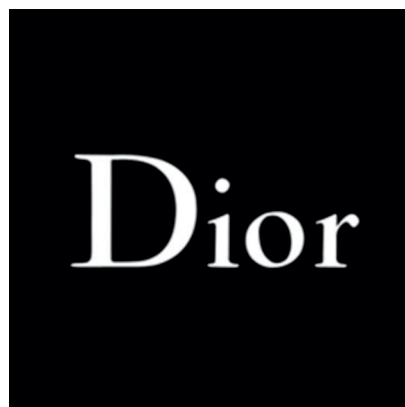
Торгівля

Експорт - 510 млрд: машини та обладнання, транспортні засоби, авіація, хімікати, медикаменти, предмети розкоші, алкоголь.

Імпорт - 660 млрд: машини та обладнання, сировина, паливні засоби, машини та механізми.

Найважливіші партнери - Німеччина, Італія, Бельгія, Великобританія, США, Нідерланди, Китай.

ТОП БРЕНДИ ФРАНЦІЇ

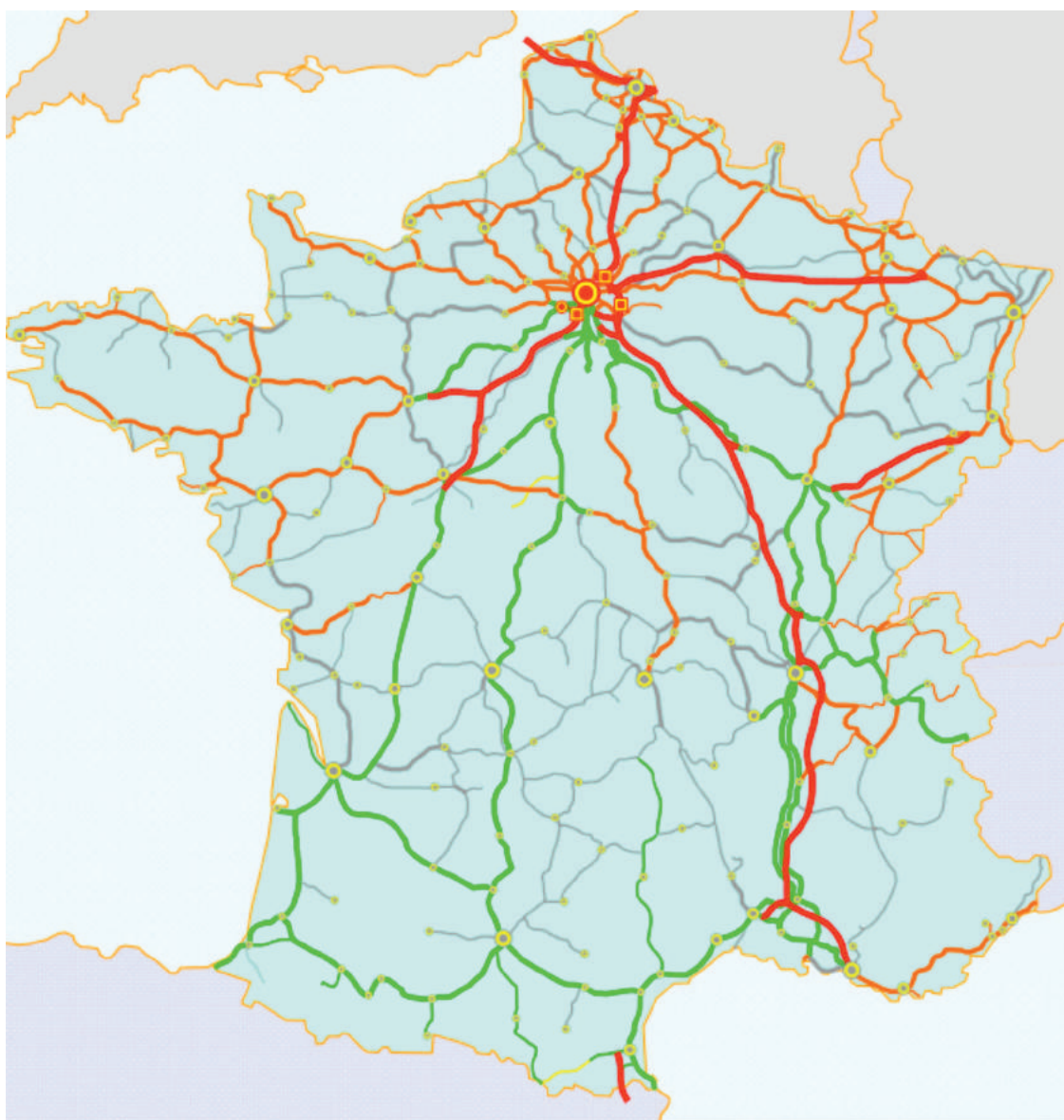
Шляхи сполучення:

Довжина залізниць – 29 273 км., з них електрифіковано 15 687 км.
 Довжина шосейних доріг – 950 000 км, з них 12 000 км. автобанів.
 Внутрішні водні шляхи (ріки та канали) - 8500 км, найдовші у Європі.

Найважливіші порти - Марсель, Гавр, Дюнкерк, Руан, Нант, Бордо, Страсбург, Булонь, Шербур, Ла-Рошель, Париж, Кале, Сет.

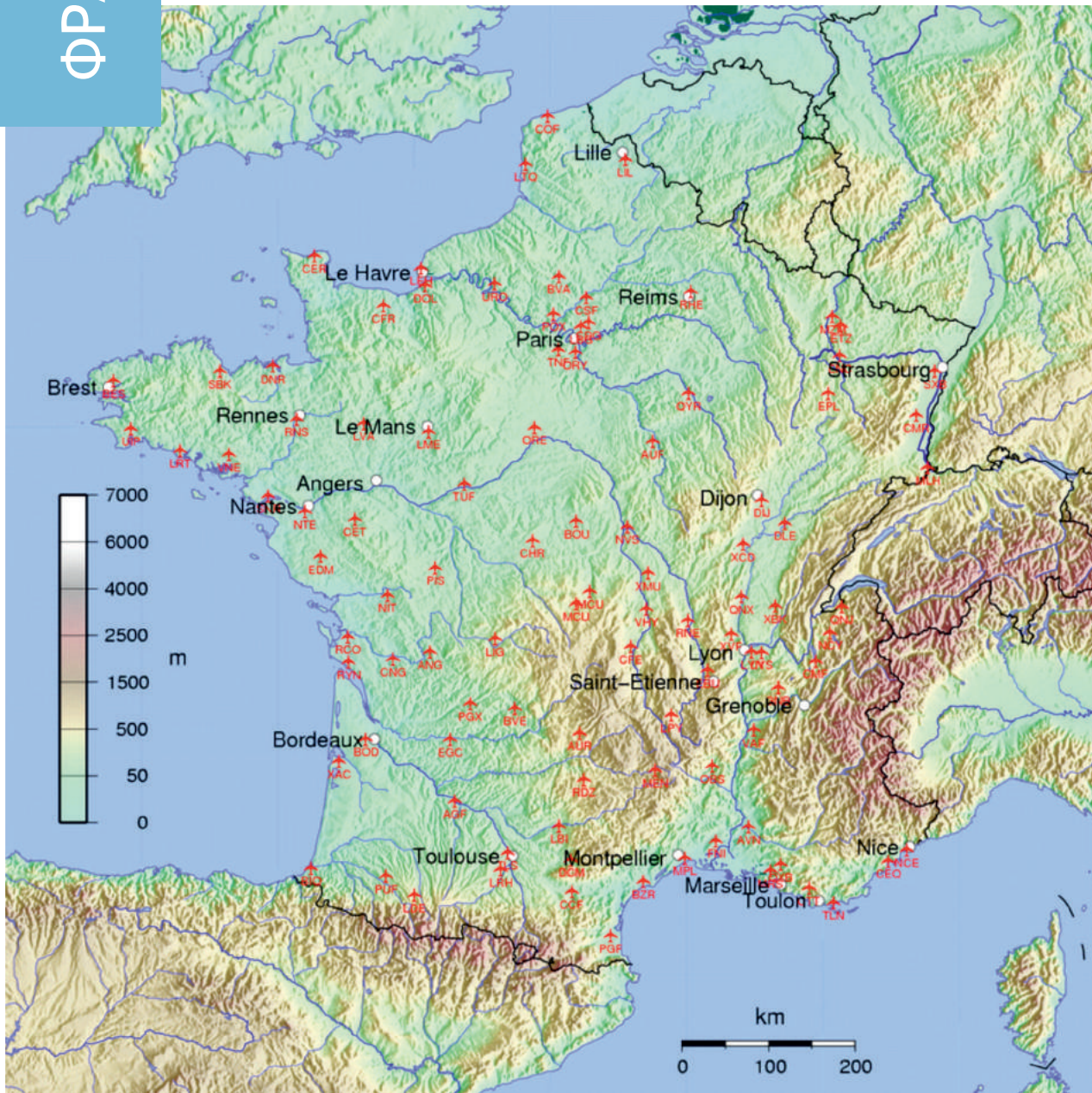
Міжнародні аеропорти - Париж, Бордо, Марсель, Ніцца, Ліон, Тулуза, Аячо, Бастія, Шербур, Базель-Мюльхауз, Страсбург, Кан, Клермон-Феран, Гавр, Бове, Без'є, Брест, Дижон, Монпельє, Морле, Нант, Нім, Перпін'ян, Рен, Ст. Брі, Кемпер.

Залізничні шляхи Франції

*Сірий колір - неелектрифіковані,
 Решта - електрифіковані*

Аеропорти Франції

Автобани Франції

5. Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

Чоловіки/жінки - **0,96**
 Сільське населення - **23%**, Міське населення - **77%**
 Тривалість життя - **82,4 роки**, **9 місце** у світі

Національний склад:

70 % - батьки народилися у Франції
15% - один з батьків народився у Франції
15% - батьки з-за меж Франції
54 000 000 - французи
6 000 000 - країни Африки
5 000 000 - італійське походження
1 000 000 - турецьке походження

Релігія:

Католики — **88%**, протестанти (гугеноти) — **2%**, мусульмани — **8%**, інші — **2%**.

Регіональні особливості засновані на традиціях старих провінцій

ВИНОКУЛЬТУРА

- Виробництво
- Споживання
- Спосіб життя

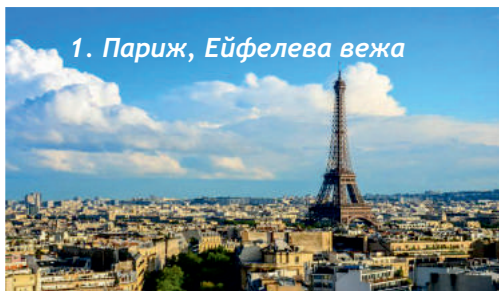
“Французький парадокс”:

400 г для жінок, 600 г для чоловіків + важка їжа = 82,4 р. тривалість життя

У РІЗНОМАНІТНОСТІ – СИЛА!

1. Париж, Ейфелева вежа

7. Собор у Шартрі

2. Париж, Лувр

8. Шамоні-Мон-Блан

3. Версаль

9. Страсбург/Ельзас

4. Лазурний Берег

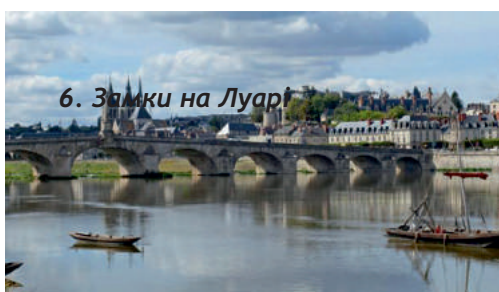
10. Каркассон

5. Мон Сен-Мішель

11. Сен-Мало

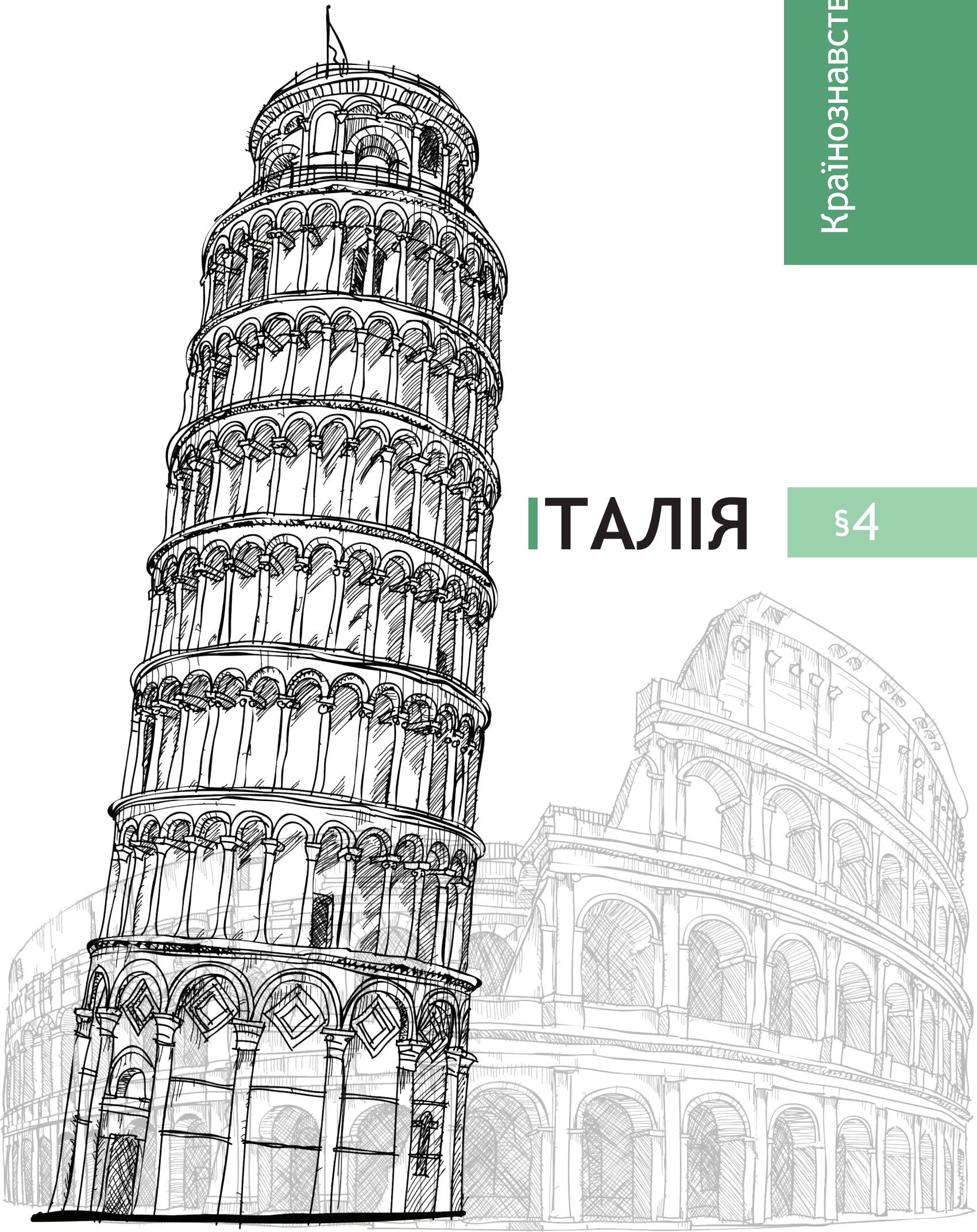
6. Замки на Луарі

12. Біарріц

ІТАЛІЯ

§4

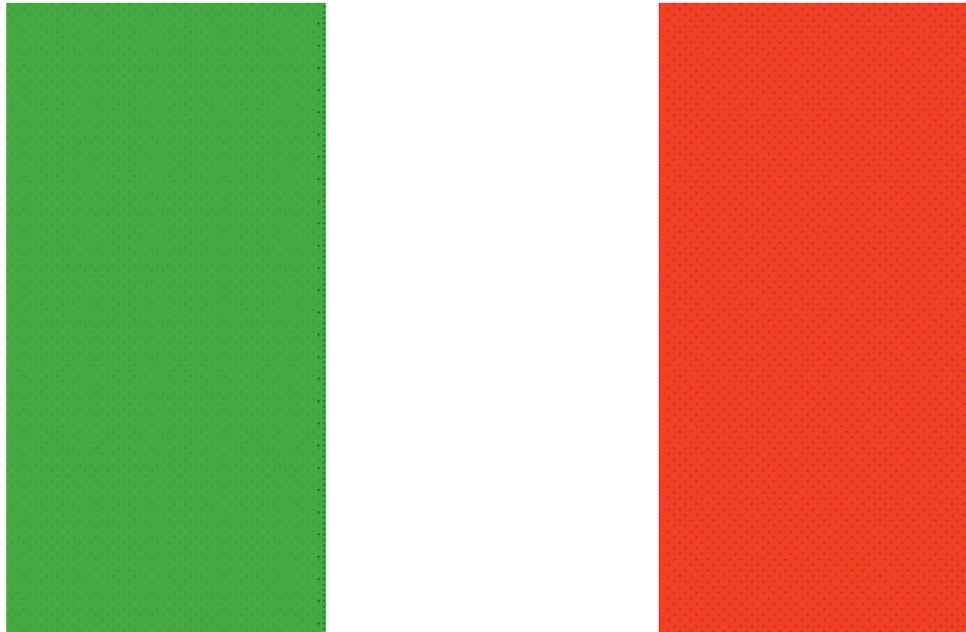

План

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ІТАЛІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА

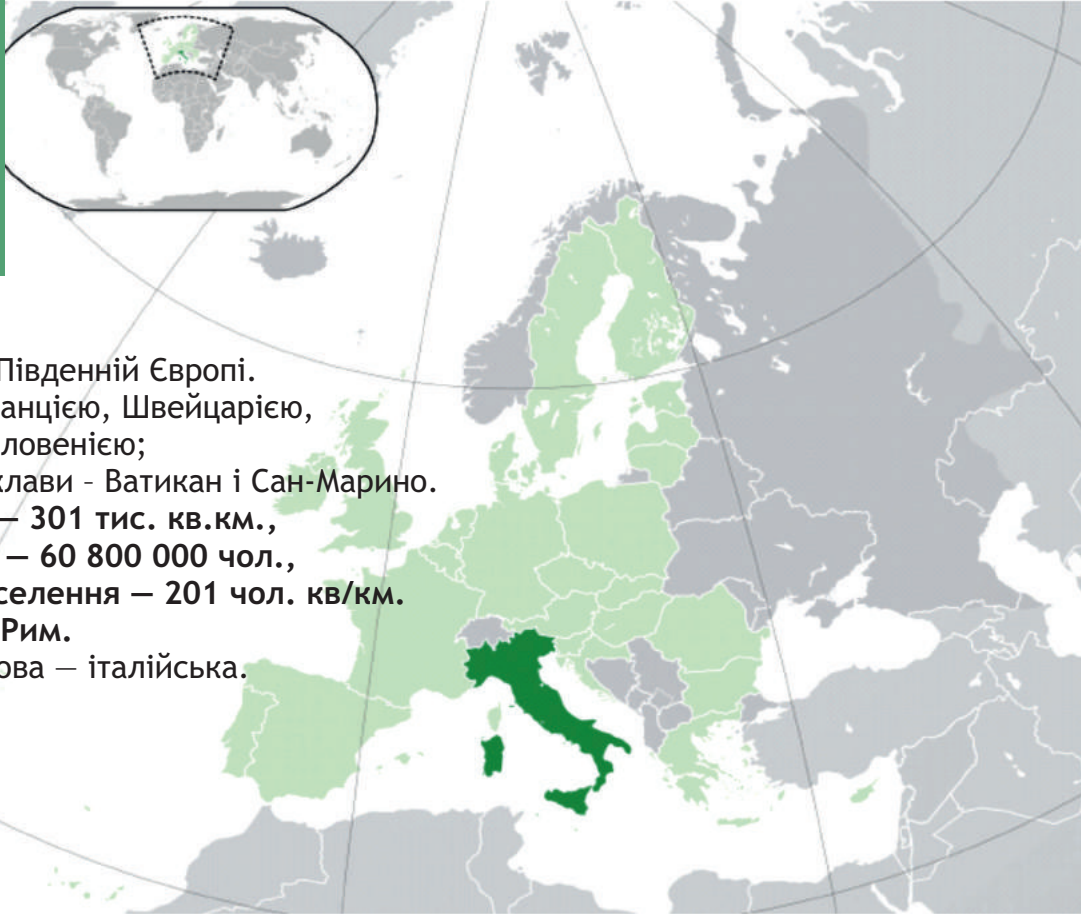
Прапор

Герб

ІТАЛІЯ

1. Географічна характеристика

Держава в Південній Європі.
 Межує з Францією, Швейцарією,
 Австрією, Словенією;
 має два анклави - Ватикан і Сан-Марино.
 Територія – 301 тис. кв.км.,
 Населення – 60 800 000 чол.,
 Густота населення – 201 чол. кв/км.
 Столиця – Рим.
 Офіційна мова – італійська.

Найбільші міста:

- Рим - 2 900 000,
- Мілан - 1 350 000,
- Неаполь - 970 000,
- Турин - 890 000,
- Палермо - 670 000,
- Генуя - 585 000,
- Болонья - 390 000,
- Флоренція - 385 000,
- Барі - 325 000,
- Катанія - 315 000.

✓ *Італія -
урбаністична
країна*

Італійські метропольні міста

Назва	Площа	Населення
Roma / Рим	5,352	4,336,915
Milano / Мілан	1,575	3,190,340
Napoli / Неаполь	1,171	3,128,702
Torino / Турин	6,829	2,293,340
Palermo / Палермо	5,009	1,276,525
Bari / Барі	3,821	1,251,004
Catania/ Катанія	3,574	1,116,168
Firenze / Флоренція	3,514	1,007,435
Bologna / Болонья	3,702	1,003,027
Genova / Генуя	1,839	864,008
Venezia / Венеція	2,462	858,455
Messina / Мессіна	3,266	647,477
Reggio Calabria / Реджо Калабрія	3,183	558,959
Cagliari / Кальярі	1,248	431,302

РИМ

ІТАЛІЯ

Рим

ІТАЛІЯ

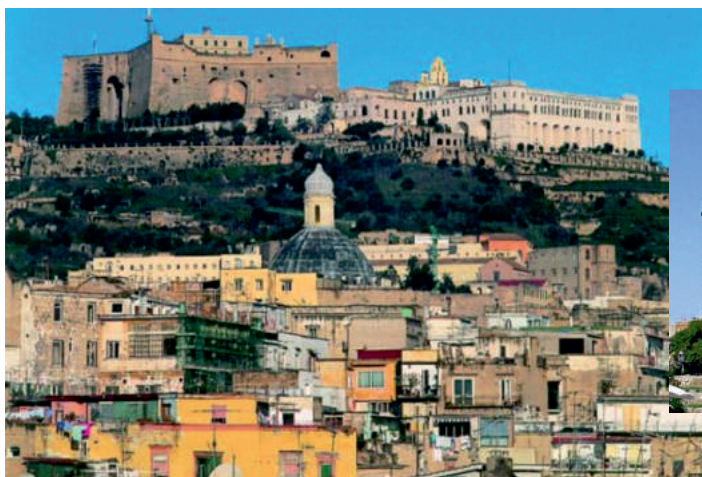

Неаполь

ІТАЛІЯ

Флоренція

Венеція

ІТАЛІЯ

Фізико-географічні дані

На півночі країни розташовані Альпи, які захищають найбільш родючу область країни — долину річки По. Від річки По на південь розташовані Апенінські гори. Середня, Південна частина країни — район вулканічної небезпеки та землетрусів. Найвища точка - Мон-Блан (4807 м).

Найважливіші ріки: По, Адідже, Тибр, Арно.

Територія омивається Середземним морем (Лігурійським, Тирренським, Адріатичним, Іонічним).

Найважливіші озера: Гарда, Лаго-Маджоре, Комо.

Гора Монблан, 4807 м.

Апенніни

Море у Амальфі

Море у Сорренто

Море у Ріміні

Італійська Рів'єра, Сан-Ремо

Лаго-Маджоре

ІТАЛІЯ

Ріка По, Турин

Етна,
3329 м,
вулкан

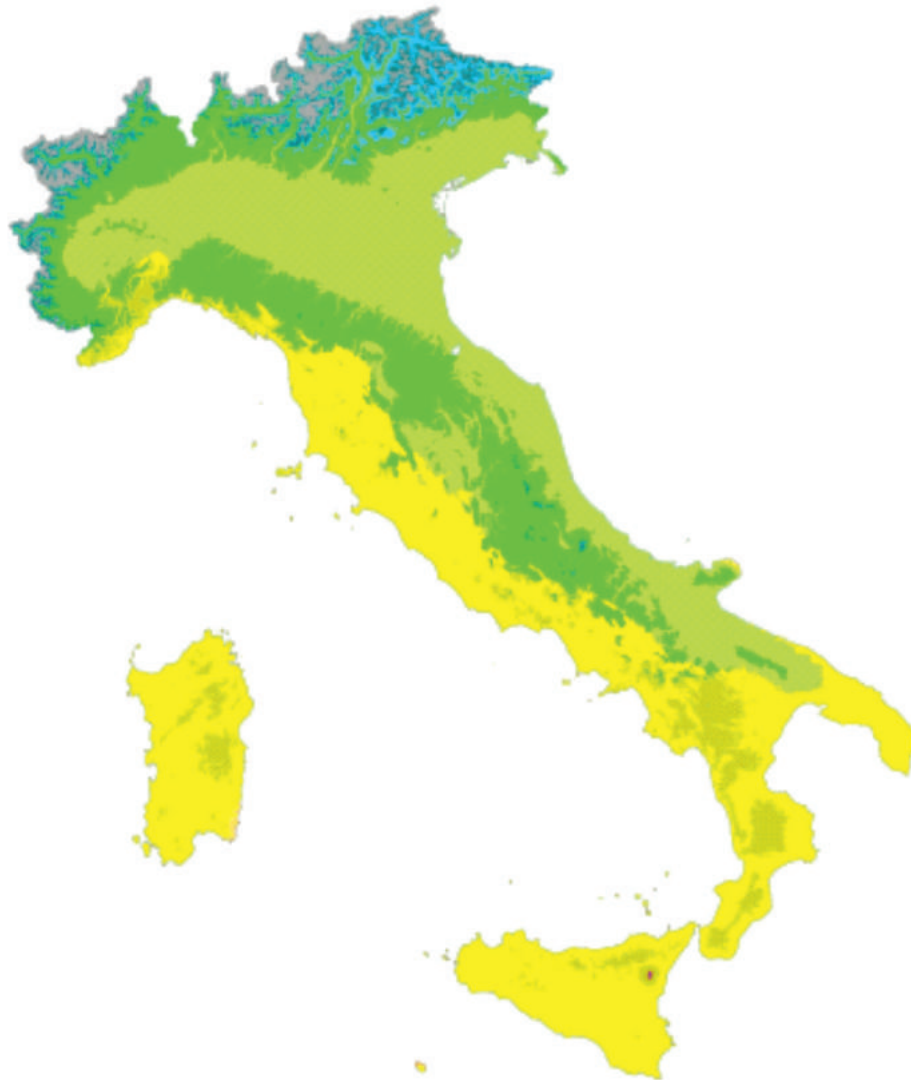

Везувій,
1281 м,
вулкан

Кліматичні області

Köppen climate types of Italy

Köppen climate type

EF (Ice-cap)	Cfb (Oceanic)
ET (Tundra)	Cfa (Humid subtropical)
Dfc (Subarctic)	Csb (Warm-summer mediterranean)
Dfb (Warm-summer humid continental)	Csa (Hot-summer mediterranean)
Dsc (Dry-summer subarctic)	BSk (Cold semi-arid)
Dsb (Warm-summer mediterranean continental)	BSh (Hot semi-arid)
Cfc (Subpolar oceanic)	

*Isotherm used to separate temperate (C) and continental (D) climates is -3°C
Data source: Climate types calculated from data from WorldClim.org

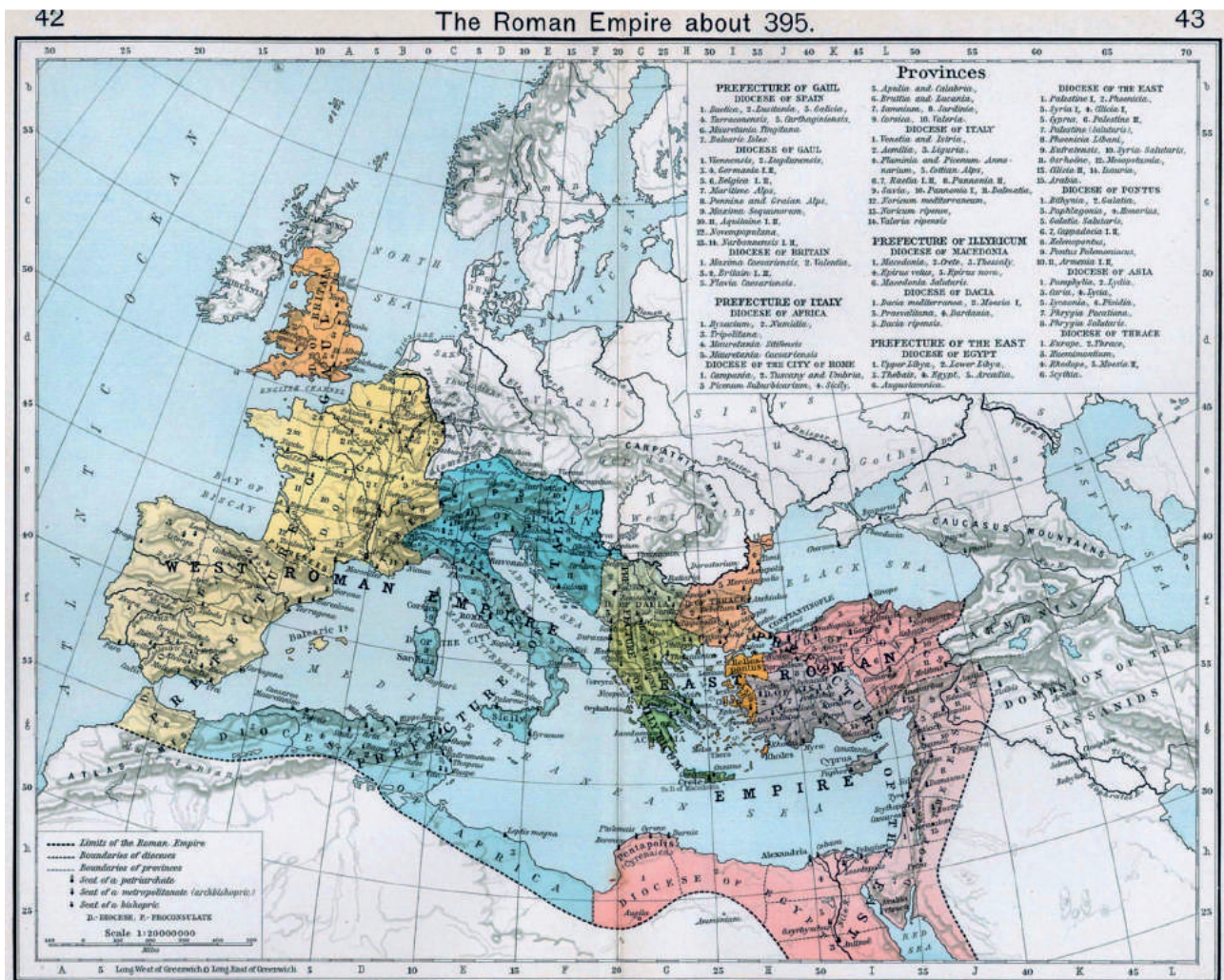
2. Історична характеристика

- найдавніші племена: етруски, лігури, італіки;
- 753 р. – заснування міста Рим;
- 5-3 ст. до н.е. – Італія стає центром Стародавнього Риму;
- 395 р. - Розпад Римської імперії на Західну і Східну;
- Італія - центр Західної Римської імперії (місто Равенна)
- 476 р. – падіння Римської імперії;

Італія у складі Стародавнього Риму 1 ст.

Розпад Римської Імперії на Східну і Західну, 395 р.

- 5-8 ст. – підлягає набігам варварів, увійшла до складу Франкської Держави. Утворена Папська область;
- 843 р. – передана у володіння Лотарю з титулом імператора;
- 962 р. – увійшла до складу Священної Римської Імперії (північ і центр);
- 12 ст. – утворено Сицилійське (Неаполітанське) королівство;
- 14 ст. – утворення міських республік (Венеція, Генуя, Піза); вихід багатьох з них зі складу Священної Римської Імперії;
- 15-16 ст. – боротьба за Італію між Іспанією, Францією, Німеччиною;
- 16 ст. – встановлення влади Габсбургів у південній і частково центральній Італії;

Землі імперії Лотаря

Історичні персони

Лотар I, онук Карла Великого, імператор і засновник королівств Італія і Лотарингія, підписав Верденську угоду 843 року, яка дала старт сучасним Франції, Італії і Німеччині, **795-855**

Карл Великий, король франків і імператор, максимально розширив та централізував державу, відродив Імперію, заклав фундамент Франції, Італії та Німеччини, **748-814**

Італія у складі Священної Римської Імперії, 962 р.

ІТАЛІЯ

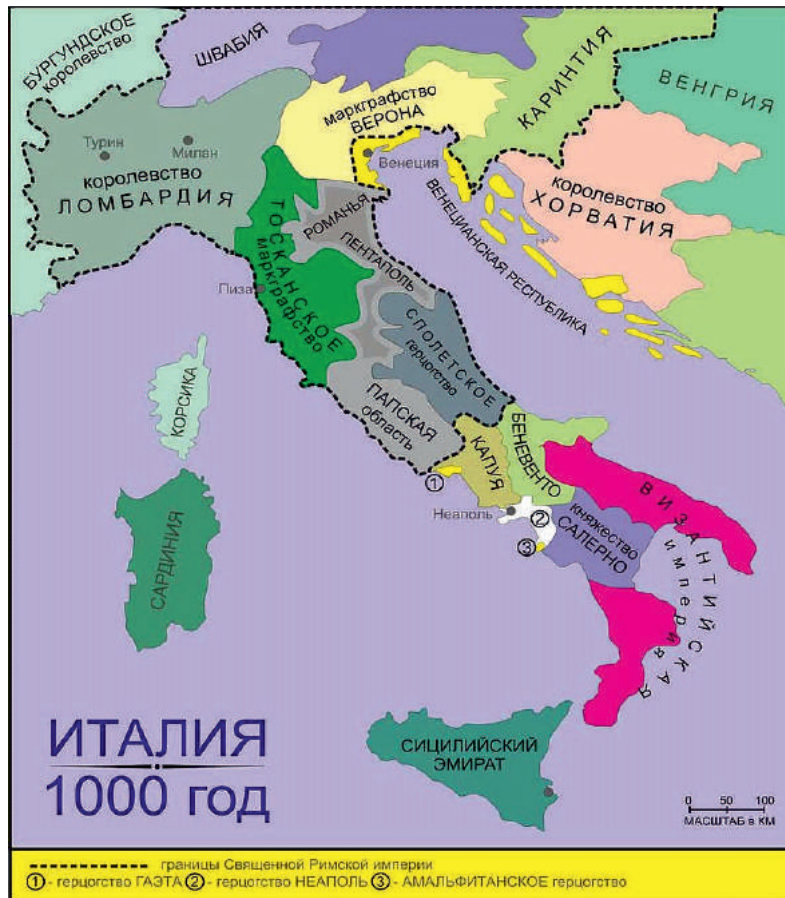

Історичні персони

Отон I, перший імператор Священної Римської Імперії, яка була правонаступницею Римської імперії і держави франків, об'єднав Німеччину і Італію у одній державі, **912-973**

Італія у 1000 році

Італія у 15 столітті

Флорентійська родина Медічі

Лоренцо Медічі, 1449-1492,
правитель Флоренції

Катерина Медічі, 1519-1589,
Королева Франції

Марія Медічі, 1575-1642,
Королева Франції

Лев X, 1475-1521, Папа

Історичні
персона

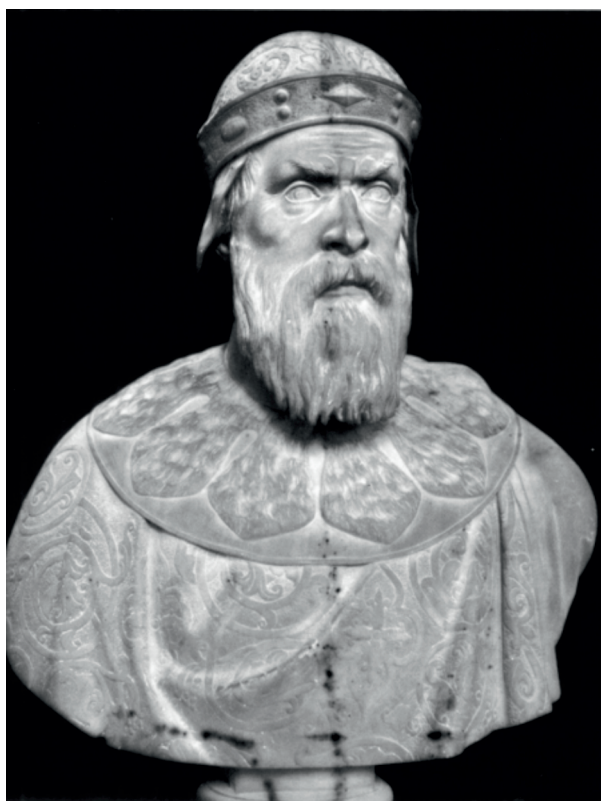
Знатні венеційські роди

*Домініко Контаріні,
1071, Дож*

*Пьетро Орсеоло,
928-997, Дож*

*Аньєло Партечіпаціо,
827, Дож*

Знатні римські родини

*Бенедикт XIII Орсіні,
1649-1730, Папа*

*Павло V Боргезе,
1552-1621, Папа*

*Мартін V Колонна,
1368-1431, Папа*

*Павло VIII Альдобрандіні,
1536-1605, Папа*

Великі королі Неаполя

Карл I Анжуйський, Капетінг,
Перший король Неаполя, засновник
Анжуйської монархії, яка правила в
багатьох державах Європи,
1227-1285

Альфонс I Арагонський,
Трастамара, об'єднав Неаполь,
Сіцилію та Арагон, **1396-1458**

Карл IV Іспанський, Габсбург,
засновник наймогутнішої монархії
в Європі, **1500-1558**

Карл VII Бурбон, ініціатор
економічного зростання країни,
росту промисловості та
будівництва, **1716-1788**

- 1724 р. – більша частина Північної Італії під владою Габсбургів.
- 1735 р. – у королівстві Неаполь і Сицилія правлять Бурбони.
- кін. 18 ст. – 1814 р. – підвладна Франції;
- 1815 р. – реставровані окремі держави;
- 1861 р. – утворення Італійського королівства за ініціативою Сардинії;
- 1870 р. – приєднання Риму до Італії;
- 19-20 ст. – боротьба за африканські колонії;
- 1914-1918 рр. – участь в I світовій війні на стороні Троїстого Союзу, з 1915 р. – на стороні Антанти. Приєднання Південного Тіролю та Істрії;
- 1922 р. – фашистська диктатура Беніто Мусоліні;
- 1939-1945 рр. – брала участь у II світовій війні на стороні Німеччини;
- 1946 р. - повалення монархії та встановлення республіки

Італія у складі імперії Наполеона, 19 ст.

РІСОРДЖИМЕНТО Об'єднання Італії 1815-1861 рр.

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО ІТАЛІЮ

1. Італія - поліцентрична країна
2. Італія - країна, де співіснували монархічні та республіканські держави
3. Італія - країна колегіального управління аристократичних родин

Помаранчевий -
королівство Сардинія
(Савойська династія)

Синій -
королівство Ломбардія
і Венеція (Габсбурги)

Жовтий -
королівство Неаполь
і Сицилія (Бурбони)

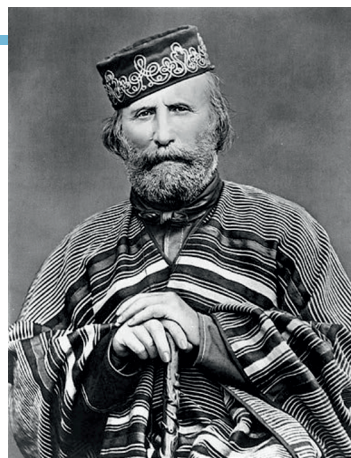
Червоний - Папська область

Зелений - володіння Габсбургів

Історичні персона

Камілло Бензо Кавур, прем'єр-міністр П'ємонту і об'єднаної Італії, політичний лідер Рисорджименто, **1810-1861**

Джузеппе Гарібальді, воєначальник армії П'ємонту, військовий лідер Рисорджименто, **1807-1882**

Віктор-Імануїл II, **1810-1878**
Перший Король об'єднаної Італії

Беніто Мусоліні, дуче-вождь і диктатор у 1922-1943, автор ідеології фашизму, **1883-1945**

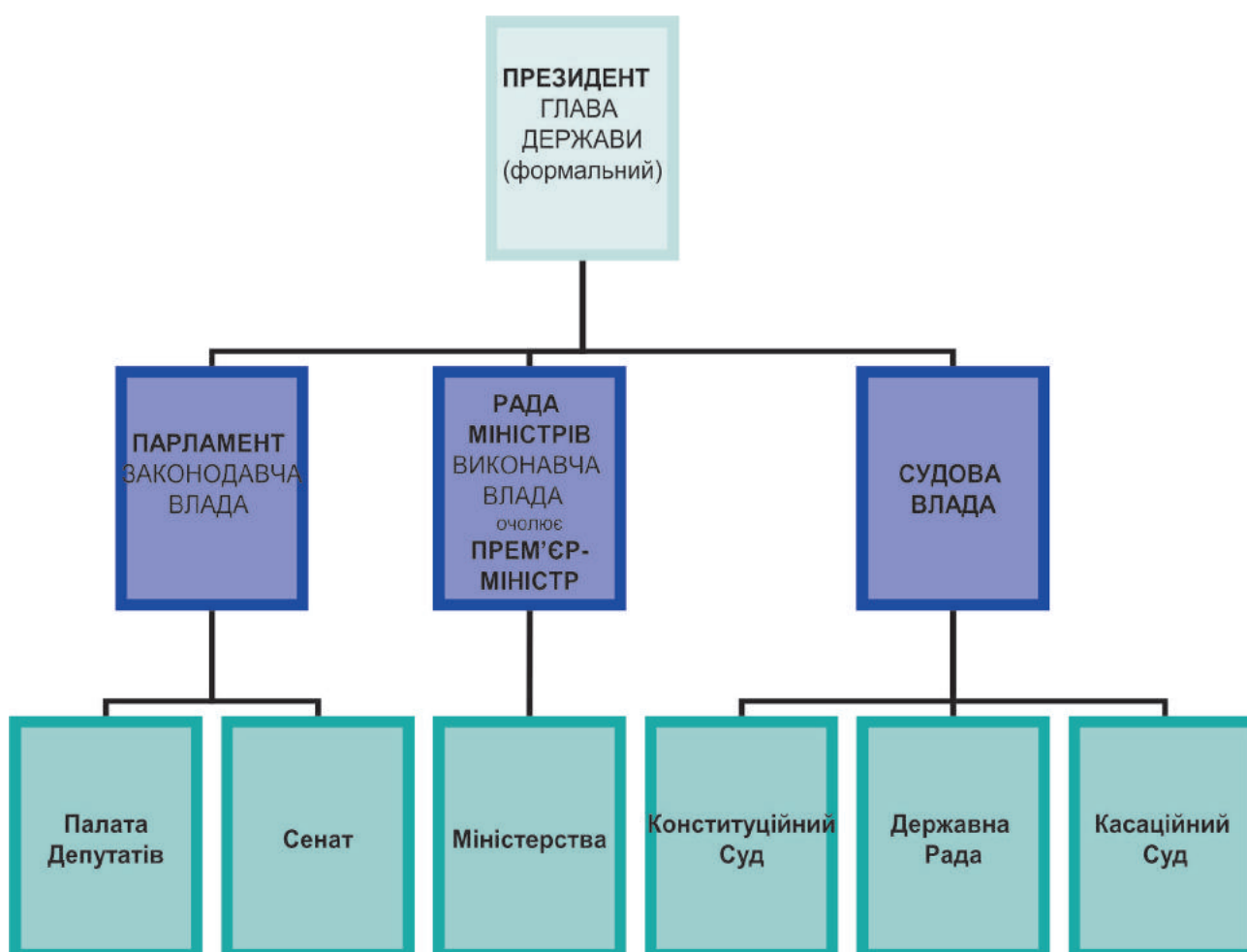
3. Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО:
КОНСТИТУЦІЯ 1947 РОКУ.

Форма держави:

- парламентська республіка
- унітарна децентралізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

РЕГІОНИ ІТАЛІЇ

1. Валле-д'Аоста	11. Тосканія
2. Лігурія	12. Лаціо
3. П'ємонт	13. Аbruццо
4. Ломбардія	14. Молізе
5. Трентіно-Альто-Адідже	15. Кампанія
6. Венето	16. Апулія
7. Фріулі-Венеція-Джулія	17. Базіліката
8. Емілія-Романья	18. Калабрія
9. Марке	19. Сардинія
10. Умбрія	20. Сицилія

Італія є унітарною державою, яка поділяється на двадцять регіонів, п'ять з яких наділені автономним статусом.

Хоча форму державного устрою Італії зазвичай визначають як унітарну, вона передбачає досить широку компетенцію місцевих органів влади, з наданням державній владі функцій нагляду.

Регіони Італії

Регіон	Столиця	Населення	Площа (км ²)	Густота (ос./км ²)
Абруццо	Л'Акуїла	1 262 392	10 793	117,0
Апулія	Барі	4 020 707	19 364	207,6
Базиліката	Потенца	597 768	9992	59,8
Валле-д'Аоста	Аоста	119 548	3266	36,6
Венето	Венеція	4 527 694	18 390	246,2
Емілія-Романья	Болонья	3 983 346	22 122	180,1
Калабрія	Катандзаро	2 011 466	15 083	133,4
Кампанія	Неаполь	5 701 931	13 592	419,5
Лаціо	Рим	5 112 403	17 210	297,1
Лігурія	Генуя	1 571 783	5421	289,9
Ломбардія	Мілан	9 032 554	23 861	378,5
Марке	Анкона	1 470 581	9695	151,7
Молізе	Кампобассо	320 601	4438	72,2
П'ємонт	Турин	4 214 677	25 398	165,9
Сардинія	Кальярі	1 631 880	24 090	67,7
Сицилія	Палермо	4 968 996	25 701	193,3
Тоскана	Флоренція	3 497 806	22 990	152,1
Трентіно-Альто-Адідже	Тренто і Больцано	940 016	13 599	69,1
Умбрія	Перуджа	825 826	8454	97,7
Фріулі-Венеція-Джулія	Трієст	1 165 761	7712	151,2

4. Економічна характеристика

Італія - постіндустріальна країна

Грошова одиниця – євро = 100 євроцентів.
 ВВП - \$1 821 млрд. Восьма економіка світу
 ВВП/чол. = \$29866
 ВВП (ПКС)/чол. = \$35781
 Рівень життя (ІЛР) 2015 - 28 місце
 Тривалість життя - 82,7 - 6 місце
 Інфляція - 0,3%
 Середня зарплата - \$2100
 Рівень безробіття - 11,4%
 Населення за межею бідності - 5,7%, в зоні ризику - 24,7%
 Галузі народного господарства: сільське господарство – 4%,
 промисловість – 28%, сфера послуг – 68%.

Вартість життя у Італії, РИМ, \$ Середня зарплата - 1979,75

Продукти	Квартири	Транспорт
Питна вода 1л 0,66	Оренда квартири 1-спальня за місяць, спальний район 568,18	Проїзд 1 поїздка 1,70
Молоко (3% жирність) 1л 1,24	Оренда квартири 1-спальня за місяць, центр 1446,63	Таксі по місту за 1км 1,53
Хліб 0,5кг 2,13	Оренда квартири 3-спальні за місяць, спальний район 852,27	Паливо бензин 1 л 1,72
Яйця 12 1,82	Оренда квартири 3-спальні за місяць, центр 3130,81	Volkswagen Golf 1.4 Trendline 25 780,38
Рис 1кг 2,84	Купити квартиру в спальному районі (1м2) 5635,10	Інше
Курячі грудки 1кг 11,93	Купити квартиру в центрі міста (1м2) 12 591,90	Фітнес-клубмісячний абонемент 82,74
Сир 1 кг 11,36	Комунальні послуги	Теніснийкорт 1 година на вихідні18,13
Яблука, 1 кг 1,65	Оплата за 80м2 в місяць (електрика, газ, вода, сміття) 202,20	Кіно, 1білет 11,15
Апельсини, 1 кг 1,47	1 хвилина розмови по мобільному телефону (без знижок) 0,23	Обід у кафе 20,90
Картопля 1кг 1,01	Інтернет 6мбит/сек безліміт 36,84	Чашка кави 1,53
Вино середнє, 0,7л 7,66		1 пара джинсів (Levis 501 або аналог) 129,22
Пиво місцеве, 0,5л 1,88		1 пара взуття Nike 132,27
Комплекс уМакДональдс 9,75		
Сигарети 1 пачка6,97		

Найважливіші рослинні культури: пшениця, кукурудза, рис, виноград, маслини, цитрусові, фрукти, овочі, тютюн, бавовна, буряк, картопля, кормові.

Тваринництво: ВРХ, свинарство, вівчарство, конярство, птахівництво, розведення шовкопрядної гусені, віслуків, косуль, рибальство.

Корисні копалини: газ, пирит, азбест, боксити, мармур, олово, цинк, вугілля, сіль, калійна сіль, срібло, залізо, мідь, графіт, магнезит, гіпс, флуорит, нафта.

32% електроенергії виробляється на ГЕС.

Переробна промисловість: виплавка заліза, алюмінію, кольорових металів, сталеварна, транспортна (автомобільна), електронна, машинобудівна, хімічна, текстильна, харчова, виробництво будматеріалів, шкіряна, деревообробна, паперова, швейна, скляна, фарфорна.

*Фінансовий квартал Мілану,
економічне серце Італії*

Торгівля:

Експорт - 530 млрд: промтовари, одяг, устаткування, автомобілі, транспортне обладнання, хімікати, продовольство.

Імпорт - 450 млрд: промтовари, хімікати, транспортне обладнання, електроенергія, мінерали та метали, одяг.

Найважливіші партнери - Німеччина, Франція, Китай, Великобританія, США, Росія.

ТОП БРЕНДИ ІТАЛІЇ

ARMANI

GUCCI

PRADA

ШЛЯХИ СПОЛУЧЕННЯ:

Довжина залізниць – 19 394 км., з них електрифіковано 11 322 км.

Довжина шосейних доріг – 487 700 км, з них 6 400 км. автобанів.

Внутрішні водні шляхи (ріки та канали) - 2400 км,

Найважливіші порти - Генуя, Трієст, Аугуста, Венеція, Порто Фоксі, Таранто, Спеція, Равенна, Сіракуза, Савона, Мілазо, Ліворно, Неаполь.

Міжнародні аеропорти - Рим-Фьюмічіно, Мілан-Мальпенса, Мілан-Лінате, Венеція, Болонья, Неаполь, Мілан-Бергамо, Катанія, Палермо, Турин

Швидкісна залізниця Італії

Найбільші аеропорти Італії

Автобани Італії

5. Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

Чоловіки/жінки - 0,93
 Сільське населення - 32%,
 Міське населення - 68%
 Тривалість життя - 82,7 роки,
 6 місце у світі

Національний склад:

92 % - Італійці
 5% - європейські іммігранти
 (румуни, албанці, українці)
 3 % - іммігранти з решти країн
 (Марокко, Китай)

Релігія:

Католики – 90%,
 решта християн – 2%,
 мусульмани – 2%,
 інші – 6%.

Регіональні особливості засновані на традиціях поділу Італії на Північну, Центральну, Південну

СПОСІБ ЖИТТЯ:

- Легка їжа
- Вино
- Безтурботність
- “Понтовість”
- Культ мами і дитини

У РІЗНОМАНІТНОСТІ - СИЛА!

1. Рим, Колізей

2. Венеція, Канал

3. Неаполь, Помпеї

4. Піза

5. Комо, Озера на півночі

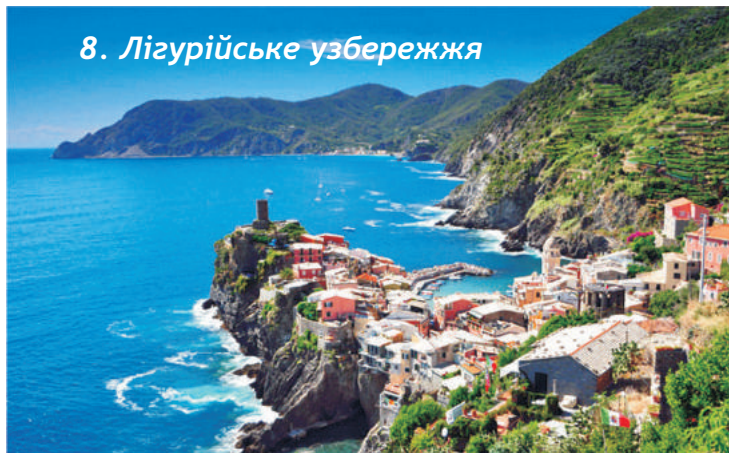
6. Узбережжя Амальфі

7. Флоренція, Дуомо

8. Лігурійське узбережжя

9. Рим, Ватикан

10. Рим, Форум

11. Венеція, Дуомо

12. Рим, Пантеон

НІМЕЧЧИНА

§5

План

---

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА НІМЕЧЧИНА

НІМЕЧЧИНА

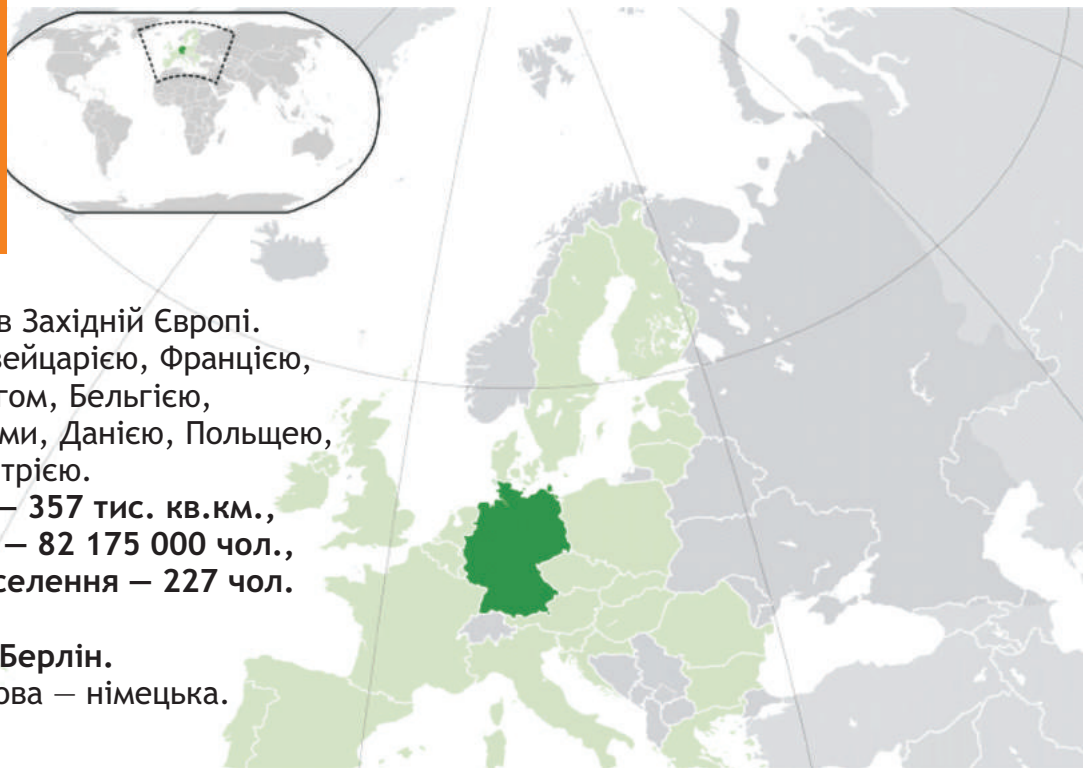

Прапор

Герб

1. Географічна характеристика

Держава в Західній Європі.
 Межує з Швейцарією, Францією,
 Люксембургом, Бельгією,
 Нідерландами, Данією, Польщею,
 Чехією, Австрією.
 Територія – 357 тис. кв.км.,
 Населення – 82 175 000 чол.,
 Густота населення – 227 чол.
 кв/км.
 Столиця – Берлін.
 Офіційна мова – німецька.

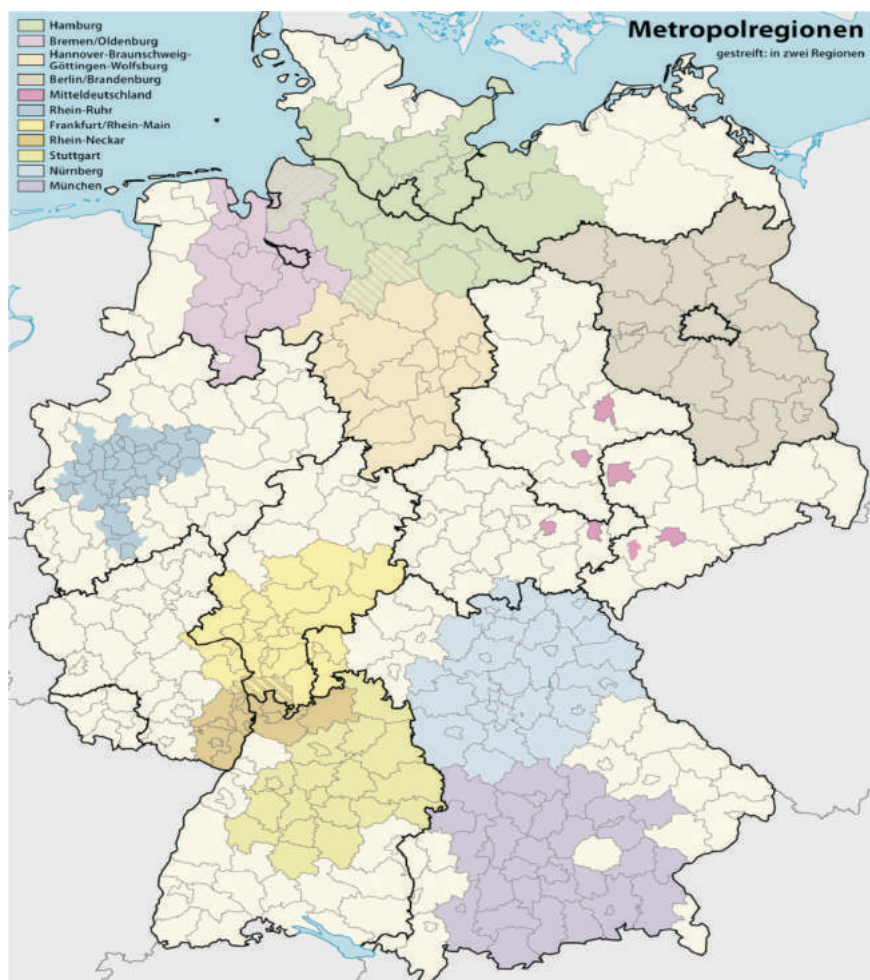
Міста Німеччини

Найбільші міста:

- Берлін - 3 500 000,
- Гамбург - 1 800 000,
- Мюнхен - 1 450 000,
- Кельн - 1 050 000,
- Франкфурт - 730 000,
- Штутгарт - 620 000,
- Дюссельдорф - 610 000,
- Дортмунд - 585 000,
- Ессен - 580 000,
- Лейпциг - 560 000.

Німецькі метропольні регіони

Метропольний регіон	Населення (млн. чол)	Площа , км ²
Рейн-Рур	9.96 (2013)	7110
Берлін / Бранденбург	6 (2015)	30375
Мюнхен	5.71 (2013)	24677
Рейн-Майн	5.55 (2013)	14755
Штутгарт	5.2 (2013)	15429
Гамбург	5.00 (2013)	26078
Ганновер-Брунсвік-Гёттинген-Вольфсбург	3.78 (2013)	18578
Нюрнберг	3.45 (2010)	21349
Бремен / Ольденбург	2.72 (2010)	13749
Центральна Німеччина	2.4 (2013)	2000
Рейн-Некар	2.31 (2012)	5638

Берлін

НІМЕЧЧИНА

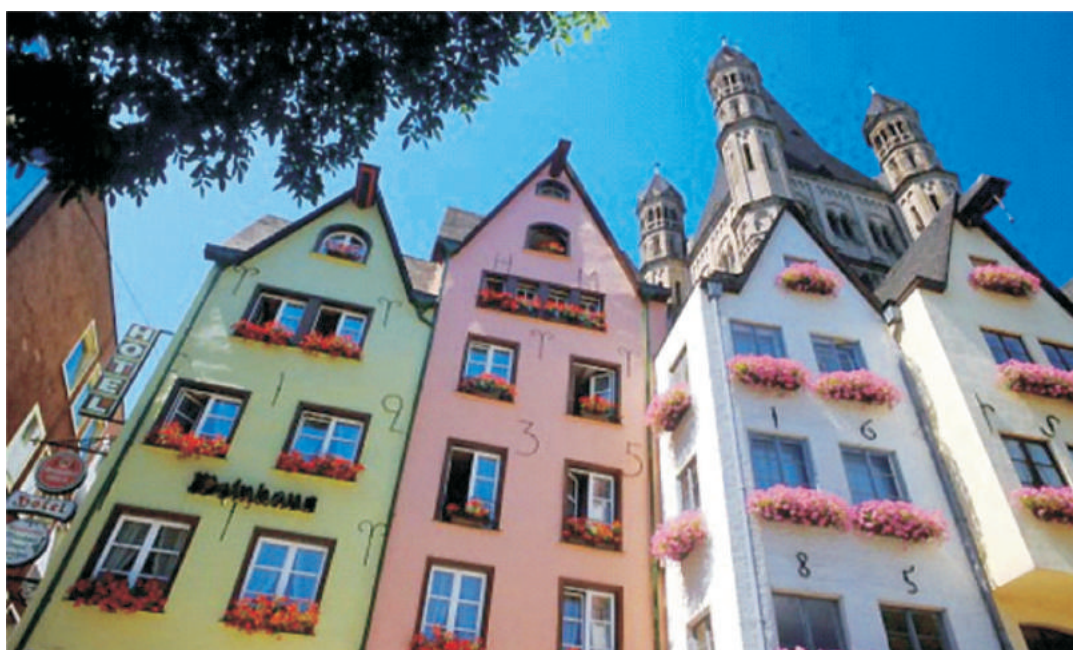
Гамбург

Мюнхен

Кельн

Франкфурт

НІМЕЧЧИНА

Штутгарт

Дрезден

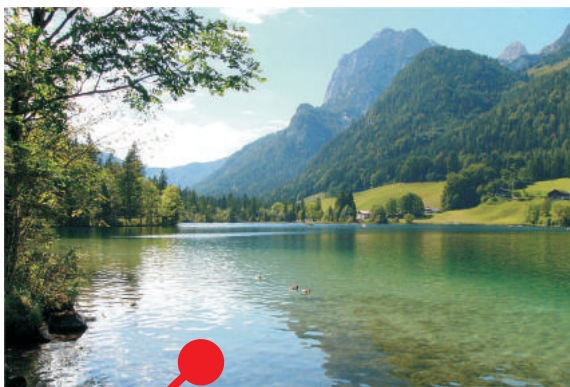

Фізико-географічні дані

На півночі Німеччини розташована рівнинна місцевість з великою кількістю озер. До півдня, пересічена великою кількістю річок, рівнина переходить в Середньонімецьку височину, надзвичайно гарну та багату місцевість. У західній частині країни, на південь від долини річки Дунай, розташований Швабсько-Баварський басейн і Альпи. Найвища точка – Цугшпіц (2 963 м.).

Найважливіші річки: Рейн, Дунай, Ельба, Одер, Везер, Майн.

Найважливіші озера: Боден, Мюріц, Кімзі.

Альпи у Баварії

Гора Цугшпіц,
2963 м

Берег Північного моря

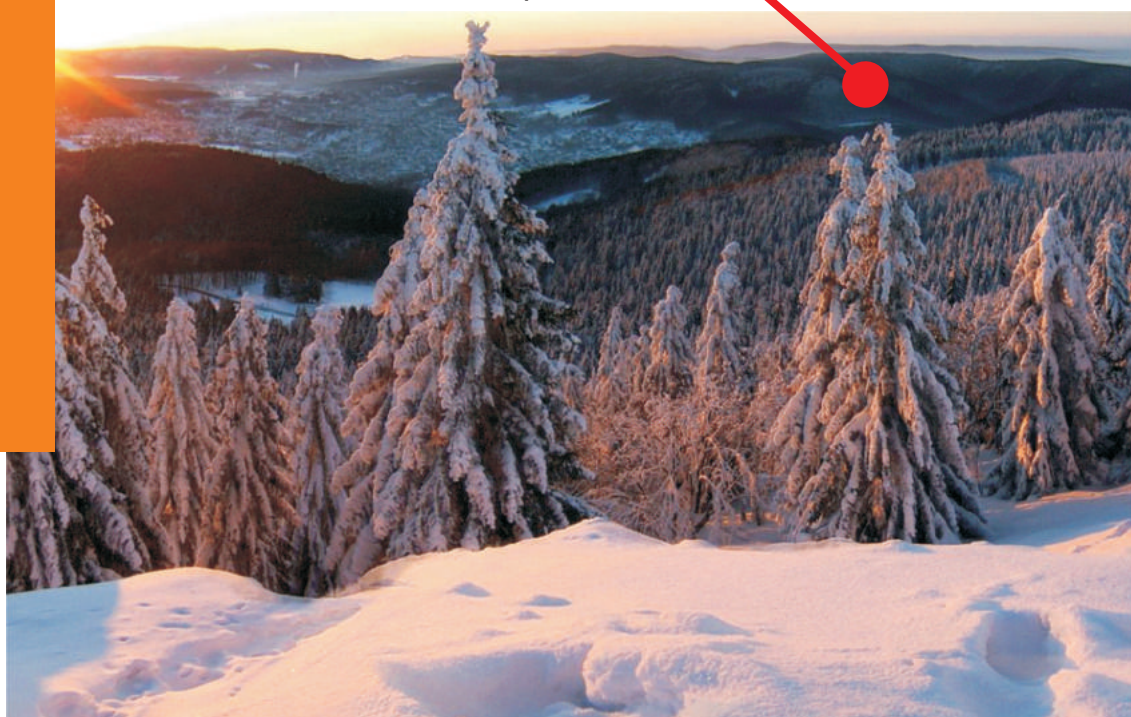
Узбережжя Балтійського моря

Шварцвальд

Тюрингський ліс

Боденське озеро

Рейн

Кліматичні області

Köppen climate type

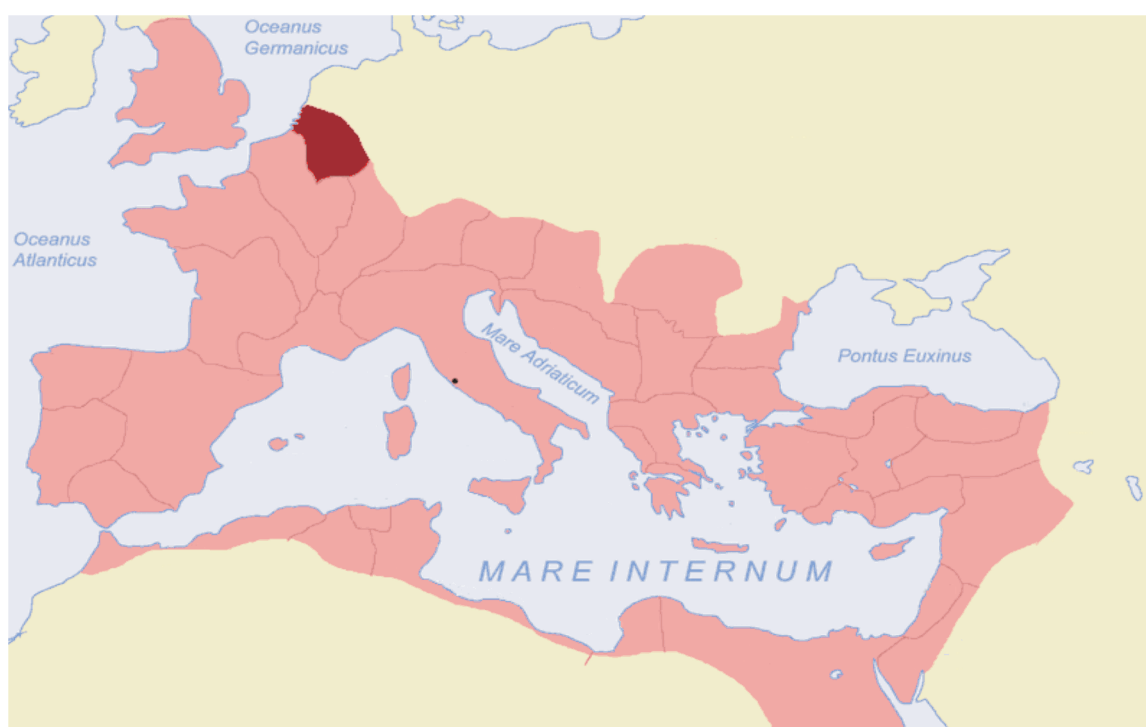
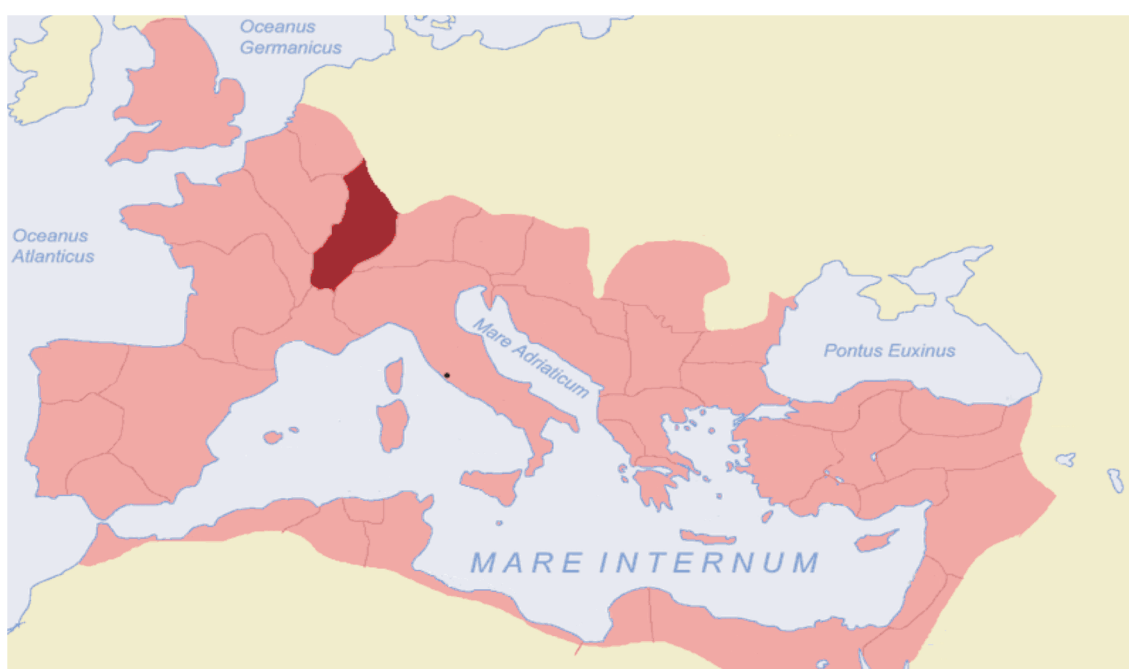
ET (Tundra)	Cfc (Subpolar oceanic)
Dfc (Subarctic)	Cfb (Oceanic)
Dfb (Warm-summer humid continental)	

*Isotherm used to separate temperate (C) and continental (D) climates is -3°C
 Data source: Climate types calculated from data from WorldClim.org

2. Історична характеристика

- 1 ст. до н.е. – у складі Римської Імперії (частина);
- 4-6 ст. – територію Німеччини заселяють племена алеманів, баварів, франків;
- 6-8 ст. – Німеччина у складі Франкської держави;
- 843 р. – Верденський договір. Утворення Східно-Франкського королівства

Німеччина у складі Стародавнього Риму 1 ст.

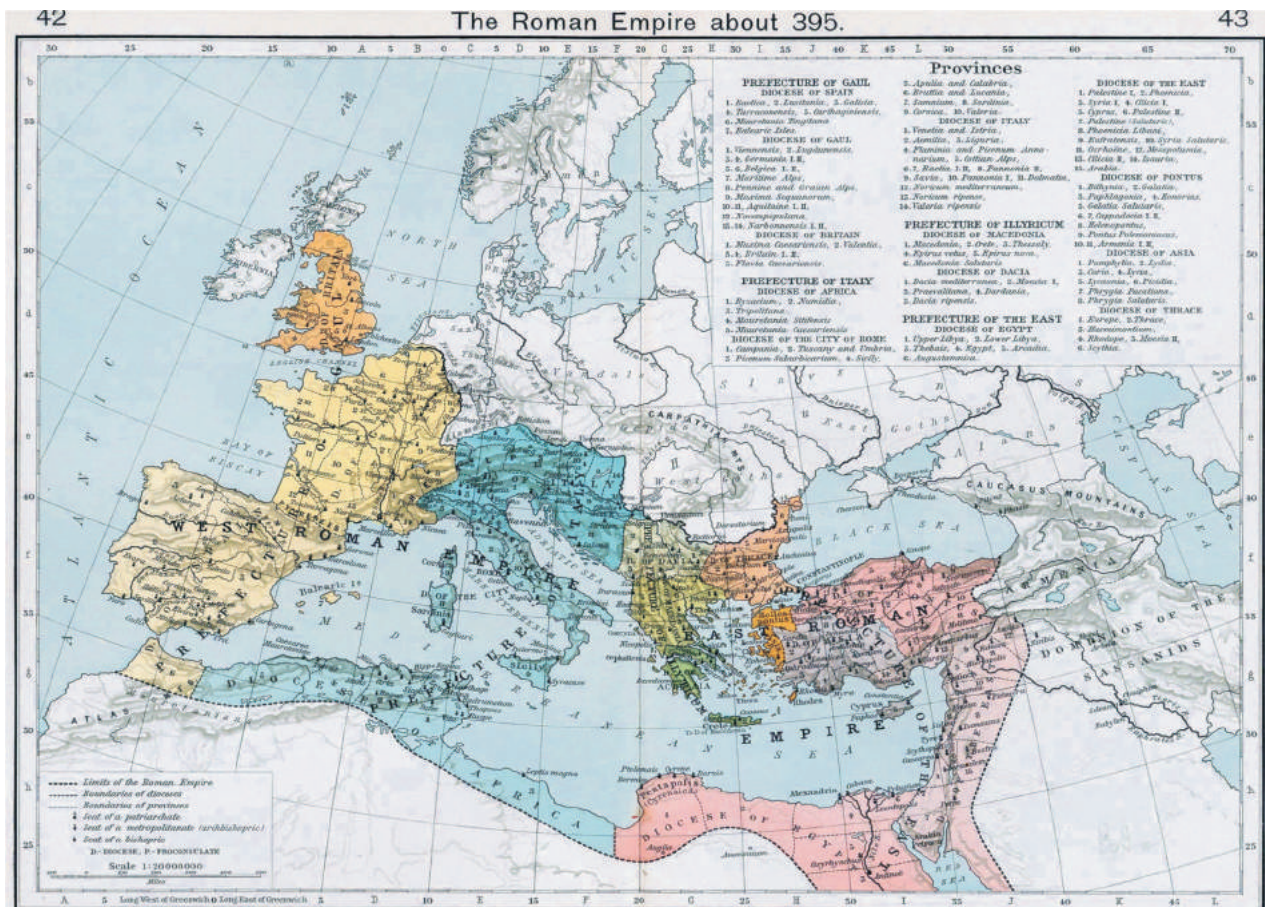

Німеччина у складі Риму

НІМЕЧЧИНА

Розпад Римської Імперії на Східну і Західну, 395 р.

Землі Східно-Франкського королівства

Історичні персона

Карл Великий, король франків і імператор, максимально розширив та централізував державу, відродив Імперію, заклав фундамент Франції, Італії і Німеччини, **748-814**

Людовік II Німецький, онук Карла Великого, засновник Східно-франкського королівства - Німеччини, підписав Верденську угоду 843 року, яка дала старт сучасним Франції, Італії та Німеччині, **804-876**

- 962 р. – утворення Священної Римської Імперії Оттоном Першим, німецьким королем, шляхом завоювання більшої частини Італії. Початок періоду роздробленості;
- 10-15 ст. – загарбання слов'янських земель на Сході;
- 12-17 ст. – існування Ганзи - союзу торгових міст;
- 1356 р. – Золота Булла. Утворення колегії курфюрств. Виникнення станової монархії;
- 1517 р. – реформація;
- 1524-1525 рр. – селянська війна в Німеччині;
- 1618-1648 рр. – участь в Тридцятирічній війні. Протириччя протестанських і католицьких держав.

Німеччина у складі Священної Римської Імперії, 962 р.

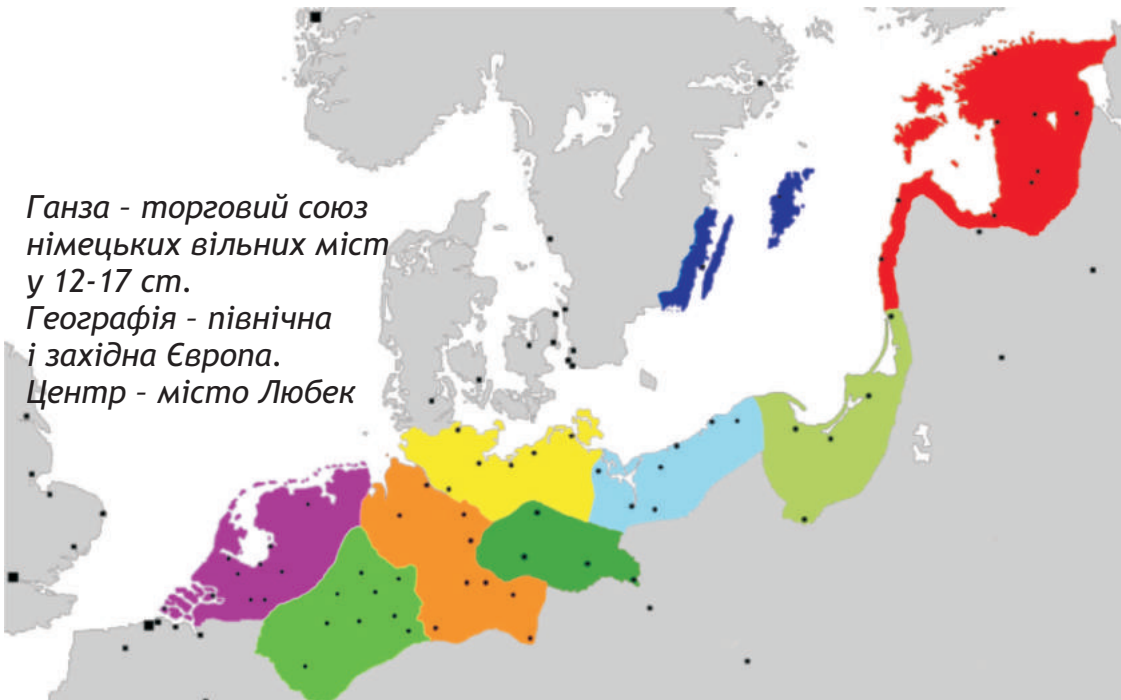

Німеччина наприкінці 900-х років

Німеччина у складі Священної Римської Імперії, 15 ст.

Ганза - торговий союз німецьких вільних міст у 12-17 ст.
 Географія - північна і західна Європа.
 Центр - місто Любек

Імперські округи Німеччини, 16 ст.

Німеччина у 17 ст.

Реформація в Німеччині, 1518 р.

Історичні
персона

Отон I, Засновник
Священної Римської
Імперії, **912-973**

Otto der Große. 936—973.

Папа Григорій VII,
1020-1085

VS

Суть - боротьба за
інвеституру (призначення
єпископів)

Результат - Імператор
програв

Генріх IV, Імператор і
король, **1050-1106**

Heinrich der Vierte. 1056—1106.

**Фрідріх I Гогенштауфен
Барбаросса**, Імператор і
король, успішно воював за
панування в Італії, укріпив
владу короля у Німеччині,
хрестоносець, **1122-1190**

Rudolf von Habsburg. 1273—1291.

Рудольф I Габсбург,
Імператор і король,
засновник монархії
Габсбургів, **1218-1291**

Карл IV Люксембург,
Імператор і король,
автор концепції
феодальної республіки,
утворив монархію, яка
згодом об'єднала
Бранденбург, Чехію і
Угорщину, **1316-1378**

Людвіг IV Віттельсбах, Імператор і
король, засновник династії
правителів Баварії, **1282-1347**

Ініціатори Реформації

Мартін Лютер, німецький богослов, автор “95 тез” 1517 року, які стали основою реформації лютеранської течії, **1483-1546**

Жан Кальвін, французький богослов, засновник радикальної реформації кальвіністської течії, **1509-1564**

- 18 ст. – боротьба між Австрією і Прусією за гегемонію в Німеччині. Централізація окремих земель;
- 1806 р. – ліквідація Священної Римської Імперії;
- 1806-1815 рр. – Рейнський союз під протекторатом Франції;
- 1815 р. – Німецький союз під гегемонією Австрії;
- 1870 р. – об'єднання Німеччини під гегемонією Пруссії;
- 1871 р. - утворення другої Німецької Імперії.

Рейнський Союз в Імперії Наполеона I, 19 ст.

Німецький Союз 1815 року

НІМЕЦЬШИНА

Німецька Імперія під егідою Пруссії, 1871-1918 рр.

Історичні
персони

Боротьба Австрії і Пруссії, 18 ст.

Марія-Терезія Габсбург, Імператриця і королева, ерцгерцогиня Австрії, засновниця абсолютистської австрійської монархії, авторка земельної, шкільної та судової реформи, відступила частину Силезії на користь Пруссії, але придбала Малу Польщу, Галичину та Буковину, перетворила Ужгород на регіональний центр єпархії, **1717-1780**

Фрідріх II Гогенцоллерн, король Пруссії, розширив територію за рахунок Силезії, започаткував абсолютистський режим у Пруссії, **1712-1786**

Засновники Німецької Імперії, 1871-1918 рр.

Вільгельм, перший імператор Німецької імперії, переможець війни з Францією **1870-1871, 1791-1888**

Отто-фон-Бісмарк, канцлер, ініціатор, автор і керівник об'єднання Німеччини, **1815-1898**

- 1914-1918 рр. – участь в Першій Світовій Війні на боці Троїстого союзу; Поразка.
- 1933 р. – встановлення фашистської диктатури;
- 1939-1945 рр. – розв'язання Другої Світової Війни і поразка в ній. Окупація Німеччини союзниками;
- 1949 р. – утворення ФРН, НДР;
- 1990 р. – об'єднання Німеччини.

Третій рейх, 1933-1944 рр.

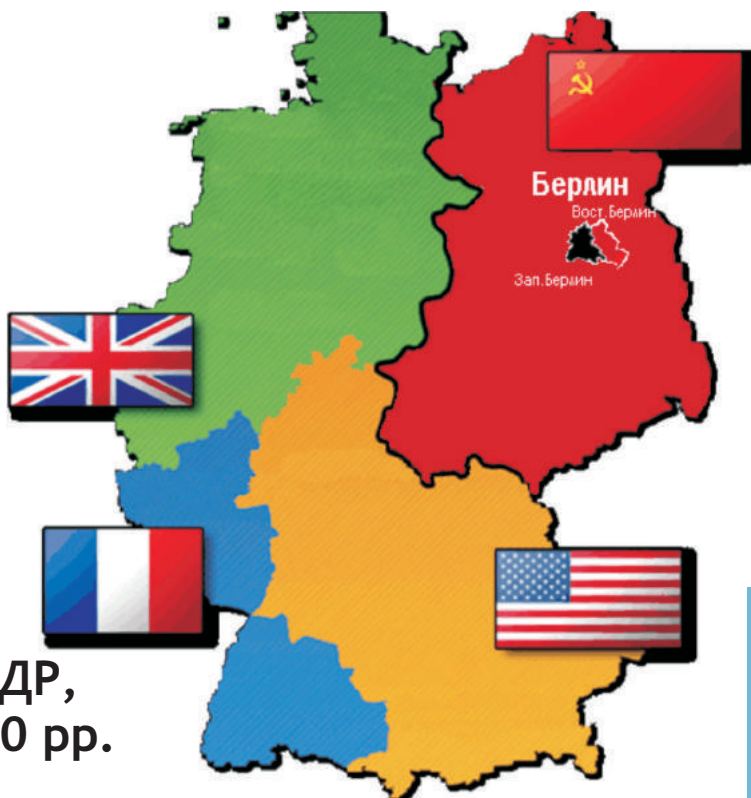
Історичні персона

*Вождь третього рейху,
1933-1945 рр.*

Адольф Гітлер, Рейхсфюрер, встановив фашистську диктатуру та проводив завойовницьку політику у Європі, ініціатор етнічних переслідувань, **1889-1945**

Окупаційні зони Німеччини, 1945-1949 рр.

ФРН і НДР,
1949-1990 рр.

Історичні
персони

*Конрад Аденауер,
1876-1976,
Перший
канцлер ФРН*

*Гельмут Коль
1930-2017,
Перший канцлер
Об'єднаної
Німеччини*

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО НІМЕЧЧИНУ

1. Німеччина - поліцентрична країна
2. Німеччина - союз вільних міст та земель
3. Німеччина - феодальна республіка
4. Об'єднана Німеччина зберегла філософію союзу

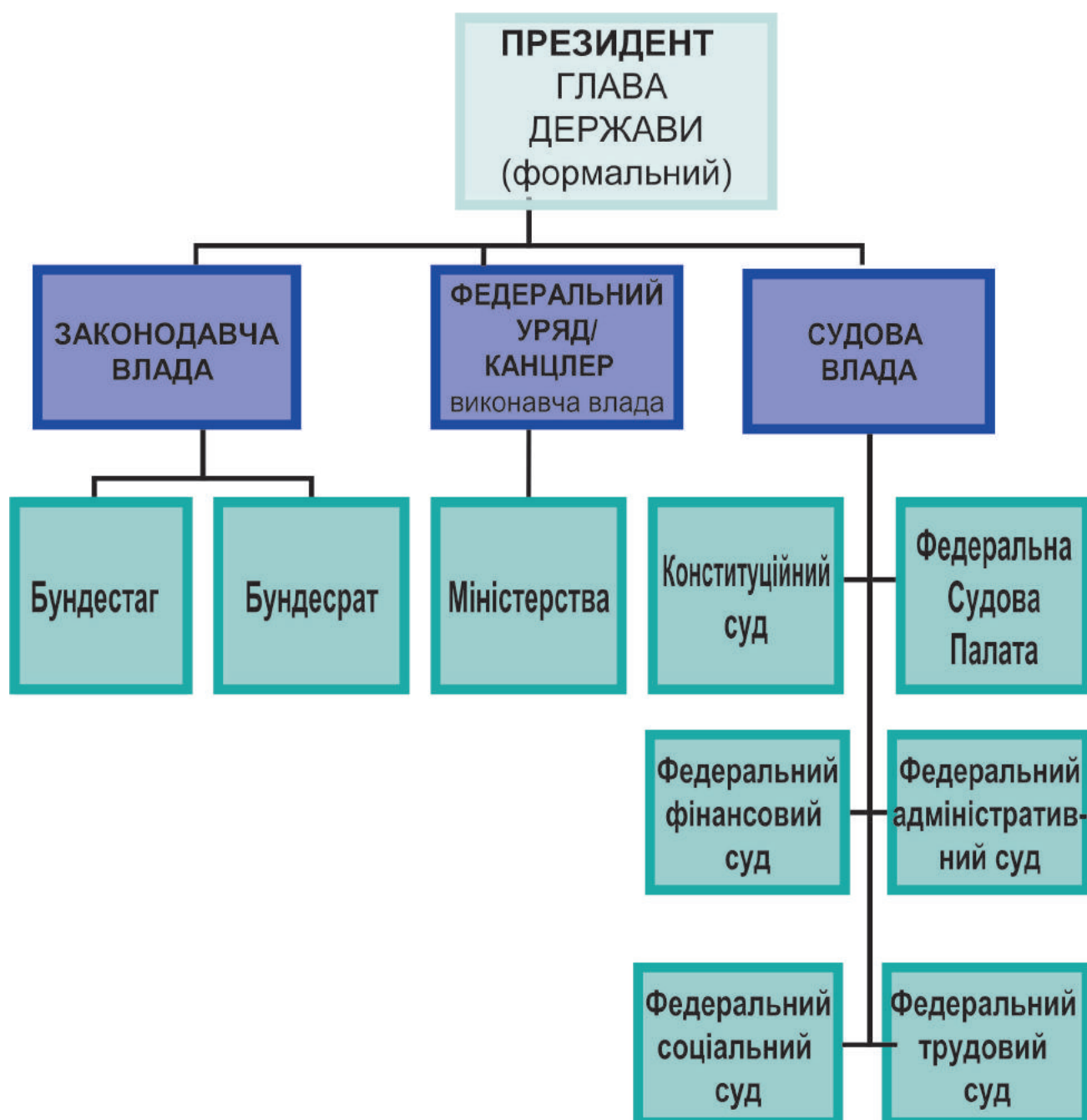
3. Характеристика державного ладу

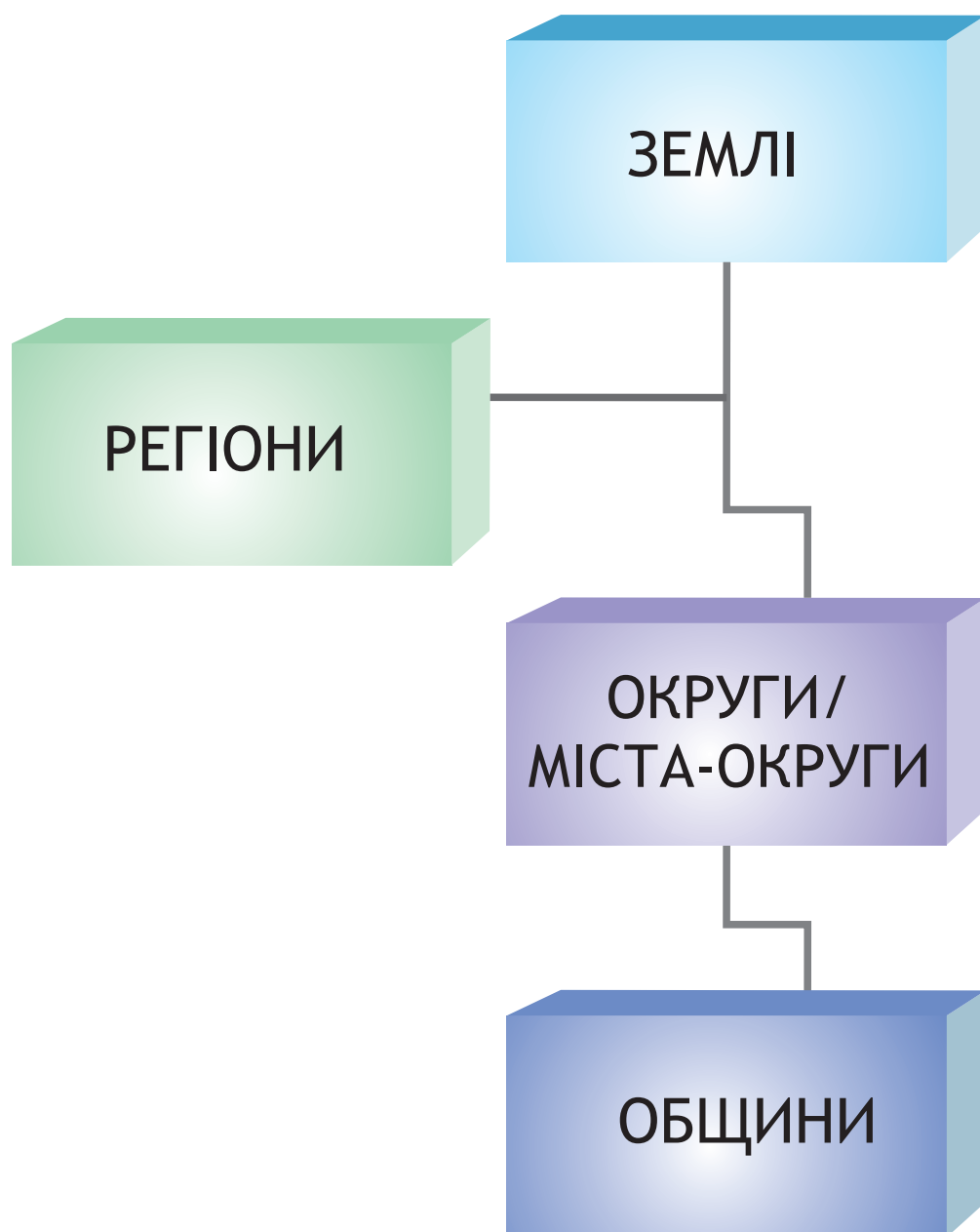
ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО:
КОНСТИТУЦІЯ 1949 РОКУ.

Форма держави:

- парламентська республіка
- федеративна децентралізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

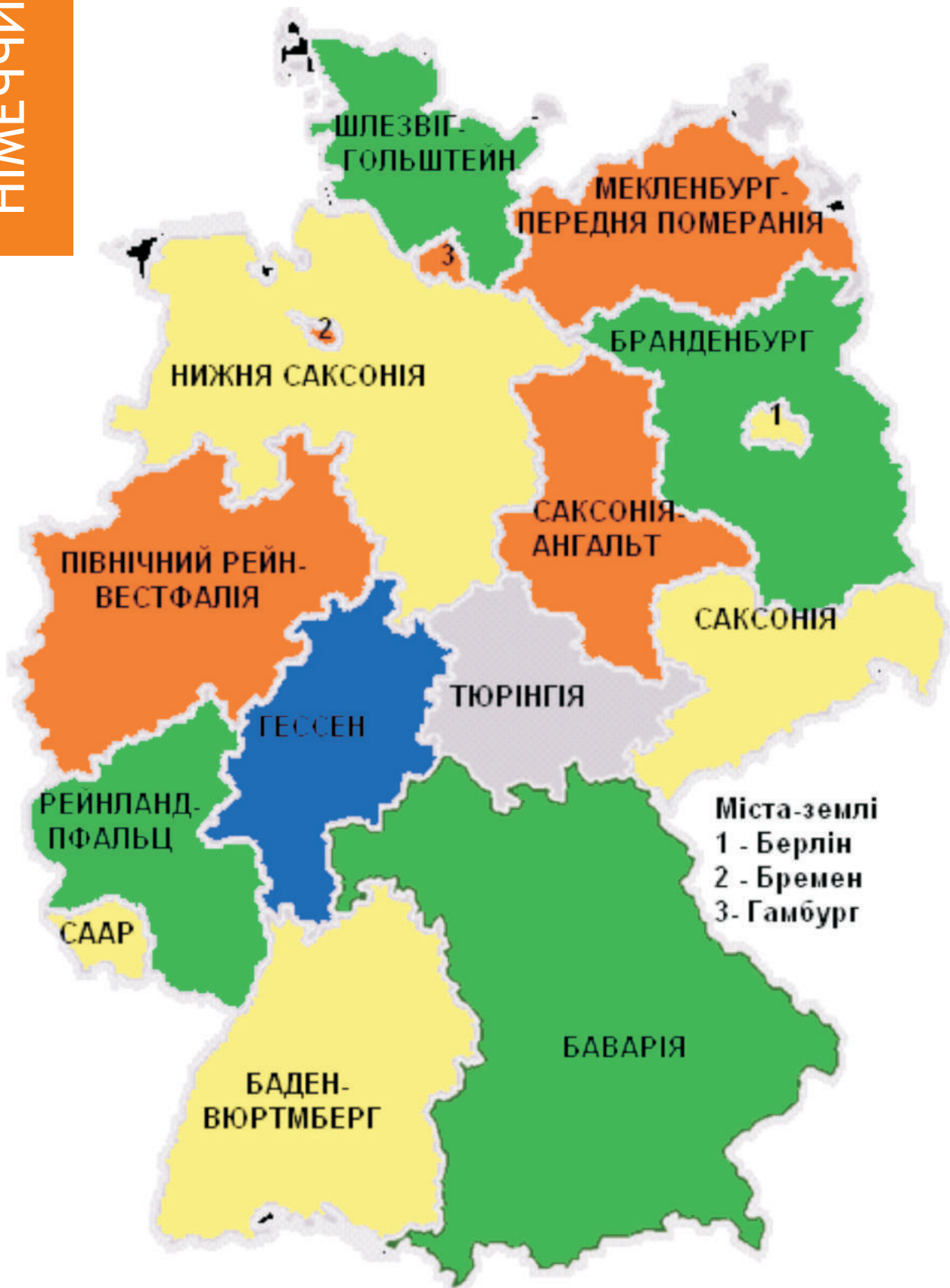

Німеччина є федеративною державою, яка складається з 16 земель

В більшості земель використовується поділ на округи, міста з правом округу та общини.

Землі ФРН

Землі Німеччини

	Земля	Площа (км ²)	Населення	Столиця
1	Баден-Вюртемберг	35 751	10 749 755	Штутгарт
2	Баварія (Вільна країна Баварія)	70 552	12 520 332	Мюнхен
3	Берлін	891	3 416 255	Берлін
4	Бранденбург	29 480	2 535 737	Потсдам
5	Бремен (Вільне ганзейське місто Бремен)	404	663 082	Бремен
6	Гамбург (Вільне ганзейське місто Гамбург)	755	1 770 629	Гамбург
7	Гессен	21 115	6 072 555	Вісбаден
8	Мекленбург-Передня Померанія	23 185	1 679 682	Шверін
9	Нижня Саксонія	47 625	7 971 684	Ганновер
10	Північний Рейн-Вестфалія	34 086	17 996 621	Дюссельдорф
11	Рейнланд-Пфальц	19 853	4 045 643	Майнц
12	Саар	2 569	1 036 598	Саарбрюккен
13	Саксонія (Вільна держава Саксонія)	18 418	4 220 200	Дрезден
14	Саксонія-Ангальт	20 447	2 412 472	Магдебург
15	Тюрингія (Вільна країна Тюрингія)	16 172	2 289 219	Ерфурт
16	Шлезвіг-Гольштайн	15 799	2 837 373	Кіль

4. Економічна характеристика

Німеччина - постіндустріальна країна

Грошова одиниця – євро = 100 євроцентів.
 ВВП - \$3 358 млрд. Четверта економіка світу
 ВВП/чол. = \$41895
 ВВП (ПКС)/чол. = \$46974
 Рівень життя (ІЛР) 2015 - 6 місце
 Тривалість життя - 81 - 24 місце
 Інфляція - 0,5%
 Середня зарплата - \$2260
 Рівень безробіття - 4,2%
 Населення за межею бідності - 15,5%
 Галузі народного господарства: сільське господарство – 0,7%,
 промисловість – 30,2%, сфера послуг – 69,1%.

Вартість життя у Німеччині, БЕРЛІН, \$ Середня зарплата - 3462

Продукти	Квартири	Транспорт
Питна вода 1л 1,00	Оренда квартири 1-спальня за місяць, спальний район 650,00	Проїзд 1 поїздка 4,00
Молоко (3%жирність) 1л 1,00	Оренда квартири 1-спальня за місяць, центр 850,00	Таксі по місту за 1км 3,00
Хліб 0,5кг 2,00	Оренда квартири 3-спальні за місяць, спальний район 1200,00	Паливо бензин 1 л 2,00
Яйця 12 3,00	Оренда квартири 3-спальні за місяць, центр 2000,00	Volkswagen Golf 1.4 Trendline 24 000,00
Рис 1кг 2,00	Купити квартиру в спальному районі (1м2) 3000,00	Інше
Курячі грудки 1кг 10,00	Купити квартиру в центрі міста (1м2) 5600,00	Фітнес-клуб місячний абонемент 50,00
Сир 1 кг 15,00	Комунальні послуги	Тенісний корт 1 година на вихідні 30,00
Яблука, 1 кг 3,00	Оплата за 80м2 в місяць (електрика, газ, вода, сміття) 250,00	Кіно, 1 білет 10,00
Апельсини, 1 кг 3,00	1 хвилина розмови по мобільному телефону (без знижок) 0,10	Обід у кафе 10,00
Картопля 1кг 2,00	Інтернет 6мбит/сек безліміт 30,00	Чашка кави 3,00
Вино середнє, 0,7л 6,00		1 пара джинсів (Levis 501 або аналог) 100,00
Пиво місцеве, 0,5л 1,00		1 пара взуття Nike 100,00
Комплекс у МакДональдс 9,00		
Сигарети 1 пачка 7,00		

*Фінансовий квартал Франкфурту на Майні,
економічне серце Німеччини*

Найважливіші рослинні культури: пшениця, жито, ячмінь, овес, картопля, буряк, зернові, харчові, тютюн, виноград, фрукти.

Тваринництво: ВРХ, свинарство, вівчарство, птахівництво, рибальство.

Корисні копалини: калійні солі, буре вугілля, сіль, нафта, газ, пірит, кольорові метали, мідь, кадмій, магній, ртуть, графіт.

Переробна промисловість: машинобудівна, текстильна, залізо- і сталеваріння, виплавка кольорових металів, кораблебудівна, автомобілебудівна, шкіряна, швейна, деревообробна, паперова, харчова (цукрова), виробництво будівельних матеріалів, виплавка алюмінію, нафтопереробна, фармацевтична інформаційна; розвинуте лісництво.

Торівля:

Експорт - 1 500 млрд: автомобілі, комп'ютери, устаткування, промтовари, транспортне обладнання, хімікати, одяг, продовольство.

Імпорт - 1 300 млрд: механізми, автомобілі, процесори, продукти харчування, хімікати, промтовари, електроенергія, нафта, газ, метали, одяг.

Найважливіші партнери - США, Нідерланди, Франція, Китай, Великобританія, Італія, Росія.

ТОП БРЕНДИ НІМЕЧЧИНИ

Mercedes-Benz

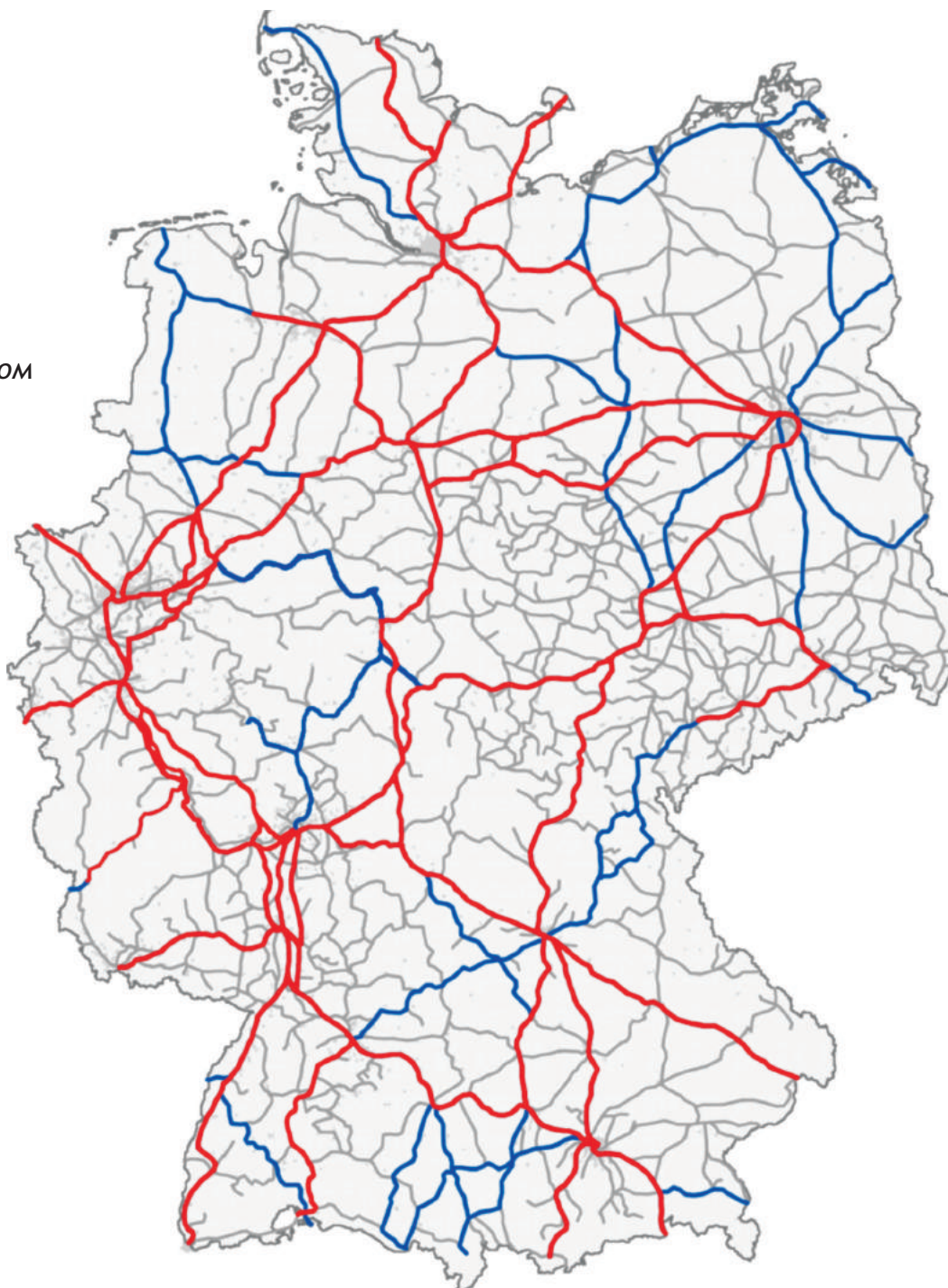

ШЛЯХИ СПОЛУЧЕННЯ:

Довжина залізниць – 43 468 км., з них електрифіковано 19 973 км.
 Довжина шосейних доріг – 650 000 км, з них 12 845 км. автобанів.
 Внутрішні водні шляхи (ріки та канали) - 7467 км
 Найважливіші порти - Гамбург, Бремен/Бремерхафен, Любек, Кіль, Берлін, Кельн, Дрезден.
 Міжнародні аеропорти - Франкфурт, Мюнхен, Дюссельдорф, Берлін, Кельн, Гамбург, Штутгарт

Швидкісна залізниця Німеччини

Виділена червоним та синім кольором

Найбільші аеропорти Німеччини

Позначені червоними літаками

Автобани Німеччини

5. Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

чоловіки/жінки - **0,97**

сільське населення - **10%**, міське населення - **90%**

тривалість життя - **81 рік**, **24** місце у світі

Національний склад:

80 % - німці

6,8% - іммігранти з ЄС (поляки, італійці, румуни)

4,1% - іммігранти з Європи (росіяни, серби, косовари)

4.8 % - іммігранти з Близького Сходу та Африки (Туреччина, Сирія, Нігерія)

4,3% - решта країн світу.

Релігія:

католики — **29,5%**, протестанти-євангелісти — **27,9%**, мусульмани — **5%**, атеїсти — **33,5%**.

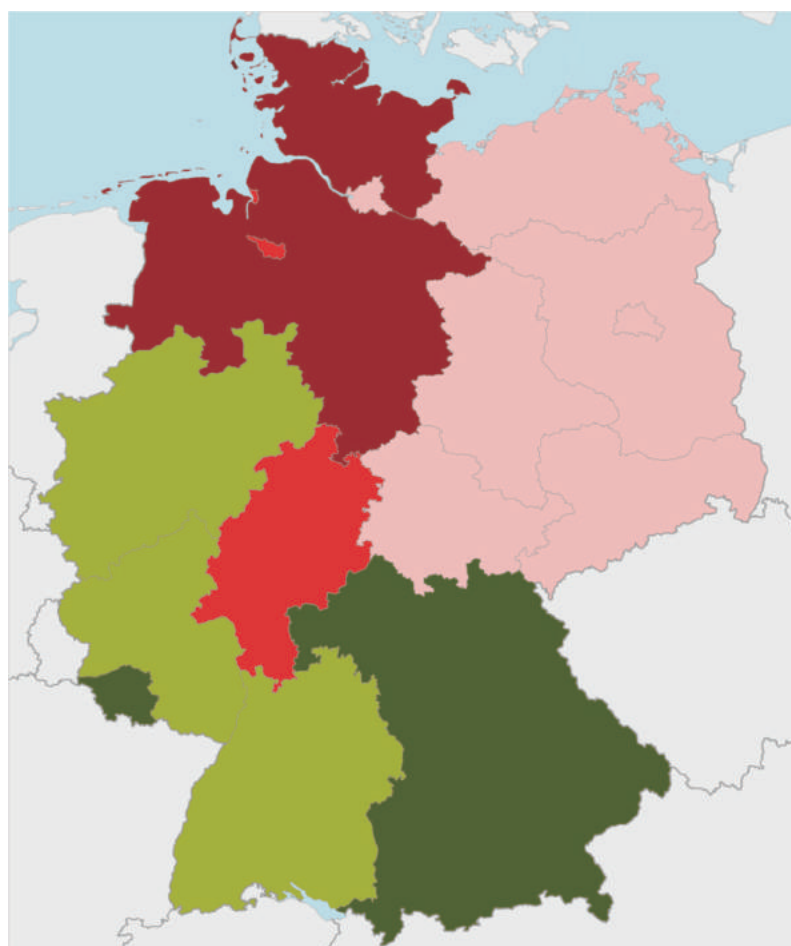
Регіональні особливості засновані на традиціях:

- децентралізму,
- різної релігії,
- поділу на ФРН і НДР

Рожевий - атеїсти, колишня НДР

Відтінки червоного - протестанти-євангелісти

Відтінки зеленого - католики

НІМЕЧЧИНА

СПОСІБ ЖИТТЯ

1. Працювати.
2. Працювати.
3. Працювати.
4. Пиво.
5. Ситна їжа.
6. Автомобілі.
7. Відпочивати по повній.

У РІЗНОМАНІТНОСТІ - СИЛА!

5. Гамбрург, Країна Чудес і Порт

6. Долина Рейну

7. Берлін, Музейний острів

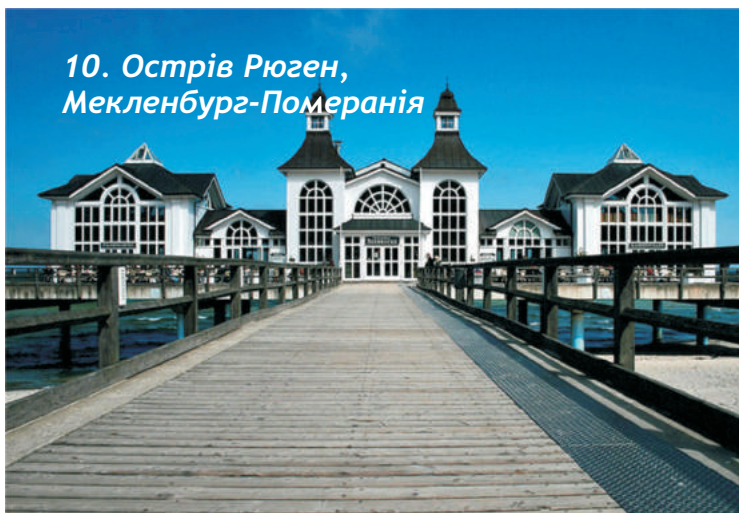
8. Бамберг, Бюргерштадт

9. Цугшпітц, Баварія

10. Острів Рюген, Мекленбург-Померанія

11. Кенігзе, Баварія

12. Ротенбург, Баварія

ІСПАНІЯ

§6

План

---

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ІСПАНІЯ

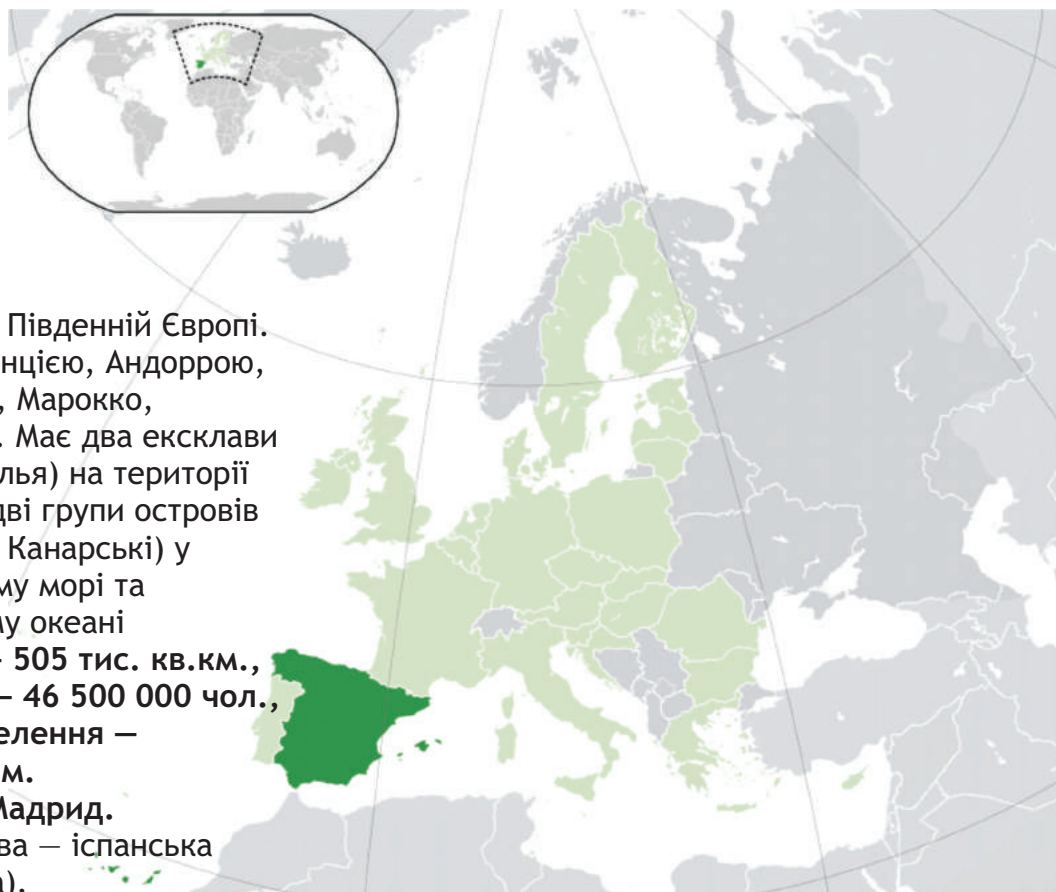
ІСПАНІЯ

Прапор

Герб

1. Географічна характеристика

Держава в Південній Європі. Межує з Францією, Андоррою, Гібралтаром, Марокко, Португалією. Має два ексклави (Сеута, Мелілья) на території Марокко та дві групи островів (Балеарські, Канарські) у Середземному морі та Атлантичному океані
 Територія – 505 тис. кв.км.,
 Населення – 46 500 000 чол.,
 Густота населення – 92 чол. кв/км.
 Столиця – Мадрид.
 Офіційна мова – іспанська (кастильська).

Найбільші міста Іспанії

1. Мадрид - 3 165 000,
2. Барселона - 1 600 000,
3. Валенсія - 790 000,
4. Севілья - 700 000,
5. Сарагоса - 670 000,
6. Малага - 570 000,
7. Мурсія - 440 000,
8. Пальма-де-Мальорка - 400 000,
9. Лас-Пальмас-де-Гран-Канарія - 380 000,
10. Більбао - 350 000.

АГЛОМЕРАЦІЇ В ІСПАНІЇ

№	Назва	Населення
1	Мадрид	6.607.269
2	Барселона	5.107.415
3	Валенсія	1.386.355
4	Севілья	1.387.530
5	Малага	979.606
6	Більбао	1.157.805
7	Астурія	744.801
8	Сарагоса	729.897
9	Аліканте	718.908
10	Мурсія	668.872

Мадрид

ІСПАНІЯ

Барселона

Барселона

ІСПАНІЯ

Валенсія

Севілья

ІСПАНІЯ

Сарагоса

Фізико-географічні дані

Розташована на Іберійському (Піренейському) півострові, омивається Середземним морем та Атлантичним океаном. Переважно скелястий рельєф (Месета), висота біля 600-800 м. З нього у багатьох місцях підіймаються гірські масиви та ланцюги раннього й пізнього походження. Масив Центрального Кордильєра знаходиться в середині півострова.

Гори раннього походження та Месета розділяють: на півночі - хвилявидний басейн р. Ебро, на півдні - Андалузька низовина. По берегу моря і океану проходить невелика рівнинна смуга. На півночі - Кантабрійські гори та Піренеї, на північному сході - Іберійські та Каталанські гори.

До складу Іспанії входять Канарські острови в Африці. Найвища точка - г. Муласен **3 478 м** (на континенті), Піко де Теїде **3 718 м** (Канарські острови).

Найважливіші річки: Тахо, Ебро, Дуеро, Гвадалквівір.

Піко де Теїде, 3718 м

Гора Муласен, 3479 м

ІСПАНІЯ

*Узбережжя
в Барселоні*

*Атлантичний океан,
Сан-Себастьян*

*Узбережжя
Коста-Брава*

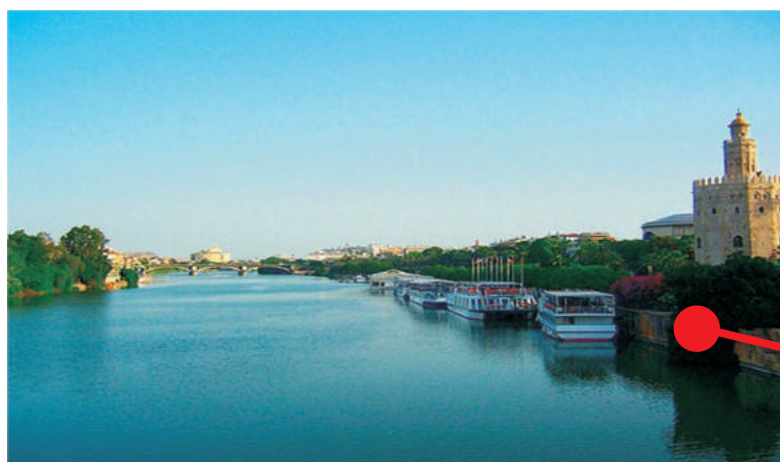
*Узбережжя
Коста-Дорада*

Месета

Долина
ріки Ебро

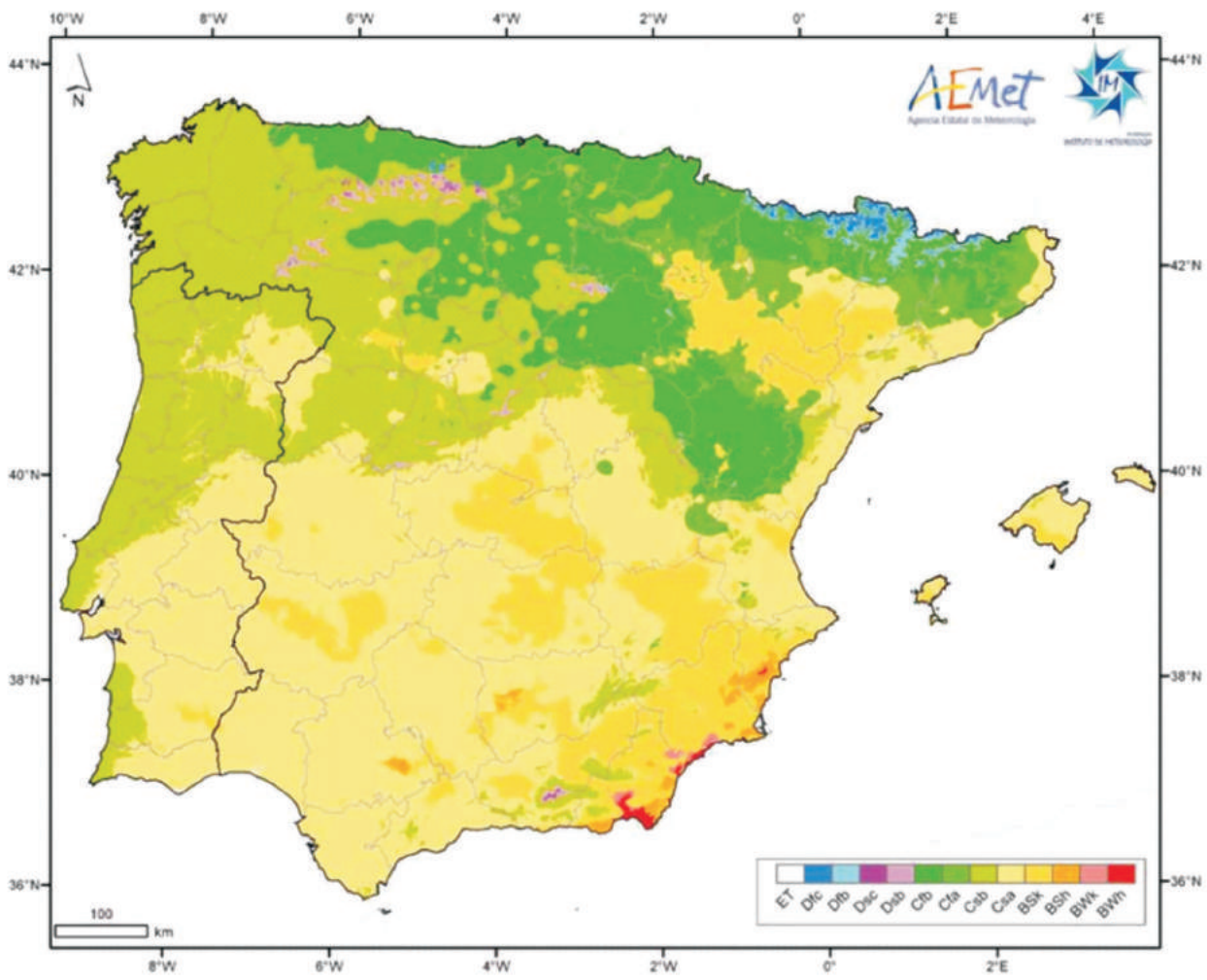

Гвадалквівір
у Севільї

Ріка Тахо
біля міста Толедо

Кліматичні області

2. Історична характеристика

- 3 тис. до н.е. - заселена іберійцями, племенами з Африки;
- 5-3 ст. до н.е. - заселена кельтами;
- 3 ст. до н.е. - у складі Римської імперії;
- 2 пол. 5 ст. - заселена вестготами

Іспанія у складі Стародавнього Риму
1 ст. до н.е.

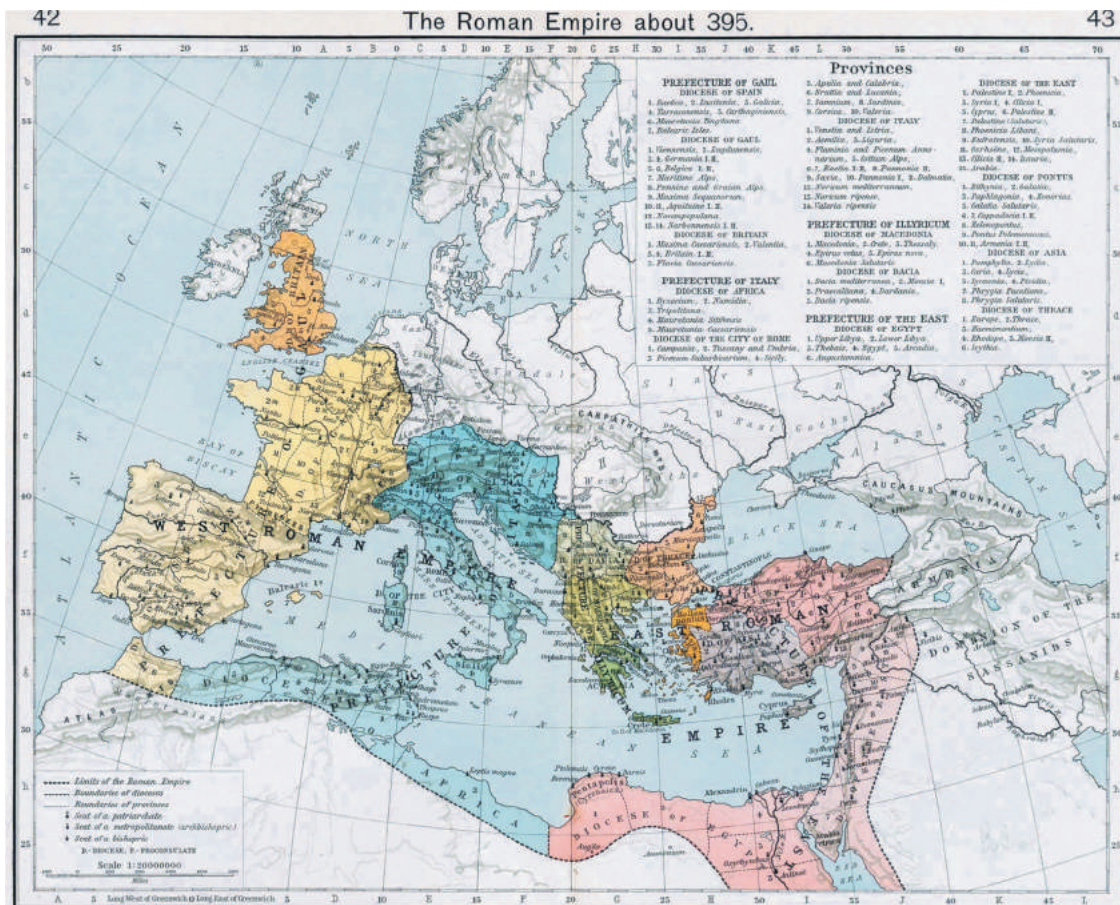
Іспанія у складі Стародавнього Риму, 3 ст.

Іспанія у складі Риму

Розпад Римської Імперії на Східну і Західну, 395 р.

Іспанія у складі королівства Вестготів 5 ст.

ІСПАНІЯ

Королівство Вестготів у 6-8 ст.

- 8 ст. - араби завойовують Іспанію. Кордовський емірат;
- 8 ст.-15 ст. - Реконкіста. Відвоювання Наварри, Кастилії та Арагону від арабів.

Іспанська Марка у складі Франкської Держави 8-13 ст.

Графства Іспанської Марки, 8-13 ст.

Арабський Кордовський емірат у 8 ст.

ІСПАНІЯ

Кордовський халіфат у 11 ст.

Держави на Піренейському півострові під час Реконквісти, 11 ст.

Пиренейський полуострів в 1031 году.

Держави на Піренейському півострові, що виникли внаслідок Реконквісти, 13 ст.

**Історичні
персона**

Абд-ар-Рахман I,
Перший Емір Кордови,
731-788

Абд-ар-Рахман III,
Перший Халіф
Кордови, **891-961**

Іньєго Аріста,
перший король
Наварри, **790-852**

Гарсія Іньєгес, король
Наварри, розпочав активну
фазу Реконкісти, **810-882**

Пелайо, перший король Астурії,
розпочав Реконкісту, **690-737**

- 1479 р. - унія між Ізабелою Кастильською та Фердинандом Арагонським. Утворення Іспанського королівства;
- 16 ст. - утворення колоній в Америці та Азії;
- 16-17 ст. - правління Габсбургів. Іспанія стає найбільшою морською державою;
- 18ст. - установлення династії Бурбонів в Іспанії.

Процес об'єднання Іспанії, 1479-1512 рр.

Іспанські та Португальські володіння, в період Іберійської Унії, 1580-1640 рр.

*Католицькі королі,
які об'єднали Іспанію в 1479 році*

*Фердинанд Арагонський,
1452-1516*

*Ізабелла Кастильська,
1451-1504*

*Христофор Колумб,
у 1492 році відкрив Америку,
заснував перші Іспанські
колонії, 1451-1506*

*Томас Торквенада,
перший Великий Інквізитор,
архітектор об'єднання Іспанії,
розпочав виселення євреїв та
арабів з півострова, 1420-1498*

Історичні
персона

*Королі, які привели в Іспанію
династію Габсбургів*

*Хуана I, Королева Кастилії
і Арагону, 1479-1555*

*Філіп Габсбург, 1478-
1506, король Кастилії*

*Карл V Габсбург, Імператор
Священної римської імперії і король
об'єднаної Іспанії, 1500-1558*

*Засновник Імперії, в якій ніколи не
сїдає сонце. Засновник Іспанської гілки
Габсбургів.*

Історичні
персони

Філіп II Габсбург, король, який об'єднав Іспанію та Португалію, **1527-1598**

Філіп V, Перший король Іспанії з французької династії Бурбонів, **1683-1746**

- 1808-1814 рр. - Залежність від Французької імперії; Жозеф Бонапарт - король; Піренейські війни з Англією
- 19 ст. - боротьба за обмеження влади короля
- 1814 р. - реставрація Бурбонів
- 1820 р. - революція в Іспанії; громадянська війна "христоносів" з "карлістами"
- 1833-1868 рр. - Епоха королеви Ізабелли - розвиток країни та придворні інтриги
- 1868-1871 рр. - республіка в Іспанії. Влада в руках регента.
- 1936-1975 рр. - Республіка; диктатура генерала Франко
- 1975 р. - Відновлення монархії

Історичні персона

Фердинанд VII, король Іспанії, 1784-1833

Жозеф Бонапарт, король Іспанії, 1768-1844

Ізабелла II, королева Іспанії, 1830-1904

Бартоломео Еспартеро, регент Іспанії, 1793-1879

Франціско Серрано, регент і фактичний правитель Іспанії, 1810-1885

Франціско Франко, диктатор в Іспанії в 1936-75 роках, 1892-1975

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО ІСПАНІЮ

1. Іспанія - країна мультикультурного обміну
2. Іспанія - країна стійких регіональних традицій
3. Іспанія - прототип Латинської Америки

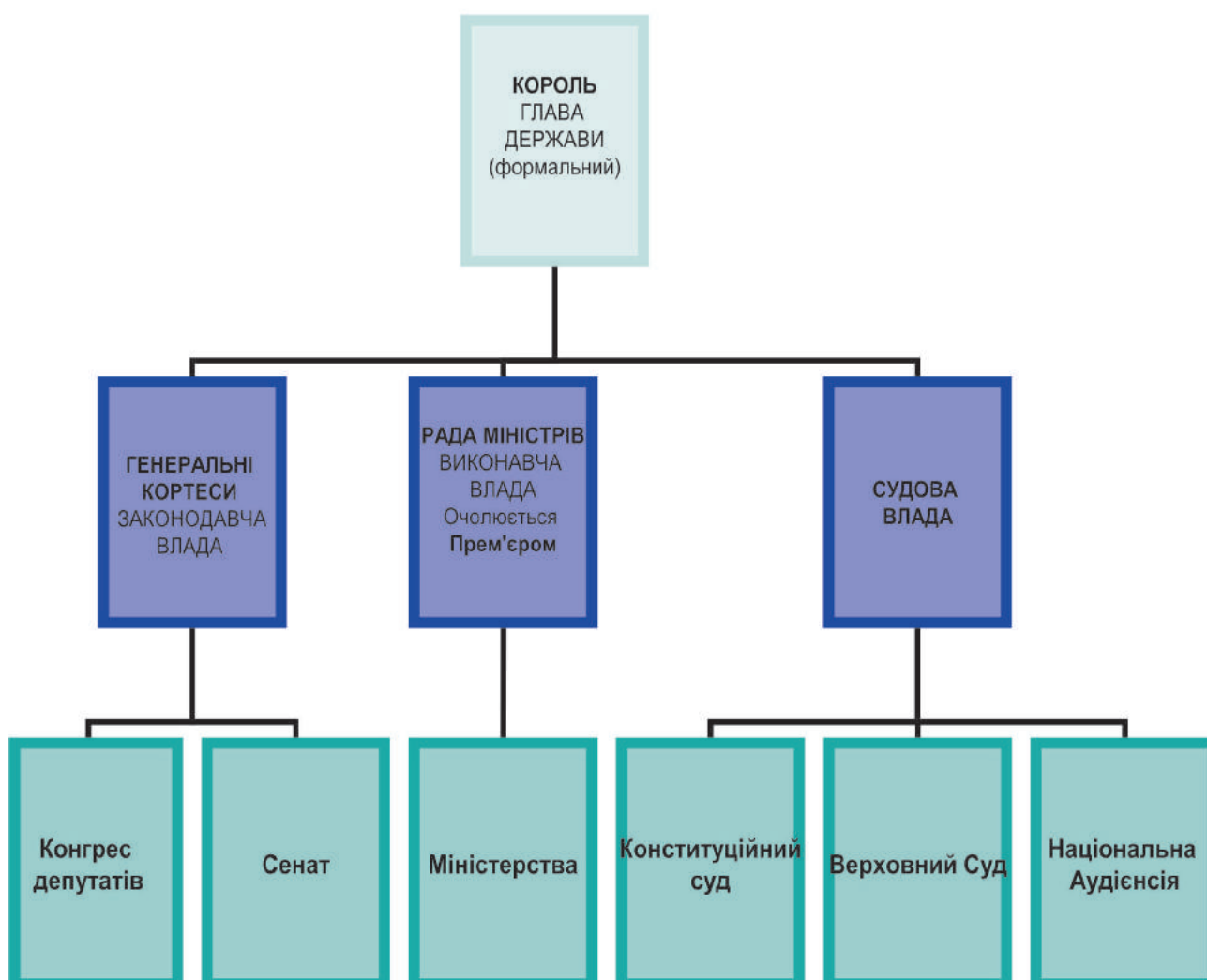
3. Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО:
КОНСТИТУЦІЯ 1978 РОКУ.

Форма держави:

- парламентська монархія
- унітарна децентралізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

Іспанія - формально є унітарною.
Фактично - складається з **17 автономних співтовариств (регіонів)**, які мають статус близький до суб'єкта федерації.

Регіони поділяються на **провінції**, а провінції – на **общини**.

Сепаратистські тенденції є в Каталонії, Валенсії, Країні Басків, Наваррі, Галісії, Кантабрії, Астурії, Андалусії, на островах.

Регіони Іспанії

Регіони Іспанії

№	Назва	Площа (км ²)	Населення 2005	Центр
1	Андалусія	87 590	7 849 799	Севілья
2	Арагон	47 818	1 269 027	Сарагоса
3	Астурія	10 604	1 076 635	Ов'єдо
4	Балеарські острови	4 992	983 131	Пальма-де-Майорка
5	Валенсія	23 255	4 692 449	Валенсія
6	Галісія	29 574	2 762 198	Сантьяго-де-Компостела
7	Естремадура	41 634	1 083 879	Мерида
8	Канарські острови	7 447	1 968 280	Лас-Пальмас-де-Гран-Канарія
9	Кантабрія	5 253	542 275	Сантандер
10	Кастилія-Ла-Манча	79 409	1 894 667	Толедо
11	Кастилія-і-Леон	93 813	2 510 849	Вальядолід
12	Каталонія	32 091	6 995 206	Барселона
13	Країна Басків	7 089	2 124 846	Віторія-Гастейс
14	Ла-Ріоха	5 028	301 084	Логроньйо
15	Мадрид	8 022	5 964 143	Мадрид
16	Мурсія	11 313	1 335 792	Мурсія
17	Наварра	9 801	593 472	Памплона
18	Мелілья	13,4	65 488	Мелілья
19	Сеута	18,5	75 276	Сеута

4. Економічна характеристика

Іспанія - постіндустріальна країна

Грошова одиниця – євро = 100 євроцентів.
 ВВП - \$1 200 млрд. Чотирнадцята економіка світу
 ВВП/чол. = \$26823
 ВВП (ПКС)/чол. = \$34861
 Рівень життя (ІЛР) 2015 - 27 місце
 Тривалість життя - 82,8 років - 4 місце
 Інфляція - 0,4%
 Середня зарплата - \$1820
 Рівень безробіття - 18,9%
 Населення за межею бідності - 21,1%
 Галузі народного господарства: сільське господарство – 4,5%,
 промисловість – 24,8%, сфера послуг – 70,7%.

Вартість життя у Іспанії, МАДРИД, \$ Середня зарплата - 1665

Продукти	Квартири	Транспорт
Питна вода 1 л 0,76	Оренда квартири 1 - спальня за місяць, спальний район 608	Проїзд 1 поїздка 1,61
Молоко (3% жирність) 1л 1,23	Оренда квартири 1 - спальня за місяць, центр 817	Таксі по місту за 1 км 1,13
Хліб 0,5 кг 0,99	Оренда квартири 3 - спальні за місяць, спальний район 1028	Паливо бензин 1 л 1,23
Яйця 12 1,73	Оренда квартири 3 - спальні за місяць, центр 1488	Volkswagen Golf 1.4 Trendline 20 435
Рис 1 кг 0,68	Купити квартиру в спальному районі (1 м2) 2600	Інше
Курячі грудки 1 кг 6,57	Купити квартиру в центрі міста (1м2) 4384	Фітнес-клуб місячний абонемент 41,00
Сир 1 кг 10,70	Комунальні послуги	Тенісний корт 1 година на вихідні 12,00
Яблука, 1 кг 1,89	Оплата за 80 м2 в місяць (електрика, газ, вода, сміття) 143	Кіно, 1 квиток 10,00
Апельсини, 1 кг 1,60	1 хвилина розмови по мобільному телефону (без знижок) 0,17	Обід у кафе 10,80
Картопля 1 кг 1,04	Інтернет 6мбит/сек безліміт 32,62	Чашка кави 1,90
Вино середнє, 0,7 л 6,45		1 пара джинсів (Levis 501 або аналог) 87,50
Пиво місцеве, 0,5 л 0,91		1 пара взуття Nike 92,52
Комплекс у МакДональдс 8,61		
Сигарети 1 пачка 5,38		

*Квартал Кватро Торрес у Мадридi,
економiчне серце Iспанiї*

ІСПАНІЯ

Найважливіші рослинні культури: пшениця, ячмінь, кукурудза, рис, буряк, citrusові, картопля, соняшники, яблука, маслини, виноград, бавовна, очерет, мигдаль, тютюн, баштанні, банани.

Тваринництво: вівчарство, ВРХ, свинарство, конярство.

Рибальство.

Корисні копалини: вугілля, залізо, ртуть, цинк, олово, пірит, калійні солі, сірка, сіль, боксити, срібло, вольфрам, мідь, магnezит, уран, золото, платина.

43% електроенергії виробляється на гідроелектростанціях.

Переробна промисловість: виплавка заліза, алюмінію, переробка кольорових металів, сталеварна, машинобудівна, виробництво транспортних засобів, суднобудівельна, виробництво сіркової кислоти, хімічна, нафтопереробна, цементна, текстильна, шкіряна та взуттєва, деревообробна.

Торгівля:

Експорт - 233 775 млн: машини та механізми, автомобілі, кораблі, електроніка, продовольство, фрукти, текстиль, бавовна, залізна руда, продукти хімічної промисловості, маслини, вино, нафтопродукти.

Імпорт - 266 071 млн: машини, механізми, паливо, сировина, продовольство, продукти хімічної промисловості, залізо, сталь.

Найважливіші партнери - Франція, Німеччина, Італія, Китай, Нідерланди, Великобританія, США.

ТОП БРЕНДИ ІСПАНІЇ

ZARA

Шляхи сполучення

Довжина залізниць – 14 781 км., з них електрифіковано 8 791 км.
 Довжина шосейних доріг – 681 298 км, з них 16 204 км. автобанів.
 Внутрішні водні шляхи (ріки та канали) - 1045 км
 Найважливіші порти - Альхесірас, Барселона, Валенсія, Більбао, Кадіс.
 Міжнародні аеропорти - Мадрид, Барселона, Пальма-де-Мальорка, Малага, Гран-Канарія

Залізниця в Іспанії

Синім кольором
 позначена швидкісна лінія

Аеропорти Іспанії

Найбільші аеропорти Іспанії позначені червоними літаками

Автобани Іспанії

5. Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

чоловіки/жінки - **0,96**
сільське населення - **24%**, міське населення - **76%**
тривалість життя - **82,7** років, **4** місце у світі

Національний склад:

86% - громадяни Іспанії
14% - іммігранти

Серед іммігрантів:

36% - Латинська Америка, **21%** - Західна Європа, **18%** - Східна Європа, **15%** - Північна Африка
Велике значення мають етнічні групи - каталанці, арагонці, валенсійці, баски, галісійці, андалузці, астурійці, канарці.
Значна община ромів - 700 000 - 1 500 000 чоловік.

Релігія:

католики – **83,3%**, інші – **2,3%**, атеїсти – **14,5%**.

Регіональні особливості:

1. Пізнє утворення єдиної держави.
2. Стійкий регіональний традиціоналізм.
3. Мультиетнічність.
4. Тенденції сепаратизму.

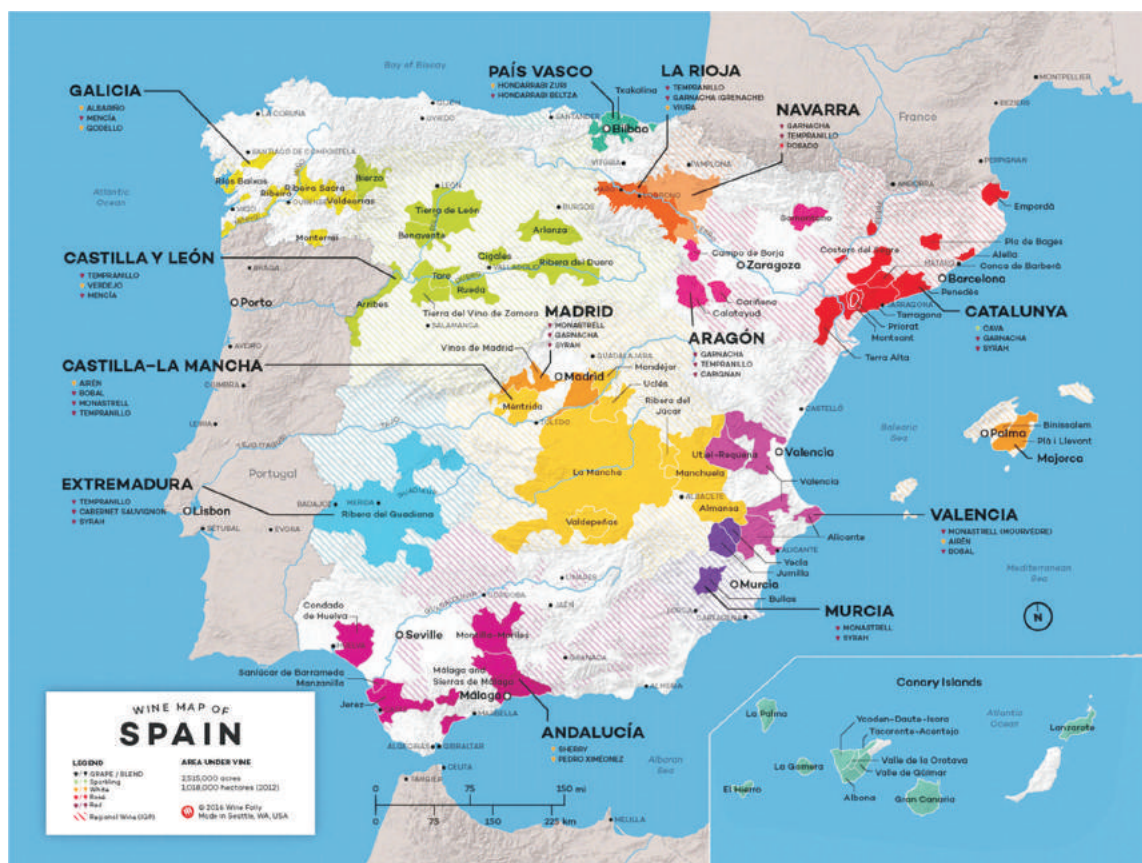
Кольорами позначені регіони, які визначають себе націями

Кольорами позначені регіони, в яких діють сепаратистські рухи, сірим - решта території

ІСПАНІЯ

СПОСІБ ЖИТТЯ ІСПАНЦЯ

1. Сієста.
2. Фієста.
3. Вино.
4. Тапас.
5. Добрий настрій.

У РІЗНОМАНІТНОСТІ - СИЛА!

1. Гранада, Палац і Сади Альгамбра

2. Барселона, Собор Саграда Фамілія

3. Кордоба, Мечеть

4. Мадрид, Прадо

5. Ескоріал, Королівський Палац

6. Більбао, Музей Гугенхайма

7. Севілья, Собор і Палац Алькасар

8. Сантьяго-де-Кампостелла, Собор

9. Мадрид, Плаза Майор

10. Валенсія, Місто мистецтва і науки

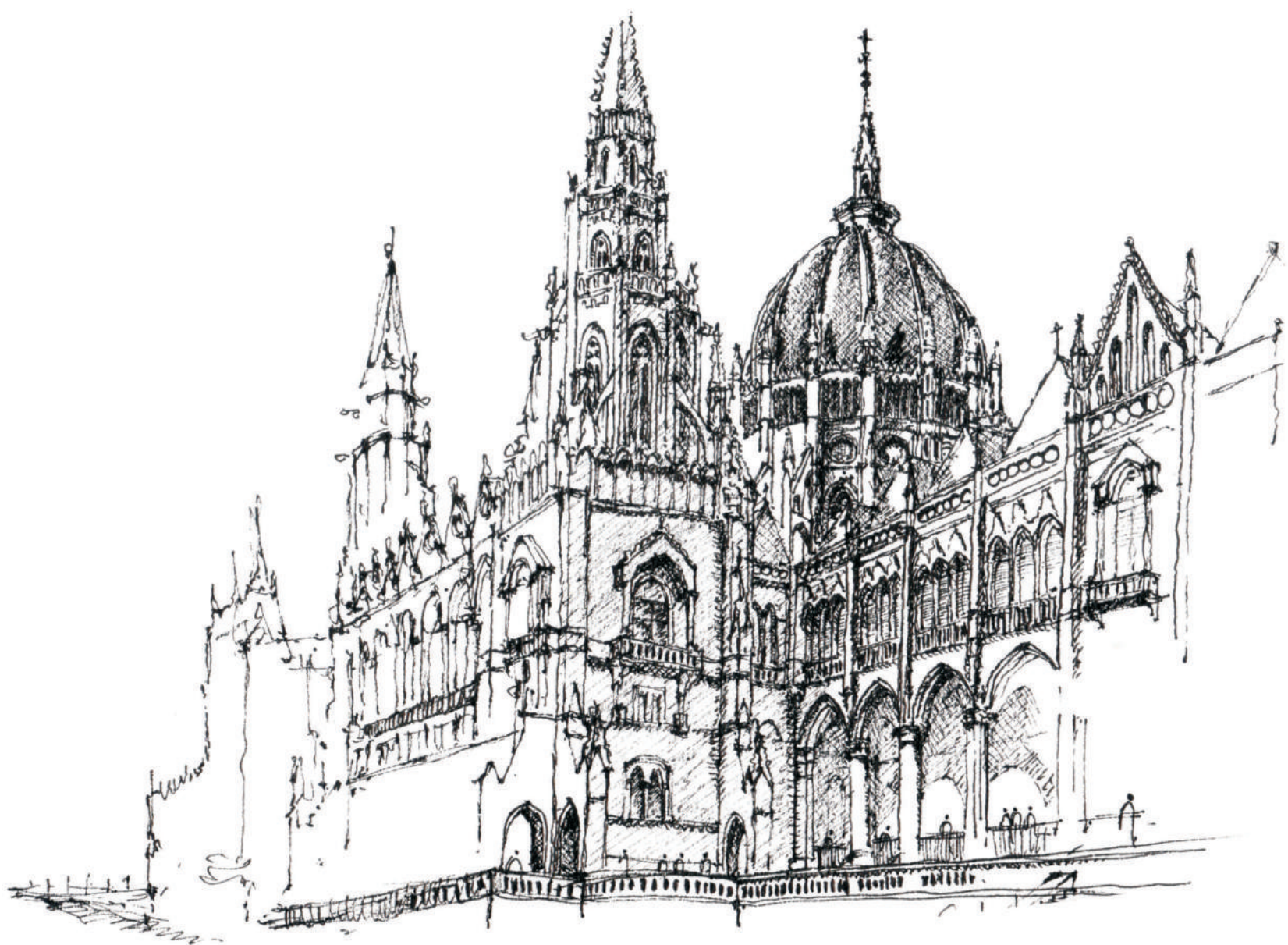
11. Узбережжя Коста-дель-Соль

12. Барселона, Ла-Рамбла

УГОРЩИНА §7

План

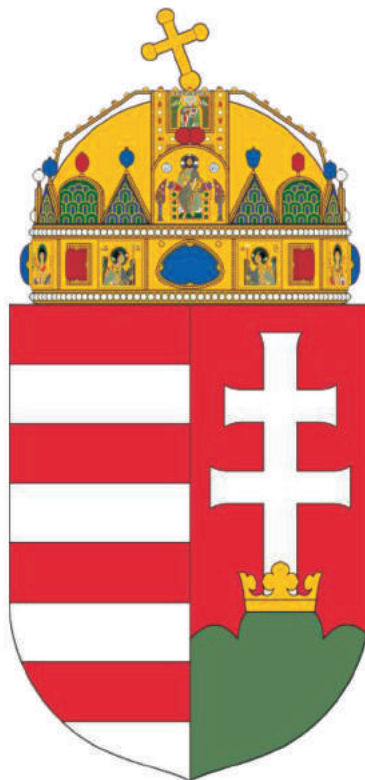
1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

УГОРЩИНА

УГОРЩИНА

Прапор

Герб

1.Географічна характеристика

Держава в Центральній Європі.
 Межує з Австрією, Словаччиною,
 Україною, Румунією, Сербією,
 Хорватією, Словенією; вихід до
 моря відсутній.
 Територія – 93 тис. кв.км.,
 Населення – 9 830 000 чол.,
 Густота населення – 106 чол.
 кв/км.
 Столиця – Будапешт.
 Офіційна мова – угорська.

Найбільші міста Угорщини

1. Будапешт - 1 760 000,
2. Дебрецен - 205 000,
3. Сегед - 165 000,
4. Мішкольц - 160 000,
5. Печ - 145 000,
6. Дьєр - 130 000,
7. Ніредьхаза - 120 000,
8. Кечкемет - 110 000,
9. Секешфехервар - 100 000,
10. Сомбатхей - 80 000.

АГЛОМЕРАЦІЇ УГОРЩИНИ

	Місто	Агломерація (2016)
1.	Будапешт	2,545,175
2.	Дебрецен	216,888
3.	Сегед	195,776
4.	Мішкольц	190,675
4.	Дьєр	185,012
6.	Печ	178,332
7.	Ніредьхаза	152,304
8.	Кечкемет	145,663

Будапешт

УГОРЩИНА

Будапешт

УГОРЩИНА

Будапешт

УГОРЩИНА

Дебрецен

Сегед

УГОРЩИНА

Мішкольц

Печ

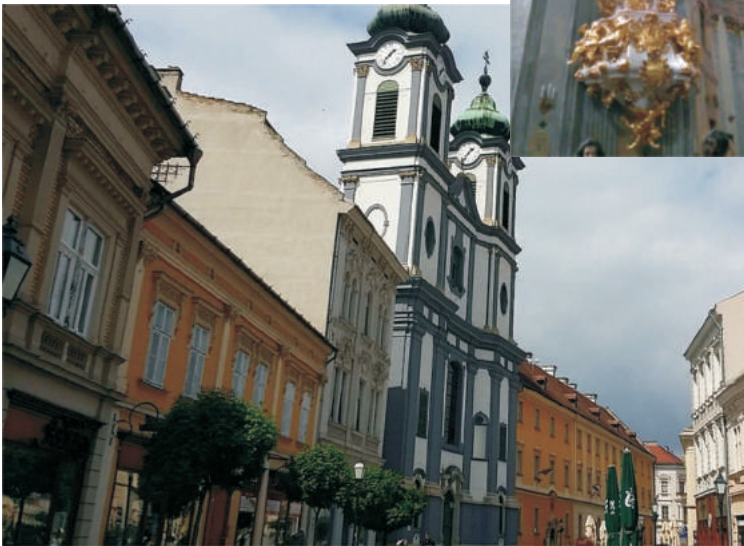

Дьєр

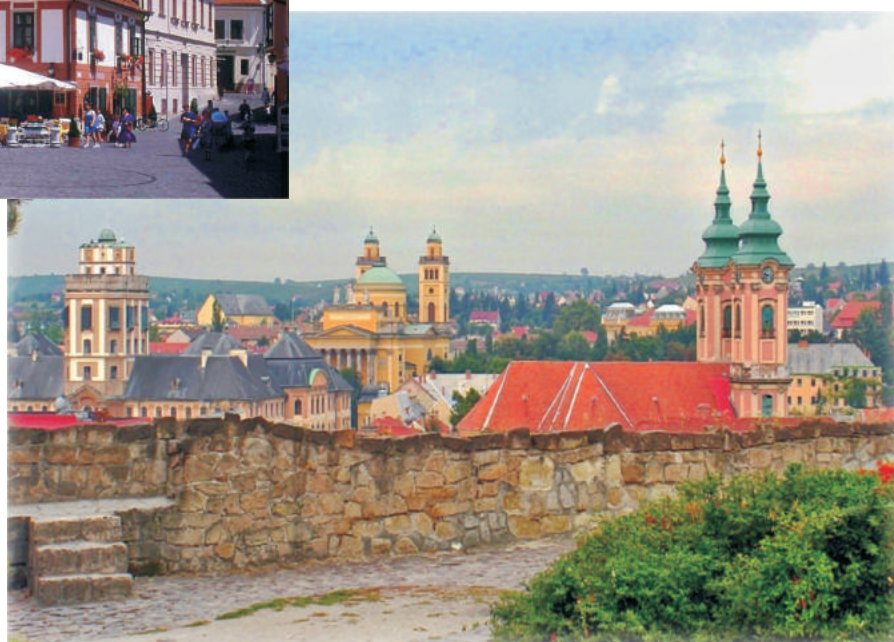
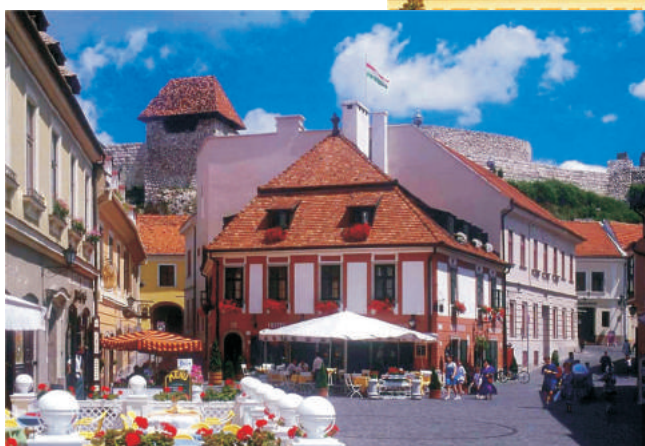
УГОРЩИНА

Секешфехервар

Ереп

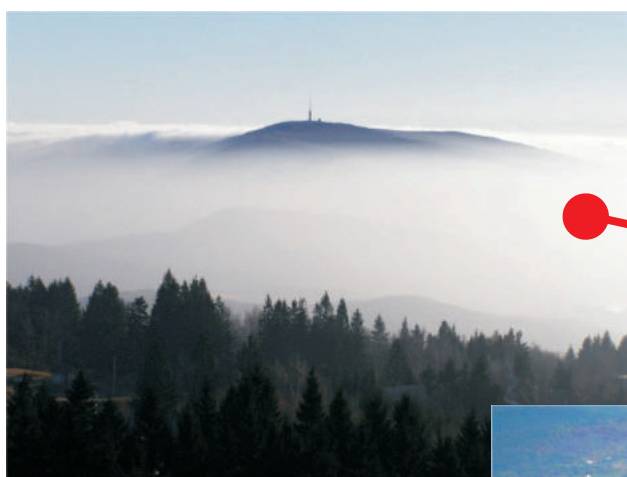
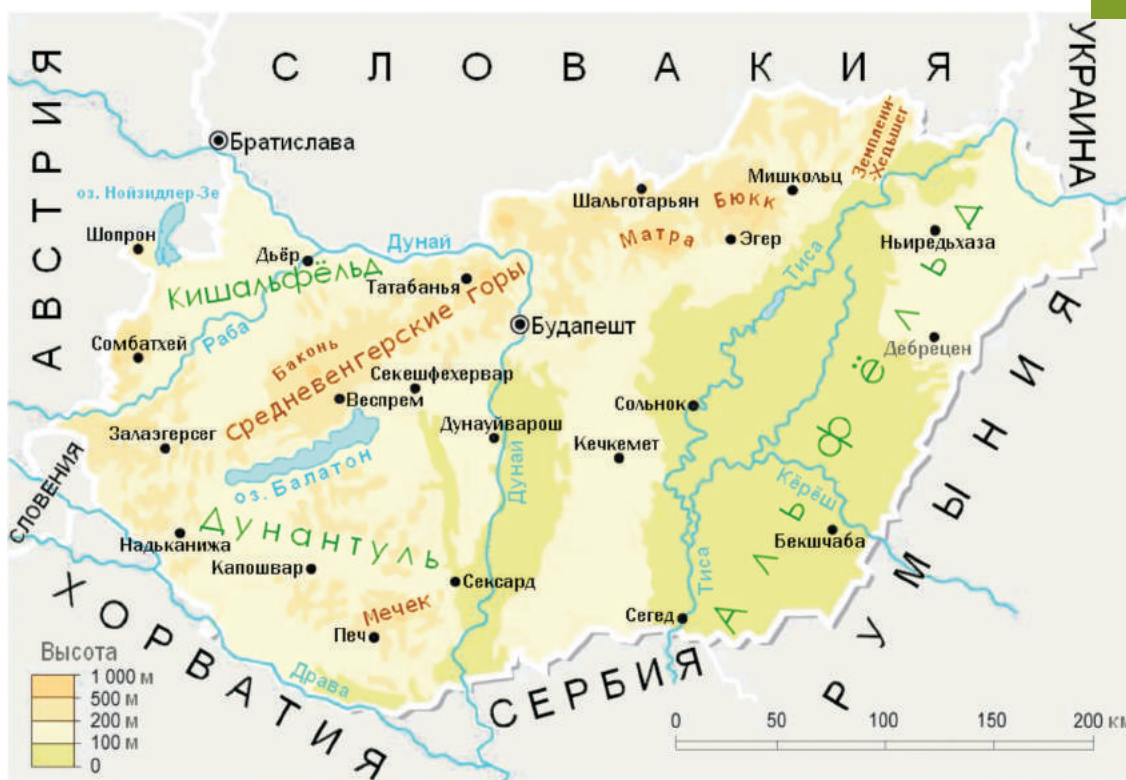
УГОРЩИНА

Шопрон

Фізико-географічні дані

Країна розташована в басейні Карпат.
Біля 66% території - Середньодунайська низовина (Алфелд і Кішалфелд), яка подекуди пересічена пагорбами, висотою біля 200м.
З північного сходу на південний захід країна пересічена гірськими масивами - Бюкк, Матра, Баконь.
Найвища точка - г. Кекеш (1014 м).
Найважливіші річки: Дунай, Тиса, Драва, Марош, Кереш, Самош, Раба.
Найважливіші озера: Балатон, Веленцеї, Ферте.

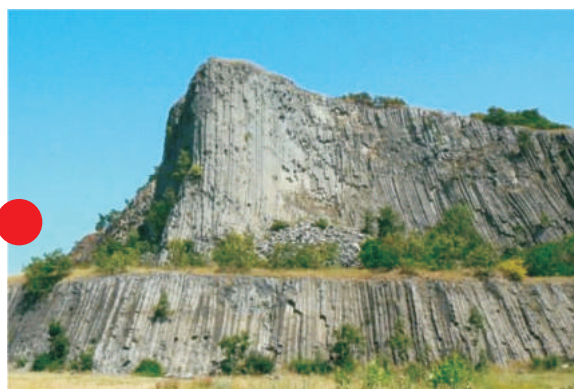
Гора Кекеш, 1014 м

Перевал між масивами Матра і Бюкк

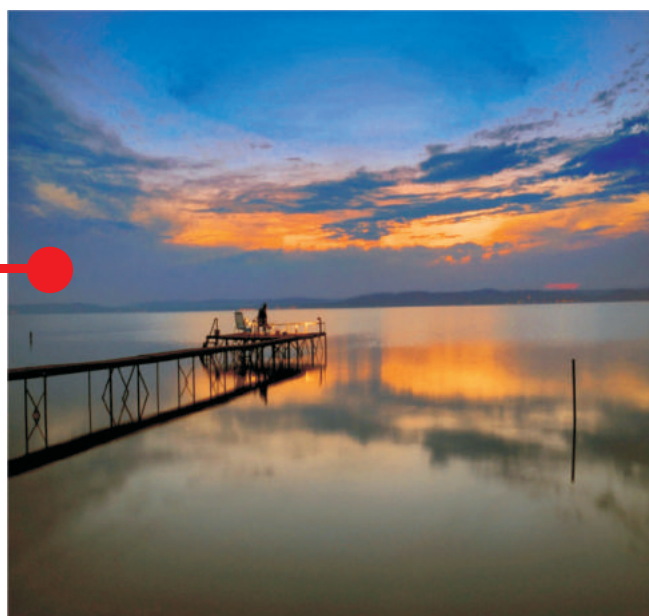

УГОРЩИНА

Баконь

Балатон -
найбільше озеро
Центральної Європи

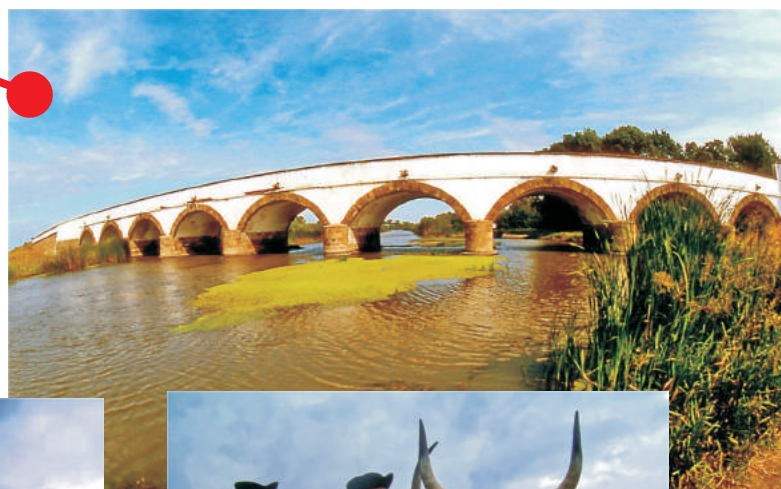
Дунай

Тиса

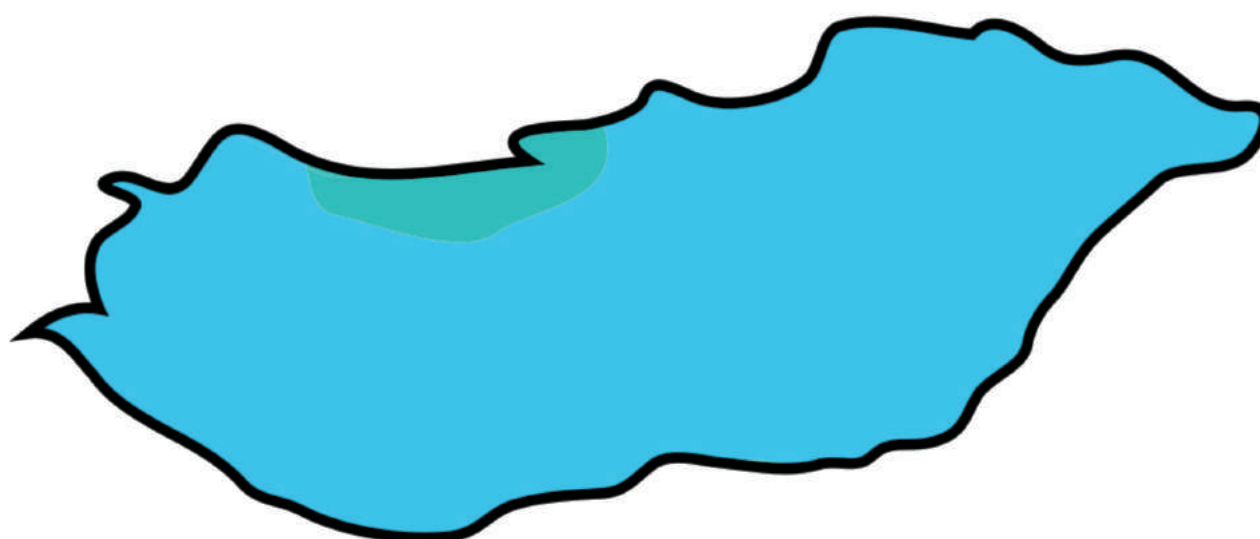

Степ у Хортобадь

Кліматичні області

Hungary map of Köppen climate classification

■ Warm continental climate/
Humid continental climate (Dfa)

■ Temperate continental climate/
Humid continental climate (Dfb)

2. Історична характеристика

- 1 ст. до н.е. - Західна Угорщина у складі Римської Імперії;
- 5 ст. - нашість гуннів на Європу; Угорщина - центр Імперії Гуннів.

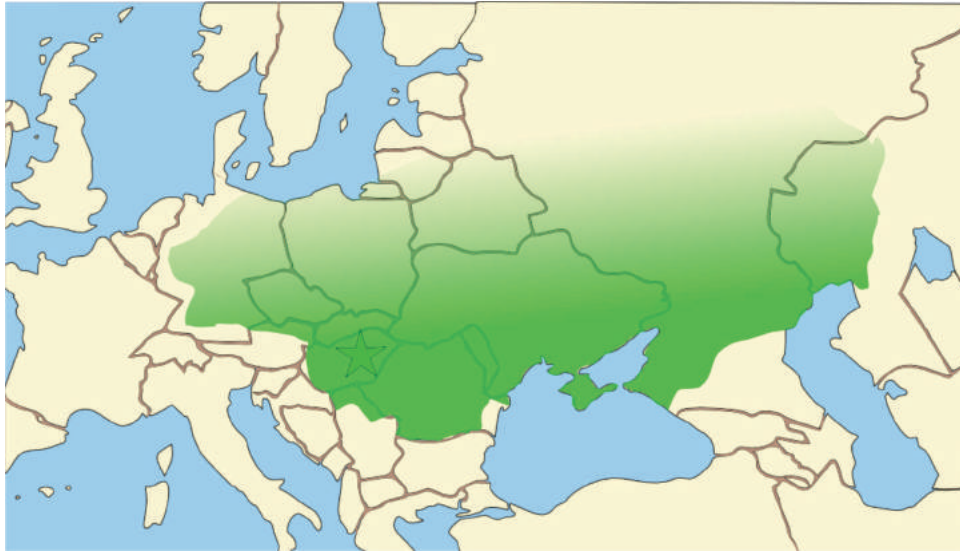
Угорщина у складі Риму

Pannonia Superior and Pannonia Inferior in the 2nd century

Імперія Гуннів

УГОРЩИНА

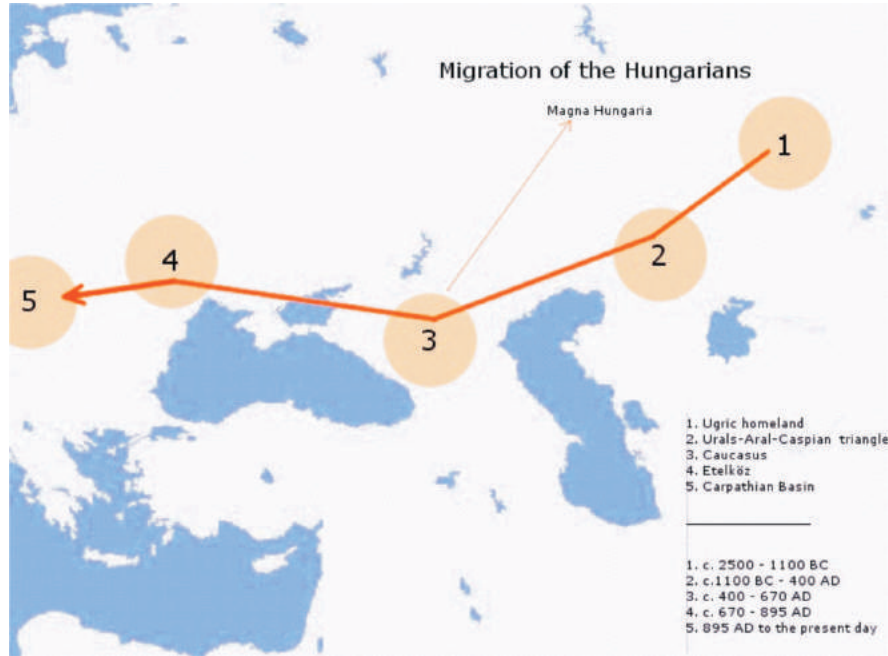
Історичні персона

Атілла,
наймогутніший
правитель Гуннів,
434-453

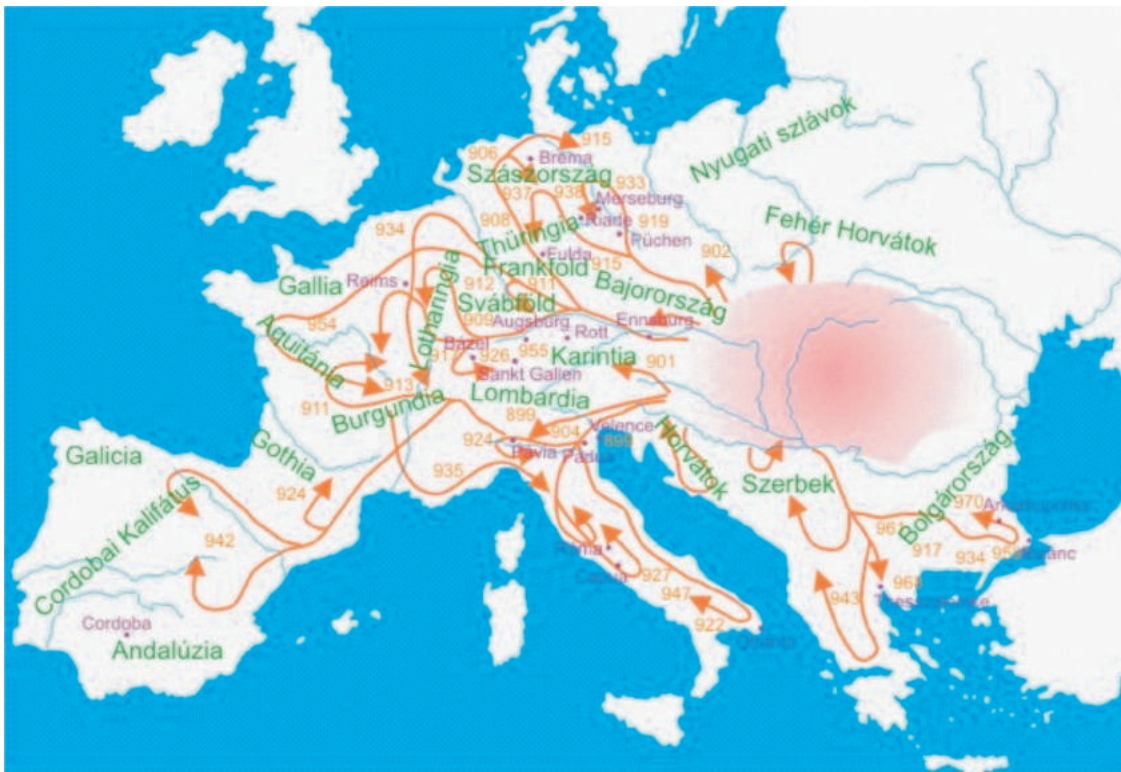
- 895 р. - перехід угорців через Карпати. Утворення держави у Середньодунайській рівнині.
- 1000 р. - прийняття Іштваном Святим титулу короля. У складі королівства сучасна Угорщина, Славонія, Словаччина, Трансильванія, Закарпаття, Воєводина. Утворення перших комітатів.
- 1102 р. - Приєднання Хорватії.
- 13 ст. - Монголо-татарське нашествя. Угорці зупиняють подальше просування завойовників на захід Європи.

Міграція угорців з Азії до Європи

3 тис. до н.е. -
9 ст. н.е.

Набіги угорців на Європу у 10 ст.

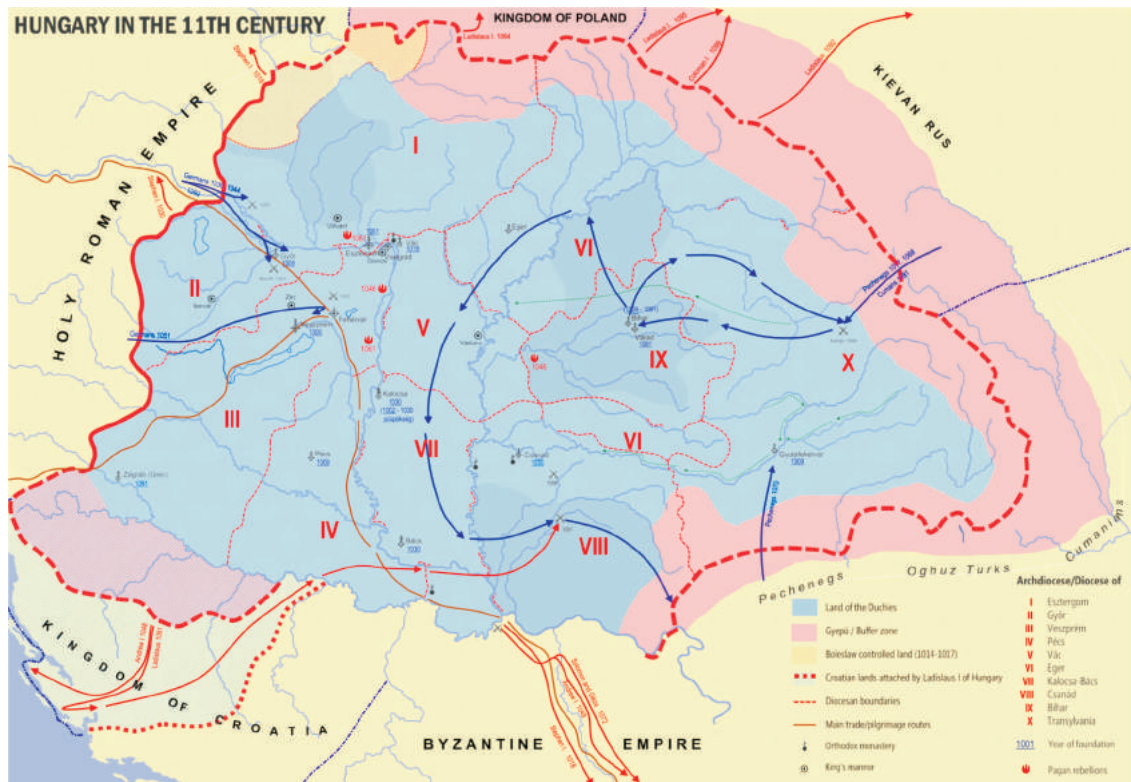
Лехська битва 955 року зупинила просування на Захід

Угорщина у 1000 році

УГОРЩИНА

Угорщина в 11 столітті

Угорщина в 12 столітті

Історичні персона

Арпад, завойовник і перший князь Угорщини, 845-907

Святий Іштван, засновник і хреститель Угорського королівства, 969-1038

Арпадовичі

Бела IV, король, зупинив монголо-татарське нашествя на Європу, 1206-1270

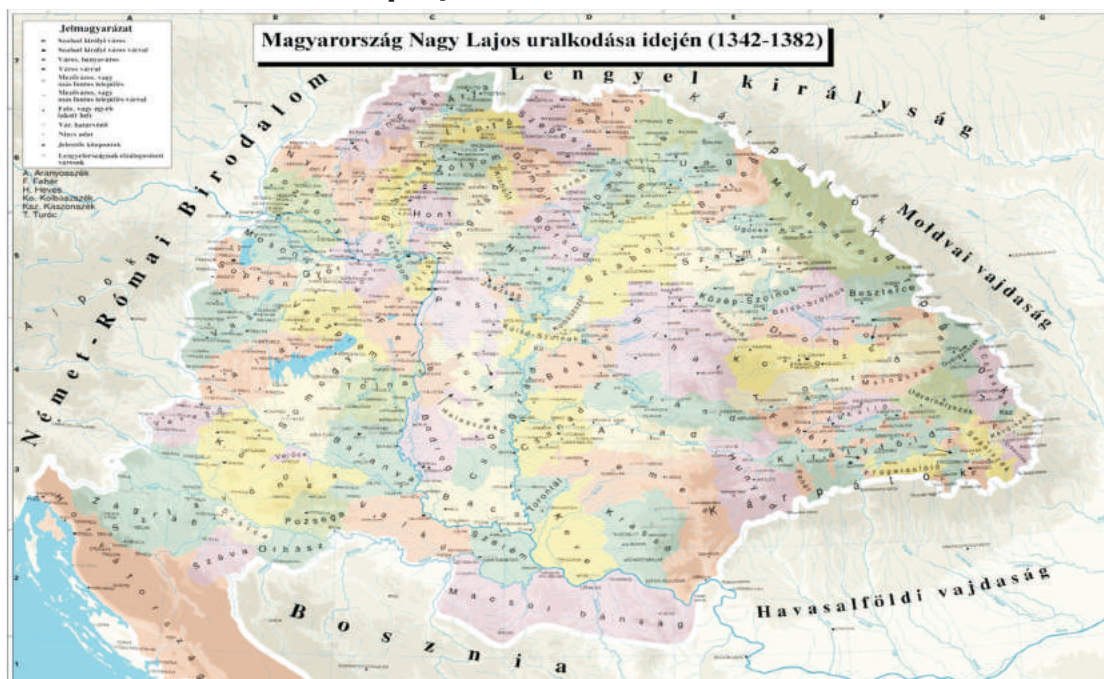

- 14 ст. - початок царювання династії Анжу;
- 1370-1382 рр. - Людовік (Лайош) Великий об'єднує під своїм скіпетром Угорщину та Польщу;
- 15 ст. - Правління різних династій - Люксембурів, Ягеллонів, Габсбургів, Гуняді; територіальні розширення країни;
- 1526 р. - Мохачська битва. Угорщина розпадається на три частини. Схід - утворено Трансільванське князівство 1541р., васал Туреччини. Захід та північ відійшли Габсбургам. Центр - утворено Будишинський пашалик у складі Туреччини.

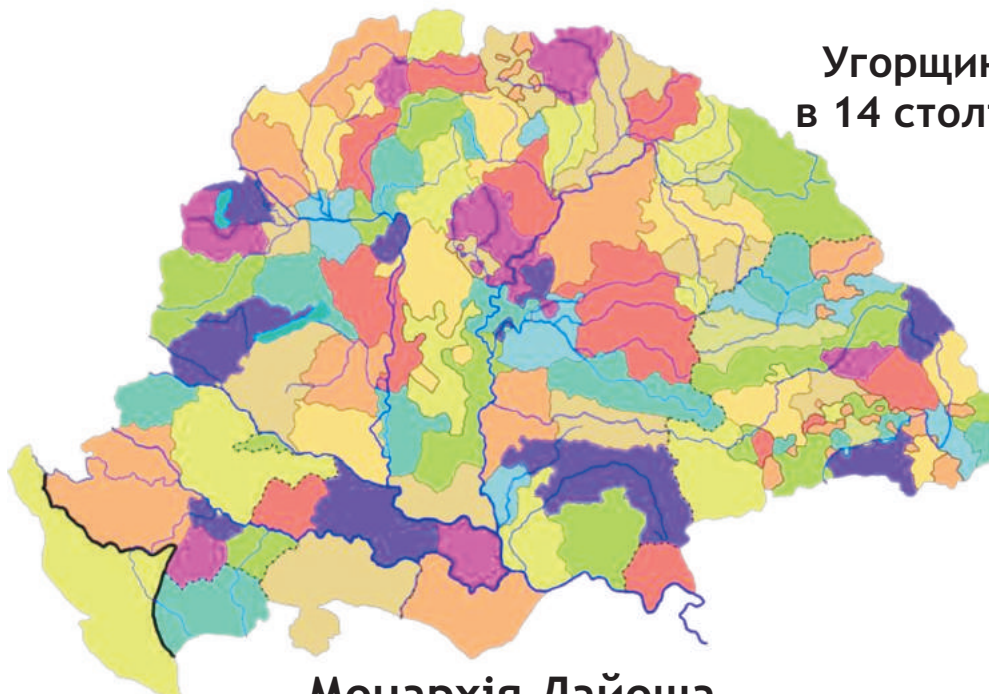
Угорщина періоду роздробленості 13 ст.- поч.14 ст.

Угорщина в 14 столітті

Угорщина
в 14 столітті

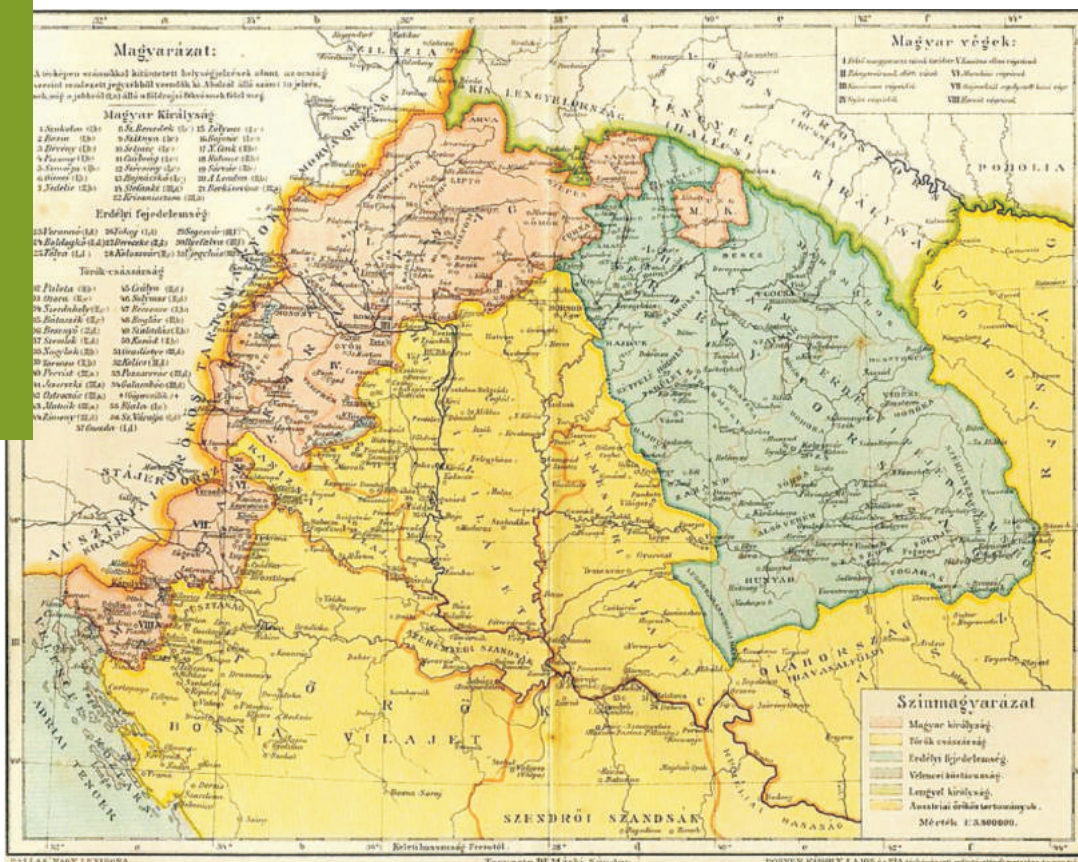
Монархія Лайоша
(Людовіка) Великого, 1326-1382 рр.

Угорщина наприкінці 15 століття

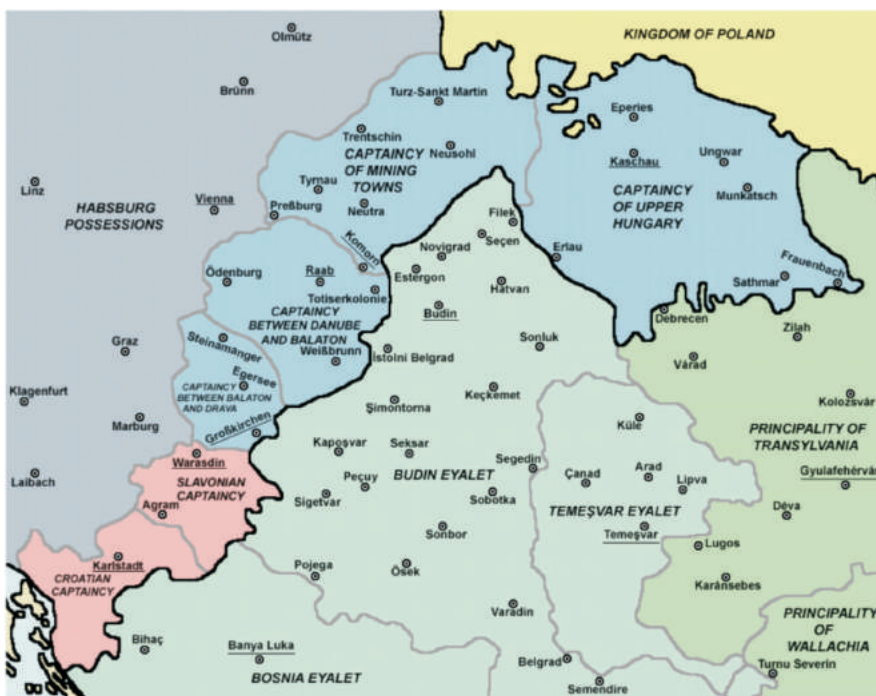

Поділ на 3 частини, 1526 р.

1. Королівство Угорщина
2. Османська Угорщина
3. Князівство Трансильванія

Розділена Угорщина, 17 століття

1. Королівство Угорщина
2. Османська Угорщина
3. Князівство Трансильванія

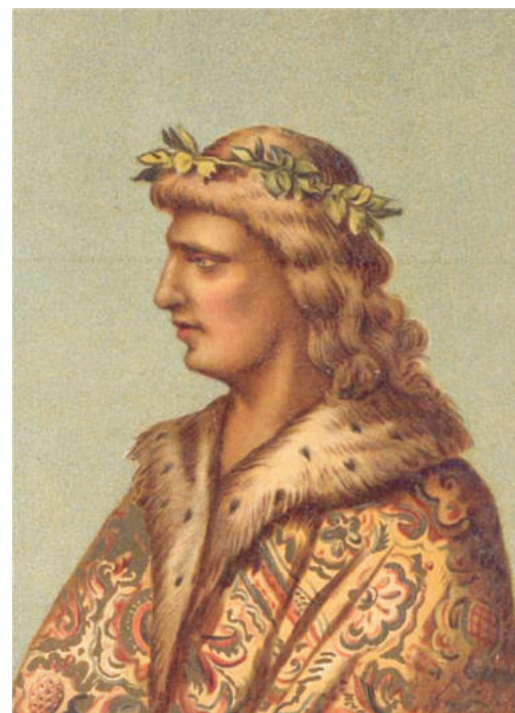
Карл-Роберт, перший король з династії Анжу, **1288-1342**

Людвік (Лайош) Великий, король, який об'єднав Польщу з Угорщиною, **1326-1382**

Сігізмунд Люксембург, імператор і король, який об'єднав Угорщину, Німеччину та Чехію, **1368-1437**

Матяш Корвін, король, приєднав до Угорщини Австрію, Штірію, Карінтію, Моравію і Сілезію, **1443-1490**

Історичні
персони

Сулейман I, Султан,
завоював центральну
Угорщину, **1494-1566**

Фердинанд I Габсбург,
імператор і король Угорщини,
правив у західній і північній
Угорщині, **1503-1564**

Янош Запольяї, король,
правитель Східної
Угорщини, засновник
Трансільванського
князівства, **1487-1540**

- 16-18 ст. - поступове відвоювання Угорщини Габсбургами;
- 17-18 ст. - національна боротьба за незалежність від Габсбургів під проводом князів Трансильванії;
- 1848 р. - Революція в Угорщині;
- 1867 р. - утворення Австро-Угорщини.

Відвоювання угорських земель у 16-18 ст.

Австро-Угорщина, 1867-1918 рр.

Трансільванія у 17 столітті

Максимальне розширення Трансільванії і Верхньої Угорщини під час боротьби з Габсбургами, кінець 17 століття

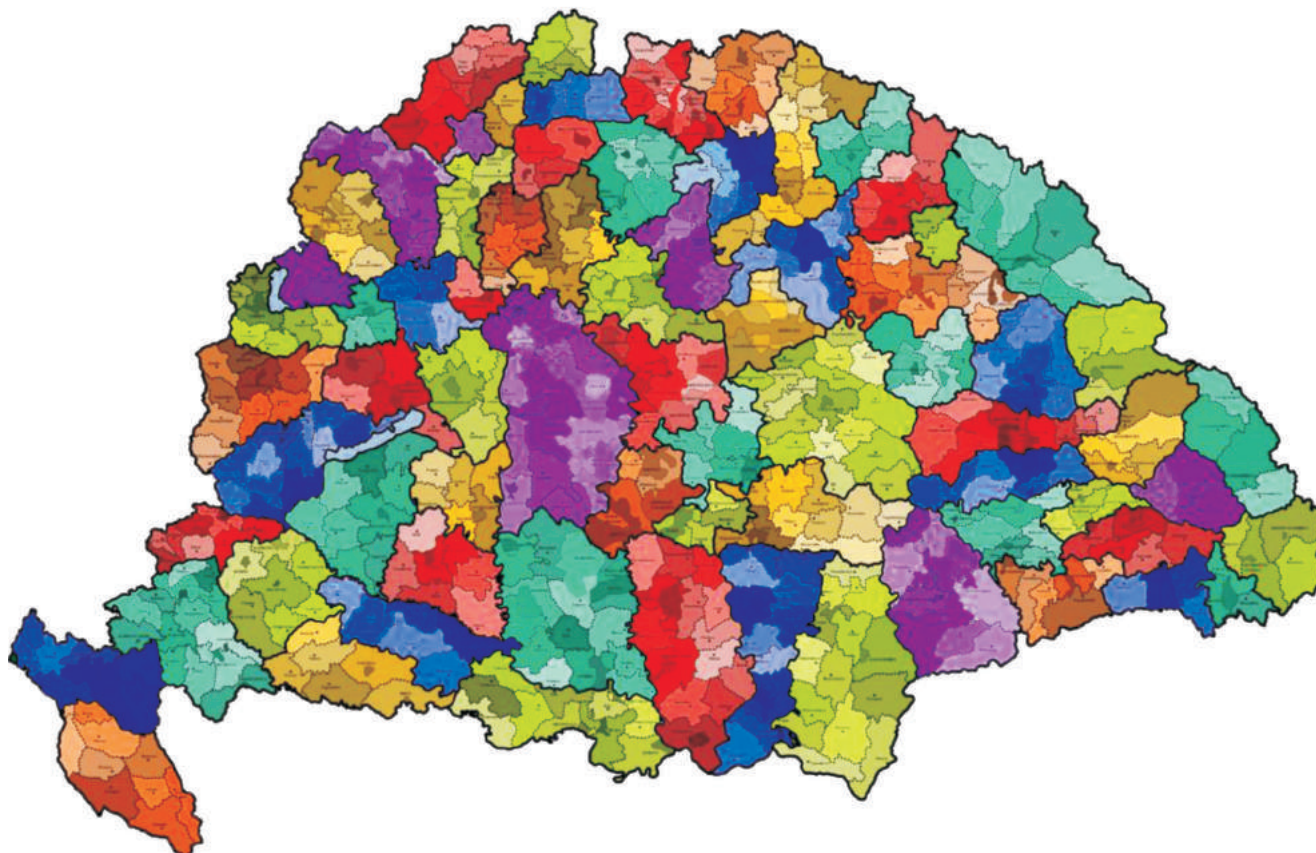
Угорська революція, 1848-1849 рр.

Угорські комітати у 19-20 століттях

Угорські комітати у 19-20 століттях

*Лідери боротьби
за незалежність Угорщини
від Габсбургів у 17-18 ст.*

Імре Текелі, князь
Трансільванії, **1657-1705**

Ілона Зріні, дружина
князів Трансільванії
Ференца Ракоці I та Імре
Текелі, **1643-1703**

Ференц Ракоці II, князь
Трансільванії, **1676-1735**

Історичні
персони

Леопольд I, імператор і король, звільнив більшу частину Угорщини від турків, **1640-1705**

Габсбурги

Марія-Терезія, королева та імператриця-консорт, реформувала суд, шкільництво, релігію і земельні відносини, утримала й розширила монархію Габсбургів, **1717-1780**

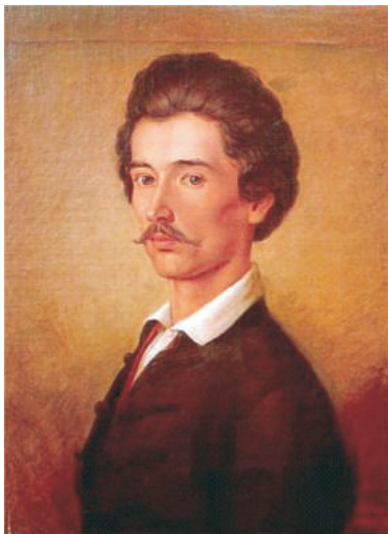
*Важливі історичні персона
Угорської революції 1848-1849 рр.*

Іштван Сечені, прибічник крила консервативних реформаторів, які підтримували збереження централізованої монархії, міністр, **1791-1860**

Лайош Кошут, прибічник ліберального крила, які виступали за конституційну монархію, прем'єр-міністр, **1802-1894**

Шандор Петефі, прибічник радикального крила, які виступали за утворення республіки, поет, **1823-1849**

Ференц Деак, автор ідеї Австро-Угорщини, юрист, **1803-1876**

Франс-Іосиф I, імператор і король, засновник Австро-Угорщини, **1830-1916**

- 1918 р. - розпад Австро-Угорщини. Територія Угорщини урізана більше, ніж на 70% Тріанонським (1920 р.) мирним договором.
- 1920-1944 рр. - Диктатура Міклоша Хорті.
- 1945-1990 рр. - соціалістична Угорщина.
- 1956 р. - перше антикомуністичне повстання серед країн соцтабору.

Угорщина після Тріанонської угоди 1920 року

Історичні
персони

Міклош Хорті, регент і диктатор, відвоював частину старої Угорщини, **1868-1957**

Імре Надь, прем'єр-міністр, лідер антикомуністичного повстання 1956 року, **1896-1958**

Янош Кадар, глава соціалістичної Угорщини, **1912-1989**

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО УГОРЩИНУ

1. Угорщина - республіканська монархія
2. Угорщина - провінційна країна
3. Угорщина - країна імперської ностальгії

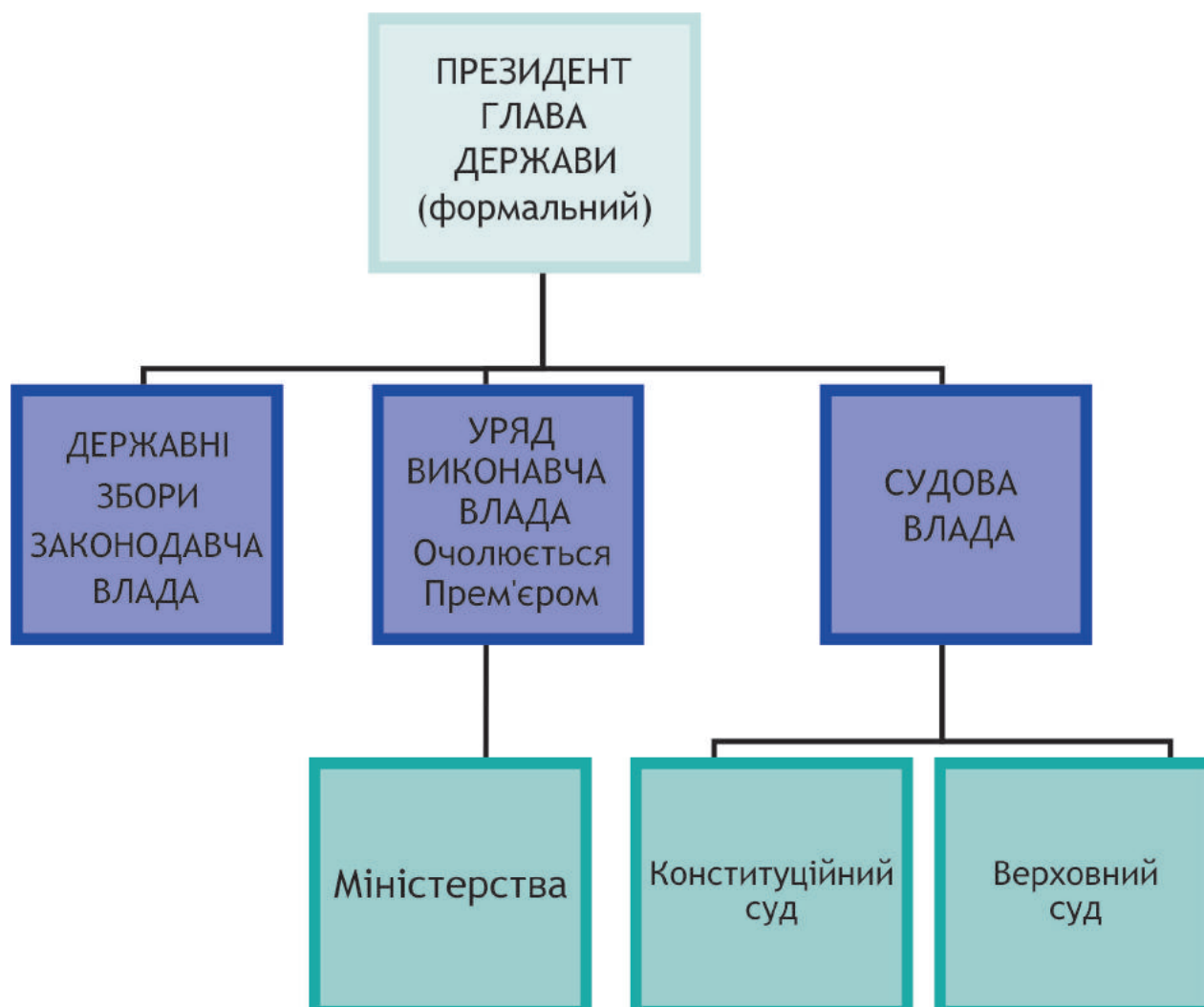
3. Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО:
КОНСТИТУЦІЯ 1949 РОКУ.

Форма держави:

- парламентська республіка
- унітарна децентралізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

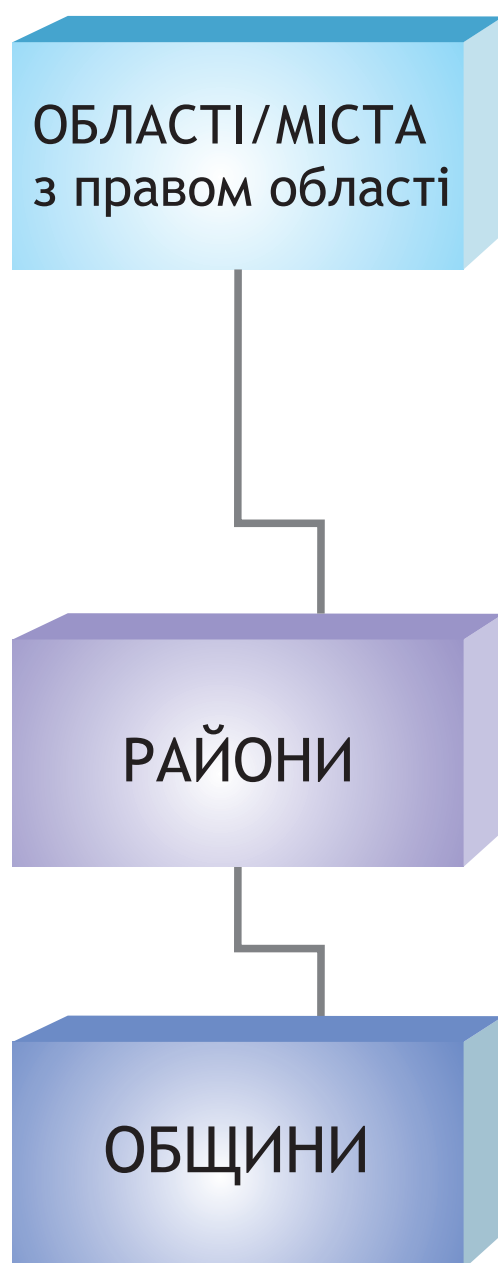
Територія Угорщини поділяється на **столицю, області, та міста з правом області.**

Області поділяються на **райони.**

Райони поділяються на **общини** - міста та села.

Особливість Угорщини - велика кількість **міст з правом області** - 23

До 2012 року, на відміну від багатьох європейських держав, в Угорщині діяла **двоступенева система адміністративно-територіального устрою**, в якій відсутня проміжна ланка районного рівня.

Області Угорщини

Регіони Угорщини

Області Угорщини

Назва	Центр	Площа (км ²)	Населення (осіб)
Бач-Кишкун	Кечкемет	8 445	541 584
Бараня	Печ	4 430	402 260
Бекеш	Бекешчаба	5 631	392 845
Боршод-Абауй-Земплен	Мішкольц	7 247	739 143
Чонґрад	Сеґед	4 263	425 785
Феєр	Секешфегервар	4 359	428 579
Дьйор-Мошон-Шопрон	Дьйор	4 208	440 138
Гайду-Бігар	Дебрецен	6 211	550 265
Гевеш	Еґер	3 637	323 769
Яс-Надькун-Сольнок	Сольнок	5 582	413 174
Комаром-Естерґом	Татабанья	2 265	315 886
Ноград	Шальґотар'ян	2 546	218 218
Пешт	Будапешт	6 393	1 124 395
Шомодь	Капошвар	6 036	334 065
Саболч-СатмарБереґ	Ньїредьгаза	5 936	583 564
Толна	Сексард	3 703	247 287
Ваш	Сомбатгей	3 336	266 342
Веспрем	Веспрем	4 493	368 519
Зала	Залаеґерсеґ	3 784	269 705

4. Економічна характеристика

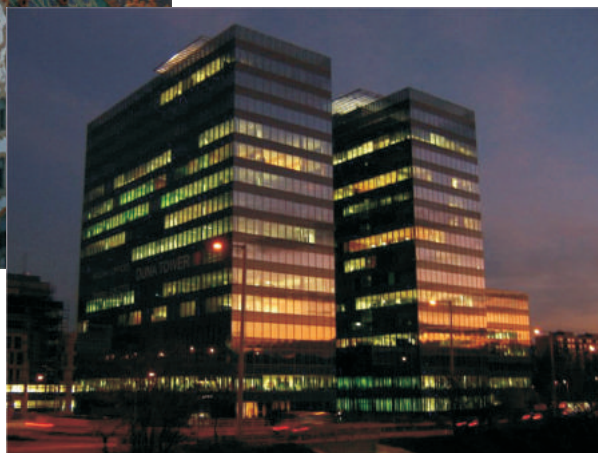
Угорщина - постіндустріальна країна

Грошова одиниця – форинт = 100 філерів.
 ВВП - \$ 117 млрд. П'ятдесят восьма економіка світу.
 ВВП/чол. = \$11970
 ВВП (ПКС)/чол. = \$26275
 Рівень життя (ІЛР) 2015 - 27 місце
 Тривалість життя - 75,9 - 57 місце
 Інфляція - 0,07%
 Середня зарплата - \$530
 Рівень безробіття - 4,5%
 Населення за межею бідності - 12%
 Галузі народного господарства: сільське господарство – 7,1%,
 промисловість – 29,7%, сфера послуг – 63,2%.

Вартість життя в Угорщині, БУДАПЕШТ, \$ Середня зарплата - 600

Продукти	Квартири	Транспорт
Питна вода 1л 0,38	Оренда квартири 1-спальня за місяць, спальний район 233	Проїзд 1 поїздка 1,29
Молоко (3% жирність) 1л 0,62	Оренда квартири 1-спальня за місяць, центр 328	Таксі по місту за 1км 1,03
Хліб 0,5кг 0,68	Оренда квартири 3-спальні за місяць, спальний район 471	Паливо бензин 1 л 1,37
Яйця 12 1,79	Оренда квартири 3-спальні за місяць, центр 659	Volkswagen Golf 1.4 Trendline 19534
Рис 1кг 1,44	Купити квартиру в спальному районі (1м2) 875	Інше
Курині грудки 1кг 5,47	Купити квартиру в центрі міста (1м2) 1471	Фітнес-клуб місячний абонемент 39,00
Сир 1 кг 6,46	Комунальні послуги	Тенісний корт 1 година на вихідні 10,00
Яблука, 1 кг 1,06	Оплата за 80м2 вмісяць (електрика, газ, вода, сміття) 177	Кіно, 1 білет 6,00
Апельсини, 1 кг 1,29	1 хвилина розмови по мобільному телефону (без знижок) 0,36	Обід у кафе 5,50
Картопля 1кг 0,68	Інтернет 6мбит/сек безліміт 36	Чашка кави 1,40
Вино середнє, 0,7л 4,06		1 пара джинсів (Levis 501 або аналог) 67,00
Пиво місцеве, 0,5л 0,89		1 пара взуття Nike 90,00
Комплекс у МакДональдс 2,87		
Сигарети 1 пачка 3,80		

*Фінансовий квартал Будапешта,
економічне серце Угорщини*

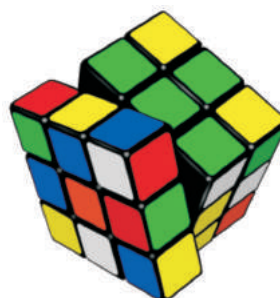

Найважливіші рослинні культури: пшениця, кукурудза, буряк, картопля, виноград, фрукти, зернові, овочі, соняшники, ячмінь, овес, рис, льон, тютюн.

Тваринництво: свинарство, ВРХ, птахівництво, вівчарство, конярство.

Корисні копалини: боксит, буре вугілля, нафта, газ вугілля, уран, бентоніт, пірит, каміння, каолін.

Переробна промисловість: видобувна, металургійна, харчова, машинобудівна, хімічна, автомобільна, фармацевтична, приладобудівна, текстильна, фарфорова, скляна, електронна.

Торгівля:

Експорт - 100 млрд: машини та механізми, автомобілі, інші промислові товари, електроніка, продовольство, перероблене паливо, мінерали.

Імпорт - 97 млрд: машини та механізми, інші промислові товари, паливо та електроенергія, продовольство, мінерали.

Найважливіші партнери - Німеччина, Румунія, Словаччина, Австрія, Італія, Франція, Китай, Чехія, Польща.

Шляхи сполучення:

Довжина залізниць – 7 606 км., з них електрифіковано 2 911 км.

Довжина шосейних доріг – 159 568 км, з них 1 481 км автобанів.

Внутрішні водні шляхи (ріки і канали) - 1373 км

Найважливіші порти - Будапешт, Дьєр, Дунауйварош, Байа, Мохач, Сегед.

Міжнародні аеропорти - Будапешт, Дебрецен, Хевіз

Залізниці в Угорщині

Magyarország vasúti térképe

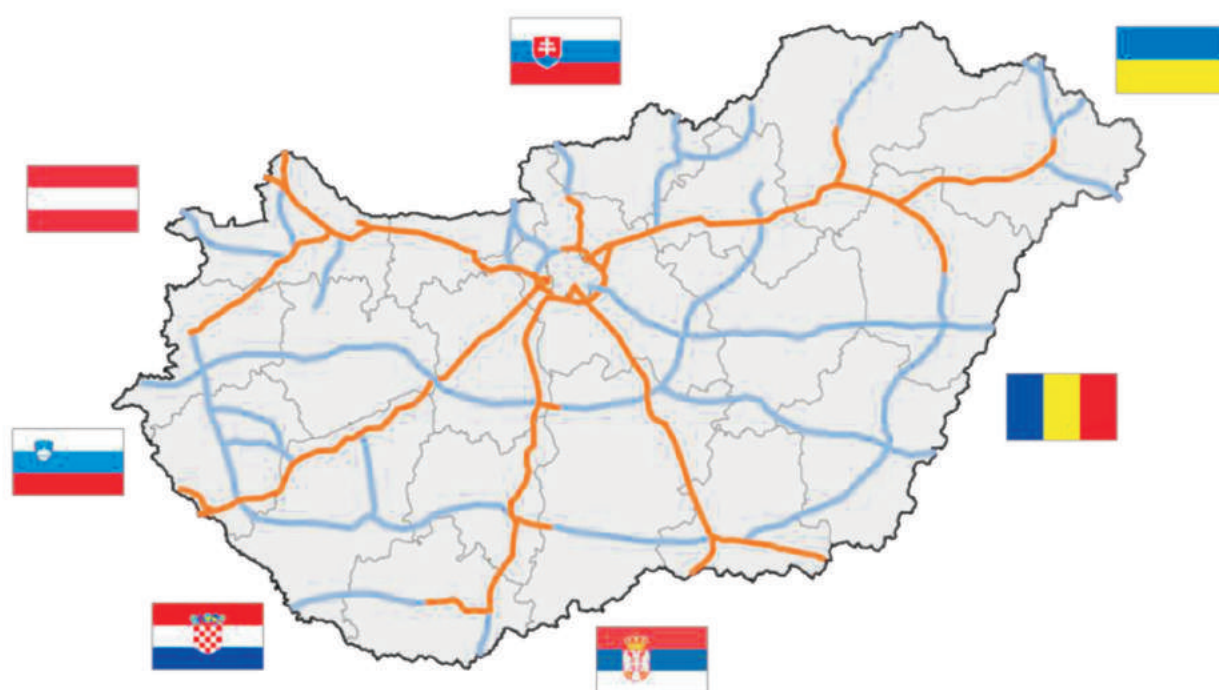

Найбільші аеропорти Угорщини

УГОРЩИНА

Автобани Угорщини

*жовтим кольором позначені діючі,
синім - заплановані*

5. Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

чоловіки/жінки - **0,91**
сільське населення - **28,8%**, Міське населення - **71,2%**
тривалість життя - **75,9** років, **57** місце у світі.

Національний склад:

78,2 % - угорці,
3,6% - роми,
1,6% - німці,
1,9% - решта,
14,7% - не розголошують.

Імміграція суттєво не впливає на демографічну картину.

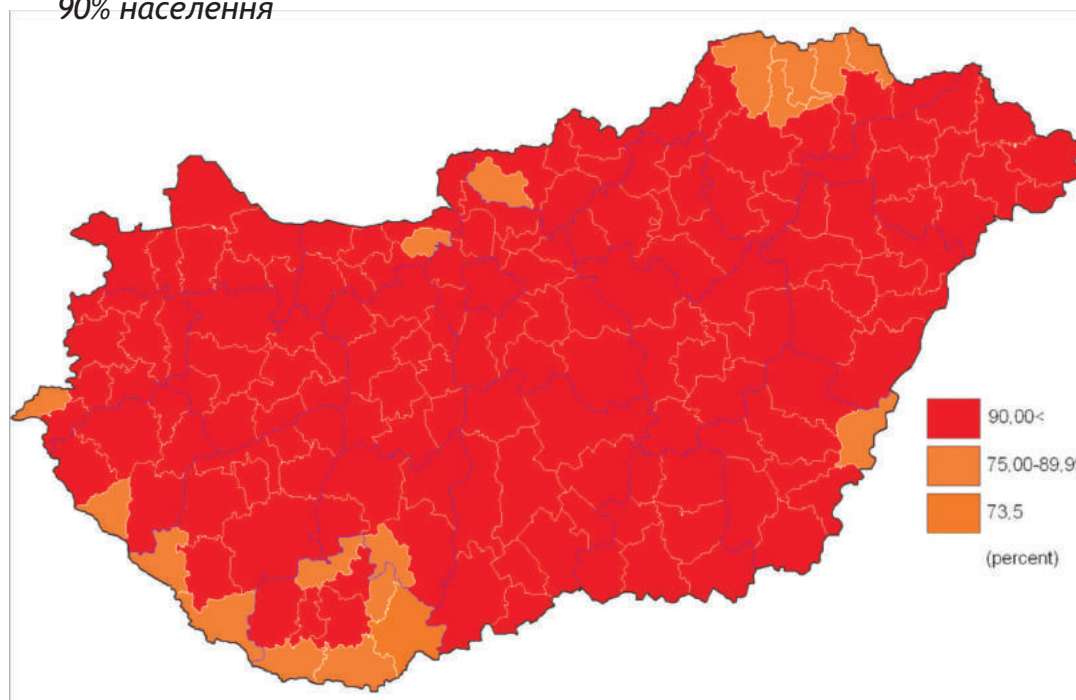
Угорщина має значну діаспору в світі - **5 000 000** чоловік, що складає половину її сучасного населення.
Найбільші діаспорні країни - США - 1 500 000, Румунія - 1 300 000, Словаччина - 500 000, Канада - 300 000, Сербія - 250 000, Ізраїль - 200 000, Закарпаття - 160 000, Німеччина - 120 000, Франція - 100 000.

Етнічні групи суттєвого значення не мають, оскільки майже повністю асимілювалися.

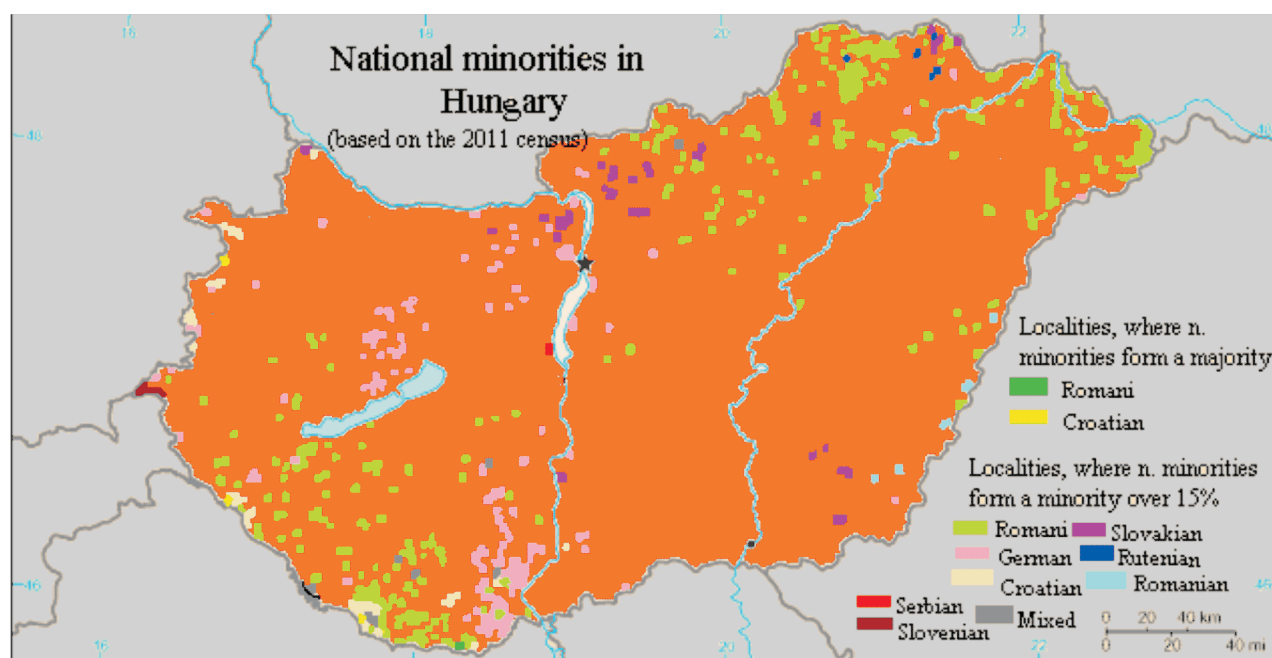
Релігія:

Католики — **51,2%**, протестанти-реформати - **15,9%**, протестанти-євангелісти - **3%**, греко-католики - **2,6%**, інші християни - **0,7%**, решта - **0,3%**, атеїсти/не розголошують - **26,3%**.

Червоним кольором позначена територія, де угорці складають 90% населення

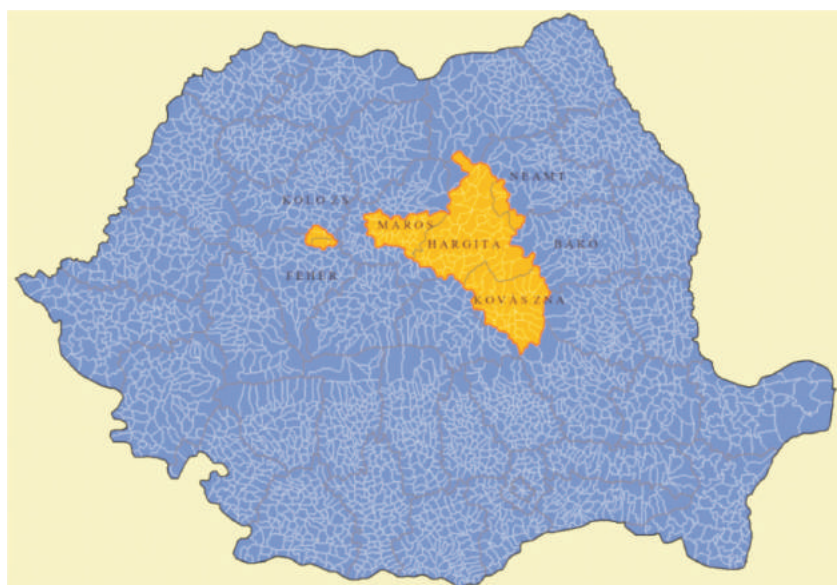
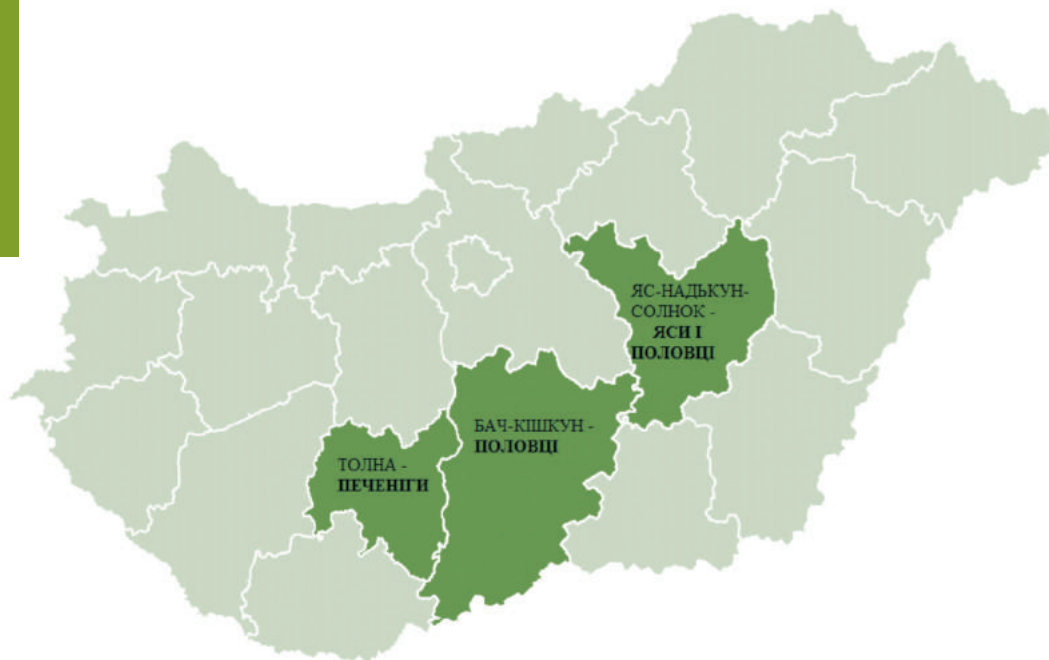
Помаранчевим кольором позначена територія, де угорці складають більшість, рештою кольорів позначені місця компактного проживання національних меншин

СУТТЄВІ РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ ВІДСУТНІ,
спостерігаються традиційні особливості в межах комітатів

Серед народностей угорців слід виділити:

1. Потомків Печенігів.
2. Потомків Ясів.
3. Потомків Половців.

Окремо слід відзначити 500 000 секеїв, які проживають в румунській Трансільванії.

СУТТЄВІ РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ ВІДСУТНІ,
спостерігаються традиційні особливості в межах комітатів

Великі регіони Угорщини

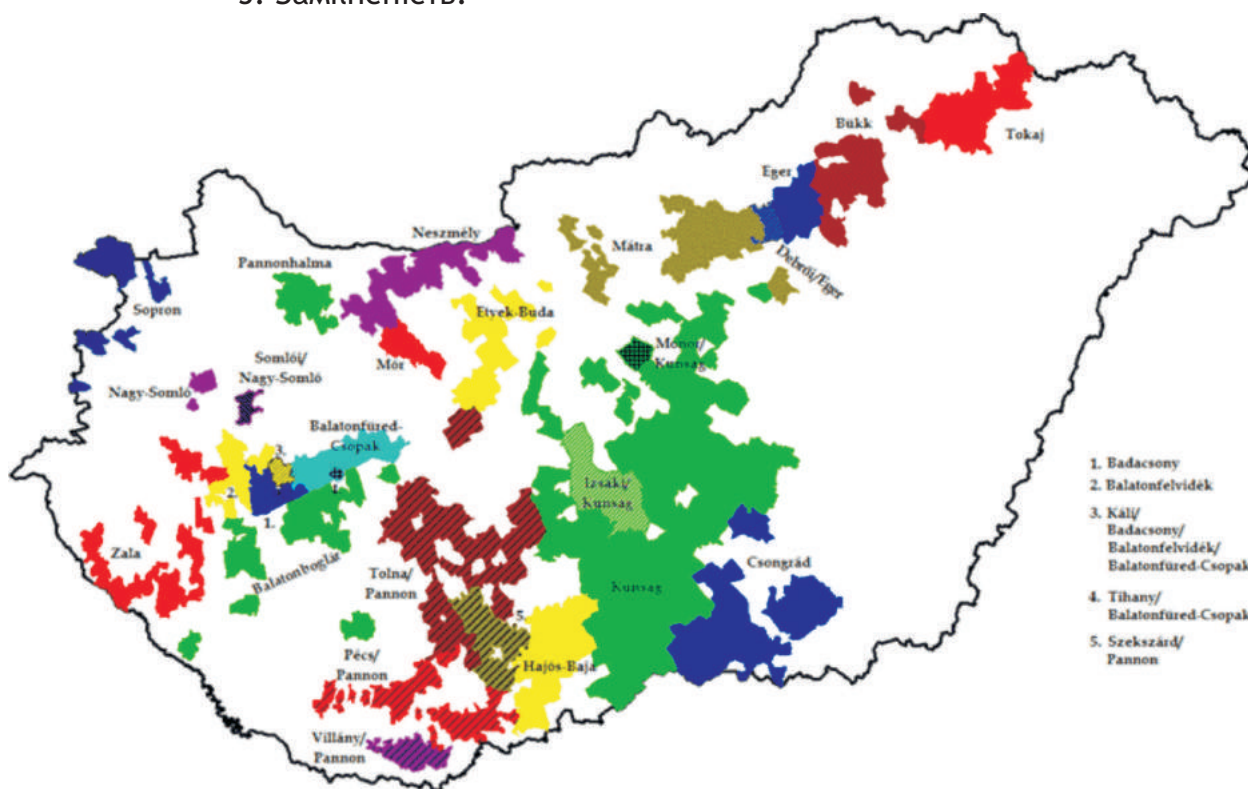
УГОРЩИНА

Етнічна карта Австро-Угорщини напередодні розпаду, 1910 р.

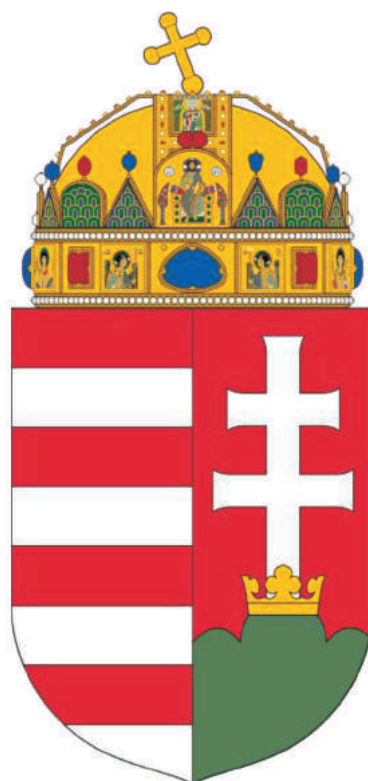

СПОСІБ ЖИТТЯ УГОРЦІВ

1. Культ родини.
2. Культ праці.
3. Смачна їжа.
4. Вино.
5. Замкненість.

КРАЇНИ - ЄДНІСТЬ,
КОМІТАТАМ - ТРАДИЦІЇ!

5. Мішкольц,
Печера
Ліллафюред

6. Шопрон

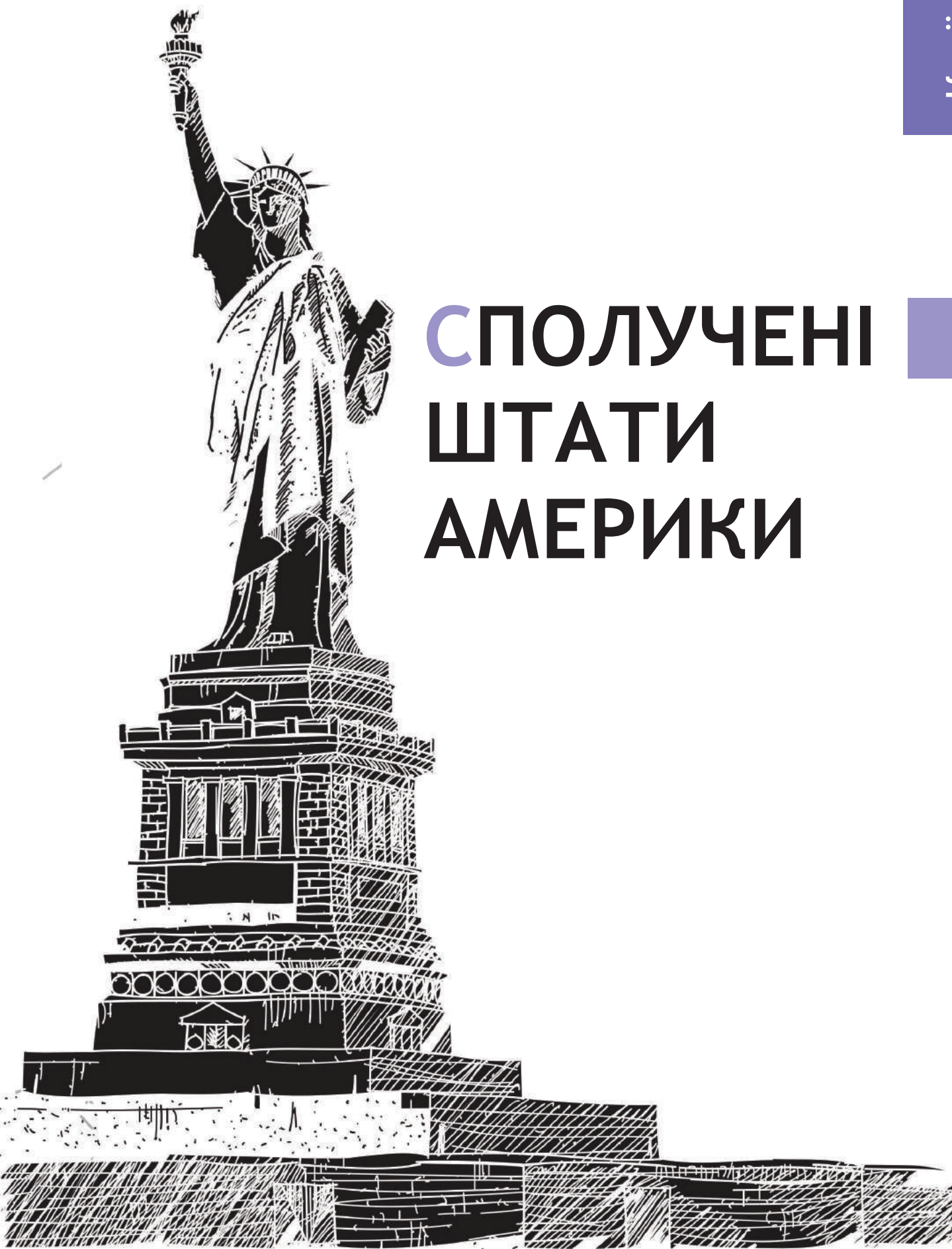
7. Егер, Замок

8. Печ, Собор

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

План

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

США

Прапор

Велика печатка

1. Географічна характеристика

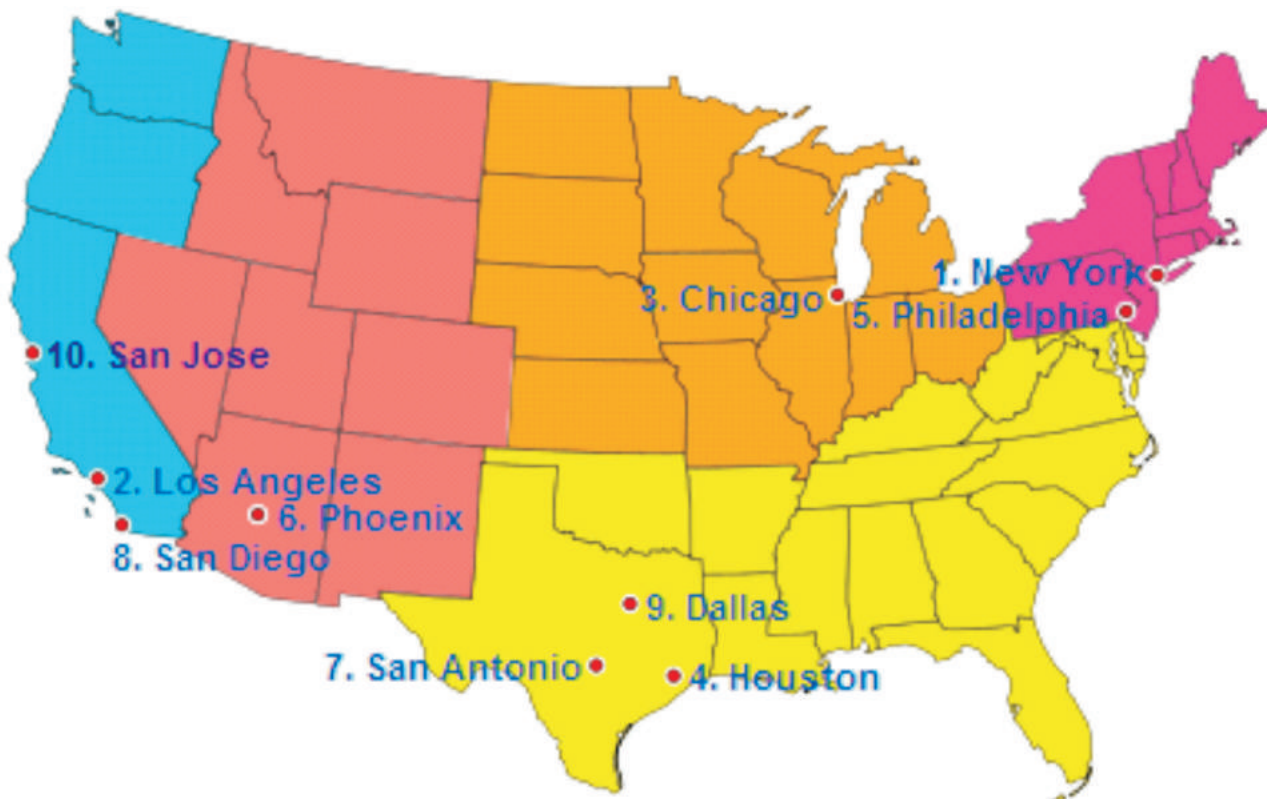

Держава в Північній Америці. Межує з Канадою та Мексикою;
 омивається Атлантичним та Тихим океанами.
 Територія – 9 833,5 тис. кв.км.,
 Населення – 324 500 000 чол.,
 Густота населення – 35 чол. кв/км.
 Столиця – Вашингтон, округ Колумбія.
 Офіційна мова – відсутня.

Найбільші міста США

1. Нью-Йорк - 8 245 000,
2. Лос-Анджелес - 3 820 000,
3. Чикаго - 2 710 000,
4. Х'юстон - 2 145 000,
5. Філадельфія - 1 540 000,
6. Фінікс - 1 470 000,
7. Сан-Антоніо - 1 360 000,
8. Сан-Дієго - 1 330 000,
9. Даллас - 1 225 000,
10. Сан-Хосе - 970 000.

АГЛОМЕРАЦІЇ США

Номер	Головне Місто/Міста	Населення
1	New York	20,182,305
2	Los Angeles	13,340,068
3	Chicago	9,551,031
4	Dallas-Fort Worth	7,102,796
5	Houston	6,656,947
6	Washington, D.C.	6,097,684
7	Philadelphia	6,069,875
8	Miami	6,012,331
9	Atlanta	5,710,795
10	Boston	4,774,321
11	San Francisco	4,656,132
12	Phoenix	4,574,531
13	Riverside-San Bernardino	4,489,159
14	Detroit	4,302,043
15	Seattle	3,733,580
16	Minneapolis-St. Paul	3,524,583
17	San Diego	3,299,521
18	Tampa-St. Petersburg	2,975,225
19	Denver	2,814,330
20	St. Louis	2,811,588

США

Вашингтон

Нью-Йорк

США

Нью-Йорк

Нью-Йорк

США

Лос-Анджелес

США

Чикаго

США

Х'ЮСТОН

Філадельфія

США

Лас-Вегас

Маямі

СЛІА

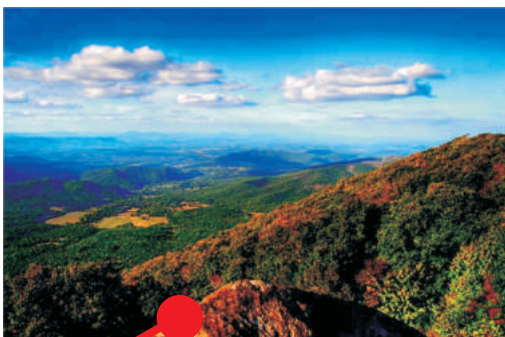
Фізико-географічні дані

Країна розташована між Атлантичним та Тихим океанами. На сході розташована приатлантична низовина, за якою на захід слідують Гори Аппалачі. За горами лежать Центральні рівнини (висотою 200-500 м) та гірське плато Великі Рівнини (600-1500 м). Весь захід країни, аж до Тихого Океану, вкритий гірською системою Кордільєр (Скелясті Гори). До території США належать також два "відірвані штати" - на Північному заході материка - Аляска та в Океанії - Гаваї, обидва знаходяться в гірській місцевості. Також, США має ряд залежних територій в Атлантичному та Тихому океанах.

Найвища точка - г. Деналі (6190 м)

Найважливіші річки: Міссісіпі, Міссурі, Арканзас, Огайо, Гудзон (басейн Атлантичного океану), Колумбія, Снейк, Вілламет (басейн Тихого океану)

Найважливіші озера: Великі озера - Верхнє, Гурон, Мічіган, Онтаріо, Ері.

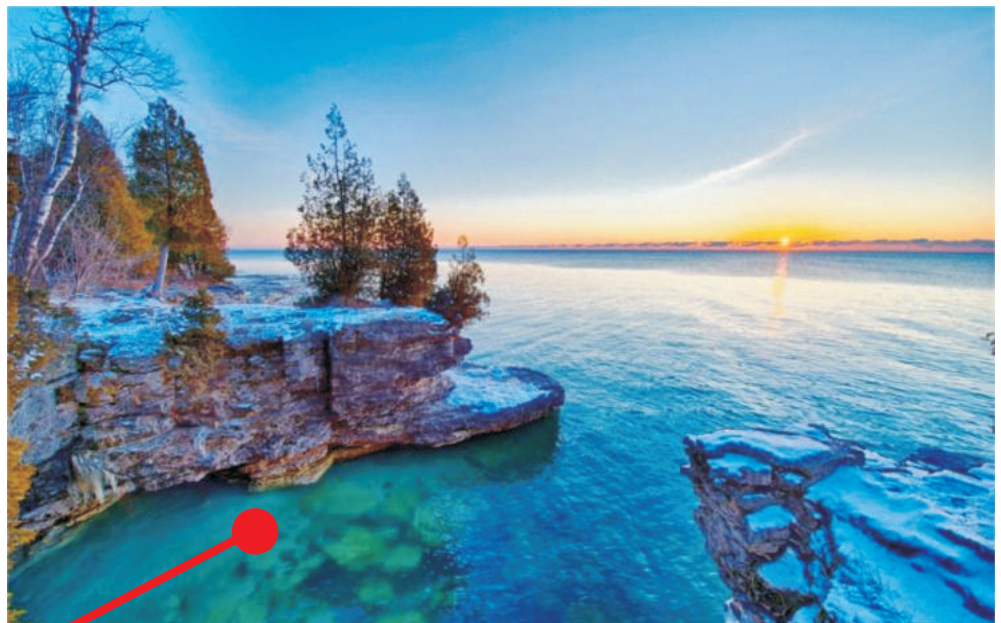

Аппалачі

Гора Деналі,
6190 м

Скелясті
Гори

Великі озера

Арканзас

Міссісіпі

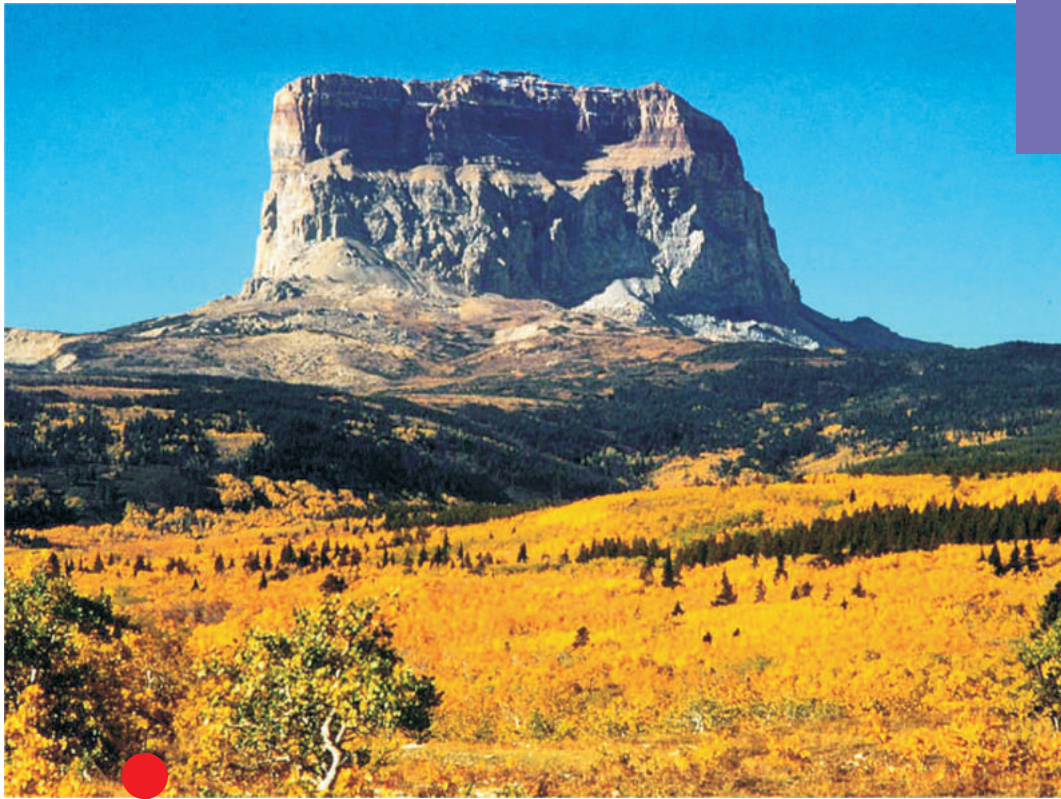

Колумбія

Міссурі

Центральні
та Великі
Рівнини

Стандартні часові пояси

2. Історична характеристика

- 12-7 тис. до н.е. - в Америку потрапили люди з Азії, через пролив Беринга;
- до 15 ст. - територія населена індіанцями;
- 1000 р. - подорож до берегів Північної Америки вікінга Еріксона;
- 15-16 ст. - відкриття Америки європейцями;
- 1492 р. - відкриття Америки Колумбом, який висадився на острові Пуерто-Ріко;
- 1498 р. - Джон Кабот дістався узбережжя Атлантичного океану у Північній Америці;
- 1513 р. - Хуан Понсе де Леон відкрив півострів Флорида;
- 1524 р. - Джузеппе Вераццано проплив вздовж Атлантичного узбережжя США та відкрив бухту Нью-Йорка;
- 1610 р. - Генрі Гудзон дістався берегів Атлантичного океану та відкрив затоку.

Індіанці - апачі і шайєни

Індіанці - алеути і ескімоси

США

Історичні персони

*Лейф Еріксон,
Правитель Гренландії,
першовідкривач Північної
Америци, 970-1020*

Історичні персона

Великі географічні відкриття

Христофор Колумб, італієць на службі Іспанії, в 1492 році відкрив Америку, висадився на острові Пуерто-Ріко

Джон Кабот - Джованні Каботті, італієць на англійській службі, у 1498 році досяг берегів Північної Америки

Джузеппе Вераццано, італієць на службі Франції, в 1523 році відкрив і висадився на узбережжі США

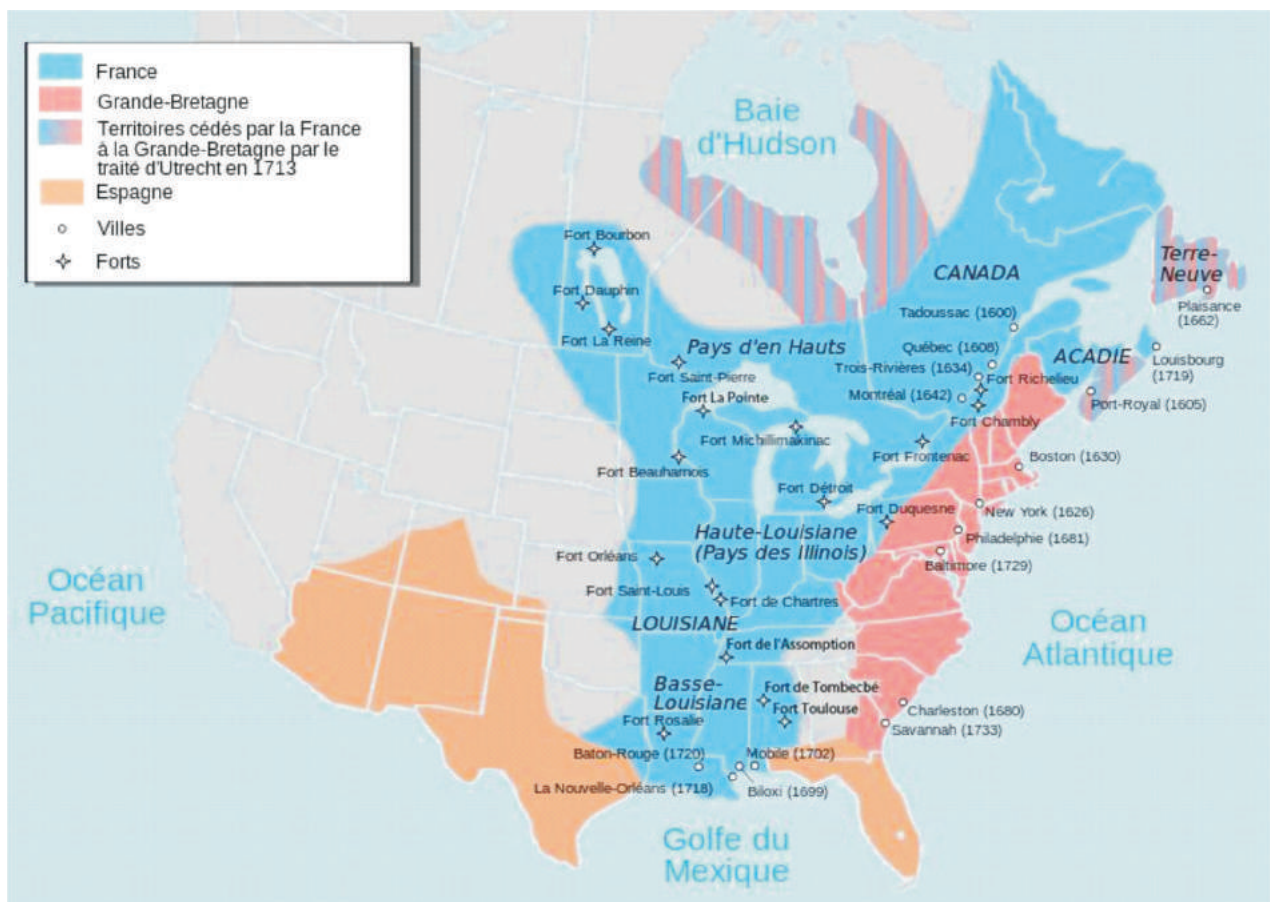
SIR HENRY HUDSON.

Генрі Гудзон, англієць, у 1610 році проплив від східного узбережжя США в глиб материка до затоки Північного океану

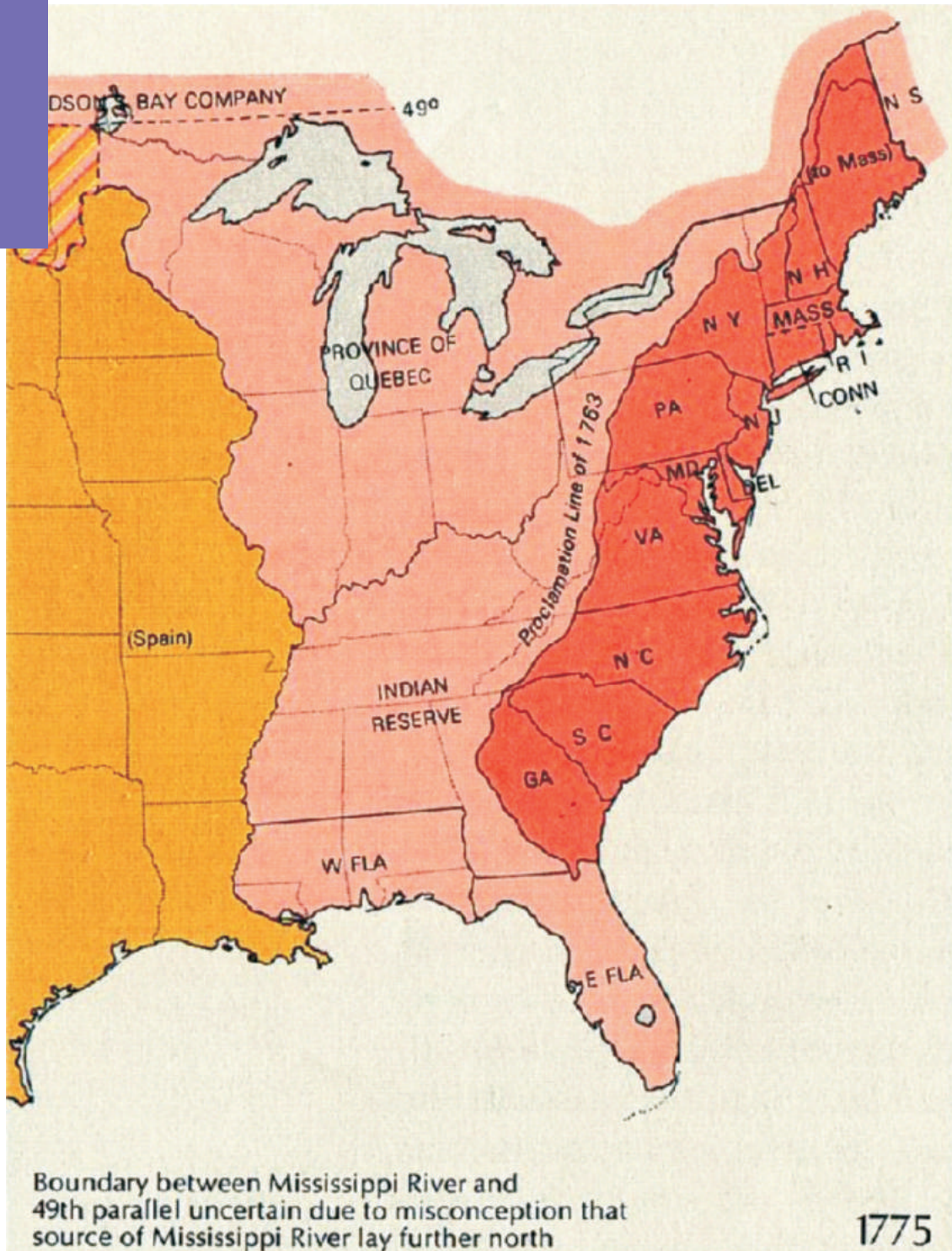
2. Історична характеристика

- 16 ст. - 1776 р. - період європейської колонізації - Великобританія, Іспанія, Франція.
- 1774, 1775, 1776 рр. - Континентальні конгреси. Декларація про Незалежність.
- 1775-1783 рр. - Війна за незалежність; Паризький мир.
- 1781, 1787 рр. - Статті конфедерації, Конституція.

Європейські колонії у США у 18 столітті

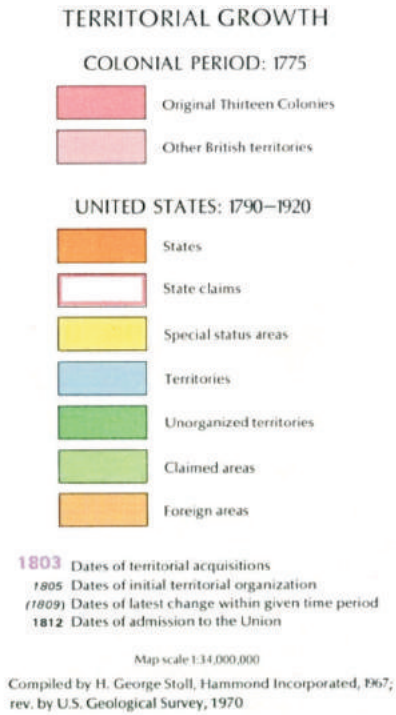

Європейські колонії у США у 18 столітті

13 КОЛОНІЙ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ у 1775 році

Червоний колір - британські колонії,
 Рожевий колір - французькі колонії і територія індіанців,
 помаранчевий колір - іспанські колонії

США після війни за Незалежність, 1775-1783 рр.

Представлення Декларації Незалежності, Другий Континентальний Конгрес, 1775 рік

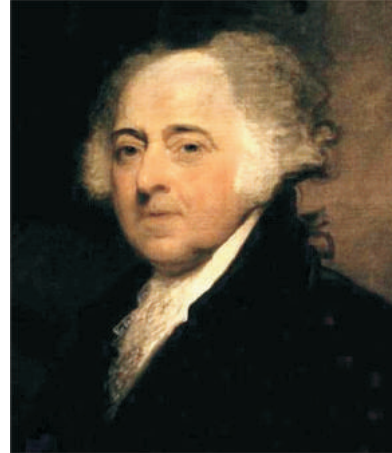

Історичні
персони

Засновники США

Джордж Вашингтон,
1-й президент, 1732-1799

Джон Адамс,
2-й президент, 1735-1826

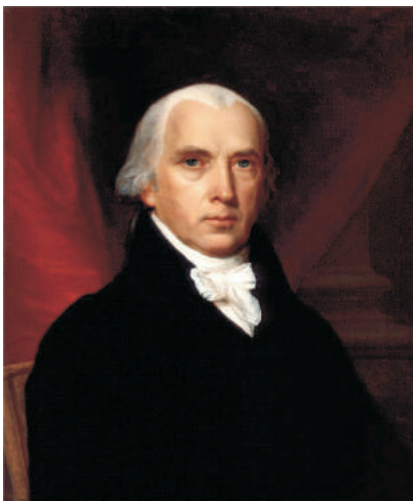
Олександр Гамільтон,
засновник партії
федералістів, 1755-1804

Джон Джей, 1-й голова
Верховного суду,
1745-1829

Томас Джефферсон, 3-й
президент, автор
Декларації Незалежності,
1743-1826

Джеймс Медісон, 4-й
президент, розробник
Конституції, 1751-1836

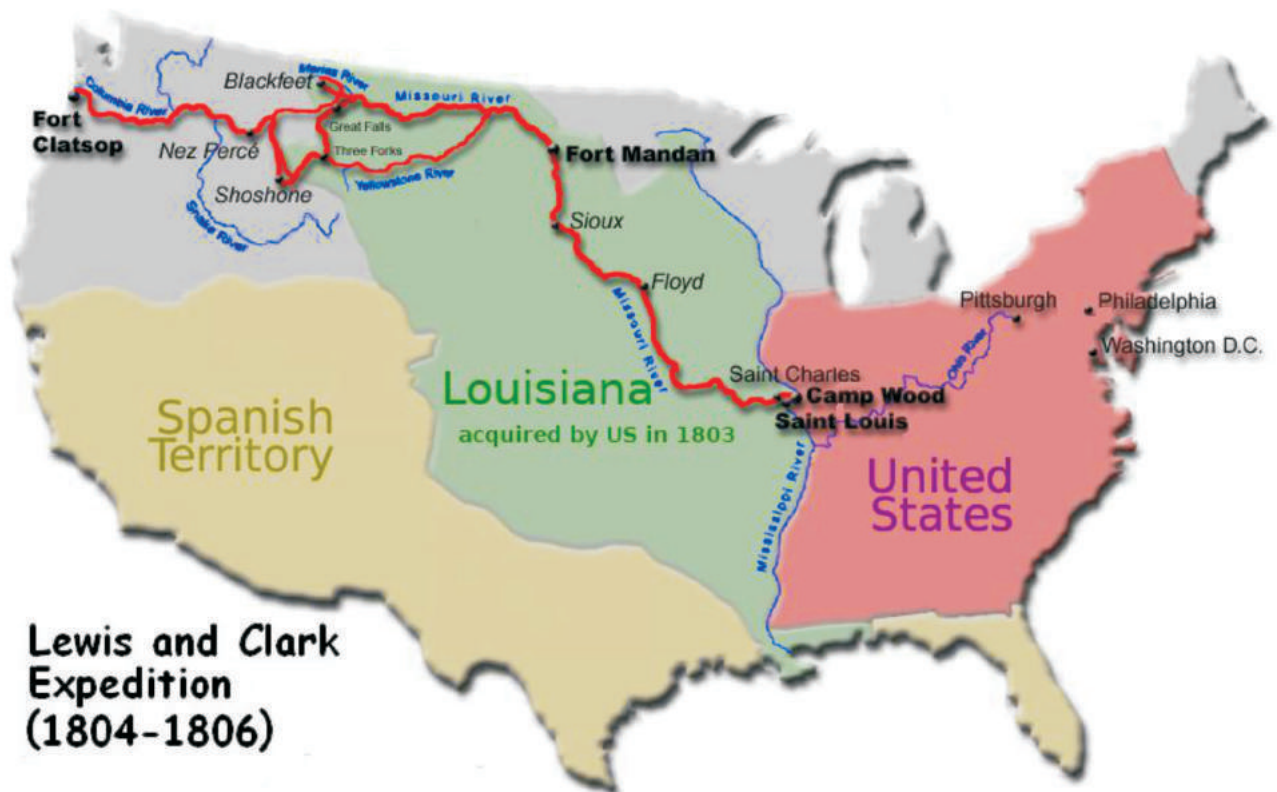

Бенджамін Франклін,
посол, ідеолог
Американської
революції, 1706-1790

- 19 ст. - збирання американських земель;
- 1803-1804 рр. - придбання Луїзіани від Франції;
- 1804-1806 рр. - відкриття шляху до Тихого океану експедицією Льюїса-Кларка;
- 1812-1815 рр. - війна з Великобританією та визначення кордонів з Канадою;
- 1819 р. - приєднана Флорида;
- 1846 р. - приєднання території Орегон;
- 1836-1846 рр. - Техаська революція і приєднання;
- 1846-1848 рр. - війна з Мексикою і приєднання Заходу.

**Експедиція ЛЬЮІСА-КЛАРКА,
що відкрила шлях
до Тихого океану,
1804-1806 рр.**

Зростання території США у 1810 р.

TERRITORIAL GROWTH

COLONIAL PERIOD: 1775

- Original Thirteen Colonies
- Other British territories

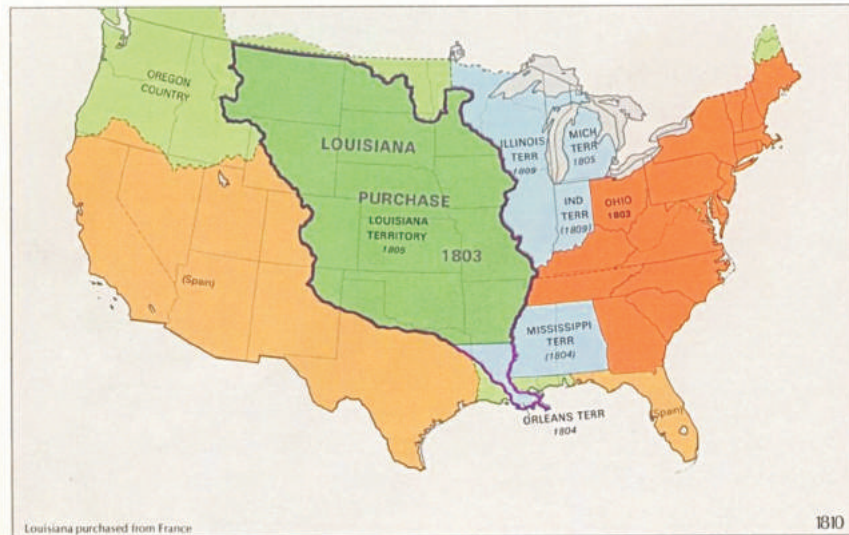
UNITED STATES: 1790–1920

- States
- State claims
- Special status areas
- Territories
- Unorganized territories
- Claimed areas
- Foreign areas

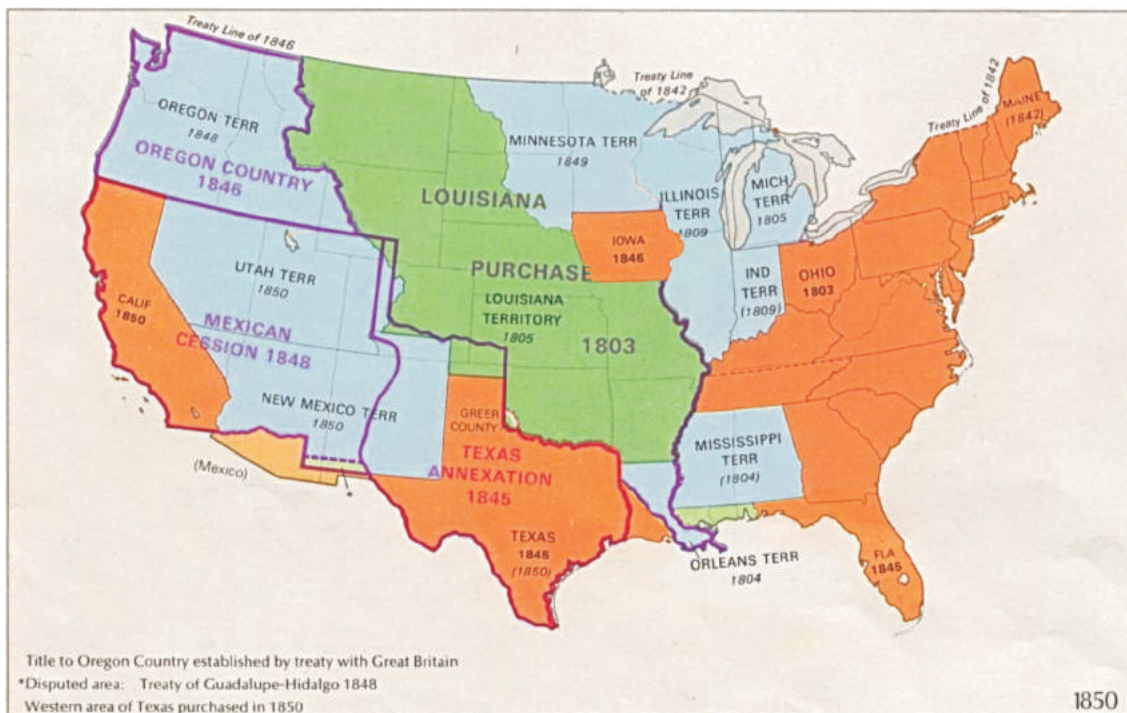
1803 Dates of territorial acquisitions
 1805 Dates of initial territorial organization
 1809 Dates of latest change within given time period
 1812 Dates of admission to the Union

Map scale 1:14,000,000

Compiled by H. George Stoll, Hammond Incorporated, 1967;
 rev. by U.S. Geological Survey, 1970

Зростання території США у 1840-1850 рр.

Зростання території США у 19 столітті

США

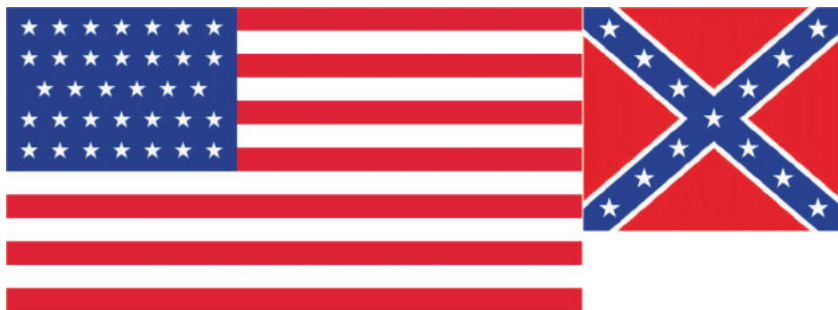
Каліфорнійська Золота Лихоманка, 1848-1855 рр.

- 1861-1865 рр. - Громадянська війна
- 1865-1890 рр. - Реконструкція Півдня та індустріалізація
- 1890-1964 рр. - расова сегрегація
- 1917-1918 рр. - участь та перемога у Першій Світовій Війні

Громадянська війна у США 1861-1865 рр.

США

Авраам Лінкольн, перший президент від республіканської партії, надав свободу рабам, чим спричинив Громадянську війну, в якій отримав перемогу; автор Реконструкції півдня; помер в результаті нападу, **1809-1865**

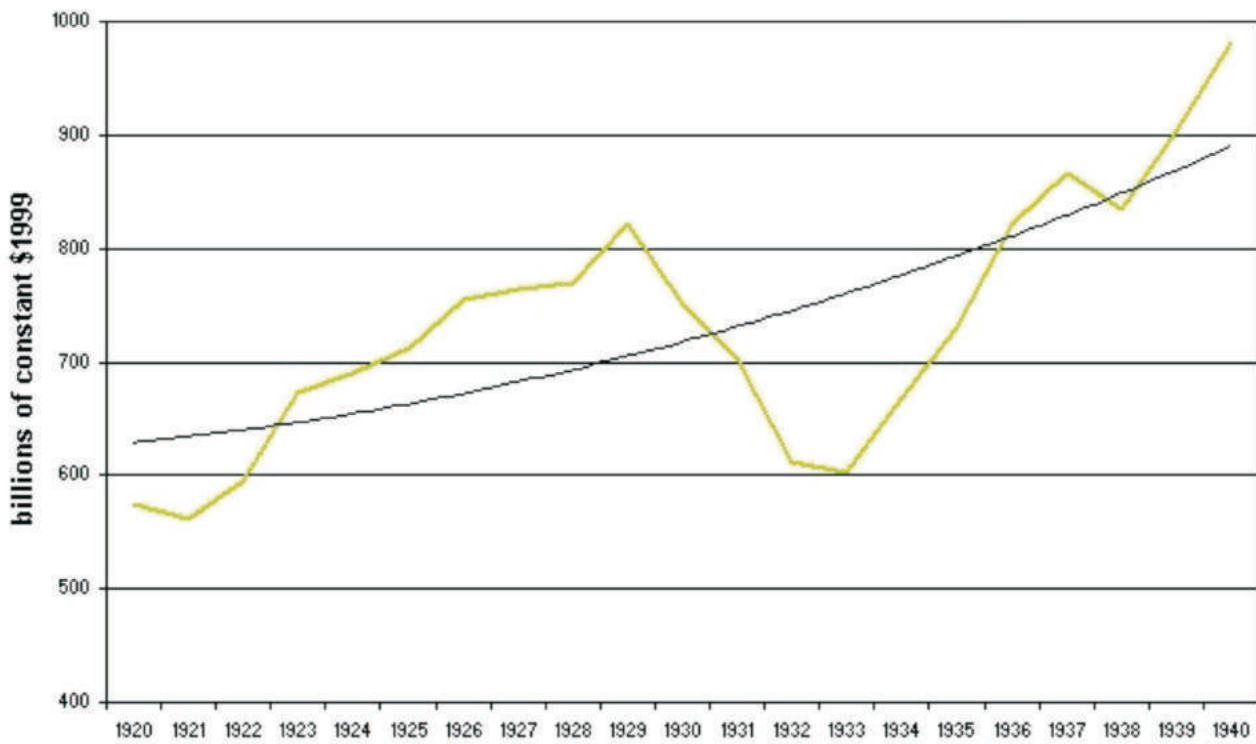
Акція організації Ку-Клукс-Клан

Відбудова Півдня

- 1922-1929 рр. - епоха процвітання та урбанізації
- 1929-1933 рр. - велика депресія
- 1933-1945 рр. - новий курс Рузвельта
- 1941-1945 рр. - участь та перемога у Другій Світовій Війні

Ріст ВВП у 1920-1940 рр.

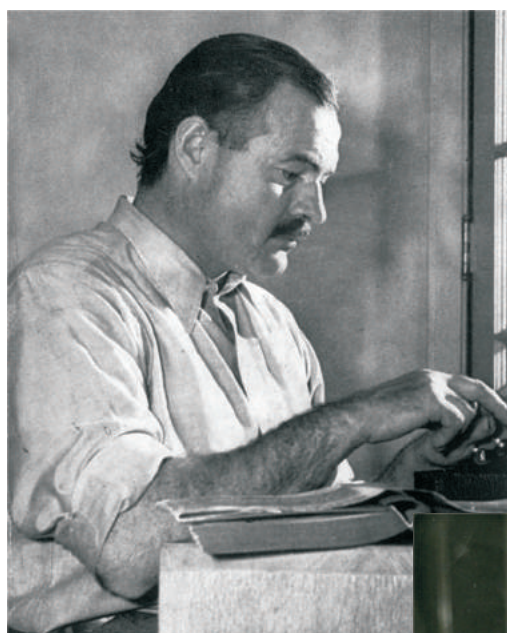

Буремні 20-ті

США

*Луї
Армстронг,
класик джазу,
1900-1971*

*Ернест Хіменгуей,
письменник, 1899-1961*

*Аль-Капоне,
мафіозі часів
сухого закону,
1899-1947*

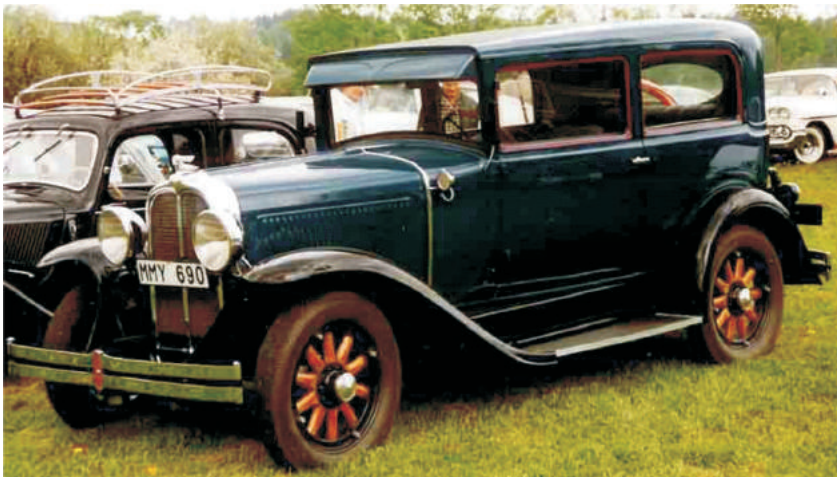
Автомобілі 20-х

Chrysler Imperial, 1926

Ford A, 1927

Pontiac Big Six, 1929

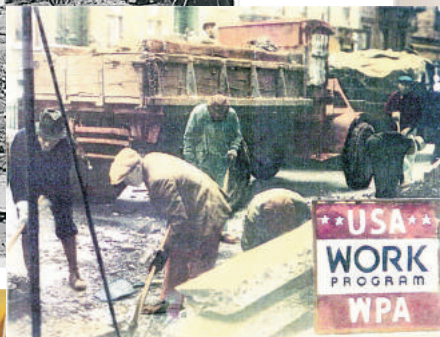
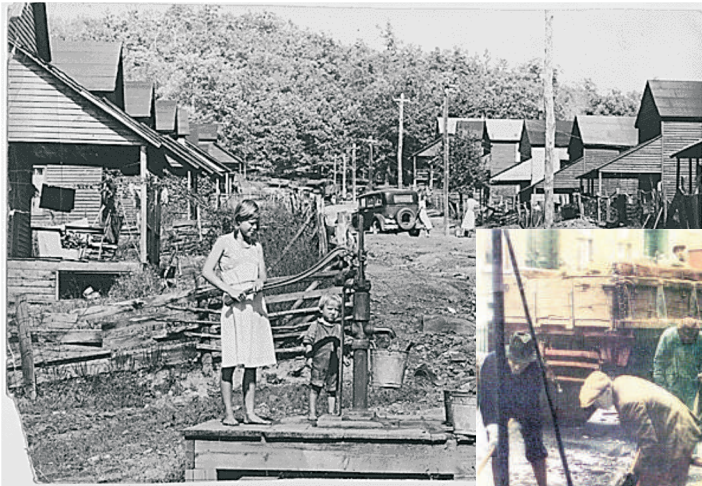
Історичні персона

Франклін Рузвельт, президент,
автор Нового курсу, який вивів
США з Депресії, переможець у
Другій світовій війні,
1882-1945

США

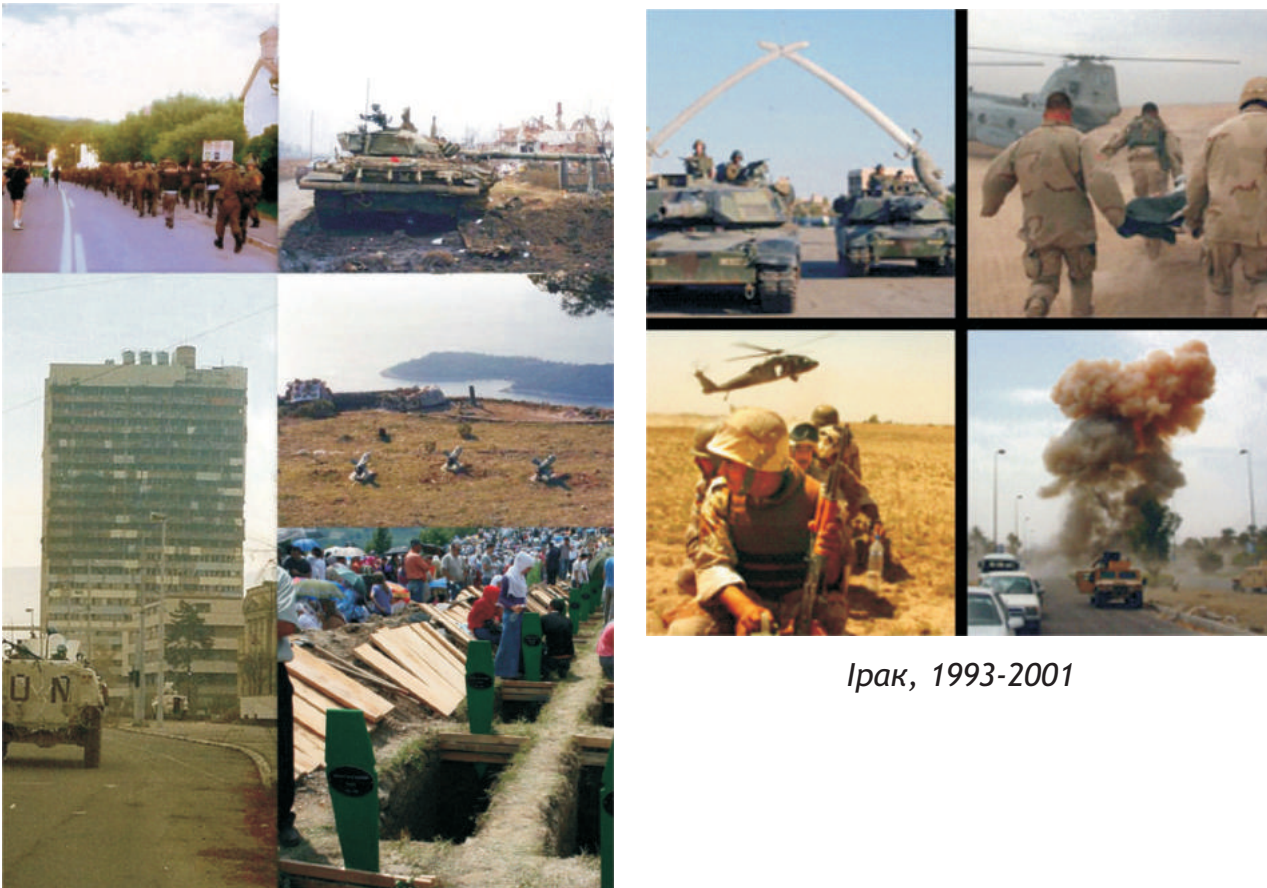
Новий курс Рузвельта

- 20 ст. - США - світовий поліцейський
- 1965-1973 рр. - війна у В'єтнамі
- 1991-2001 рр. - війни в Югославії
- 1993-2001 рр. - війна в Іраку
- 2001 р. - одинадцяте вересня
- 2008 р. - світова фінансова криза

В'єтнам, 1965-1973

Ірак, 1993-2001

Югославія, 1991-2001

11 вересня 2001

Історичні
персони

*Джордж Буш
Молодший,
президент, 1946*

*Рудольф Джуліані,
мер Нью-Йорка, 1944*

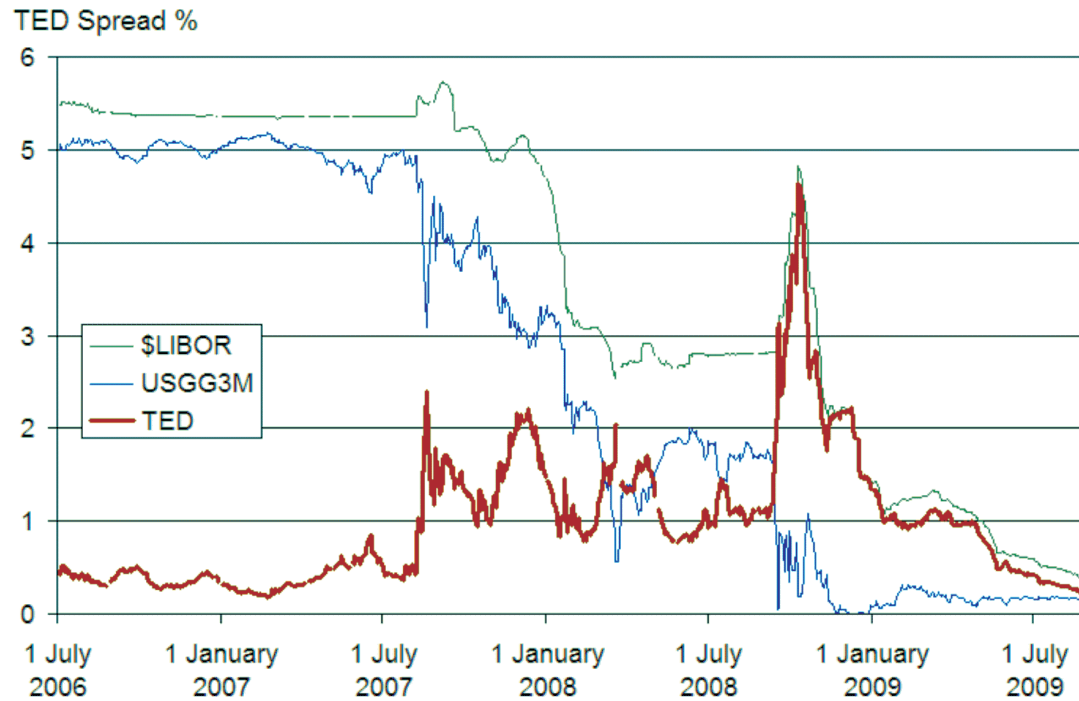

*Усама-бен-Ладен,
керівник терористів
Аль-Каїди,
1957-2011*

США

Фінансова криза 2008 р.

Джордж Сорос,
фінансист, 1930

Банкрутство Леман Бразерс, 2008

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО США

1. США - країна емігрантів
2. США - расово-етнічний коктейль
3. США - єдина зовні і полі-юрисдикційна в середині

3. Характеристика державного ладу

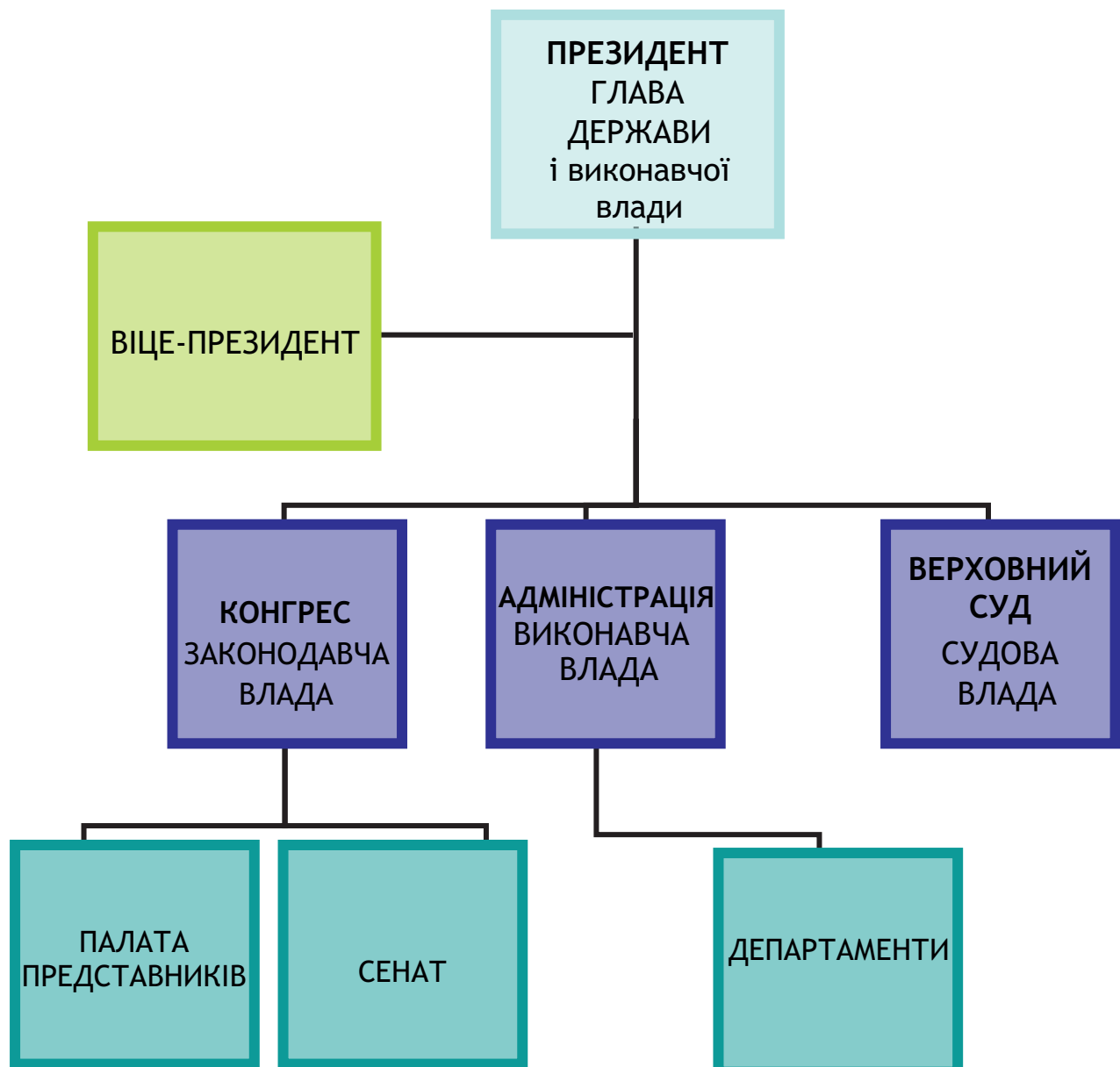
ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО:
КОНСТИТУЦІЯ 1787 РОКУ.

Форма держави:

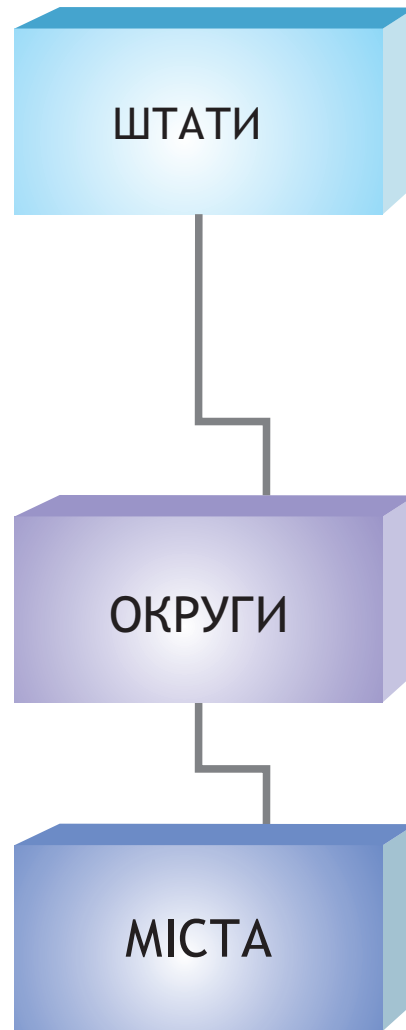
- президентська республіка
- федеративна децентралізована
- демократична

США

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

США складається з 50 штатів та 1 федерального округу. Територія штату поділяється на графства (округи), а ті поділяються на міста.

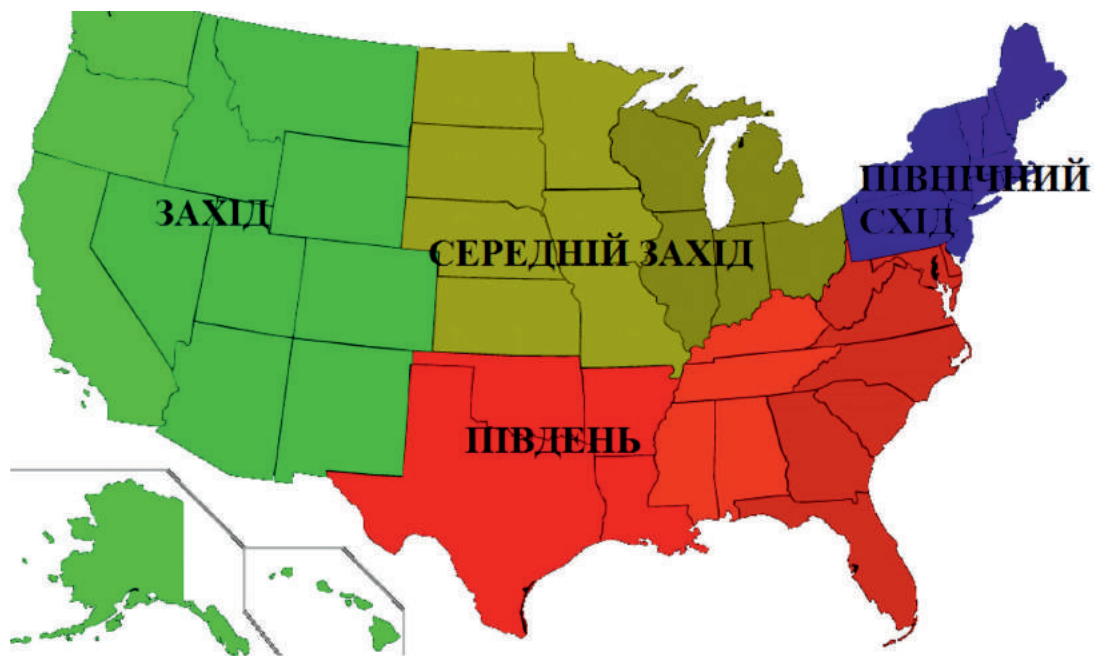

Штати США

Регіони США

Штати США

Штат	Населення (2011)	Територія	Столиця	Найбільше місто
Айдахо	1 584 985	216632	Бойсе	Бойсе
Айова	3 062 309	145743	Де-Мойн	де-Мойн
Алабама	4 802 740	135765	Монтгомері	Бірмінгем
Аляска	722 718	1717854	Джуно	Анкоридж
Аризона	6 482 505	295254	Фінікс	Фінікс
Арканзас	2 937 979	137732	Літл-Рок	Літл-Рок
Вайомінг	568 158	253348	Шайєнн	Шайєнн
Вашингтон	6 830 038	184827	Олімпія	Сієтл
Вермонт	626 431	24923	Монтпієр	Берлінгтон
Вірджинія	8 096 604	110785	Річмонд	ВірджиніяБіч
Вісконсин	5 711 767	169639	Медисон	Мілуокі
Гаваї	1 374 810	28311	Гонолулу	Гонолулу
Делавер	907 135	6 452	Довер	Вілмінгтон
Джорджія	9 815 210	153909	Атланта	Атланта
Західна Вірджинія	1 855 364	62755	Чарлстон	Чарлстон

Штат	Населення (201)	Територія	Столиця	Найбільше місто
Іллінойс	12 869 257	149 998	Спрінгфілд	Чикаго
Індіана	6 516 922	94 321	Індіанаполіс	Індіанаполіс
Каліфорнія	37 691 912	423 970	Сакраменто	Лос-Анджелес
Канзас	2 871 238	213 096	Топіка	Учіта
Кентуккі	4 369 356	104 659	Франкфорт	Луїсвілл
Колорадо	5 116 769	269 837	Денвер	Денвер
Коннектикут	3 580 709	14 357	Хартфорд	Бріджпорт
Луїзіана	4 574 836	135 382	Батон -Руж	Новий Орлеан
Массачусетс	6 587 536	27 336	Бостон	Бостон
Міннесота	5 344 861	225 181	Сент -Пол	Міннеаполіс
Міссісіпі	2 978 512	125 443	Джексон	Джексон
Міссурі	6 010 688	180 533	Джефферсон-Сіті	Канзас -Сіті
Мічиган	9 876 187	250 493	Ленсінг	Детройт
Монтана	998 199	381 156	Хелена	Біллінгс
Мен	1 328 188	91 646	Огаста	Портленд
Меріленд	5 828 289	32 133	Аннаполіс	Балтімор
Небраска	1 842 641	200 520	Лінкольн	Омаха
Невада	2 723 322	286 367	Карсон -Сіті	Лас-Вегас
Нью-Гемпшир	1 318 194	24 217	Конкорд	Манчестер
Нью-Джерсі	8 821 155	22 608	Трентон	Ньюарк
Нью-Йорк	19 465 197	141 300	Олбані	Нью-Йорк
Нью-Мексико	2 082 244	315 194	Санта -Фе	Альбукерке
Огайо	11 544 951	116 096	Колумбус	Клівленд
Оклахома	3 791 508	181 196	Оклахома -сіті	Оклахома -сіті
Орегон	3 871 859	255 026	Сейлем	Портленд
Пенсільванія	12 742 886	119 283	Гарісбург	Філадельфія
Род -Айленд	1 051 302	4 002	Провіденс	Провіденс
Північна Дакота	683 932	183 272	Бісмарк	Фарго
Північна Кароліна	9 656 401	139 509	Ролі	Шарлотт
Теннессі	6 403 353	109 247	Нешвілл	Мемфіс
Техас	25 674 681	696 241	Остін	Х'юстон
Флорида	19 057 542	170 304	Таллахассі	Джексонвілл
Південна Дакота	824 082	199 905	Піпп	Су-Фолс
Південна Кароліна	4 679 230	82 931	Колумбія	Колумбія
Юта	2 817 222	219 887	Солт -Лейк -Сіті	Солт -Лейк -Сіті

4. Економічна характеристика

США - постіндустріальна країна

Грошова одиниця – долар = 100 центів.
 ВВП - \$ 17 947 млрд. Перша економіка світу.
 ВВП/чол. = \$57220
 ВВП (ПКС)/чол. = \$56084
 Рівень життя (ІЛР) 2015 - 8 місце
 Тривалість життя - 79,3 роки - 31 місце
 Інфляція - 1,3%
 Середня зарплата - \$3541
 Рівень безробіття - 4,7%
 Населення за межею бідності - 13,66%
 Галузі народного господарства: сільське господарство – 1,2%,
 промисловість – 19,2%, сфера послуг – 79,6%.

США

Вартість життя у США, Нью-Йорк, \$ Середня зарплата - 6500

Продукти	Квартири	Транспорт
Питна вода 1л 1,93 Молоко (3% жирність) 1л 3 Хліб 0,5кг 3,47 Яйця 12 3,61 Рис 1кг 2,68 Курячі грудки 1кг 11,80 Сир 1 кг 12,57 Яблука, 1 кг 5,38 Апельсини, 1 кг 5,34 Картопля 1кг 3,35 Вино середнє, 0,7л 15 Пиво місцеве, 0,5л 1,78 Комплекс у МакДональдс 8 Сигарети 1 пачка 13	Оренда квартири 1-спальня за місяць, спальний район 1937 Оренда квартири 1-спальня за місяць, центр 2985 Оренда квартири 3-спальні за місяць, спальний район 3088 Оренда квартири 3-спальні за місяць, центр 5929 Купити квартиру в спальному районі (1м2) 10597 Купити квартиру в центрі міста (1м2) 18427 Комунальні послуги Оплата за 80м2 вмісяць (електрика, газ, вода, сміття) 501 1 хвилина розмови по мобільному телефону (без знижок) 0,14 Інтернет 6мбит/сек безліміт 30	Проїзд 1 поїздка 2,75 Таксі по місту за 1км 1,68 Паливо бензин 1 л 0,70 Volkswagen Golf 1.4 Trendline 23000 Інше Фітнес-клуб місячний абонемент 60,07 Тенісний корт 1 година на вихідні 41,25 Кіно, 1 білет 15 Обід у кафе 18 Чашка кави 2,18 1 пара джинсів (Levis 501 або аналог) 70,42 1 пара взуття Nike 80

Фінансовий квартал Нью-Йорка, економічне серце США

Найважливіші рослинні культури: кукурудза, соя, пшениця, бавовна, помідори, картопля, виноград, сорго, очерет.

Тваринництво: ВРХ, свинарство, птахівництво.

Корисні копалини: нафта, газ, уран, залізо, титан, ванадій, мідь, свинець, цинк, молібден, вольфрам, берилій, літій, золото, срібло, фосфорити, калійні солі, бор, флюорит, сірка, барит.

Переробна промисловість: нафтопереробна, металургійна, харчова, автомобільна, хімічна, електронна, авіаційна.

Торгівля:

Експорт - 1470 млрд: машини та механізми, верстати, промислове устаткування, автомобілі, промислові товари, продовольство.

Імпорт - 2205 млрд: товари для індустрії, споживчі промислові товари, сировина, нафта, автомобілі, продовольство.

Найважливіші партнери - Канада, Мексика, Китай, Японія, Німеччина.

ТОП БРЕНДИ США

Microsoft

Шляхи сполучення

Довжина залізниць – 226 427 км.

Довжина шосейних доріг – 6 552 000 км, з них 259 032 км автобанів.

Внутрішні водні шляхи (ріки і канали) - 41 009 км .

Найважливіші порти - Південна Луїзіана, Хьюстон, Нью-Йорк - Нью- Джерсі, Беамон, Лонг Біч.

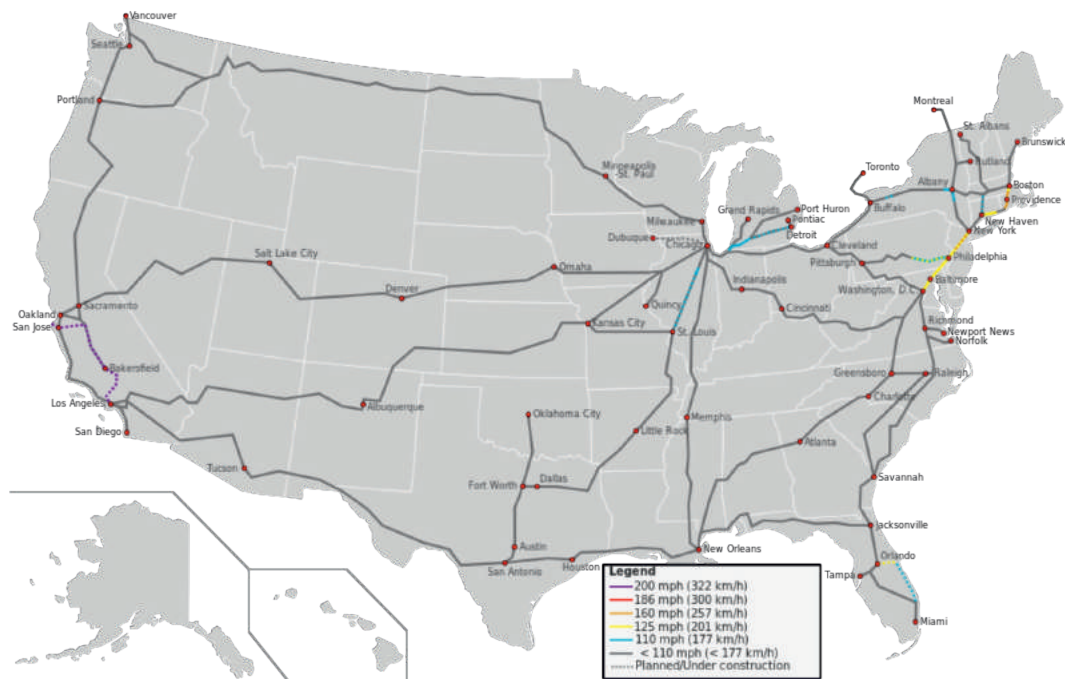
Міжнародні аеропорти - Атланта, Лос Анджелес, Нью-Йорк (Кеннеді), Чикаго, Даллас.

Залізниці в Північній Америці

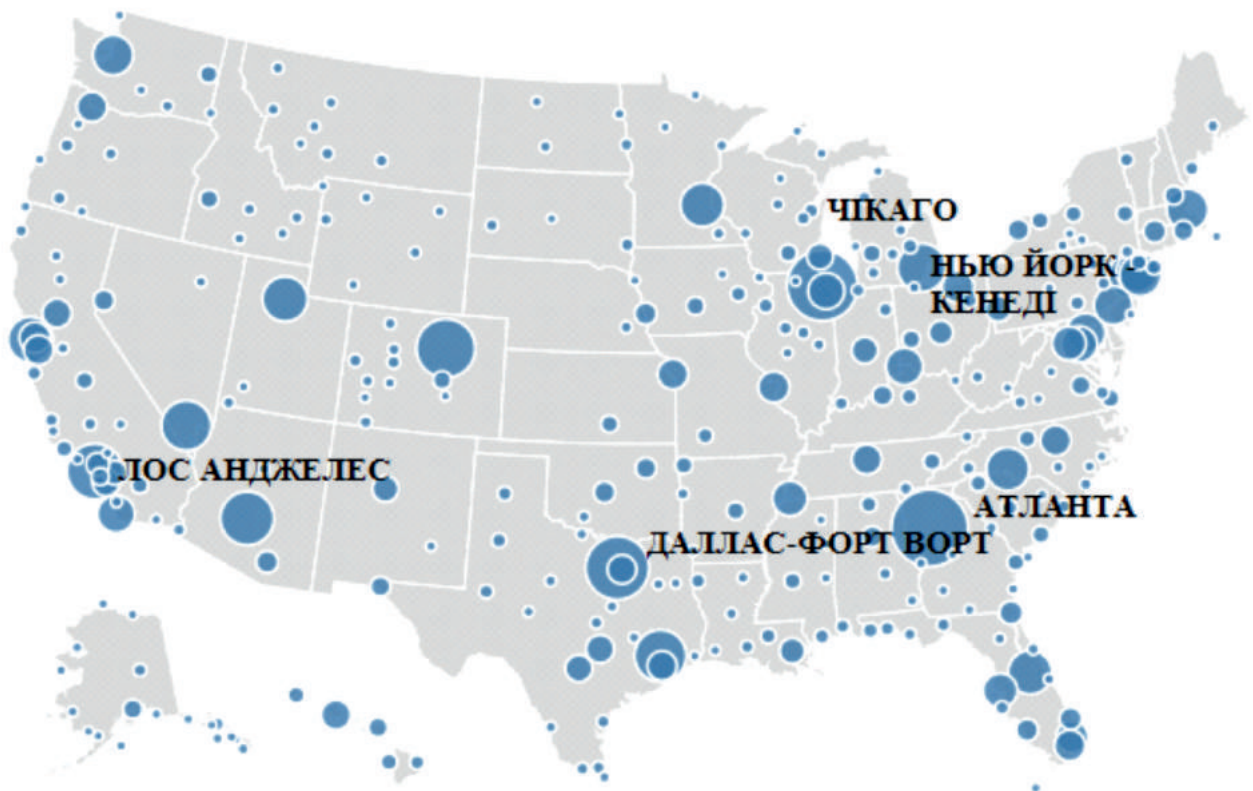
Найбільші оператори: AMTRAC, BNSF

Швидкісна залізниця США

США

Найбільші аеропорти США

Система доріг ІНТЕРСТЕЙТ ХАЙВЕЙ У США

ВИДИ АВТОБАНІВ:

1. Інтерстейт хайвей
2. Нумеровані хайвеї
3. Хайвеї штатів
4. Хайвеї округів

5. Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

чоловіки/жінки - **0,97**

сільське населення - **19%**, міське населення - **81%**

тривалість життя - **79,3 роки**, **31 місце** у світі.

США - КРАЇНА ЕМІГРАНТІВ

Расовий склад:

61,4 % - білі, **16,7%** - латинос, **13,1%** - темношкірі, **5%** - азіати **3,8%** - решта.

Хто звідки походить:

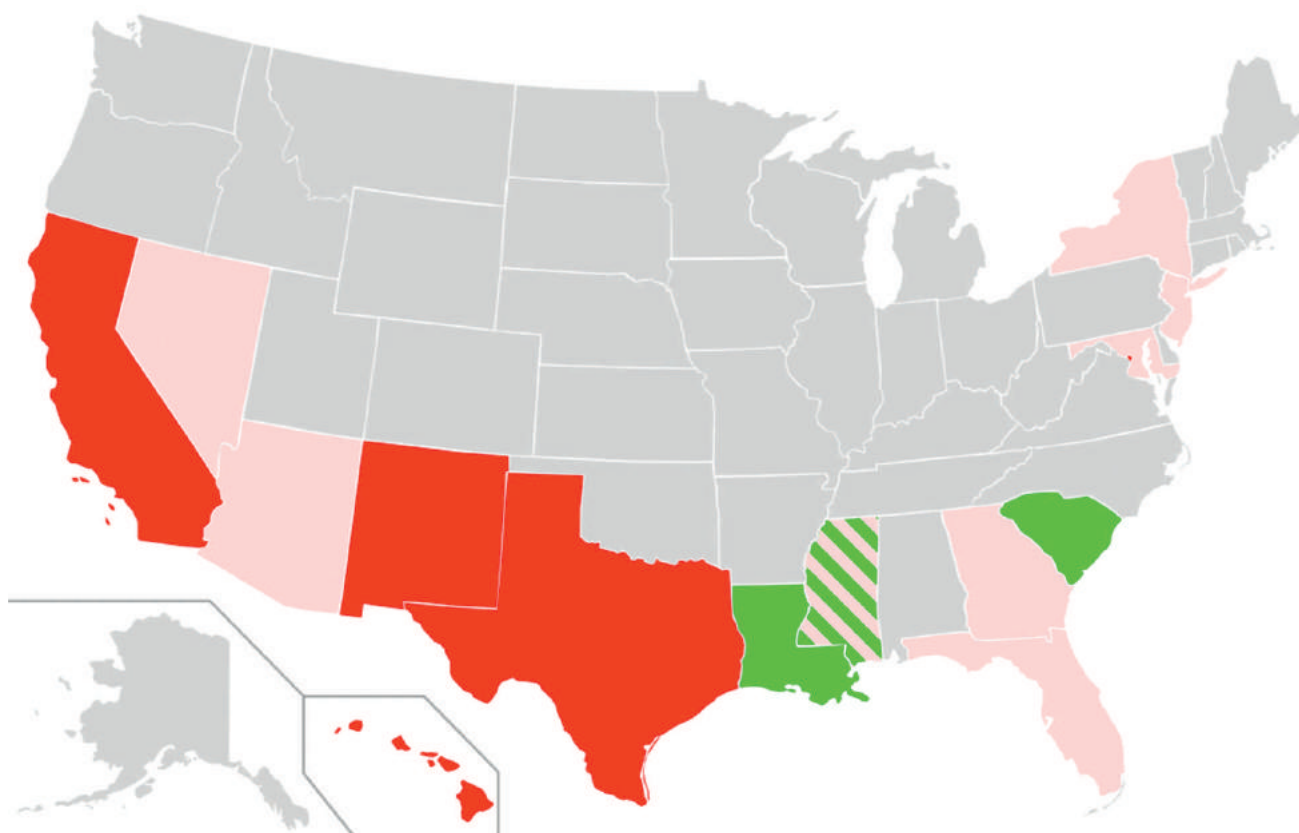
Німеччина - **16,5 %**, Ірландія - **11,9%**, Англія - **9%**, Італія - **5,8%**, Польща - **3,3%**, Франція - **3,1%**, Шотландія - **1,9%**, Нідерланди - **1,6%**, Норвегія - **1,5%**, Швеція - **1,4%**, Росія - **1,0%**, Уельс - **0,7%**.

В містах проживає 90% чорношкірих та 60% латиносів.

Релігія:

протестанти — **51,3%**, католики - **23,9%**, інші християни - **3,3%**, іудеї - **1,7%**, буддисти - **0,7%**, мусульмани - **0,6%**, індуїсти - **0,4%**, інші - **1,2%**, атеїсти - **16,1%**.

РАСОВИЙ СКЛАД США

Сірий колір - білих більше 60%

рожевий колір - білих менше 60%

червоний колір - більшість латиносів

*зелений колір - раніше була чорношкіра
більшість*

Регіональні особливості

США

Всі різні - всі американці

1. Гранд Каньон, Арізона

2. Водоспад Ніагара, Нью-Йорк

3. Статуя Свободи, Нью-Йорк, Нью-Йорк

4. Білий Дім, Вашингтон, Окрug Колумбія

5. Єлоустоун, Вайомінг/Монтана/Айдахо

6. Уолт Дізнi Резорт, Орландо, Флорида

7. Тайм Сквер, Нью-Йорк, Нью-Йорк

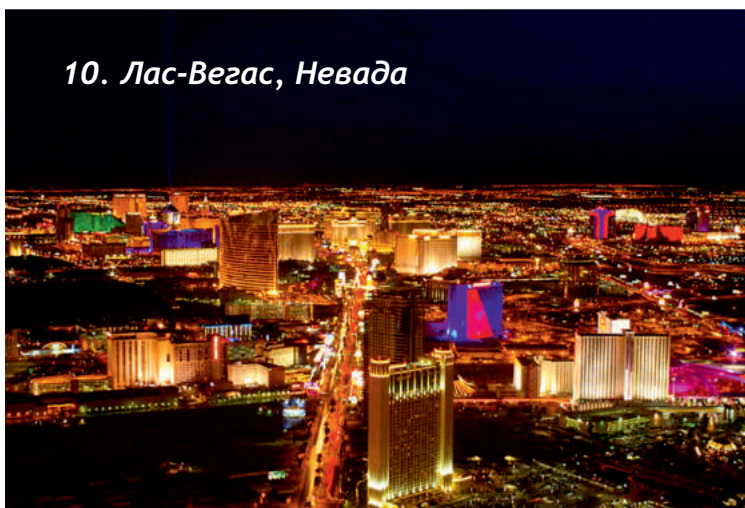
8. Голден Гейт, Сан-Франциско, Каліфорнія

9. Вайкікі, Гаваї

10. Лас-Вегас, Невада

11. Арка, Сент-Луїс,
Міссурі

12. Дорога Свободи, Бостон, Массачусетс

УЖГОРОД – ваше місто

§9

Перші згадки про Унгвар

Історичні персони

Анонім, нотаріус короля Бели III, **кінець 12 - початок 13 ст.**; стверджував, що Ужгородський замок існував вже у 895 році, на час переходу угорців через Карпати

Аль-Ідрісі, арабський мандрівник, географ, країнознавець, у **1154** році залишив першу письмову згадку про місто Унгвар

Історія

- 895 р. - перехід угорців через Карпати
- 11 ст. - центр Ужанського комітату в Угорському королівстві
- 14-17 ст. - Ужгородом володіли Другети
- 16 ст. - у складі Угорського королівства перейшов до Габсбургів
- 1775 р. - став центром ГК єпархії
- 1804 р. - у складі Австрійської імперії
- 1867 р. - у складі Австро-Угорщини
- 1919-1938 рр. - центр Підкарпатської Русі у складі Чехословаччини
- 1938-1945 рр. - у складі Угорщини
- 1945-1991 рр. - центр Закарпатської області у складі СРСР
- 1991 р. - центр області в незалежній Україні

Територія Угорщини до завоювання у 895 р.

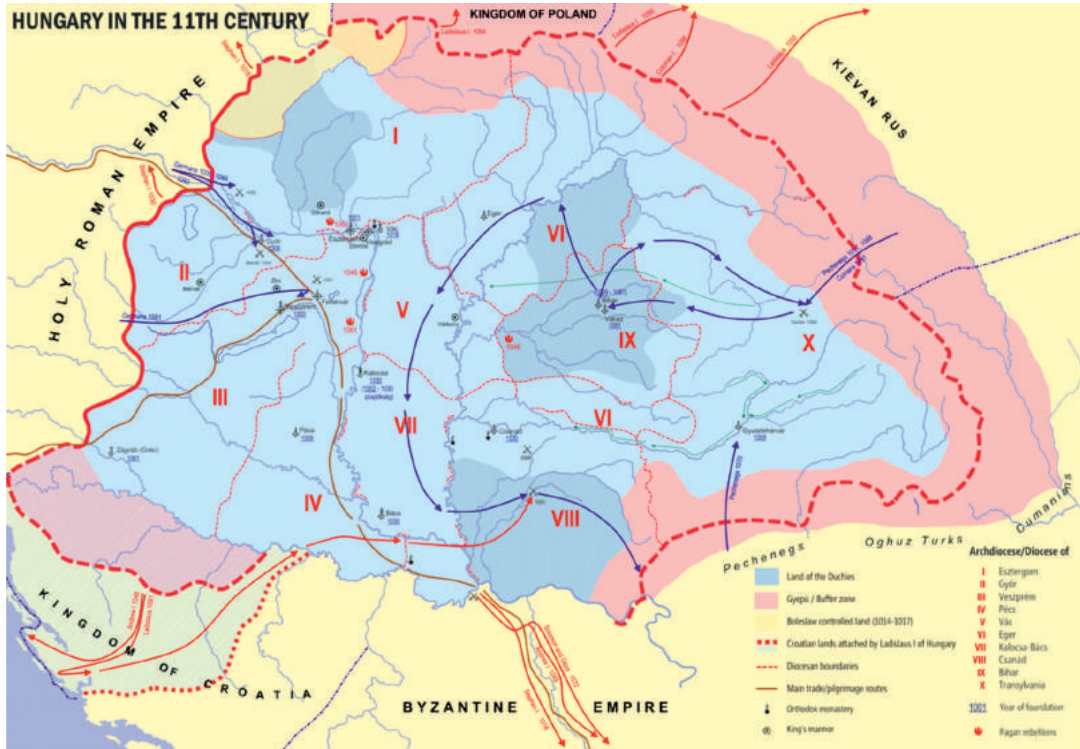

УЖГОРОД

Утворення комітатів у 11 столітті

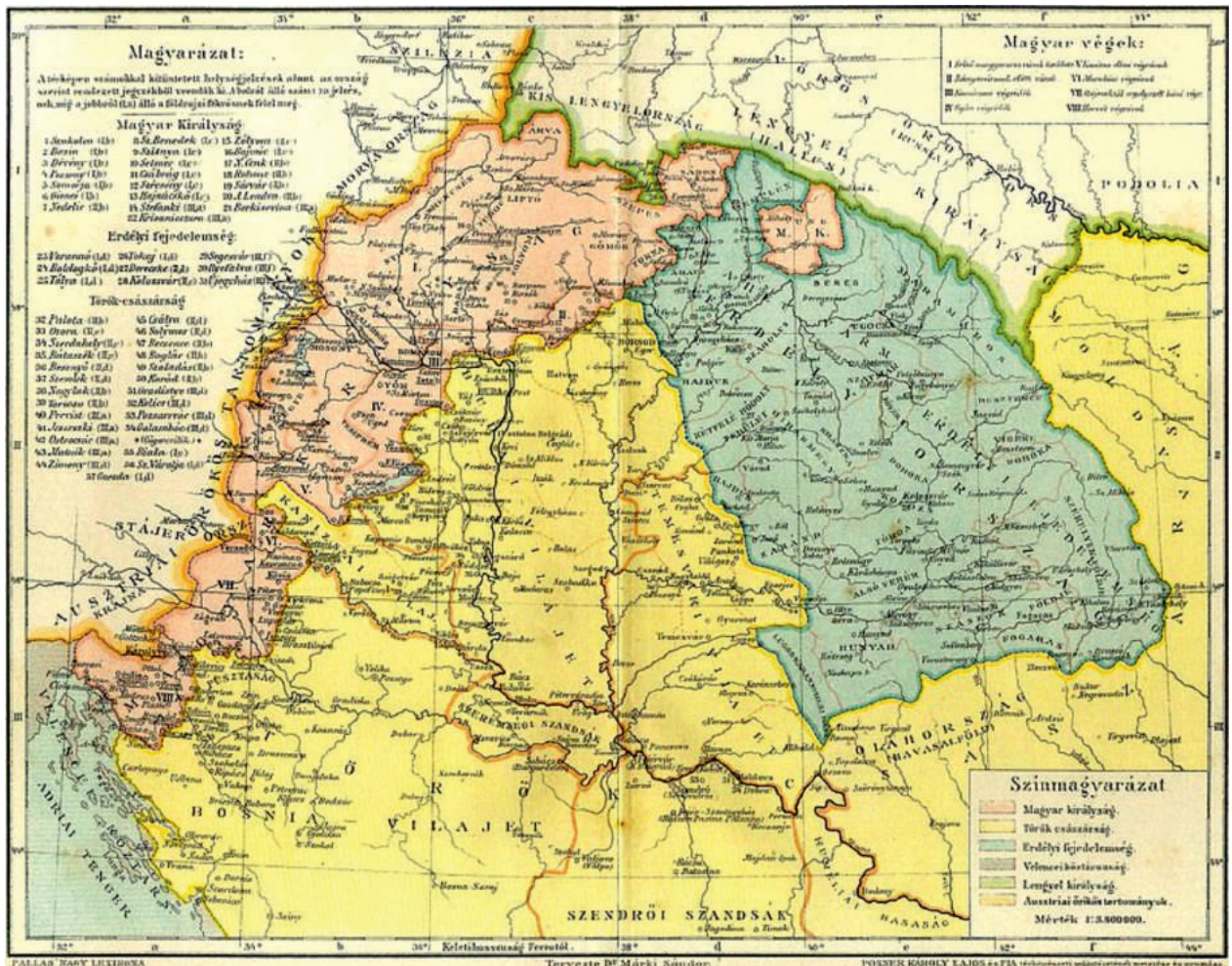
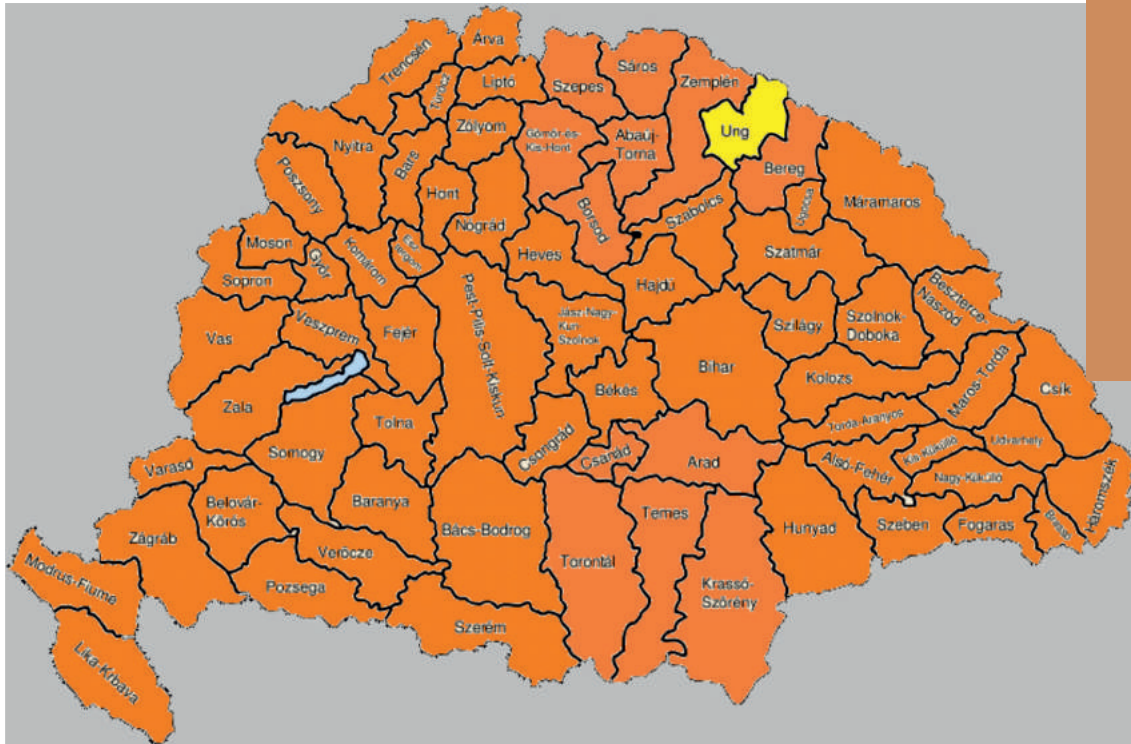

Ужгород на карті адміністративного і церковного поділу Угорщини, 11-14 ст.

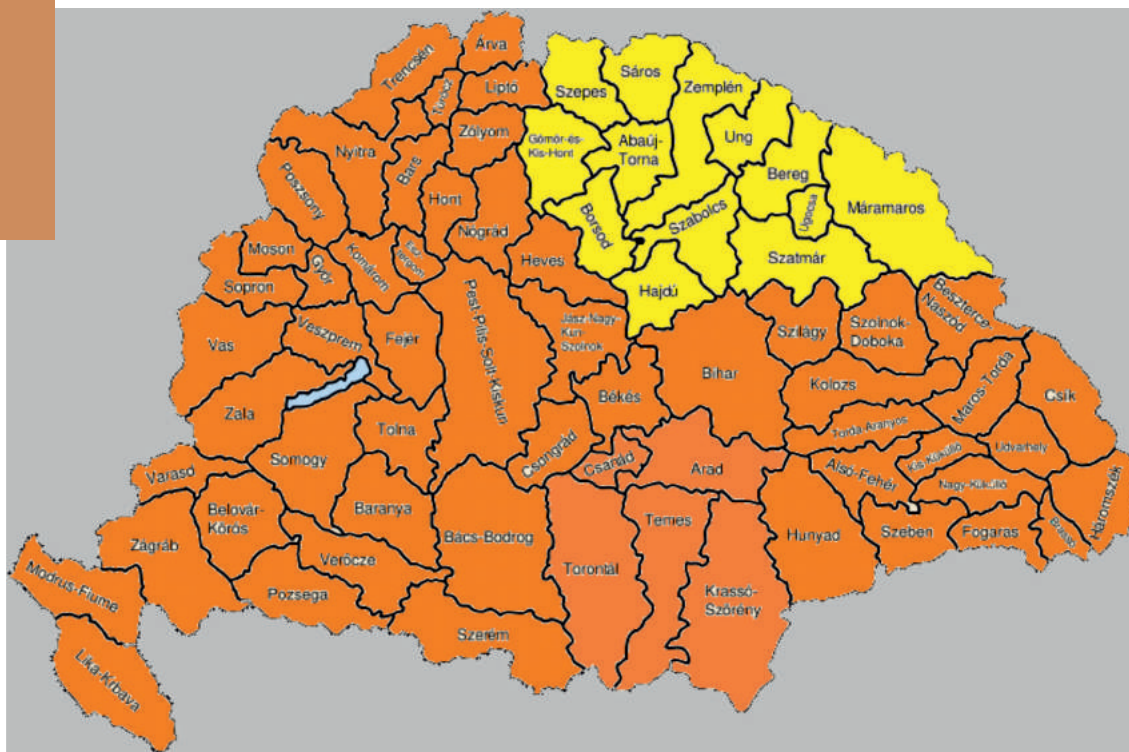

Комітат Унг на карті Угорщини, 16-20 ст.

УЖГОРОД

Комітати, які належали до відання
ГК Єпархії з центром в Ужгороді
(виділені жовтим)

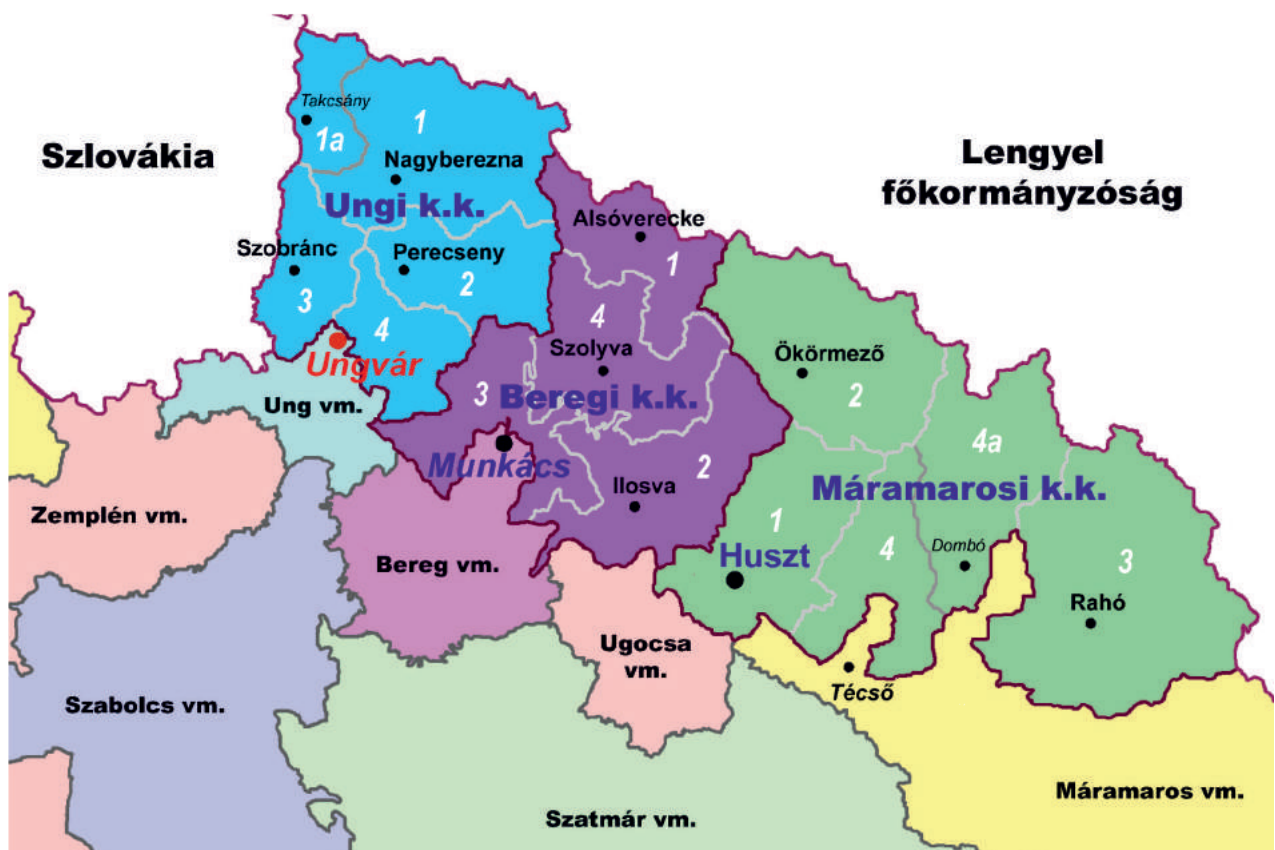
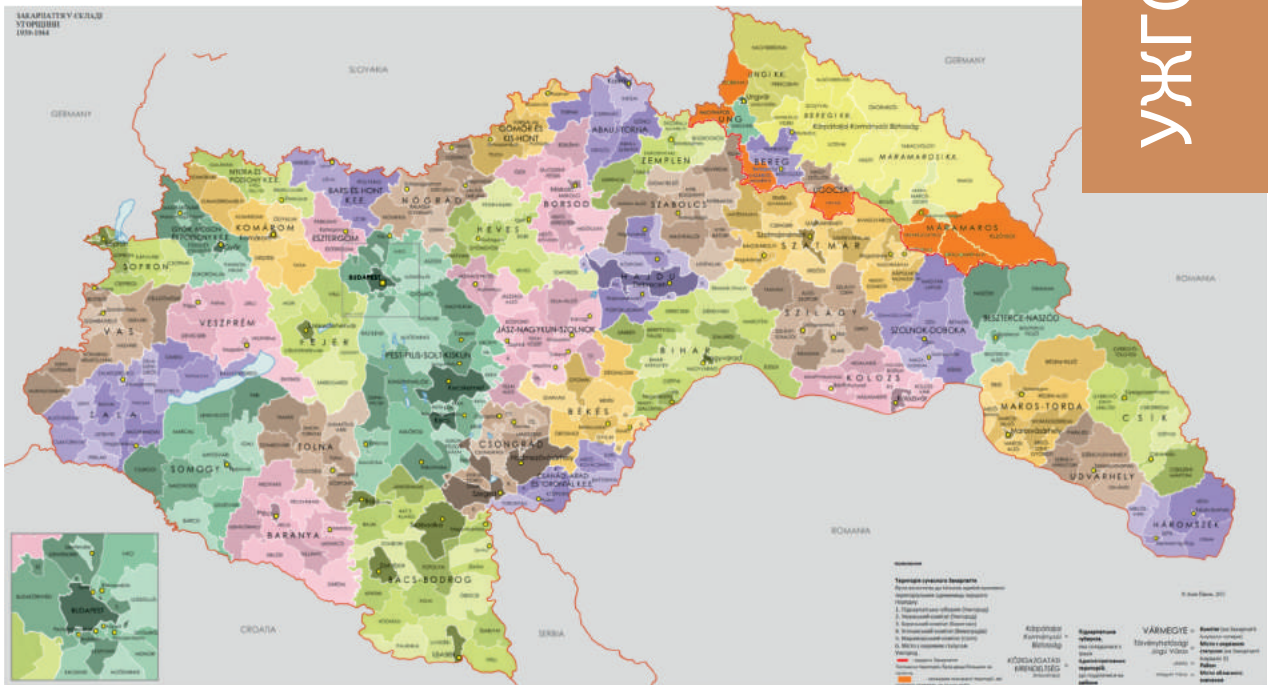

Підкарпатська Русь
(столиця - Ужгород) у складі ЧСР

Czechoslovakia 1928-1938

Закарпаття у складі Угорщини, 1939-1944 рр.

Закарпатська область (центр - Ужгород) на карті України

Історичні персона

Арпад, завойовник і перший князь Угорщини, **845-907**

Арпадовичі

Святий Іштван, засновник і хреститель Угорського королівства, **969-1038**

Бела IV, король, відновив державу після монголо-татарського нашествия на Європу, **1206-1270**

АНЖУ

Карл-Роберт, 1288-1342
Перший король Угорщини з династії Анжу, передав місто у власність Другетам

Другети

Філіп Другет, 1290-1327
Засновник династії, яка правила Ужгородом 350 років, перший міністр Короля Карла-Роберта

Люксембурги

Сігізмунд Люксембург, 1368-1437
Король Угорщини і імператор Священної Римської Імперії, підтримував розвиток вільних міст у 14-15 ст.

Габсбурги

Марія-Терезія, 1717-1780

Королева та імператриця-консорт, реформувала суд, шкільництво, релігію і земельні відносини, утримала та розширила монархію Габсбургів. Перетворила Ужгород на регіональний центр, надавши права самостійності ГК Єпархії і встановивши її осідок саме тут.

Міклош Берчені, 1665-1725

Граф, власник міста і керівник комітату, під час визвольної боротьби угорців з Габсбургами. Перетворив Ужгород на важливий культурний, адміністративний та економічний центр

Історичні персона

**Андрій Бачинський,
1732-1809**

Перший повноправний греко-католицький єпископ, який переніс свою резиденцію в Ужгород

УЖГОРОД

Угорська революція

Ференц Деак, 1803-1876
Автор ідеї Австро-Угорщини,
юрист

Франс-Іосиф I, 1830-1916
Імператор і король, засновник
Австро-Угорщини

Історичні персона

Період перебування Закарпаття у складі Чехословаччини

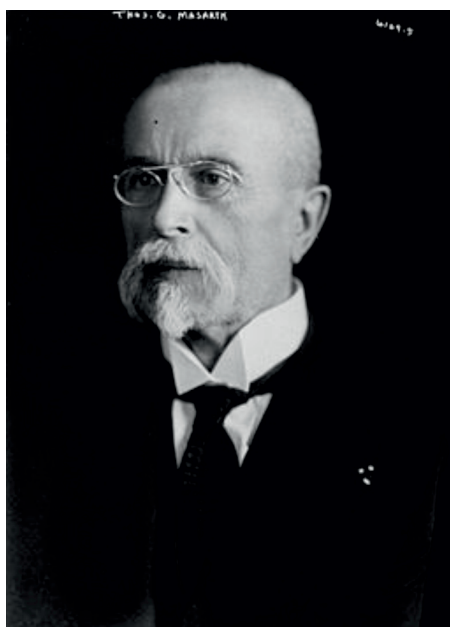
Вудро Вільсон, 1856-1924

Президент США, визначив подальшу долю Закарпаття- Підкарпатської Русі, через його включення до складу нової держави - Чехословаччини, яка виникла після розпаду Австро-Угорщини

Григорій Жаткович, 1886-1967

Адвокат, голова Американської ради угорусинів, реалізував курс американського уряду на включення Закарпаття до складу Чехословаччини, губернатор Підкарпатської Русі

Томаш Масарик, 1850-1937

Філософ, соціолог, управлінець, засновник Чехословацької республіки та її перший глава, відіграв ключову роль у включенні Закарпаття до складу Чехословаччини у якості суб'єкту федерації - земля Підкарпатська Русь

Едвард Бенеш, 1884-1948

Засновник Чехословацької республіки, міністр закордонних справ і згодом президент, відіграв ключову роль у включенні Закарпаття до складу Чехословаччини у якості суб'єкту федерації - земля Підкарпатська Русь

*Період перебування
Закарпаття у складі
Радянського Союзу*

*Йосип Сталін,
1878-1953*

Глава і диктатор Радянського Союзу, переможець у Другій світовій війні, відіграв ключову роль у включенні Закарпаття до складу України в рамках Радянського Союзу

БАГАТО ДЕРЖАВ - ОДНЕ МІСТО

УГОРСЬКЕ МІСТО+ЧЕСЬКЕ МІСТО+РАДЯНСЬКЕ МІСТО=
ЄДИНА АРХІТЕКТУРНА СПАДЩИНА

- Ужгородський замок, 10-18 ст.
- Кафедральний Собор і палац Єпископа, 17 ст.
- Вулиці Капітульна, Волошина, Корзо, площа Петефі.
- Горянська ротонда, 10-12 ст.
- Католицький храм, 18 ст.
- Реформатський храм, 18 ст.
- Жупанат, 19 ст.
- Синагога, 20 ст.
- Район Галагов - чеський функціоналізм, 20 ст.
- Промисловий і Новий район - соцреалізм, 20 ст.

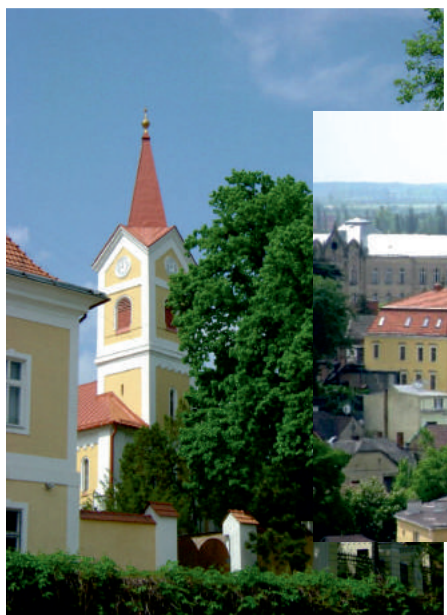
Забудова угорського періоду, 10-20 ст.

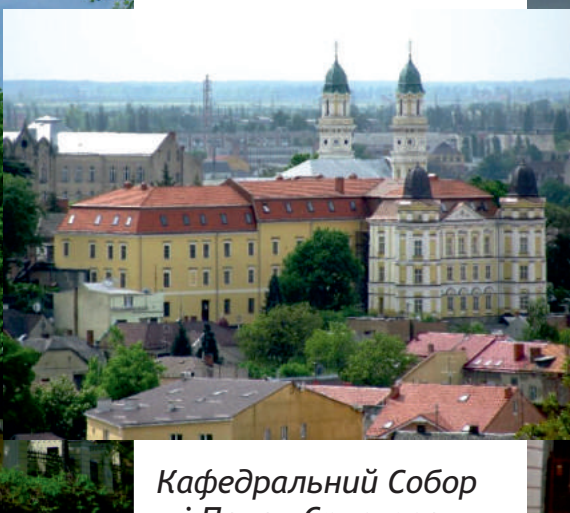
Синагога, 20 ст.

Ужгородський замок, 10-18 ст.

*Реформатський храм,
18 ст.*

*Кафедральний Собор
і Палац Єпископа,
17 ст.*

Католицький храм, 18 ст.

Забудова угорського періоду, 10-20 ст.

Королівська гімназія, 19 ст.

Школа для дівчат, 20 ст.

Василіанський монастир, 20 ст.

Реальне училище, 20 ст.

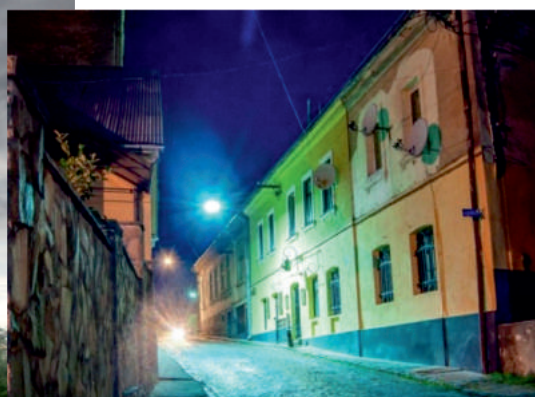
Забудова угорського періоду, 10-20 ст.

Фрагмент площі Ш. Петефі

Горянська ротонда, 10-12 ст.

Фрагмент Замкової Гори

Фрагмент вулиці Корзо

Забудова чеського періоду, 1919-1938 рр.

Фрагмент району Галагов, 20 ст.

Крайовий уряд, 20 ст.

Крайовий суд, 20 ст.

Фінансовий уряд,
20 ст.

Забудова радянського періоду, 1945-1991 рр.

Музей народної архітектури і побуту, 20 ст.

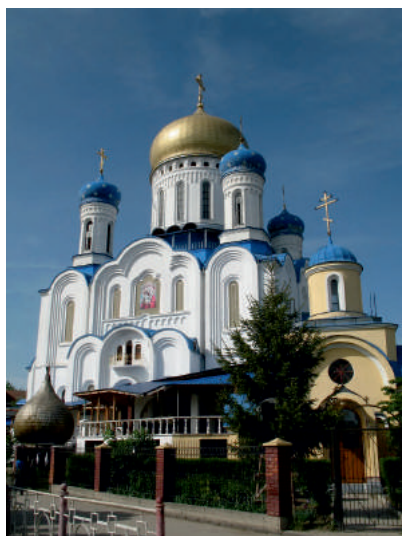

Новий спальний район, 20 ст.

Падіюн, 20 ст.

Будови сучасного періоду

*Православний собор,
20-21 ст.*

Перший в Україні приватний сквер Марії-Терезії, 21 ст.

Залізничний вокзал, 20-21 ст.

ПІСЛЯМОВА

Більшість з нас любить відкривати нові світи, дізнаватись як побудоване життя інших людей, зрештою - просто подорожувати. Чому? Напевно тому, що така наша сутність. Людину завжди приваблювало щось нове і невідоме. Якщо Ви згодні з наведеними твердженнями - маю надію, що час разом з цією книгою, не буде витрачений марно.

Чи обов'язково подорожувати для того, щоб пізнавати світ? Думаю, що так. Адже подорож - це нова картинка перед вашими очима, нові відчуття, атмосфера. І головне - Ваші спогади, які не можна купити ні за які гроші. Однак для «просунутого» пізнання країни та її людей цього всього може виявитись замало. Будь-яку нову зустріч треба готувати. Готувати себе до відкриття чогось нового. Готувати, вивчаючи країну або місто куди ви прямуєте, їх положення на світовій мапі, минуле, сучасне, як вони господарюють та які їх ментальні особливості. Інакше, одного разу потрапивши, скажімо, до Риму, не обтяжений інтелектом турист не буде знати як дістатися до Колізею і взагалі для чого дивитися на цю грудку каміння. Також це дасть можливість уникнути фраз на кшталт «я розчарований побаченням», «я не це очікував», «тут щось не те».

Чи можна пізнати країну не побувавши в ній? Так само дам ствердну відповідь. Сьогодні ми живемо у морі інформації. Її безліч і вона всюди. Головне - вміти її знайти, правильно проаналізувати та сприйняти. До того ж нам у нагоді буде кібер-світ, з його віртуальними можливостями і реалістичними відео. Але навіть якщо у людини широко розвинена уява, навряд чи вона буде в змозі компенсувати відсутність «відчуття місця» у своїх глибоких знаннях.

Більшості з нас навряд чи вдасться побувати в усіх світових державах. Однак це не означає, що ми не зможемо спробувати дізнатися про них, вивчити їх спосіб життя й запозичити їх досвід. Тим паче, якщо ми цього прагнемо, готові трохи аналітично попрацювати і у нас непогано з уявою.

Колись доволі давно, наприкінці 80-х років минулого століття, навчаючись у четвертому класі захопився читанням історичних романів. Вони так мене зачепили, що замість ігор у дворі з друзями, сидінням перед телевизором або простим байдикуванням, весь вільний час приділяв малюванню карт, складанню таблиць з територіальним поділом королівств, детальному вивченню окремих провінцій, уявляючи себе універсальним правителем, який проектує світ. Дитяче захоплення з часом переросло у науковий інтерес до історії і державного ладу країн, їх територіальної побудови. У 1999 році, навчаючись на четвертому курсі юрфаку УжНУ, підготував свою першу самостійну публікацію - книжку з країнознавства Європи, друк якої підтримали мої викладачі. У той час не було Вікіпедій, а

інформація з Радянської енциклопедії значно застаріла. Головною задачею було дати стислу, але всебічну інформацію про країну. Посібник користувався попитом, його використовували у вузівському навчанні, що засвідчило його актуальність. Звичайно, з того моменту пройшло багато часу і наведені дані давно вже змінилися. Однак залишилась незмінною запропонована методика, за якою можна вивчити країну.

Країнознавство - саме та дисципліна, яка вчить, як нам пізнати окрему державу. По суті - це міжгалузева або секторальна дисципліна. До неї належить п'ять основних блоків:

- географія
- історія
- державний лад
- економіка
- ментальність

В 2017 році мені запропонували викладати Країнознавство. По суті, рідний за духом предмет потрібно було переосмислити та актуалізувати. Для себе я зрозумів важливу річ: передусім треба навчити як вчитися. Тобто запропонувати шаблон, за яким майже будь-хто, хто цікавиться питанням і має елементарні аналітичні здібності, зможе, як мінімум, теоретично пізнати окрему країну. У випадку наявності гарної уяви або можливостей потрапити до такої країни - ви будете не просто знати, а відчувати її.

Готуючи нову версію підручника намагався досягти двох результатів:

- 1) надати алгоритм пізнання окремої країни,
- 2) спробувати передати відчуття від країни.

Щодо другого - зауважу, що це ризикований крок, через велику долю суб'єктивізму автора. Тобто, в цьому випадку Ви отримаєте моє відчуття окремої країни, яке зовсім не претендує на істинне. Однак, з іншого боку, цей крок дає можливість хоч трохи передати атмосферу через велику кількість фото, малюнків та краєвидів. У поєднанні з картами, таблицями та діаграмами - картинка про країну буде більш повна. Саме тому підручник дещо нагадує журнал з коміксами.

Чим викликаний перелік тем і список окремих країн? Передусім, як це не банально, об'ємом часу, який виділений для вивчення Країнознавства. Зрозуміло, що за 60 годин неможливо вивчити весь світ.

На початку запропоновані теми, які є стартовим майданчиком для відкриття будь-якої країни. Ви маєте знати, приміром, що таке площа країни, і в чому вона вимірюється, різницю між континентом, материком і частиною світу, що Римська імперія займала Середземноморський басейн і була основою для формування європейського цивілізаційного простору, чим відрізняється унітарна держава від федеративної, і що таке індекс людського розвитку.

Щодо окремих країн, то акцент зроблений на великі європейські країни та США. Мотивація - кожна з цих країн (Франція, Німеччина, Італія, Іспанія) дала світу ідеї та стандарти, за якими функціонує багато країн на різних континентах. США - унікальний приклад лабораторного досвіду європейців-колоністів, який успішно завершився створенням держави-світового лідера. Ці країни разом - квінтесенція «західного світу», до цивілізаційних переваг якого ми тяжіємо. Також знайшлося місце для Угорщини - країни, з якою наш край пов'язує тисячолітня історія, і яка, відповідно, є найближчою сусідкою. Окрема тема - Ужгород, його історія і місце на сучасній світовій мапі.

Значна кількість країн буде вивчатись самостійно, під час підготовки до семінарських занять та роботи у складі дослідницьких груп. Саме цей сегмент у роботі, напевно, є найважливішим - вміння самостійно «розклас-ти» країну свідчитиме про опанування предмету й правильність обраної методики.

Наостанок про головне. Для чого Вам Країнознавство?

- 1) Для загальної ерудиції і не відчуття себе невігласом у країні, в яку ви потрапили під час подорожі
- 2) Для дипломата/бізнесмена/економіста..., який має справу з зарубіжними партнерами, неперевершеною перевагою є знання, розуміння і відчуття країни, з якою ви маєте справу; це є ключ для побудови стратегії співробітництва, результатом якої буде досягнення Ваших інтересів.

Ален Панов
доктор філософії, кандидат історичних наук, професор кафедри,
завідувач кафедрою міжнародної політики ДВНЗ УжНУ

КРАЇНОЗНАВСТВО

Підручник

*Авторська редакція
Коректор Герич Л.
Верстка Бандура М.*

ISBN -978-617-7132-79-9

Країнознавство - міжгалузєва дисципліна, яка абсорбувала в себе знання про географію, історію, державний лад, економіку та ментальність людей окремої країни.

З іншого боку, окрім всебічної інформації та теорії, це також відчуття, враження та сприйняття окремої країни з боку кожного з нас.

Підручник пропонує методологію пізнання окремої країни на прикладі кількох європейських держав та США. Місія - запропонувати алгоритм для самостійного пізнання.

ББК 26.890 (4/8)
УДК 910.3
П 16

Підписано до друку 01.10.2017 р., Формат 60x90/8.
Гарнітура Trebuchet MS. Ум. друк.арк. 20,18
Папір офсетний. Наклад 300 прим. Зам № 115

Видруковано ПП «АУТДОР-ШАРК»
88000, м. Ужгород, пл. Жупанатська, 15/1. Тел.: 3-51-25.
E-mail: office@shark.com.ua
*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників,
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія 3т №40 від 29 жовтня 2012 року*